

GMINA WĘGIERSKA GÓRKA 2026

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

DO PLANU OGÓLNEGO GMINY
WĘGIERSKA GÓRKA

Lipiec 2026 r.

Wykonawca:

ul. Rzemieślnicza 1 /801
30-363 Kraków
www.terra-adp.pl

Zespół autorski:

mgr inż. Sabina Ostrowiak
mgr inż. arch. Agnieszka Rozenau-Rybowicz
mgr inż. Danuta Cieply

1. Wstęp	5
1.1. Podstawa prawna, cel i zakres prognozy	5
1.2. Zawartość i główne cele projektu planu ogólnego	6
1.3. Powiązania z innymi dokumentami.....	12
1.4. Metody sporządzania prognozy	13
1.5. Metody analizy skutków realizacji postanowień projektu.....	13
2. Stan i przemiany środowiska	15
2.1. Ogólna charakterystyka środowiska przyrodniczego	15
2.1.1. Położenie administracyjne	15
2.1.2. Położenie fizyczno-geograficzne	17
2.1.3. Budowa geologiczna terenu	19
2.1.4. Ukształtowanie i rzeźba terenu	22
2.1.5. Złoża kopalin.....	25
2.1.6. Gleby	25
2.1.7. Klimat.....	29
2.1.8. Wody powierzchniowe i podziemne	32
2.1.9. Flora, fauna i bioróżnorodność	37
2.1.10. Ochrona prawna zasobów przyrodniczych i ich powiązania z otoczeniem	45
2.1.11. Dziedzictwo kulturowe	53
2.1.12. Krajobraz.....	55
2.2. Stan środowiska i zagrożenia na obszarach objętym projektem planu ogólnego, w tym na obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	62
2.2.1. Stan wód powierzchniowych i podziemnych.....	62
2.2.2. Zagrożenie powodzią i podtopieniami	64
2.2.3. Stan powietrza atmosferycznego.....	66
2.2.4. Stan gleb i zagrożenia geologiczne	69
2.2.5. Klimat akustyczny.....	72
2.2.6. Pola elektromagnetyczne i promieniowanie	74
2.2.7. Zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi.....	75
2.3. Zagrożenia oraz rekomendacje i wnioski wskazane w audycie krajobrazowym województwa śląskiego	79
2.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu	93

2.5.	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu planu ogólnego, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	98
2.6.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	123
3.	Oddziaływanie ustaleń projektu na środowisko.....	126
3.1.	Rodzaje i skala przewidywanych oddziaływań na środowisko	126
3.1.1.	Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne i klimat.....	132
3.1.2.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i glebę.....	134
3.1.3.	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	136
3.1.4.	Oddziaływanie na faunę, florę i różnorodność biologiczną	137
3.1.5.	Oddziaływanie na krajobraz.....	141
3.1.6.	Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	143
3.1.7.	Oddziaływanie na ludzi	143
3.1.8.	Oddziaływanie na zasoby naturalne	145
3.2.	Wpływ przewidywanych oddziaływań na istniejące i planowane obszary chronione w tym na obszary Natura 2000	146
3.3.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	155
4.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań.....	155
5.	Rozwiązania alternatywne	156
6.	Wnioski złożone do prognozy.....	157
7.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	157
8.	Spis rycin.....	164
9.	Spis tabel	164
10.	Bibliografia	166

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna, cel i zakres prognozy

Podstawą prawną wykonania prognozy są:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz.U. 2026 poz. 538);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. 2026 poz. 670);

Prognozę wykonano w zakresie i stopniu szczegółowości uzgodnionym przez:

- Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Katowicach;
- Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Żywcu.

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu w procesie opracowywania projektu.

Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez propozycje zagospodarowania terenu, ustalone w zapisach projektu planu ogólnego gminy Węgierska Górka.

Prognoza ma za zadanie:

- określić (ocenić i analizować) istniejący stan środowiska oraz jego ewentualne zmiany w przypadku braku realizacji projektowanych rozwiązań,
- określić pojawiające się zagrożenia wynikające z dopuszczenia przez projekt, innych niż dotychczasowe sposobów użytkowania terenów, obiektów i instalacji, w szczególności na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- sprawdzić, czy zostało uwzględnione – znaczące oddziaływanie obiektów i instalacji, na środowisko i dobra materialne,
- ocenić skutki dla środowiska, wynikające z realizacji projektowanych zamierzeń, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
- sprawdzić i ocenić przewidywane znaczące oddziaływania – na cele i przedmiot ochrony środowiska obszaru gminy i obszarów sąsiednich – w tym także na obszarach Natura 2000,
- sprawdzić i ocenić, w jakim stopniu proponowane działania i przedsięwzięcia mogą mieć ewentualny niekorzystny wpływ na przyjęte cele ochrony środowiska na obszarze gminy Węgierska Górka,
- sprawdzić i ocenić, w jakim stopniu projektowane zamierzenie określiło i uwzględniło, sposób i zakres wymaganego zapobiegania negatywnym skutkom oddziaływania na środowisko, jego ograniczania lub konieczność zastosowania kompensacji przyrodniczej – w szczególności na ochronę obszarów Natura 2000,

- przedstawiać rozwiązania alternatywne, wobec rozwiązań ujętych w treści projektu planu ogólnego gminy Węgierska Górka,
- zawierać informacje o ewentualnym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- zawierać informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- zawierać streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Podstawą sporządzenia planu ogólnego jest podjęta przez Radę Gminy Węgierska Górka Uchwała 0007.III.32.2024 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 13 września 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania planu ogólnego Gminy Węgierska Górka.

Plan ogólny gminy sporządzany jest na podstawie art. 13a–13m ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Obowiązek jego sporządzenia został wprowadzony ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2026 poz. 538).

Plan ogólny jest nowym, obligatoryjnym aktem planowania przestrzennego gminy. Z dniem wejścia w życie planu ogólnego traci moc dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Węgierska Górka.

1.2. Zawartość i główne cele projektu planu ogólnego

Plan ogólny gminy Węgierska Górka to dokument planowania przestrzennego stanowiący akt prawa miejscowego w zakresie ustalania przeznaczenia terenu, określenia sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz stanowiący podstawę do wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Podstawą do sporządzenia projektu planu ogólnego jest ustawa z dnia 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wraz z aktami wykonawczymi do ustawy:

- rozporządzeniem z dnia 19 czerwca 2026 r. Ministra Finansów i Gospodarki zmieniające rozporządzenie w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. 2026 poz. 826);
- rozporządzeniem z dnia 2.05.2024 r. Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729);
- rozporządzeniem z dnia 24.10.2023 r. Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii zmieniające rozporządzenie w sprawie zbiorów danych przestrzennych oraz metadanych w zakresie zagospodarowania przestrzennego (Dz.U. 2023 poz. 2409).

Celem sporządzenia planu ogólnego gminy jest zapewnienie spójnego i racjonalnego gospodarowania przestrzenią w granicach administracyjnych gminy, z uwzględnieniem potrzeb społeczno-gospodarczych, ochrony środowiska, ładu przestrzennego oraz zasad zrównoważonego rozwoju.

Projekt planu ogólnego gminy Węgierska Górka stanowi kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej gminy, wynikającej z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wprowadzane ustalenia nie redefiniują dotychczasowych kierunków, lecz ukierunkowane są na naturalny rozwój i sukcesywne poszerzanie istniejących już terenów zainwestowanych. Plan ogólny gminy Węgierska Górka:

- zachowuje dotychczasowy układ funkcjonalno-przestrzenny gminy,
- przewiduje rozszerzenie granic terenów przeznaczonych pod zabudowę w sposób zrównoważony,
- wprowadza niewielkie korekty w zakresie podstawowych kierunków rozwoju przestrzennego i struktury użytkowania terenu.

Celem sporządzenia planu ogólnego gminy Węgierska Górka jest dostosowanie systemu planowania przestrzennego do wymogów ustawowych oraz uporządkowanie dotychczasowych ustaleń planistycznych w ramach nowej formy aktu prawa miejscowego, jak również wprowadzenie modyfikacji ukierunkowanych na poszerzenie istniejących stref inwestycyjnych i struktur osadniczych.

W projekcie planu ogólnego gminy Węgierska Górka wyznacza się następujące strefy planistyczne:

- Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW):
 - profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną (SJ):
 - profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
 - profil dodatkowy (wariant 2): teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ):
 - profil podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
 - profil dodatkowy (wariant 2): teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa usługowa (SU):
 - profil podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,

- profil dodatkowy (wariant 2): teren składów i magazynów, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa handlu wielkopowierzchniowego (SH):
 - profil podstawowy: teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy: teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa gospodarcza (SP):
 - profil podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy: teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa produkcji rolniczej (SR):
 - profil podstawowy: teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy: teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa infrastrukturalna (SI):
 - profil podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren usług, teren zieleni urządzonej,
 - profil dodatkowy (wariant 2): teren usług, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej,
 - profil dodatkowy (wariant 3): teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej,
 - profil dodatkowy (wariant 4): teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa zieleni i rekreacji (SN):
 - profil podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren usług kultury i rozrywki,
 - profil dodatkowy (wariant 2): teren usług sportu i rekreacji,
 - profil dodatkowy (wariant 3): teren usług sportu i rekreacji, teren usług gastronomii,
 - profil dodatkowy (wariant 4): teren usług sportu i rekreacji, teren usług gastronomii, teren zieleni naturalnej,
 - profil dodatkowy (wariant 5): teren usług sportu i rekreacji, teren usług gastronomii, teren zieleni naturalnej, teren lasu,
 - profil dodatkowy (wariant 6): teren usług sportu i rekreacji, teren usług gastronomii, teren zieleni naturalnej, teren lasu,
 - profil dodatkowy (wariant 7): teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej, teren lasu,
 - profil dodatkowy (wariant 8): teren usług sportu i rekreacji, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej,

- profil dodatkowy (wariant 9): teren usług sportu i rekreacji, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej, teren lasu,
- profil dodatkowy (wariant 10): teren usług sportu i rekreacji, teren zieleni naturalnej, teren lasu,
- profil dodatkowy (wariant 11): teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej,
- profil dodatkowy (wariant 12): teren zieleni naturalnej, teren lasu.
- Strefa cmentarzy (SC):
 - profil podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy: teren usług kultu religijnego, teren zieleni naturalnej.
- Strefa otwarta (SO):
 - profil podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren zieleni urządzonej,
 - profil dodatkowy (wariant 2): brak.
- Strefa komunikacyjna (SK):
 - profil podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren drogi zbiorczej, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód,
 - profil dodatkowy (wariant 2): teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód.

Zmiany zagospodarowania terenów, wprowadzone do projektu planu ogólnego, obejmują:

- przyrosty terenów przeznaczonych do zainwestowania na łącznej powierzchni ok. 175,33 ha:
 - strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodziną (SJ) o powierzchni ok. 152,80 ha,
 - strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową (SZ) o powierzchni ok. 0,08 ha,
 - strefy usługowej (SU) o powierzchni ok. 10,17 ha,
 - strefy gospodarczej (SP) o powierzchni ok. 4,96 ha,
 - strefy produkcji rolniczej (SR) o powierzchni ok. 4,72 ha,
 - strefy infrastrukturalnej (SI) o powierzchni ok. 0,61 ha,
 - strefy cmentarza (SC) o powierzchni ok. 1,98 ha;
- uwzględnienie istniejącej zabudowy na łącznej powierzchni ok. 42,29 ha,
 - strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodziną (SJ) o powierzchni ok. 31,74 ha,
 - strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową (SZ) o powierzchni ok. 7,54 ha,
 - strefy usługowej (SU) o powierzchni ok. 0,02 ha,

- strefy gospodarczej (SP) o powierzchni ok. 0,12 ha,
- strefy produkcji rolniczej (SR) o powierzchni ok. 2,87 ha;
- zmianę funkcji i kierunków zagospodarowania (zwiększenie intensywności zabudowy) na łącznej powierzchni ok. 128,73 ha, dotyczy zmiany:
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej na strefę handlu wielkopowierzchniowego (SH) na obszarze ok. 4,47 ha,
 - terenów usług turystyki i sportu i terenu usługowego na strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodziną (SJ) na obszarze ok. 8,42 ha,
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej na strefę gospodarczą (SP) na obszarze ok. 0,88 ha,
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej na strefę usługową (SU) na obszarze ok. 3,78 ha,
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej i terenów usługowych na strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW) na obszarze ok. 111,18 ha;
- zmianę funkcji i kierunków zagospodarowania na łącznej powierzchni ok. 3,14 ha, dotyczy zmiany:
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej na strefę infrastrukturalną (SI) na obszarze ok. 0,36 ha oraz strefę komunikacyjną (SK) na obszarze ok. 0,06 ha,
 - terenów przemysłowych na strefę usługową (SU) na obszarze ok. 2,72 ha;
- dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego na dotychczasowych terenach rolnych, leśnych, wód otwartych i zieleni w ramach wyznaczenia strefy zieleni i rekreacji (SN) na łącznym obszarze ok. 201,30 ha;
- zmianę funkcji i kierunku zagospodarowania terenów wskazanych do zainwestowania w obowiązującym mpzp (terenów usług turystyki i sportu oraz terenu zabudowy mieszkaniowej, usługowej i zagrodowej) na tereny nieinwestycyjne (strefa otwarta SO) na łącznym obszarze ok. 19,66 ha.

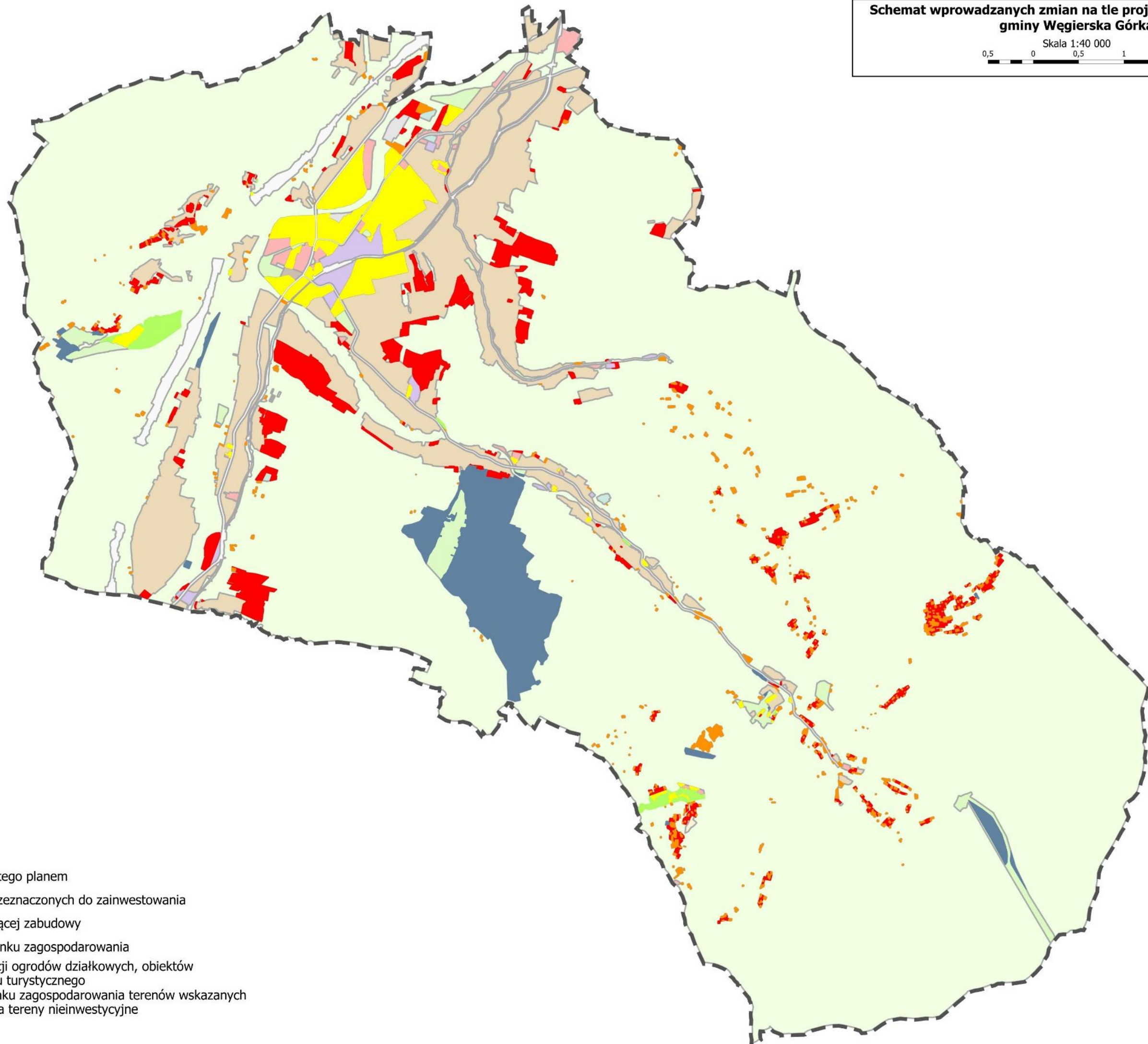
Obszar uzupełnienia zabudowy został wyznaczony na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz. U. 2024 r. poz. 729). Łączna powierzchnia obszaru uzupełnienia zabudowy wyznaczonego w sposób, o którym mowa w ust. 1 ww. Rozporządzenia wyniosła 825,46 ha.

Wskaźniki maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy lub minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej przyjęto w oparciu o obowiązujące regulacje zgodnie ze wskaźnikami ustalonymi w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Przestrzenne rozmieszczenie opisanego powyżej rozwoju struktur osadniczych oraz modyfikacji stref planistycznych przedstawiono na poniższym schemacie.

**Schemat wprowadzanych zmian na tle projektu Planu Ogólnego
gminy Węgierska Górka**

Skala 1:40 000
0,5 0 0,5 1 1,5 km

Oznaczenia

- granice obszaru objętego planem
- przyrosty terenów przeznaczonych do zainwestowania
- uwzględnienie istniejącej zabudowy
- zmiana funkcji i kierunku zagospodarowania
- dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego
- zmiana funkcji i kierunku zagospodarowania terenów wskazanych do zainwestowania na tereny nieinwestycyjne

1.3. Powiązania z innymi dokumentami

Projekt planu ogólnego sporządzony został w nawiązaniu do następujących dokumentów:

1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (Plan 2020+) przyjęty Uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałami:
 - Uchwała Nr XXII/227/2005 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 6 czerwca 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Żabnica (ogłoszona tekstem jednolitym: Obwieszczeniem nr 4/2019 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Nr XXII/227/2005 Rady Gminy Węgierska Górka w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Żabnica).
 - Uchwała Nr XXII/226/2005 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 6 czerwca 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Cisiec (ogłoszona tekstem jednolitym: Obwieszczeniem nr 2/2019 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Nr XXII/226/2005 Rady Gminy Węgierska Górka w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Cisiec).
 - Uchwała Nr XVI/159/2004 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Cięcina (ogłoszona tekstem jednolitym: Obwieszczeniem nr 1/2019 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Nr XVI/159/2004 Rady Gminy Węgierska Górka w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Cięcina wraz z późniejszymi zmianami, w tym m.in. Uchwałą Nr 0007.XVI.173.2026 r. dla obszaru Górnej Cięciny).
 - Uchwała Nr XVI/160/2004 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Węgierska Górka (ogłoszona tekstem jednolitym: Obwieszczeniem nr 1/2020 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 26 czerwca 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Nr XVI/160/2004 Rady Gminy Węgierska Górka w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sołectwa Węgierska Górka).
 - Uchwała nr VII/77/2019 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Węgierska Górka dla części obrębów: Cięcina, Cisiec, Węgierska Górka oraz Żabnica.
 - Uchwała nr X/116/2019 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 31 października 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Węgierska Górka dla części obrębów: Cięcina, Cisiec, Węgierska Górka oraz Żabnica.

1.4. Metody sporządzania prognozy

Prognoza jest oceną oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy Węgierska Górka, a w przypadku niekorzystnych zmian, propozycją jego modyfikacji w celu zminimalizowania niekorzystnego wpływu na środowisko. Osiągane jest to poprzez ocenę skutku, czyli wynikowego stanu komponentów środowiska, powstałego na skutek przemian w jego funkcjonowaniu, spowodowanych realizacją ustaleń projektu oraz sformułowanie propozycji zmian lub alternatywnej wersji ustaleń, określających osiągnięcie możliwie korzystnego stanu środowiska w warunkach projektowanego zagospodarowania przestrzennego obszaru.

Prognoza oddziaływania projektu na środowisko opiera się przyjęciu założenia, iż procesy zachodzące obecnie w środowisku będą nadal występować, ale może zmienić się ich intensywność. Toteż ocena oddziaływania projektu opiera się na analizie aktualnego stanu funkcjonowania środowiska, określeniu jego odporności na degradację i określeniu progów krytycznych. Na tej podstawie przewiduje się zachowania i reakcje środowiska na zadany czynnik. Czynnikiem są przemiany środowiska wynikłe z realizacji projektu. Prognozę oddziaływania na środowisko projektu wykonano w oparciu o metody analogii, analizy środowiskowej i statystycznej oraz prognozowania eksperckiego.

Przeprowadzona analiza oparta jest na założeniach, że stanem odniesienia dla prognozy są:

- istniejący stan środowiska przyrodniczego i zagospodarowania terenu,
- ustalenia obowiązującego planu miejscowego.

W dokumencie „Prognozy oddziaływania na środowisko...” zastosowano metodę opisową oraz graficzną, co skutkuje przedstawieniem części tekstowej opracowania oraz załączników graficznych. Ze względu na charakter wprowadzanych zmian oraz znaczną powierzchnię obszaru objętego opracowaniem, sporządzono załącznik graficzny dla całego obszaru gminy w skali 1: 10 000.

1.5. Metody analizy skutków realizacji postanowień projektu

Analiza skutków realizacji postanowień projektu planu ogólnego została przeprowadzona z zastosowaniem metod jakościowych i opisowych, uzupełnionych o ocenę zgodności kierunków zagospodarowania przestrzennego ze stanem środowiska oraz istniejącymi i projektowanymi formami ochrony przyrody, infrastrukturą techniczną, a także uwarunkowaniami społecznymi i przestrzennymi.

W ramach prognozy zastosowano następujące metody oceny:

- analizę porównawczą ustaleń projektu planu ogólnego z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- ocenę kierunków zagospodarowania przestrzennego w kontekście ich potencjalnego wpływu na komponenty środowiska przyrodniczego, w szczególności: glebę, wody powierzchniowe i podziemne, powietrze, krajobraz, klimat akustyczny oraz różnorodność biologiczną;
- identyfikację potencjalnych konfliktów przestrzennych, w tym możliwego oddziaływania planowanych funkcji na obszary objęte ochroną przyrody, w tym

obszary sieci Natura 2000, parki krajobrazowe, użytki ekologiczne i inne formy ochrony, o których mowa w ustawie o ochronie przyrody;

- analizę stopnia zgodności z celami zrównoważonego rozwoju, w tym efektywnego wykorzystania terenów zurbanizowanych, ochrony zasobów naturalnych i minimalizacji presji inwestycyjnej na tereny cenne przyrodniczo;
- analizę ryzyk środowiskowych, w tym występowania zagrożeń naturalnych (np. powodziowych) oraz wpływu zmian klimatycznych na kierunki zagospodarowania terenu.

Ocenę przeprowadzono na podstawie dostępnych danych zebranych z dokumentów planistycznych, opracowań środowiskowych, rejestrów publicznych oraz map zagospodarowania przestrzennego. Uzupełnieniem analizy były dane pochodzące z Wód Polskich, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, regionalnych baz danych środowiskowych, Banku Danych Lokalnych GUS oraz Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody.

Ze względu na charakter planu ogólnego jako dokumentu ramowego, nieprzesądającego o realizacji konkretnych inwestycji, ocena oddziaływania na środowisko miała charakter ogólny i strategiczny, a ewentualne skutki środowiskowe będą szczegółowo analizowane na dalszych etapach planowania i inwestycji, w tym przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz na etapie postępowań środowiskowych.

Analiza skutków realizacji ustaleń planu ogólnego może odbywać się przede wszystkim w ramach analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Do dokonywania takiej analizy jest zobowiązany, zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wójt, burmistrz lub prezydent danej gminy. Analiza taka powinna być przeprowadzana co najmniej raz w kadencji.

Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu:

- analizy zmian w zagospodarowaniu, w tym analizy zasięgu terenów zainwestowanych,
- rejestrowanie decyzji dotyczących przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- oceny rozwoju gospodarczego (przedsiębiorczości, przemian struktury agrarnej, rozwoju budownictwa, zmian lesistości).

W zakresie monitoringu poszczególnych elementów środowiska odpowiedzialne są jednostki i instytucje związane z gospodarką wodną, zarządy dróg, starostwa powiatowe, urzędy wojewódzkie, a w zakresie ochrony przyrody Lasy Państwowe, Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska oraz jednostki wspomagające, zatrudniające ekspertów w dziedzinie ochrony środowiska, np. IMGW, Wody Polskie i inne. Zgodnie z art. 10 Dyrektywy 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w celu uniknięcia powielania monitoringu raporty o stanie i jakości poszczególnych elementów środowiska powinny być przekazywane do Urzędu Miasta.

2. Stan i przemiany środowiska

2.1. Ogólna charakterystyka środowiska przyrodniczego

2.1.1. Położenie administracyjne

Gmina Węgierska Górka położona jest w centralnej części powiatu żywieckiego, który jest najbardziej wysuniętym na południe powiatem województwa śląskiego. Składa się z czterech sołectw: Węgierska Górka, Cięcina, Cisiec, Żabnica. Ma wydłużony kształt w kierunku północno-zachodnim i południowo-wschodnim. Południowe granice przebiegają 2 km od granicy polsko-słowackiej. Jej południowo wschodnie granice geograficzno – administracyjne wyznaczone są wzdłuż grzbietów masywów Romanki (1366 m n.p.m.), Lipowskiej (1324 m n.p.m.) i Prusowa (1010 m n.p.m.). Północno – zachodnia granica gminy opiera się o jeden ze szczytów masywu Baraniej Góry – Glinne (1021 m n.p.m.). Gmina położona jest nad rzekami Soła, Żabniczanka i Cięcinka

Ryc. 1 Położenie administracyjne gminy Węgierska Górka

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Węgierska Górka graniczy (Ryc. 1):

- od północy i północnego-wschodu z gminą Radziechowy-Wieprz,
- od wschodu z Jeleśnią,
- od południa z Ujsoły,
- od zachodu i południowego zachodu z Milówką.

Najbliższa granica państwa: ze Słowacją, znajduje się w odległości ok. 3 km na południowy wschód od omawianego terenu, z Czechami w odległości ok 18 km na zachód od granicy gminy.

Gmina zajmuje powierzchnię 77km², co stanowi 7,4% powierzchni powiatu żywieckiego, a jej populacja wynosi 14 430 osoby – niemal 10% ludności powiatu.

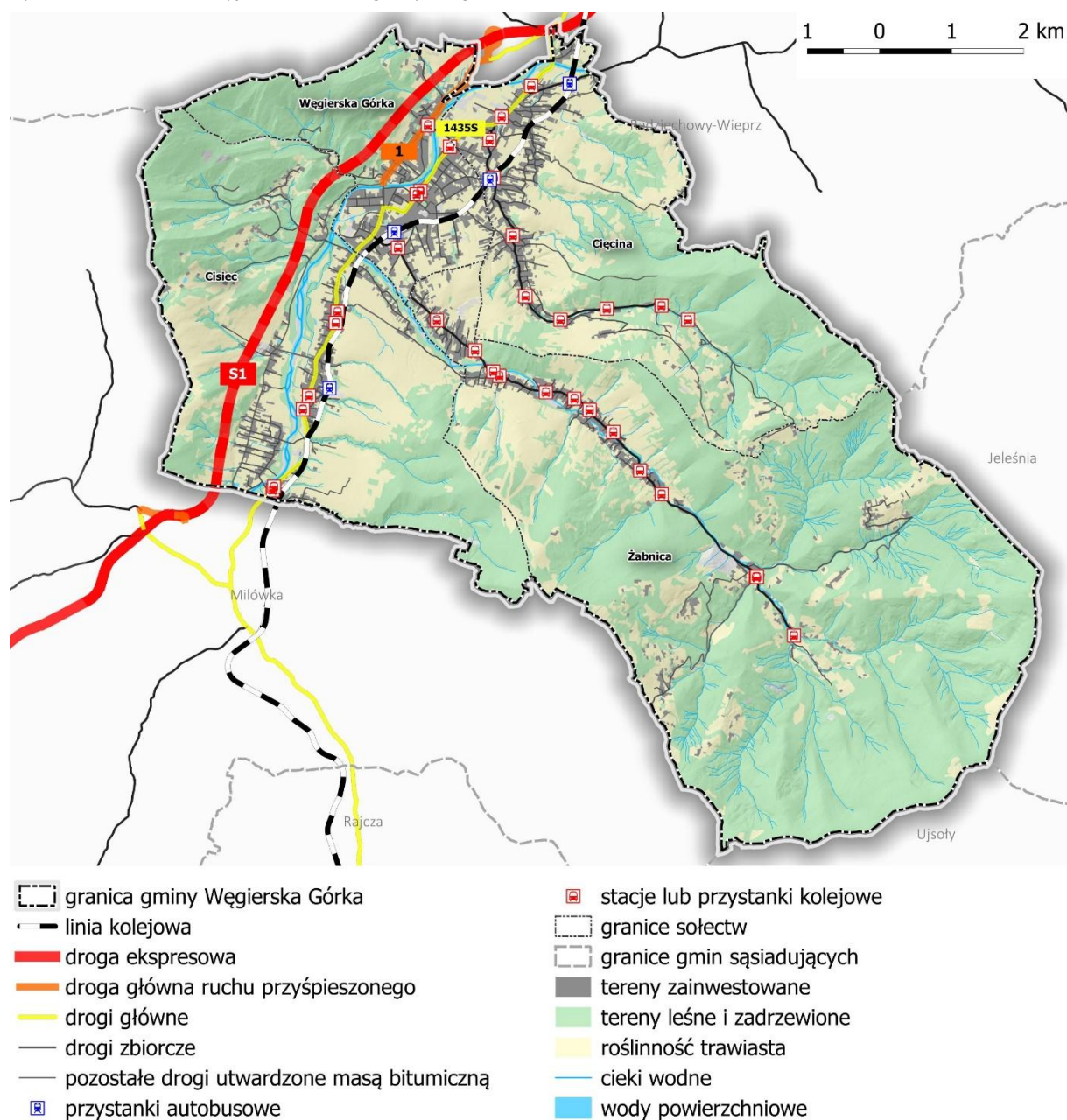
Tabela 1 Ogólna charakterystyka gminy Węgierska Górka

Gmina Węgierska Górka			Powiat żywiecki
Lata	2022	2023	
L. miejscowości	4		69
Powierzchnia w km ²	77		1040
Ludność w tysiącach	14,53	14,43	148,83
Ludność na 1 km ²	190,0	188,6	143,1
Ludność w % ogółu ludności korzystająca z instalacji:			
• wodociągowej	61,2	61,4	61,5
• kanalizacyjnej	87,4	87,5	81,5
• gazowej	0,1	0,0	19,3
Ludność korzystająca z oczyszczalni w szt.	13 852	13 852	121 354
Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku w tys. t	4,36	4,35	45,34
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	92,8	93,2	91,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m ²	30,9	31,5	33,7
Obszary prawnie chronione w ha	4 690	4 690	54 188,97
Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w %	61,3	61,3	52,1
Lesistość w %	51,7	51,7	52,1
Powierzchnia lasów na 1 mieszkańca w ar	27,2	27,4	36,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL

Głównym szlakiem komunikacyjnym o znaczeniu międzynarodowym jest przebiegająca przez gminę droga ekspresowa S1 relacji Bielsko-Biała – Zwardoń, której przebiegający przez zachodnią część obszaru odcinek przejął ruch tranzytowy z dawnej drogi krajowej nr 1. Droga ta pełni obecnie funkcję głównej osi ruchu lokalnego i międzyregionalnego. Ta nadrzędna sieć drogowa, wraz z uzupełniającym układem dróg zbiorczych prowadzących w głąb dolin (w tym drogi powiatowej nr 1435S w kierunku Cięciny i Żabnicy), krzyżuje się z przebiegającą południkowo linią kolejową nr 139 relacji Katowice – Zwardoń, tworząc zwarty szkielet komunikacyjny gminy.

Ryc. 2. Szlaki komunikacyjne na obszarze gminy Węgierska Górka

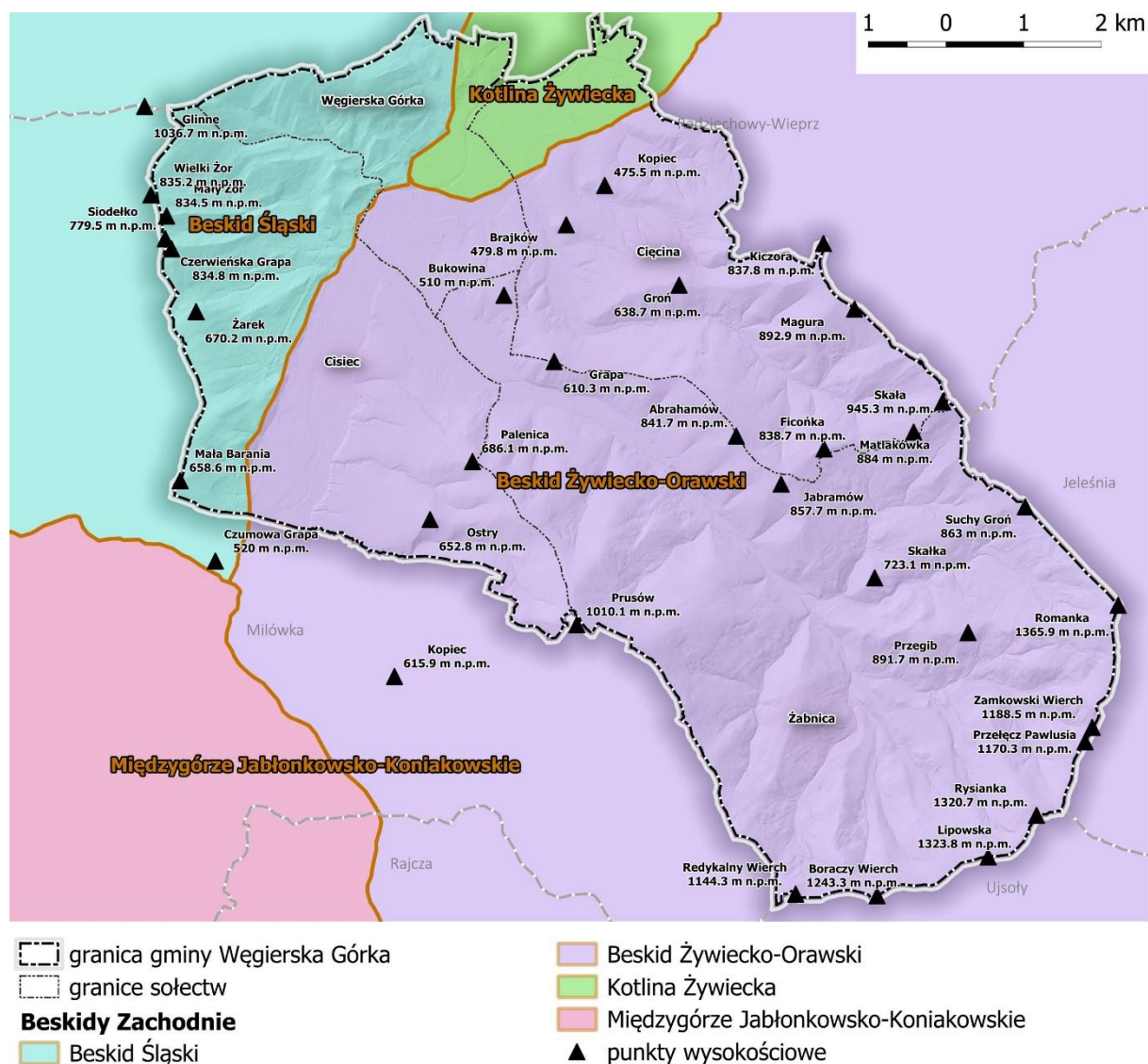

Źródło: Opracowanie własne

2.1.2. Położenie fizyczno-geograficzne

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski, analizowany obszar znajduje się w obrębie prowincji: Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, podprowincji: Zewnętrzne Karpaty Zachodnie, makroregionu: Beskidy Zachodnie, mezoregionów: Beskid Żywiecko – Orawski, Beskid Śląski oraz Kotlina Żywiecka (Ryc. 3).

Ryc. 3 Położenie gminy Węgierska Górka na tle jednostek fizyczno–geograficznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Regionalna geografia fizyczna Polski, praca zbiorowa pod redakcją: A. Richlinga, J. Solona, A. Maciasa, J. Balona, J. Borzyszkowskiego i M. Kistowskiego, Poznań 2021

Największa część powierzchni gminy znajduje się w obszarze Beskidu Żywiecko – Orawskiego). Obszar zbudowany jest ze skał fliszu zewnętrznokarpackiego, należących do jednostki magurskiej, wśród których formotwórcze są silnie odporne, gruboławicowe piaskowce magurskie i miejscami piaskowce ciężkowickie. Występuje tu szereg grzbietów o ogólnym przebiegu z południowego zachodu na północny wschód, w większości o charakterze inwersyjnym. Szczególnie wyodrębniają się: na zachodzie Masyw Pilska (1557 m n.p.m.) i Romanki, dalej na wschód Pasma Mędralowej (1169 m n.p.m.), przechodzące na północy w Pasma Jałowickie (Jałowiec, 1110 m n.p.m.), a na wschodzie w najwyższe Pasma Babiogórskie (Babia Góra, 1725 m n.p.m.) i dalej w Pasma Polic (Polica, 1369 m n.p.m.). Liczne są wychodnie skalne i pokrywy gruzowe, a także stoki o charakterze osuwiskowym. W najwyższych partiach Beskidu Żywiecko-Orawskiego występują formy erozyjne podobne do polodowcowych. Przez Beskid Żywiecko-Orawski przechodzi

Europejski Dział Wodny, skłon północno-zachodni odwadnia Soła, północno-wschodni Skawa (dopływy Wisły), natomiast skłon południowy Orawa, należąca do dorzecza Dunaju.

Najmniejsza część powierzchni gminy znajduje się w zasięgu mezoregionu Kotlina Żywiecka. Kotlina stanowi jedno z kilku rozległych obniżen śródgórskich, typowych dla Karpat Zachodnich. Została wypreparowana w obrębie okna tektonicznego, w którym odsłaniają się serie podśląska i cieszyńska. Przyjmuje się, że kotlina powstała na skutek pchnięcia ku północy bloku Beskidu Małego przez nasunięcie płaszczowiny magurskiej; ma zatem genezę tektoniczno-denudacyjną. Kotlina Żywiecka cechuje się wyraźnymi granicami, które stanowią wklęsłe załomy morfologiczne, oddzielające ją od sąsiednich pasm górskich – Beskidu Śląskiego na zachodzie, Beskidu Małego na północy i Beskidu Żywiecko-Orawskiego na południu. Dno kotliny leży na wysokości 340–450 m n.p.m. i ma charakter pagórkowaty. Region odwadnia Soła, na której w najniższej, północnej części regionu utworzono Zbiornik Żywiecki (sama zaporą znajduje się już w Beskidzie Małym). Dzięki niewielkim spadkom i urodzajnym glebom brunatnym, kotlina stanowi w większości region rolniczy. W centrum kotliny leży przemysłowe miasto Żywiec (ok. 32 tys. mieszkańców); zbiegają się tu też drogi i linie kolejowe, łączące Górny Śląsk i Małopolskę z północną Słowacją.

Zachodnia część powierzchni gminy znajduje się w zasięgu mezoregionu Beskidu Śląskiego. Region ten należy do zewnętrznego, niższego pasa beskidzkiego, zbudowanego głównie ze skał jednostki śląskiej (warstwy godulskie). Znajduje się pomiędzy doliną Olzy na zachodzie oraz doliną Soły i Bramą Wilko wicką na wschodzie. Beskid Śląski cechuje się rzeźbą średniogórską; strome, miejscami osuwiskowe stoki kontrastują z względnie płaskimi wierzchowinami. Na grzbiecach górskich oraz na stokach znajdują się liczne wychodnie piaskowca (m.in. Malinowska Skała) i jaskinie szczelinowe (m.in. najdłuższa w całych Beskidach Zachodnich Jaskinia Wiślańska o długości korytarzy 2275 m i Jaskinia w Trzech Kopcach, 1250 m długości). Na tle innych części Beskidów region odznacza się poprzecznym przebiegiem głównych grzbieców w stosunku do przebiegu łuku Karpat; jest to efekt silnego rozczłonkowania obszaru przez źródłowy odcinek doliny górnej Wisły. W efekcie wykształciły się dwa południkowe pasma – niższe, graniczne pasmo Czantorii (995 m n.p.m.) na zachodzie i wyższe Pasma Baraniej Góry (Skrzyczne 1257 m n.p.m.) na wschodzie.

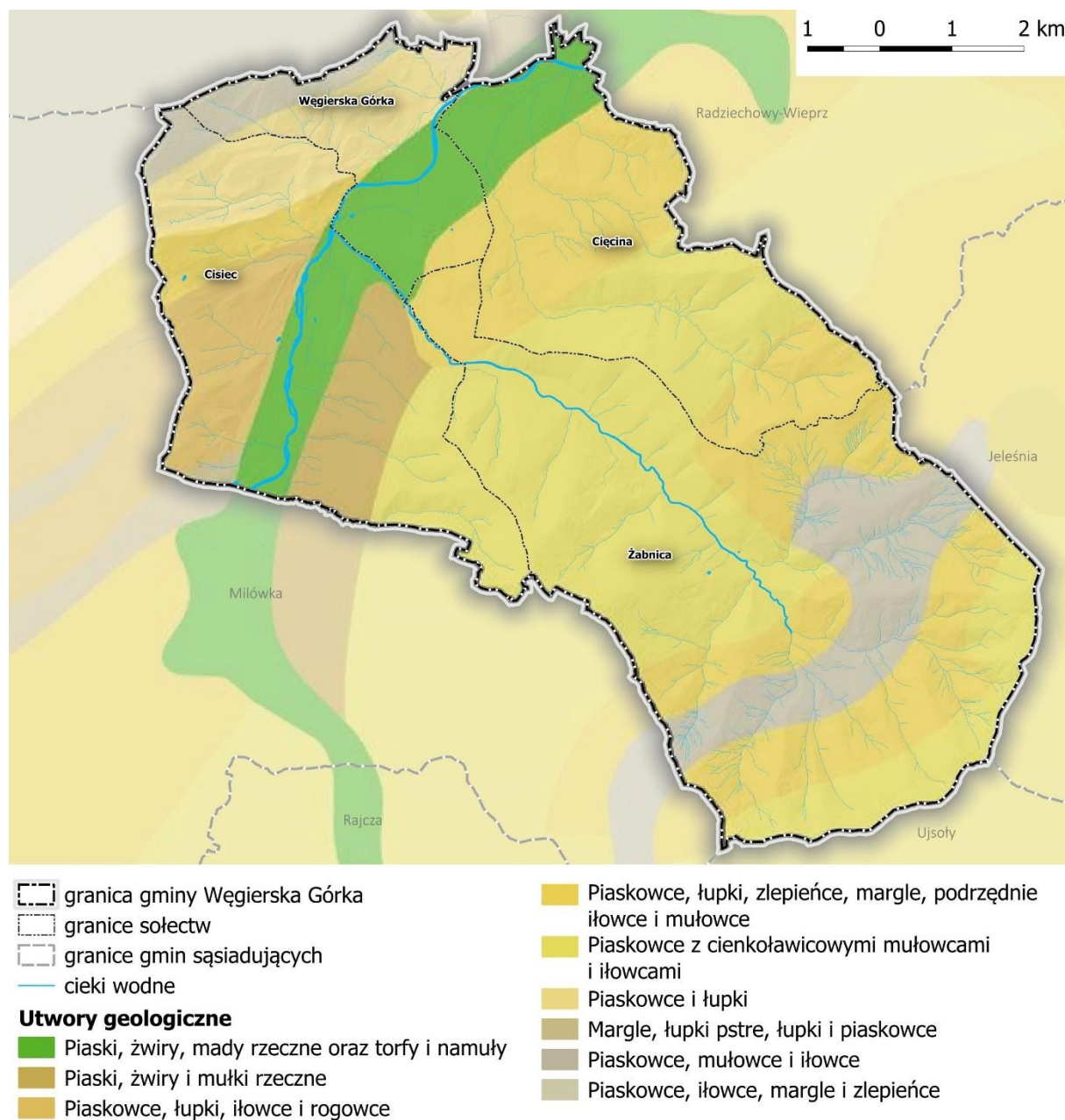
2.1.3. Budowa geologiczna terenu

W budowie geologicznej gminy Węgierska Górka (Ryc. 4) wyróżniamy utwory pochodzące z:

- czwartorzędu (kenozoik):
 - piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły;
 - piaski, żwiry i mułki rzeczne;
- paleogenu (kenozoik):
 - piaskowce, łupki, iłowce i rogowce,
 - piaskowce, łupki, zlepieńce, margle, podrzędnie iłowce i mułowce;
 - piaskowce z cienkoławicowymi mułowcami i iłowcami;
 - piaskowce i łupki
- kredy (mezozoik):
 - margle, łupki pstre, łupki i piaskowce,

- piaskowce, mułowce i iłowce,
- piaskowce, iłowce, margle i zlepieńce.

Ryc. 4 Budowa geologiczna gminy Węgierska Górka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: mapa geologiczna Polski 1:500 000, PIG - Państwowy Instytut Badawczy

Beskid Śląski i Beskid Żywiecko-Orawski są pasmami górskimi zbudowanymi z kompleksu utworów fliszowych, sfałdowanych w początkach neogenu i powtórnie w środkowym miocenie. Podłoże fliszu nie jest odsłonięte, a o jego rodzaju można wnioskować pośrednio na podstawie otoczków występujących w różnych ogniach fliszu, oraz porwaków tektonicznych znajdujących się w spągu płaszczowin. Zasadniczy zrąb tektoniczny Beskidu Śląskiego tworzy płaszczowina godulska będąca częścią płaszczowiny śląskiej nasuniętej z południa w kierunku północnym. Płaszczowinę godulską budują: łupki - wierzchowskie,

warstwy (gockie, piaskowce godulskie, warstwy istebniańskie oraz utwory trzeciorzędowe. Czarne, ilaste łupki wierzchowskie tworzą podstawę wierzchowy. Nad nimi występują poziomy warstw w postaci krzemieniastych piaskowców naprzemianległych z twardymi, czarnymi łupkami (sporadycznie są odsłonięte). Piaskowce godulskie stanowią podstawowy składnik budowy szczytów i pasm górskich Beskidu Śląskiego. Są to gruboławicowe, zielonawe od glaukonitu, piaskowca z wkładkami łupków. Warstwy istebniańskie są najmłodszymi elementami płaszczowiny godulskiej. Tworzą je piaskowce i zlepienie istebniańskie. Utwory trzeciorzędowe występują w postaci serii warstw piaskowcowo - łupkowych (piaskowce krośnieńskie, łupki menilitowe i mikowe.

Zrąb tektoniczny Beskidu Żywieckiego tworzy płaszczowina magurska zbudowana z: warstwy inoceramowej, piaskowców ciężkowickich przykrytych i częściowo podścielanych pstryimi łupkami, warstwy hieroglifowe, beloweskie i podmagurskie oraz tworzące najwyższe ogniwo piaskowce magurskie zróżnicowane na dwie strefy facjalne. W strefie zewnętrznej są to piaskowce sitnie glaukonitowe, natomiast w strefie wewnętrznej glaukonit zanika, a piaskowce są silniej mikowe.

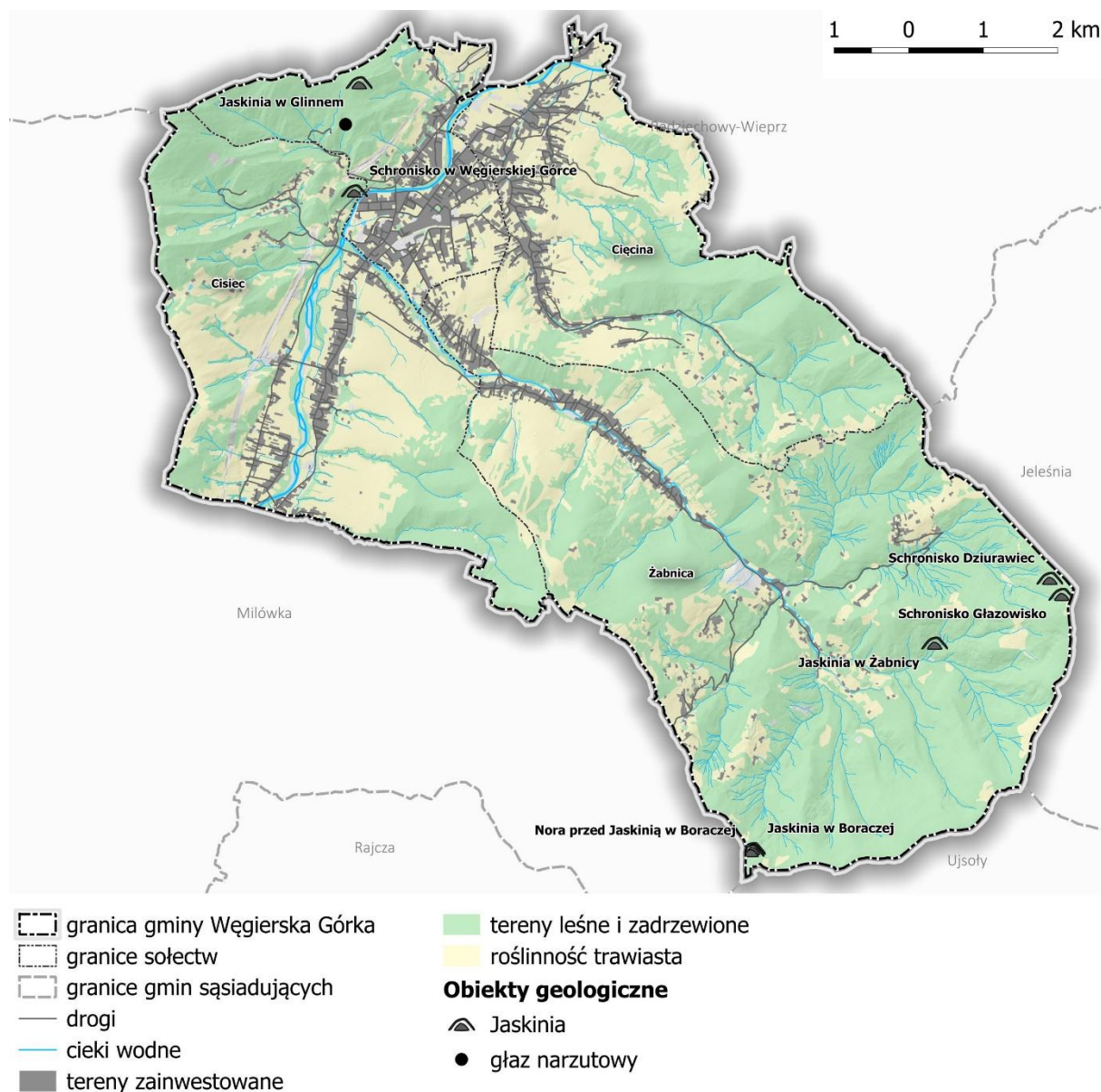
Według danych z Państwowego Instytutu Geologicznego i Państwowego Instytutu Badawczego w granicach gminy Węgierska Górka znajdują się ciekawe obiekty geologiczne m. in.: gład trapezowy o szer. 227 cm i wys. 195 m (zlokalizowany nad potokiem "Glinne" w Ciścu w oddz. 13 c, Leśnictwo Zielona) objęty ochroną przyrody – pomnik przyrody (Decyzja PWRN w Krakowie z dnia 08.04.1969r. RL-op-8311/41/69) oraz następujące obiekty geologiczne (Tabela 2, Ryc. 5):

Tabela 2 Obiekty geologiczne – jaskinie w gminie Węgierska Górka

Jaskinie			
Nazwa	Długość [m]	Głębokość [m]	Deniwelacja [m]
Jaskinia w Boraczej	28	8	8
Jaskinia w Glinnem	7	0	0
Jaskinia w Żabnicy	5	0	0
Nora przed Jaskinią w Boraczej	1,6	0	0
Schronisko Dziurawiec	2	0	0
Schronisko Głazowisko	3	0	0
Schronisko w Węgierskiej Górcie	3	0	2,5
Jaskinia w Boraczej	28	8	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://jaskiniepolski.pgi.gov.pl/>

Ryc. 5 Obiekty geologiczne w gminie Węgierska Górka

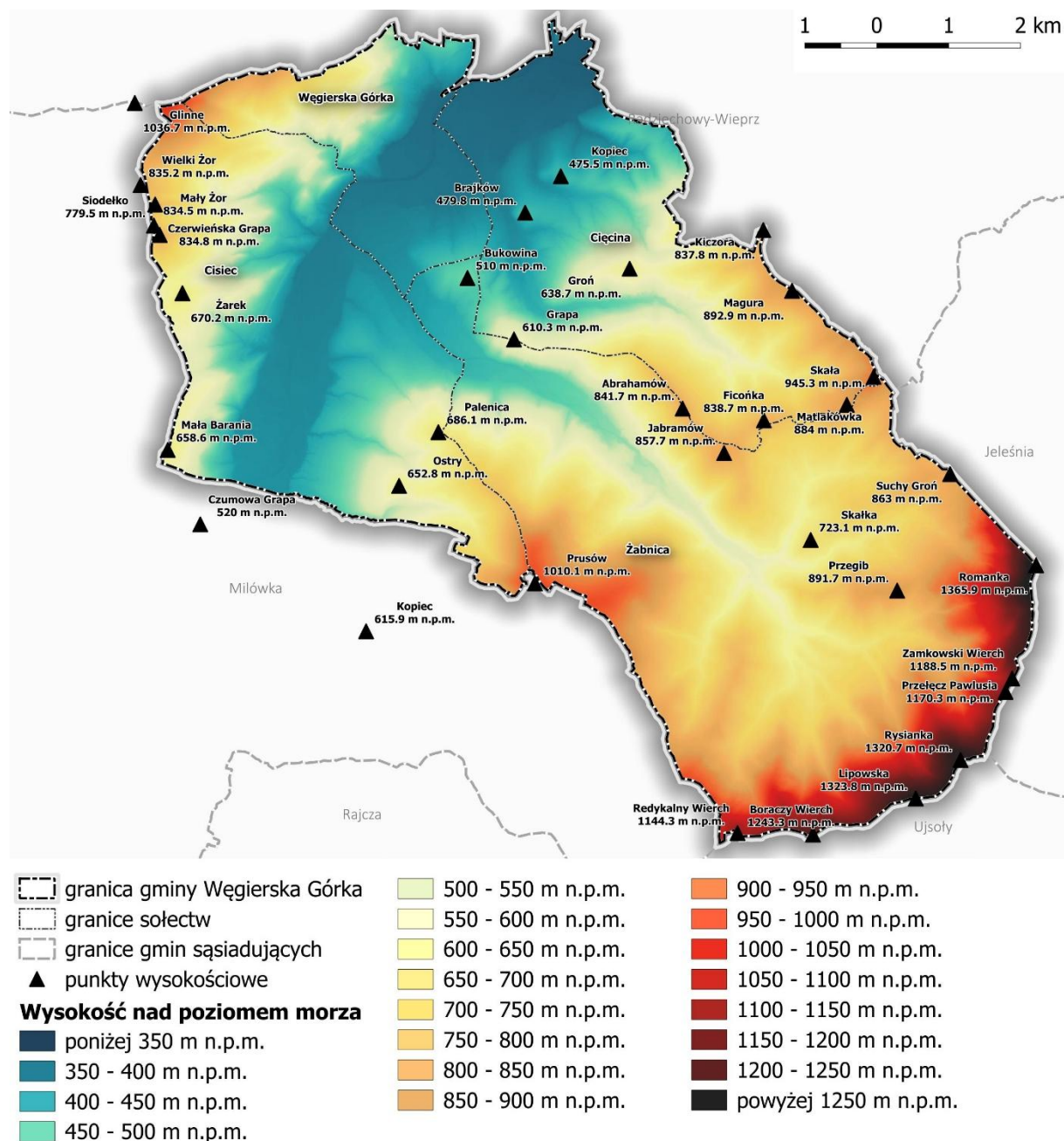
Opracowanie własne na podstawie danych z PIG - Państwowy Instytut Badawczy

2.1.4. Ukształtowanie i rzeźba terenu

Węgierska Górka położona jest w dolinie rzeki Soła. Na terenie gminy do doliny Soły uchodzi dolina Żabniczanki oraz Cięcinki.

Dolina rzeki Soła przyjmuje przebieg zbliżony do południkowego, Żabniczanka natomiast biegnie z południowego – wschodu na północny – zachód, a Cięcinka przechodzi z przebiegu równoleżnikowego do południkowego.

Ryc. 6 Rzeźba terenu gminy Węgierska Górka

Źródło: opracowanie własne na podstawie NMT

Południowo-wschodnie, geograficzno - administracyjne granice Gminy przebiegają wzdłuż grzbietów Romanki (1366 m n.p.m.), Lipowskiej (1324 m n.p.m.) i Prusowa (1010 m n.p.m.). Północno-zachodnia granica Gminy opiera się o jeden ze szczytów masywu Baraniej Góry - Glinne (1021 m n.p.m.).

Rzeźba terenu gminy Węgierska Górka należy do typów:

- średnio i nisko - górską z lokalnymi elementami rzeźby wysokogórskiej,
- dolin i kotlin.

Dolina Soły w granicach gminy przybiera formę płaskodennej, sterasowanej doliny rzeki górskiej. Dno doliny położone jest na wysokości 390 do 435 m n.p.m. Na wysokości

poniżej ujścia Żabniczanki koryto Soły zbliża się do stoków Beskidu Śląskiego przybierając jednostronnie formę koryta przełomowego.

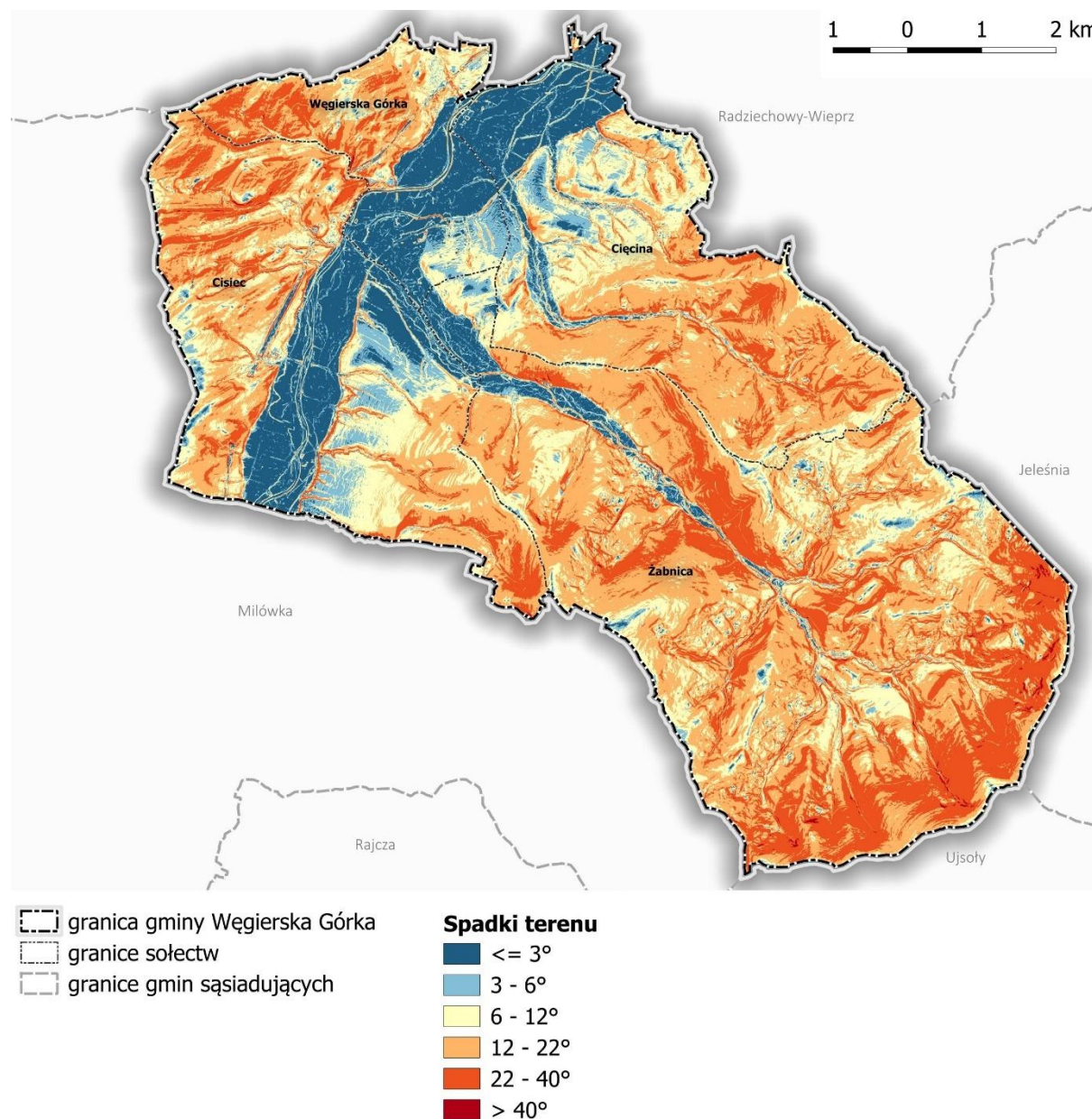
Tabela 3 Klasyfikacja stref wysokościowych pod względem przydatności do zainwestowania

<i>Strefa wysokościowa</i>	<i>Przedział wysokości</i>	<i>Klasyfikacja strefy</i>
Góry średnie	powyżej 700 m n.p.m.	tereny niekorzystne do zainwestowania
Pogórza	500 – 700 m n.p.m.	tereny korzystne do zainwestowania z ograniczeniami
Doliny związane z rzekami	poniżej 500 m n.p.m.	tereny korzystne do zainwestowania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Przyrodnicze podstawy gospodarowania przestrzenią* A. Macias, S. Bródka, Warszawa 2014.

Obszar gminy Węgierska Górka jest mocno zróżnicowany pod względem rzeźby terenu (Ryc.7), najbardziej korzystnymi do zainwestowania są tereny o nachyleniu stoku poniżej 6° (Tabela 4).

Ryc. 7 Mapa spadków gminy Węgierska Górka

Źródło: opracowanie własne na podstawie NMT

Tabela 4. Klasyfikacja nachylenia terenu pod względem przydatności do zainwestowania

<i>Spadki terenu</i>	<i>Klasa spadku</i>
< 3° (< 5%)	Ia – tereny bardzo korzystne do zainwestowania
3 – 6° (5 – 10%)	Ib – tereny korzystne do zainwestowania
6 – 12° (10 – 21%)	II – tereny korzystne do zainwestowania z ograniczeniami
12 – 22° (21 – 40%)	III – tereny niekorzystne do zainwestowania
22 – 40° (40 – 85%)	IV – tereny wybitnie nie korzystne do zainwestowania
> 40° (> 85%)	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Przyrodnicze podstawy gospodarowania przestrzenią A. Macias, S. Bródka, Warszawa 2014.

2.1.5. Złóża kopalin

W granicy gminy Węgierska Górka nie ma zlokalizowanych złóż surowców mineralnych. Nie ma tutaj także wyznaczonych terenów ani obszarów górniczych.

2.1.6. Gleby

Obszary rolnicze gminy położone są na wysokości 400 do 700 m n.p.m. Występują w dolinie Soły oraz na stokach dolin i grzbietów górskich. W większości położone są na terenach o dużych spadkach. Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych oraz trudne warunki morfologiczne sprzyjają występowaniu licznych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych tworząc mozaikę zróżnicowanych biocenoz. Gleby orne należą przede wszystkim do V i VI klasy bonitacyjnej. Jedynie na zachodnich stokach Beskidu Żywieckiego miejscami występują gleby klasy IV i sporadycznie klasy III. Są to gleby wietrzeniowe, fliszowe o różnej miąższości (przewaga płytkich) i o zróżnicowanej szkieletowości, brunatne kwaśne i wylugowane.

W dolinie Soły występują mady o urozmaiconym składzie mechanicznym oraz fragmentami gleby mułowo - torfowe, okresowo nadmiernie wilgotne.

Produkcyjność gleb w gminie jest ściśle uzależniona od rodzaju zwietrzliny oraz wysokości nad poziomem morza. Zwietrzelina fliszowa jest tu z reguły bezwęglanowa, kwaśna i silnie kwaśna, najczęściej gliniasto - pylasta o dużej ilości szkieletu. W przypadku zwietrzliny piaskowców z domieszką łupków - zawsze ilość szkieletu jest mniejsza i jest on drobniejszy.

Tabela 5 Zestawienie użytkowania gruntów w gminie Węgierska Górka

<i>Pole powierzchni w hektarach</i>													
Klasa gleboznawcza	Użytki zielone					Użytki leśne	Grunty zabudowane			Teren różne	Nie-użytki	Wody	Ogółem powierzchnia
							Tereny zurban.	Tereny komun.	Suma				
	R	S	L	Ps	Suma		B, Bp	dr, K					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
II	-	-	-	-	-	0,3	-	-	-	-	-	-	0,3
III	-	2,3	22,7	28,5	53,5	231,9	6,2	0,1	6,3	-	-	-	291,7
IIIa	8,9	0,7	-	-	9,6	-	2,2	-	2,2	-	-	-	11,8
IIIb	59,4	7,7	-	-	67,1	-	8,3	-	8,3	-	-	-	75,4
IV	0,2	16,2	73,7	76,8	166,9	568,7	29,0	0,4	29,4	-	-	0,1	765,1
IVa	330,3	31,2	-	-	361,5	-	37,8	0,5	38,3	-	-	-	399,8
IVb	522,6	22,3	-	-	544,9	-	24,9	0,4	25,3	0,1	-	-	570,3
V	613,7	21,0	161,9	226,2	1022,8	228,9	48,8	0,4	49,2	-	-	-	1300,9
VI	558,0	2,5	40,4	327,8	928,7	9,8	4,3	0,7	5,0	-	-	-	943,5
VIZ	7,5	-	-	0,2	7,7	-	-	-	-	-	-	-	7,7
SUMA	2100,6	103,9	298,7	659,5	3162,7	3928,2	163,0	185,7	348,7	53,4	12,8	130,0	7635,8

*Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania
Przestrzennego Gminy Węgierska Górka*

Na terenie gminy największy obszar zajmują gleby brunatne górskie 51 % oraz górskie gleby bielcowe 42 % powierzchni gminy. Fragmentarycznie występują rankery oraz gleby hydrogeniczne.

W gminie Węgierska Górka występują cztery podtypy gleb brunatnych, a mianowicie:

- brunatne bielcowe 12%
- brunatne kwaśne 33%
- brunatne wylugowane 5%
- brunatne właściwe 1%.

W brunatnych bielcowych na proces brunatnienia nakłada się bielcowanie górnej części profilu, potęgowane przez takie czynniki jak silne zakwaszenie, monokultury świerkowe, znaczna ilość opadów. Występują na niezbyt dużych płatach w uroczyskach Prusów, Tymanowa, Sucha Góra oraz Barania w dolnej lub środkowej partii łagodnych zboczy.

Największe płaty gleby brunatnej kwaśnej występują w obrębie Węgierska Górka w uroczyskach Romanka, Wojtasia, Bystra, Cięcina. Występują pod siedliskami lasu mieszanego górskiego i lasu górskiego.

Gleby brunatne wylugowane występują na kilku niewielkich fragmentach w rejonie Słotwiny w zwietrzelinie zawierającej znaczną domieszkę lub przewagę łupków. Występują tylko małe fragmenty gleby brunatnej właściwej.

Gleby bielcowe występują na dużych połaciach, szczególnie na stokach Baraniej Góry. Stopień zaawansowania procesu bielcowego jest tu rozmaity - od słabo zaznaczonego do gleb silnie zbielcowanych. Występują na różnych utworach od bardzo silnie kwaśnych gruboziarnistych zlepieńców kredowych, tworzących uboższe fragmenty siedlisk boru mieszanego górskiego – do piaskowców i łupków godulskich, tworzących siedlisko lasu mieszanego górskiego. Tylko około 25 % powierzchni gleby bielcowej to gleba nie oglejona. Na pozostałej części tych gleb występuje słabe lub średnie oglejenie górnych poziomów.

Rankery (brunatniejący i bielcowany) występują głównie małymi płatami na stromych skalistych stokach zwłaszcza w ich górnych partiach. Na powierzchni gleby znajduje się ogromna ilość rumoszu skalnego.

Pozostałe gleby zajmują niewielką część powierzchni ($\leq 1\%$).

Na obszarze gminy grunty orne w większości zostały sklasyfikowane do następujących kompleksów przydatności rolniczej gleb: zbożowy górski, owsiano-ziemniaczany górski i owsiano-pastewny górski. Na niewielkiej powierzchni, w zasięgu dolin rzecznych występują kompleksy: pszenny górski, zbożowo – pastewny mocny. Wśród kompleksów trwałych użytków zielonych dominują użytki zielone słabe i bardzo słabe. Użytki zielone średnie występują jedynie w sąsiedztwie głównych cieków wodnych. Znaczą część obszaru gminy zajmują tereny leśne i zadrzewione (Ryc.8).

Czynniki klimatyczne (krótki okres wegetacyjny - 180 do 190 dni) powodują wykluczenie z uprawy zbóż ozimych, a silne zakwaszenie gleb ogranicza uprawę jęczmienia. Powszechnie uprawianymi roślinami są na tym terenie: owies, ziemniaki oraz koniczyny z trawami. Mechanizacja upraw jest ograniczona, a lokalnie nawet wykluczona. Układ siedliskowy tych terenów sprzyja wyłącznie hodowlanemu kierunkowi produkcji rolniczej.

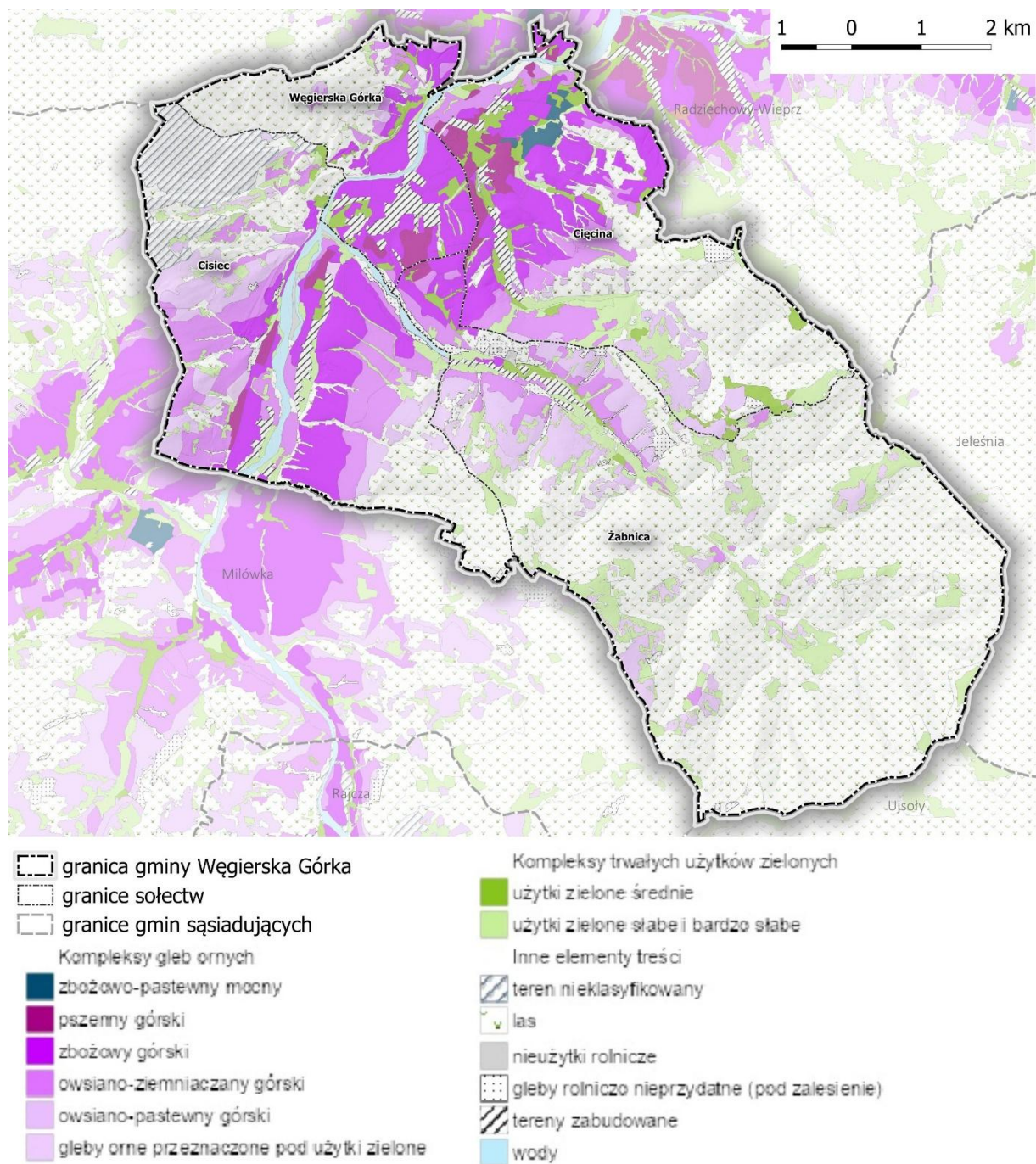
Z poniższych danych wynika że gmina nie należy do terenów o silnie rozwiniętym rolnictwie. W dominujących tam indywidualnych gospodarstwach rolnych użytki rolne stanowią 38% ogólnej powierzchni. Na uwagę zasługuje duża lesistość tego terenu (52%), w porównaniu z lesistością całego kraju (28%). Zdecydowaną większość powierzchni lasów zajmują lasy stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych. Pozostałe to lasy indywidualnych właścicieli (Tabela 6).

Tabela 6 Struktura własności i użytkowania gruntów leśnych w gminie Węgierska Górka

Gmina	Pow. ogólna (ha)	Grunty w zarządzie LP				Gospodarstwa indywidualne						Pozostali użytkownicy gruntów % pow. ogólnej	Lesistość
		las	% pow. ogólnej	pozostałe w tym użytki rolne (ha)	% pow. ogólnej	las	% pow. ogólnej	użytki rolne (ha)	% pow. ogólnej	pozostałe (ha)	% pow. ogólnej		
Węgierska Górka	7631	2913	38%	41	1%	1080	14%	2917	38%	145	2%	7%	51,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Program Ochrony Przyrody Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Węgierska Górka na okres 01.01.2014 r. – 21.12.2023 r, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach

Ryc. 8 Mapa kompleksów przydatności rolniczej gleb w gminie Węgierska Górka

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapy.geoportal.gov.pl/wss/service/pub/guest/MapaGlebowoRolnicza/MapServer/WMS/Server>

2.1.7. Klimat

Gmina Węgierska Górka znajduje się w XXI dzielnicy klimatycznej (podział wg Gumińskiego 1948), tj. dzielnicy karpackiej, która wykazuje cechy klimatu górskiego czyli zależnością elementów klimatu od wysokości. Posiada jednak wiele cech odrębnych, ze względu na różną wysokość szczytów górskich znajdujących się w obrębie dzielnicy – warunki klimatyczne na Śnieżce (1602 m n.p.m.) różnią się znacznie od tych na Kasprowym Wierchu (1987 m n.p.m.), a co za tym idzie średnie roczne zjawiska pogodowe obarczone są dużym odchyleniem standardowym.

Węgierska Górka znajduje się w strefie klimatu górskiego charakteryzującej się uzależnieniem parametrów klimatu od wysokości nad poziomem morza. Na terenie Beskidu Śląskiego i Beskidu Żywieckiego wyróżnia się pięć pięter klimatycznych. Według tego podziału Gmina znajduje się w przedziale trzech pięter (Tabela 7).

Tabela 7 Charakterystyka pięter klimatycznych w gminie Węgierska Górka

Piętro	Średnia temp. roku (°C)	Średnia wysokość n.p.m. (m)		
		Beskid Śląski	Kotliny	Beskid Żywiecki
Umiarkowanie ciepłe	6-8	250 - 670	200 - 500	260-680
Umiarkowanie chłodne	4-6	670-980	500-950	680-1080
Chłodne	2-4	>980	Do 950	1080-1400

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Węgierska Górka

Według badań nad sytuacjami synoptycznymi w dorzeczu górnej Wisły, przeprowadzonymi w latach 1951 - 1975 najczęściej nad gminę napływało wilgotne powietrze polarnomorskie - powyżej 60% w roku (przede wszystkim lato i jesień z maksimum w lipcu) przynosząc ochłodzenie latem, a w zimie ocieplenie. Rzadziej napływało powietrze polarno - kontynentalne - 23 % w roku (przede wszystkim styczeń i marzec) - ciepłe latem, a zimą chłodne, charakteryzujące się niską wilgotnością i małym zachmurzeniem. Zimne i suche powietrze arktyczne napływało stosunkowo rzadko - 6 % w roku (przede wszystkim wiosną). Najrzadziej napływały masy powietrza zwrotnikowego - ok. 4% w roku (najczęściej na wiosnę, a także w sierpniu i październiku, najrzadziej zimą).

W jesieni i zimie podczas napływu mas powietrza polarno - kontynentalnego powstają silne inwersje termiczne w dolinach i kotlinach, a w lecie podczas silnego ogrzania tych mas od podłoża występują burze i ulewne deszcze. Inwersje termiczne powstają także podczas napływu powietrza arktycznego. Wartość temperatury powietrza uzależniona jest od wysokości nad poziomem morza oraz form rzeźby terenu. Średnie temperatury powietrza są wyższe na wierzchołkach i stokach niż w dnach dolin. Przyczyną tego są: zastoiska chłodu w dnach dolin, częste występowanie zjawiska inwersji termicznej.

Z punktu widzenia gospodarki rolnej i leśnej najistotniejszym jest okres wegetacyjny ze średnią temperaturą dobową powyżej 5 °C.

Do wysokości górnej granicy upraw (około 800 m n.p.m.) średnia długość okresu bezprzymrozkowego wynosi 177 do 170 dni. W piętrach leśnych (powyżej 800 m n.p.m.) średnia długość okresu bezprzymrozkowego spada do ok. 130 dni.

Rozkład przestrzenny opadów na badanym obszarze zależy od zróżnicowanej rzeźby terenu, wzniesienia nad poziomem morza i ekspozycji zboczy w stosunku do wiatrów deszczonośnych z NW i SW. Masywny grzbiet Lipowskiej i Romanki spełnia rolę bariery orograficznej ekranizującej opady. Średnio w roku suma opadów na terenie Beskidu Śląskiego i Beskidu Żywieckiego wynosi ok. 1200 do 1350 mm, przy czym zbocza dowietrzne mają ich znacznie więcej niż zbocza odwietrzne. Maksimum dni z opadem przypada na okres od maja do sierpnia. Minimum dni z opadem występuje wczesną wiosną (kwiecień) i jesienią (wrzesień, październik). Dolina Soły charakteryzuje się niższymi wartościami opadu niż pozostały obszar Beskidów. Prawdopodobnie leży ona w cieniu opadowym Beskidu Śląskiego.

Na badanym terenie przeważają wiatry SW i S, a lokalnie mają przewagę inne kierunki. Są to wiatry o charakterze fenu. W cieplej połowie roku zaznacza się niewielka przewaga wiatrów W i NW. Wiatry fenowe wieją przeciętnie przez 20 - 24 dni w roku. Powodują gwałtowne zmiany ciśnienia atmosferycznego, wzrost temperatury oraz spadek wilgotności powietrza. Średnia prędkość wiatru waha się od ok. 2-4 m/s.

W ostatnich latach coraz częściej mówi się o zachodzących zmianach klimatycznych spowodowanych działalnością człowieka¹. Zmiany użytkowania terenu, wylesienia, emisje gazów cieplarnianych przyczyniły się między innymi do ocieplania się klimatu. Coraz częściej mamy do czynienia z niekorzystnymi dla człowieka zjawiskami pogodowymi, jak susze, deszcze nawalne, burze, fale upałów czy brak porywy śnieżnej zimą, które są skutkiem obserwowanych zmian klimatycznych.

Do opisu warunków termicznych najczęściej wykorzystywana jest wartość średnia temperatury powietrza. Średnia roczna temperatura powietrza dla Polski w wieloleciu 1971–2000 wynosiła 8,0°C. W wieloleciu 2001–2020 wartość ta była większa o 1°C i wynosiła 9,0°C. Porównując wielkość średniej rocznej temperatury powietrza w Polsce w całym analizowanym okresie, widać wyraźny trend wzrostowy dla średniej rocznej temperatury, który wynosi 0,4°C na 10 lat. Najcieplejszym rokiem w badanym wieloleciu był 2019, w którym średnia roczna temperatura powietrza wyniosła 10,3°C. Jest to jedyny rok w analizowanym okresie, w którym wartość średniej rocznej temperatury powietrza przekroczyła 10,0°C. Drugim w kolejności rokiem z najwyższą roczną wartością temperatury powietrza był 2020, w którym zanotowano temperaturę 10,0°C. Trzeci w kolejności jest rok 2018 z temperaturą wynoszącą 9,9°C. Wszystkie lata z największą średnią roczną temperaturą powietrza zawarły się w wieloleciu 2001–2020.

W wieloleciu 1971–2000 okres wegetacyjny w Polsce rozpoczynał się średnio 27 marca. W wieloleciu 2001–2020 nastąpiło przyspieszenie rozpoczęcia okresu wegetacyjnego w Polsce, średnio o 5 dni; średnia temperatura dobową przechodziła przez próg 5°C już 22 marca. Datę zakończenia okresu wegetacyjnego wyznacza ponowne przejście temperatury przez próg 5°C. Średnio w Polsce okres wegetacyjny kończył się 6 listopada w wieloleciu 1971–2000 oraz 12 listopada w wieloleciu 2001–2020. A zatem w drugim analizowanym okresie nastąpiło opóźnienie zakończenia okresu wegetacyjnego w Polsce średnio o 5–6 dni. Opóźnienie zakończenia okresu wegetacyjnego oraz przyspieszenie jego

¹ Zmiany warunków agroklimatycznych w Polsce, Katarzyna Żyłowska, Jerzy Kozyra Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Zeszyt 67(21): 9-23, 2022

rozpoczęcia spowodowało wydłużenie tego okresu. Średnia długość okresu wegetacyjnego w Polsce wynosi 236 dni i w porównaniu z wieloleciami 1971–2000 jest dłuższa o 10 dni.

Wielkość rocznej sumy opadu jest mocno zróżnicowana w obrębie naszego kraju. Największe opady występują w południowej Polsce, na terenach górskich i podgórskich, najniższe notowane są w Polsce centralnej, w Wielkopolsce i na Kujawach. Dodatkowo wielkość opadu atmosferycznego jest bardzo zróżnicowana w poszczególnych latach. Średnia wielkość opadu dla obszaru Polski w wieloleciu 1971–2000 wyniosła 608 mm, zaś dla okresu 2001–2020 – 630 mm. Na uwagę zasługuje więc fakt, że w ostatnich latach, w których mamy do czynienia z suszą, średnia wielkość opadu atmosferycznego była większa. Ma to związek z coraz częściej występującymi deszczami burzowymi i nawałnymi, co jest jednym ze skutków ocieplania się klimatu. Warto wspomnieć, że opady w miesiącach letnich często są opadami burzowymi, które ze względu na swoją intensywność nie przesiąkają w całości do gleby. Zjawiskiem niepokojącym występującym w ostatnich latach jest również brak opadów w miesiącach zimowych w postaci śniegu. Brak pokrywy śnieżnej z jednej strony nie zabezpiecza przed suszą w okresie wiosennym, a z drugiej strony nie chroni roślin ozimych przed występującymi niskimi temperaturami.

Obserwowane obecnie zmiany warunków pogodowych są bez wątpienia skutkiem zachodzących zmian klimatycznych. Jedną z głównych przyczyn globalnego ocieplenia uznaje się emisję gazów cieplarnianych, w dużej mierze związaną z działalnością człowieka. W szóstym raporcie opublikowanym przez IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change)² po raz kolejny zwraca się uwagę na konieczność ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, chcąc zachować wzrost globalnej temperatury poniżej 2°C. Globalne zmiany klimatyczne pociągają za sobą zarówno zmiany regionalne, jak i lokalne. Jak to zostało przedstawione powyżej, zmiany związane ze wzrostem temperatury, wydłużeniem okresu wegetacyjnego czy częstością występowania zjawisk ekstremalnych są faktem.

Sprostanie wyzwaniom związanym z adaptacją do zmian klimatu i ograniczeniem tych zmian wymaga dobrego planowania przestrzennego. Kluczowe znaczenie mają tu decyzje podejmowane lokalnie, na poziomie gmin. Planowanie przestrzenne odgrywa bardzo ważną rolę w kontekście odpowiedzi na wyzwania klimatyczne. Określanie przeznaczenia terenu i szczegółowych parametrów zabudowy, wprowadzanie ograniczeń i zakazów zabudowy, a także stwarzanie warunków realizacji szczególnie istotnych inwestycji to działania mające znaczenie i dla adaptacji do zmiany klimatu, i jej ograniczenia.

Z perspektywy lokalnych instrumentów planowania przestrzennego za szczególnie istotne należy uznać następujące kierunki działań³:

1. Ochrona i odtwarzanie lub rehabilitacja terenów biologicznie czynnych, w szczególności dolin cieków, torfowisk, terenów zalewowych i infiltracyjnych lasów oraz terenów górskich i podgórskich;
2. Promowanie zwartej zabudowy i ograniczanie jej ekspansji na obszary cenne przyrodniczo;

² IPCC, 2022. Climate Change 2022 Mitigation of Climate Change. Working Group III Contribution to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Summary for Policymakers.

³ Komunikat 05/2024 Komitetu Problemowego ds. Kryzysu Klimatycznego przy Prezydium PAN na temat odpowiedzi na wyzwania klimatyczne z perspektywy lokalnych polityk przestrzennych

3. Wdrażanie systemów błękitno-zielonej infrastruktury: struktur zieleni miejskiej (w tym „zazielenianie” centrów miast), rolnictwa miejskiego, „nieużytków” w obszarach miejskich i podmiejskich, w tym podtrzymywanie lub odtwarzanie przestrzennej łączności systemów przyrodniczych;
4. Redukcja ryzyka poprzez dostosowanie zagospodarowania terenów do prawdopodobieństwa wystąpienia klęsk żywiołowych i ekstremalnych zdarzeń pogodowych;
5. Dbłość o zróżnicowaną strukturę obszarów użytkowanych rolniczo;
6. Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym wyzwań transformacji energetycznej, w szczególności rozwoju odnawialnych źródeł energii i rozbudowy infrastruktury wytwórczej i sieciowej;
7. Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym obszarów przybrzeżnych i ryzyka negatywnych konsekwencji wzrostu poziomu morza.

2.1.8. Wody powierzchniowe i podziemne

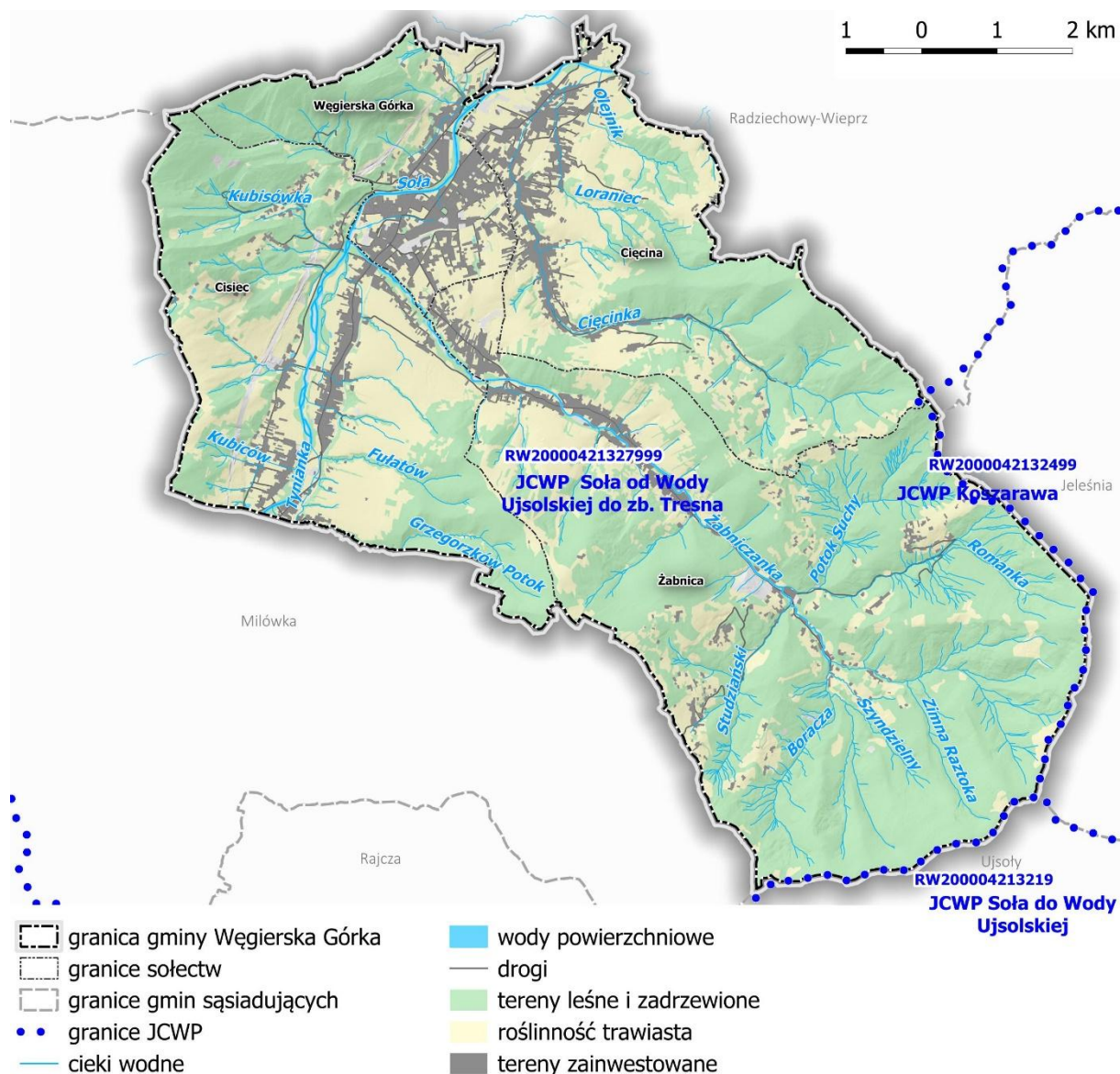
Gmina Węgierska Górka leży w obrębie dorzecza Soły - pierwszego głównego dopływu Wisły. W obszarze gminy znajduje się jej ośmiokilometrowy odcinek. Soła przecina gminę w kierunku SW na NE. Płyne szeroką sedimentacyjną doliną. Koryto Soły jest na ogół żwirowe z lokalnie występującymi wychodniami skalnymi. Naniesiony przez rzekę żwir kształtuje również terasy doliny. Soła charakteryzuje się dużą rozpiętością wartości przepływów (typowe dla rzek górskich).

Soła posiada dorzecze niesymetryczne. Lewe dopływy są krótkie natomiast prawe znacznie dłuższe. Prawobrzeżnymi dopływami Soły w obszarze gminy są Potok Żabniczanka, Potok Cięcinka oraz Potok Olejnik. Wszystkie spływają ze stoków Beskidu Żywieckiego.

Układ sieci rzecznej w zlewni Żabniczanki jest symetryczny. Główne dopływy źródłowe Żabniczanki to dziewięć bezimiennych potoków łączących się dalej w dwa główne, spadające spod głównego grzbietu na odcinku od Radykalnego Wierchu po Romankę oraz Potok Romanka z Suchym Potokiem i Studziański Potok. Liczne dopływy o dużych spadkach zbiegają się razem na krótkim odcinku między Żabnicą Kamienna i Żabnicą Skalką.

W środkowym biegu Żabniczanka otrzymuje nieliczne, bardzo krótkie dopływy. W dolnym biegu ciek nie otrzymuje już żadnych dopływów. Koryto Potoku Żabniczanka oraz jej dopływów charakteryzuje się licznym występowaniem naturalnych progów skalnych tworzących malownicze niewielkie wodospady. Dorzecze Żabniczanki jest bardzo zasobne w wody powierzchniowe, zwłaszcza najwyżej położone obszary. Średnio z 1 km górnego obszaru zlewni odpływa 25 l wody/sek. Jest to wynikiem: dużej ilości opadów, niewielkiej zdolności do długotrwałego zatrzymywania wody (znaczne nachylenie stoków, słaba przepuszczalność podłoża fliszowego) oraz licznym występowaniem źródeł i obszarów źródłiskowych. Potok Żabniczanka charakteryzuje się dużym odpływem wody.

Ryc. 9. Wody powierzchniowe na obszarze gminy Węgierska Górka.

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych przestrzennych <https://dm.pgi.gov.pl/>

Podobny ale mniejszy jest układ sieci rzecznej w zlewni Cięcinki. Główne dopływy źródłowe Cięcinki to cztery bezimienne ciek łączące się w rejonie Cięciny Górnej Leśniczówki. W dolnym biegu Cięcinka otrzymuje jeden główny ciek - Luraniec, wypływający spod Kiczery. Lewobrzeżna część gminy jest odwadniana przez nieliczne bezimienne ciek wypływające spod grzbietu na odcinku Mała Barania - Czerwieńska - Grapa - Glinne.

Obszar gminy położony jest w zasięgu jednolitej części wód powierzchniowych Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna - RW20000421327999 (Ryc. 9).

Obszar całej gminy Węgierska Górka znajduje się w zasięgu Jednolitej części wód podziemnych PLGW2000158 (Ryc. 10). Wody podziemne w zasięgu JCWPd 158 zasilane są głównie poprzez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a także w niewielkim stopniu poprzez infiltrację wód powierzchniowych oraz dopływ z podłoża. Zasilanie piętra fliszowego zależy głównie od charakteru litologicznego zwietrzliny i kąta nachylenia stoków. Najdogodniejsze warunki infiltracji istnieją w obrębie dolin rzecznych oraz Kotliny

Żywieckiej. Przepływ wód podziemnych odbywa się w kierunku dolin rzecznych, które stanowią podstawę drenażu. Granice hydrodynamiczne biegną po działach wód podziemnych, które pokrywają się z działami wód powierzchniowych. Granicę JCWPd wyznacza zasięg zlewni Soły od źródeł po ujście do Wisły. Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz JCWPd są rzeki i cieki powierzchniowe z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych jest to głównie rzeka Soła. Funkcję drenażu pełnią także ujęcia wód podziemnych (studnie wiercone i kopane, źródła). Kierunki krążenia wód podziemnych są często skomplikowane ze względu na wykształcenie litologiczne i tektonikę utworów fliszu karpackiego. Generalnie jednak wody wszystkich pięter/poziomów wodonośnych przepływają w kierunku naturalnych stref drenażu. Oddziaływanie ujęć zaburza ten kierunek tylko lokalnie na niewielkich obszarach.

Presje na stan ilościowy, wymienione w karcie informacyjnej JCWPd to: ujęcia wód podziemnych, oddziaływania lokalne, złoża kruszyw naturalnych w dolinie Soły (m in. Bielany Przy Sole) oraz kamieni drogowych i budowlanych (m. in. Kozy, Glinka).

Presje na stan chemiczny, wymienione w karcie informacyjnej JCWPd to: miasta (Żywiec, Oświęcim), zanieczyszczenia lokalne, rolnictwo (niezbyt intensywne), przemysł chemiczny (CHEMOSERVIS-DWORY S.A.), przemysł spożywczo-chemiczny (Grupa Żywiec S.A. Browar w Żywcu), przemysł medyczny (Fabryka Sprzętu Szpitalnego Famed S.A), brak kanalizacji na obszarach wiejskich, potencjalne źródła zanieczyszczeń wód podziemnych: wysypiska śmieci (np. Wieprz, Kęty).

Rejon karpacki jest rejonem deficytowym z punktu widzenia zaopatrzenia w wodę, w związku z czym zastosowano w tym rejonie obniżone kryteria wydzielania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Pomimo tego, z uwagi na bardzo niekorzystne parametry hydrogeologiczne, dużą ich zmienność w planie poziomym, brak zdolności retencyjnych, a także nieciągłe pole filtracji wód podziemnych, zdecydowano się na obniżenie rangi Zbiornika warstw Godula (Beskid Śląski), Zbiornika Dolina rzeki Soła, Zbiornika warstw Magura (Babia Góra) do rangi lokalnego zbiornika wód podziemnych (LZWP).

Tabela 8 Parametry Zbiorników Wód Podziemnych zlokalizowanych na obszarze gminy Węgierska Górka

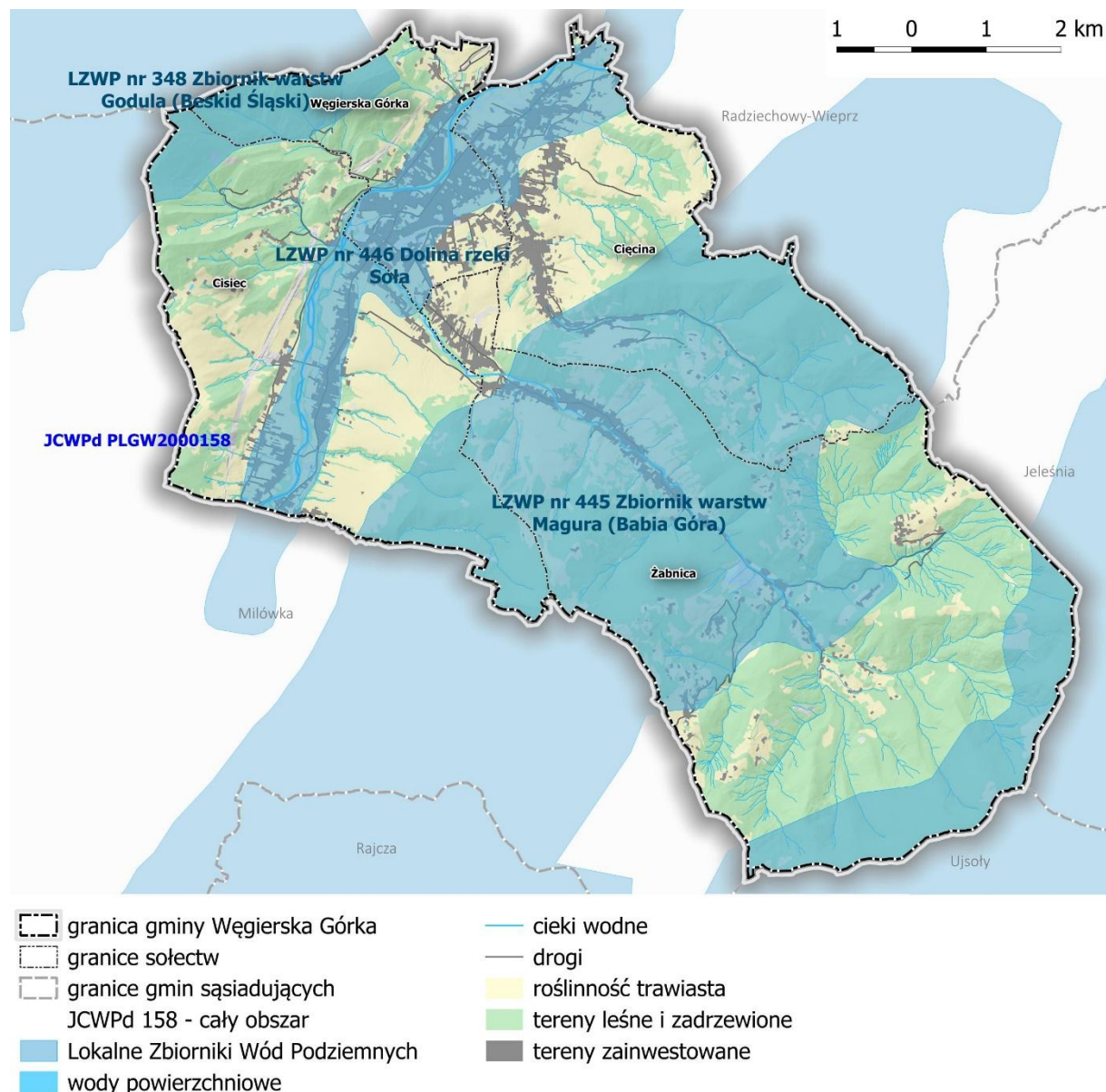
	<i>Stan aktualny</i>		
	<i>LZWP nr 348</i>	<i>LZWP nr 445</i>	<i>LZWP nr 446</i>
Województwo	śląskie	małopolskie, śląskie	małopolskie, śląskie
Powiat	bielski, cieszyński, żywiecki	żywiecki, suski, nowotarski, myślenicki, limanowski	oświęcimski, bielski, żywiecki
RZGW	Gliwice, Kraków	Kraków	Kraków
Numer JCWPd (wg podziału na 172 części)	157, 158, 162, 163, 170	158, 159, 161, 164	158
Zlewnia powierzchniowa (II rzędu wg MphP)	lewobrzeżna Odry do Nysy Kłodzkiej, Wisły do Sanu	Wisły do Sanu, Wagu	Wisły do Sanu
Typ zbiornika	porowo-szczelinowy	porowo-szczelinowy	porowy
Stratygrafia	kreda	paleogen, kreda	czwartorzęd
Klasa jakości wody	I, II	I	I–III
Podatność zbiornika na antropopresję	podatny, bardzo podatny	na przeważającym obszarze bardzo podatny, lokalnie podatny	na przeważającym obszarze bardzo podatny, podatny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, PIG, Warszawa 2017

Na obszar gminy Węgierska Górka zlokalizowane są trzy zbiorniki wód podziemnych (Ryc.10):

- LZWP Zbiornik warstw Godula (Beskid Śląski),
- LZWP Zbiornik warstw Magura (Babia Góra),
- LZWP Dolina rzeki Soła.

Ryc. 10 Wody podziemne na obszarze gminy Węgierska Górka.

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych przestrzennych <https://dm.pgi.gov.pl/>

Zbiornika warstw Godula (Beskid Śląski) LZWP nr 348 ma charakter porowoszczelinowy, o zwierciadle wód swobodno-napiętym. Strefa zawodniona tworzy tu nieciągły poziom wodonośny o zróżnicowanych cechach, a strefa aktywnej wymiany wynosi do 60–80 m, lokalnie nawet do 100 m. Zasilanie wód podziemnych tego zbiornika następuje przede wszystkim na drodze infiltracji opadów atmosferycznych w obrębie zbiornika.

Pobór wód podziemnych w 2013 r., ze wszystkich ujęć zlokalizowanych w obrębie GZWP nr 348, wyniósł zaledwie ok. 596 m³/d, stanowiąc ok. 0,7% oszacowanych zasobów dyspozycyjnych. Zapotrzebowanie na wody podziemne w tym rejonie jest niewielkie (dominują niezamieszkane tereny leśne) i są wykorzystywane one głównie przez indywidualnych odbiorców.

Stan chemiczny wód podziemnych piętra kredowego oceniono jako dobry. Na obszarze zbiornika i w jego otoczeniu najczęściej są spotykane wody dobrej jakości zaliczone do klasy I, rzadziej II. Na podstawie wyników badań modelowych oraz przeprowadzonych obliczeń czasu migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu stwierdzono, że poziom wodonośny Zbiornika warstw Godula charakteryzuje się wysokim i bardzo wysokim stopniem podatności na zanieczyszczenia z powierzchni terenu.

Zaproponowano wyznaczenie obszaru ochronnego, obejmującego swym zasięgiem cały zbiornik z podziałem na podobszary. Proponowane zalecenia ochronne zbiornika, zakazy, nakazy oraz ograniczenia w użytkowaniu terenu mogą nieść ze sobą skutki społeczno-ekonomiczne, lecz powinny przyczynić się one do utrzymania dobrej jakości wód podziemnych i stanu ekologicznego regionu, co jest istotne także z uwagi na turystyczno-rekreacyjny charakter tego obszaru.

Na obszarze **Zbiornika warstw Magura (Babia Góra) LZWP nr 445** występują dwa piętra wodonośne: czwartorzędowe ograniczone do dolin rzecznych oraz paleogeneo-kredowe we fliszu karpackim, które stanowi zasadniczy poziom wodonośny LZWP nr 445.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę są wody powierzchniowe oraz podziemne. Wody podziemne do celów przemysłowych są eksploatowane głównie dla zakładów spożywczych. Sumaryczna wielkość zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych zlokalizowanych w granicach zbiornika wynosi 9021,6 m³/d i stanowi 6% zasobów dostępnych. Dopuszczalny pobór wód podziemnych określony w pozwoleniach wodnoprawnych zezwala na eksploatację w wysokości 2313,6 m³/d, co stanowi ok. 26% zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych ujęć i 2% szacunkowych zasobów dostępnych. Rzeczywisty pobór wody wyniósł ok. 1540,8 m³/d (2013 r.). Pobór wód podziemnych wynosi ok. 17% zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych ujęć, ok. 68% dopuszczalnych poborów określonych w pozwoleniach wodnoprawnych i ok. 1% szacunkowych zasobów dostępnych. Udział wód w poborze z poziomu zbiornikowego stanowił 88%.

Zasilanie wód podziemnych zbiornika następuje przede wszystkim na drodze infiltracji opadów atmosferycznych. Stan jakościowy wód podziemnych na obszarze całego zbiornika zaklasyfikowano jako bardzo dobry, dominują wody zaliczone do I klasy. Stężenia głównych składników fizyczno-chemicznych wód podziemnych ogólnie mieszczą się w granicach stężeń dla wód do picia, jedynie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych stężeń związków żelaza i manganu (związki te należą do naturalnych składników wód podziemnych). Na obszarze Zbiornika warstw Magura (Babia Góra) wydzielono dwie klasy podatności. W obrębie wzniesień warstwa wodonośna zbiornika jest podatna na zanieczyszczenie z powierzchni terenu, natomiast w obrębie dolin bardzo podatna. Powierzchnia proponowanego obszaru ochronnego Zbiornika warstw Magura (Babia Góra) wynosi ok. 651,5 km² i obejmuje cały obszar zbiornika, w niewielkim stopniu przekraczając jego zasięg.

Czwartorzędowy zbiornik **LZWP Dolina rzeki Soła** jest położony na obszarze Karpat fliszowych i tworzy wyraźną strukturę dolinną. Na obszarze zbiornika wyróżniono dwa poziomy wodonośne: aluwialny poziom czwartorzędowy (obejmujący czwartorzędowe osady aluwialne fragmentów doliny Soły oraz jej dopływów) oraz poziom fliszowy (związany głównie z warstwami godulskimi, rzadziej z warstwami istebniańskimi jednostki śląskiej Karpat zewnętrznych), ogólnie połączone ze sobą więzią hydrauliczną. Zbiornikowy poziom wodonośny zbudowany jest z utworów aluwialnych, wypełniających fragmenty doliny Soły oraz ujściowe odcinki jej dopływów. Warstwa wodonośna jest zbudowana z otoczków, żwirów i piasków o różnej granulacji, lokalnie z domieszką gliny, często wymieszanych ze sobą, o miąższości w przedziale od kilku do 20 m (maksymalną wartość osiąga w okolicach Żywca). W dolinach mniejszych cieków miąższość wodonośnych osadów czwartorzędu zwykle nie przekracza 5 m.

Pobór wód podziemnych z poziomu zbiornikowego wynosi łącznie 1532,5 m³/d, co stanowi ok. 4% wielkości zasobów dyspozycyjnych. Możliwości eksploatacyjne zbiornika są więc bardzo duże, nawet biorąc pod uwagę pobór nierejestrowany.

Jakość wód podziemnych poziomu zbiornikowego zarówno w północnej, jak i w południowej części zbiornika charakteryzuje się dobrym stanem chemicznym, w przedziale klas jakości I–III.

Obszar LZWP Dolina rzeki Soła cechuje wysoki stopień podatności, czas pionowej migracji zanieczyszczeń nie przekracza 5 lat. Z tego względu zbiornik wód podziemnych Dolina rzeki Soła wymaga dodatkowych form ochrony. Obszar ochronny LZWP Dolina rzeki Soła obejmuje strefę powiększoną o część bezpośredniej zlewni powierzchniowej zbiornika.

2.1.9. Flora, fauna i bioróżnorodność

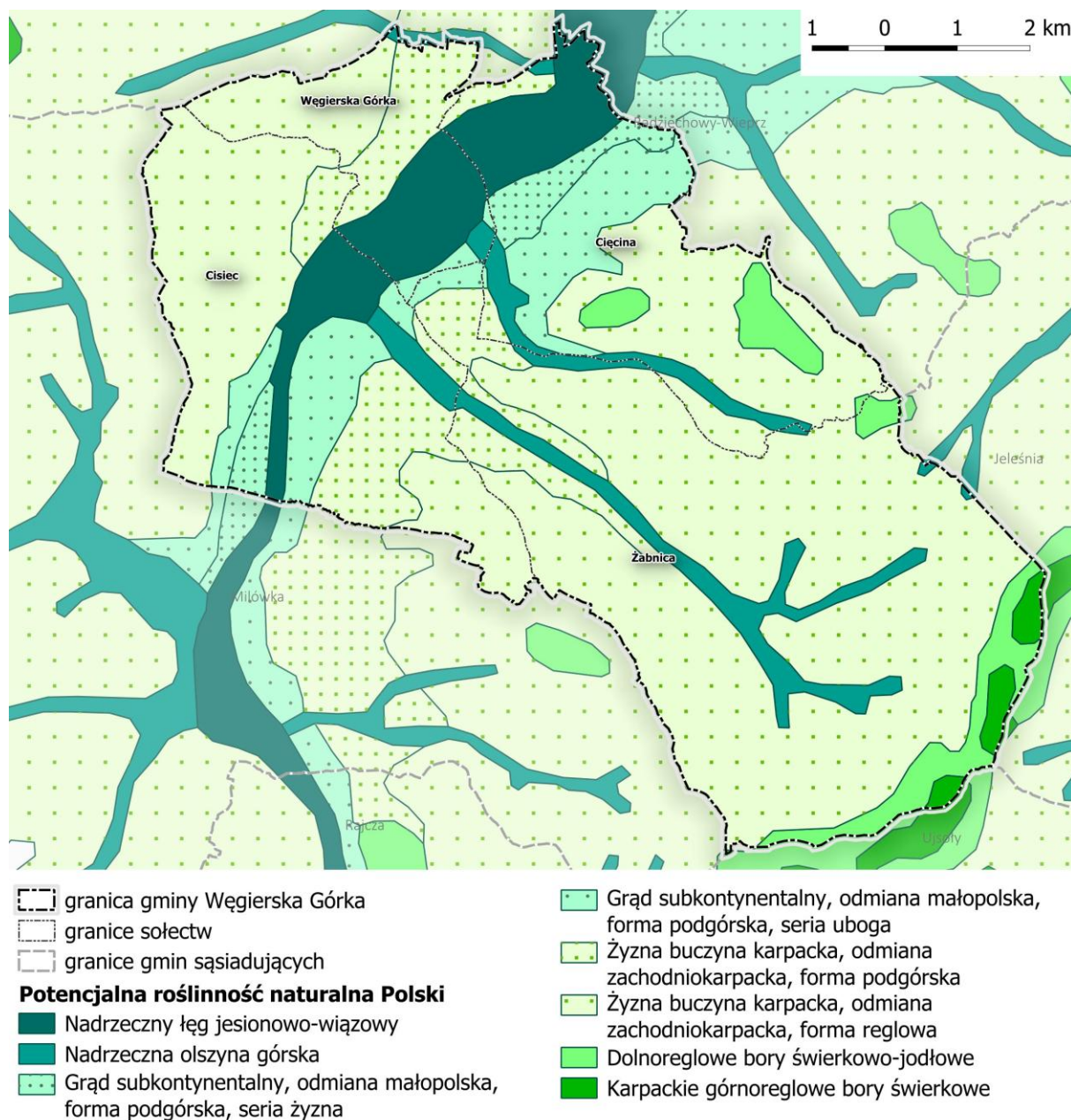
Flora i fauna

Roślinność występująca w granicach gminy Węgierska Górka cechuje piętrowość, wyróżnia się tutaj (Ryc. 11):

- piętro pogórza - dolina Soły (do ok. 600 m n.p.m.) - obszar o potencjalnych biocenozach nadrzecznych łągów jesionowo - wiązowych, nadrzecznej olszyny górskiej oraz grądów, czyli lasów grabowo - dębowo - lipowych; obecnie są to tereny użytkowane rolniczo oraz częściowo zainwestowane. O dawnych zbiorowiskach grądowych rosnących na tym terenie świadczą pojedyncze okazy starych drzew, ich kępy lub małe przylaski oraz zachowane miejscami na skarpach i nad potokami gatunki runa grądowego np. bluszcz zwyczajny, kokoryczka wielokwiatowa;
- piętro regła dolnego - stoki górskie w strefie od ok. 600 do ok. 1150 m n.p.m. - obszar o potencjalnych biocenozach lasów bukowych z dużym udziałem jodły oraz domieszką świerka i jawora (buczyna karpacka). Obecnie typowe płaty tych zbiorowisk z żywcem gruczołowatym, marzanka wonną rzeżuchą trójlistną i szczyrem trwałym spotyka się sporadycznie w obszarach trudnodostępnych. W większości obszar potencjalnego występowania buczyny karpackiej zajęty jest zbiorowiskami borów świerkowych;

- piętro regła górnego - stoki i płaszczołyny grzbietowe na wysokości od ok. 1150 do 1400 m n.p.m.; w granicach gminy do 1365 m - Romanka - obszar o potencjalnych biocenozach borów świerkowo – jodłowych i świerkowych (karpacki bór świerkowy) z borówką czarną trzcinnikiem leśnym, podbiałkiem alpejskim oraz paprociami - wietlicą alpejską i narecznicą szerokolistną. Obecnie obszar ten jest najmniej przekształcony.

Ryc. 11 Potencjalna roślinność naturalna na obszarze gminy Węgierska Górka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Potencjalna roślinność naturalna Polski (wersja wektorowa), Matuszkiewicz J.M., Wolski J., IGiPZ PAN, Warszawa 2023

Lasy w gminie Węgierska Górka leżą na terenie Nadleśnictwa Węgierska Górka. Wchodzą one w skład Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Beskidu Śląskiego”. Lasy nadleśnictwa są lasami wielofunkcyjnymi wodo i glebochronnymi.

Na terenie nadleśnictwa znajdują się: 3 rezerwaty - Romanka, Lipowska i Kuźnie, gdzie w stanie dzikim żyją wilk, ryś oraz niedźwiedź.

Nadleśnictwo posiada obiekty edukacyjne tj. Ośrodek Edukacji Przyrodniczo–Leśnej, dysponujący salą wykładową wraz z szeregiem eksponatów oraz Ścieżki Przyrodniczo-Leśne. Wśród nich ścieżka „Doliną Zimnika”, usytuowana w dolinie Leśnianki w malowniczym miejscu pomiędzy Górami Skrzyczne i Ostre. Dolina ta jest jedną z najpiękniejszych dolin na Żywiecczyźnie, gdzie występuje wiele rzadkich gatunków roślin m.in. Parzydło leśne i Wawrzynek wilczełyko.

Do głównych szczytów położonych na obszarze Nadleśnictwa zaliczamy Skrzyczne, Baranią Górę, Rysiankę, Romankę oraz Halę Lipowską.

Lasy w nadleśnictwie w całości zostały zaliczone do lasów ochronnych gdzie wyszczególniono:

- lasy rezerwatowe – 0,4% pow.
- lasy glebochronne, wodochronne i w strefie oddziaływania przemysłu – 91,2% pow.
- ostoje głuszcza – 1,4 % pow.
- wyłączone drzewostany nasienne – 1,7 % pow.

Funkcje te wynikają bezpośrednio z położenia i ukształtowania terenu - lasy górskie stanowią m.in. naturalne tereny źródliskowe dorzecza Soły, podnoszą retencyjność gruntów i przeciwdziałają erozji gleby. Ze względu na duże walory przyrodnicze i krajobrazowe lasy te spełniają również liczne funkcje turystyczne i dydaktyczne.

Wśród ekosystemów nieleśnych do najcenniejszych zaliczymy ekosystemy o charakterze naturalnym i zbiorowiska półnaturalne. Ekosystemy naturalne występujące na terenie gminy to:

- torfowiska wysokie (*Sphagnetum magellanicum*); występują w rejonie Lipowska - Rysianka oraz Krzusówka; torfowiska wysokie porośnięte są licznymi gatunkami mchów, wśród których dużą rolę odgrywiają torfowce i płonniki.
- ziołorośla (*Aconitum firmi*, *Petasitetum albi* zb. *Cathae laeta-chaerophyllum hirsutum*); występują w rejonach źródlisk i młaków;

Zbiorowiska półnaturalne powstały w wyniku długotrwałej działalności człowieka. Na terenie Gminy Węgierska Górka występują:

- łąki i pastwiska na polanach reglowych i zboczach górskich - powstałe w wyniku ekstensywnej gospodarki pasterskiej - bogate w rzadkie gatunki strefy łąk górskich, częściowo w wyniku wycofania się pasterstwa przekształcają się w ubogie psiary oraz zarastają borówką i borem; stanowią ostoje i korytarze ekologiczne dla roślin światłolubnych;
- torfowiska niskie – (*Nalerialano-Caricetum flayae*, *Caricetum panicum-late*, *Carici-Agrostidetum*);
- fragmenty niskich teras nadrzecznych w dolinach Soły i potoków - wilgotne łąki i pastwiska, zarośla łąkowe (*Gladiolo-Agrostietum*, *Arrhenatheretum medioeuropaeum*).

Na granicy lasów i terenów rolniczych występuje mozaika ekosystemów leśnych i nieleśnych. Tworzą one obszar o szczególnym zróżnicowaniu biocenotycznym. Pomiędzy niewielkimi kompleksami leśnymi, zadrzewieniami, kępami drzew i krzewów występują zbiorowiska łąkowe i torfowiskowe. Między innymi występują tam zbiorowiska:

- łąki mietliczkowo - mietlicowej (*Gladiolo-Agrostietum*),
- łąki ostrożnicowej (*Cirsietum riyularis*),
- łąki sitowej (*Scirpetum silyatici*),
- młaki kozłkowo - tyrzycówowej (*Nalenano-Caricetum*),
- suchej łąki bliźniczkowej (*Hieracio-Nardetum*).

Do zbiorowisk antropogenicznych, towarzyszących człowiekowi należą:

- nitrofilne zbiorowiska pól uprawnych - monokultury rolnicze,
- zbiorowiska ruderalne,
- zbiorowiska segetelne.

W obszarze gminy występują rzadkie i objęte ochroną gatunki roślin:

– Ciemniżyca zielona,	– Paprotka zwyczajna,
– Czosnek niedźwiedzi,	– Paprotnik kolczysty,
– Goryczka trojeściowa,	– Parzydło leśne,
– Kopytnik pospolity,	– Podkolan biały,
– Liczydło górskie,	– Podrzeń żebrowiec,
– Marzanka wonna,	– Tocja alpejska – karpacka,
– Miechera kędzieżawa,	– Tojad mocny,
– Mieczyk dachówkowaty,	– Tojad morawski,
– Należlina pospolita,	– Wawrzynek wilczełyko,
– Naparstnica zwyczajna,	– Widłak goździsty,
– Naparstnica purpurowa,	– Widłak jałowcowaty,
– Okrzyn jeleni,	– Widłak wroniec,
– Omieg górski,	– Zwiślak,

Obszar Nadleśnictwa Węgierska Górka rozpatrywany jako siedlisko zwierząt można podzielić na cztery zasadnicze części:

- leśne obszary Beskidu Śląskiego na wschodnich stokach Pasma Baraniogórskiego
- leśne obszary Beskidu Żywieckiego położone po wschodniej stronie doliny Soły
- rolnicze i osiedlowe obszary Kotliny Żywieckiej, doliny Soły i jej dopływów
- nieleśne enklawy i półenklawy osiedli i gruntów rolnych rozproszone po całym obszarze lasów.

Bardzo niekorzystny jest brak wyraźnych pomostów ekologicznych łączących obszary leśne. Słabe pomosty istnieją w południowej części obszaru, np. na Przełęczy Koniakowskiej i na granicy państwa, na zachód od Istebnej. Mają one niską wartość z powodu przebiegających przez nie dróg publicznych i przerywanego układu kompleksów leśnych. Wartość przyrodnicza okolicy gminy jest jednak wysoka ze względu na połączenie z innymi obszarami leśnymi Karpat, ale obniża ją niskie zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów i zniekształcenie siedlisk, a także niewłaściwa gospodarka leśna. Wynikiem czego było np. zminimalizowanie siedlisk

chrząszczy saproksylicznych zależnych od obecności martwego drewna w różnych fazach rozkładu, a także eliminacja drzew dziuplastych stanowiących niezbędne siedlisko istotnej grupy ptaków i drobnych ssaków. Enklawy rolnicze, mimo że uszczupliły powierzchnię leśną, wzbogaciły zróżnicowanie ekosystemów powiększając powierzchnie otwarte i ekotonowe niezbędne dla istnienia szeregu gatunków ptaków i innych zwierząt związanych z tym środowiskiem.

W obszarze gminy występują rzadkie i objęte ochroną gatunki zwierząt:

- **Bezkęgowce:**
 - Biegacze: fioletowy, gajowy, Linneusza, nieregularny, pomarszczony, skórzasty, szykowny, urozmaicony, zielonożółty,
 - Czerwończyk nieparek,
 - Madraszki: alkon, arion, bagniczek,
 - Strzępotek soplaczek,
 - Trzmiele: gajowy, kamiennik, łąkowy, ogrodowy, rudonogi, wrzosowiskowy, ziemny,
 - Mrówka rudnica,
 - Kozioróg bukowiec i dębosz,
 - Pachnica dębowa,
 - Sichrawa karpacka,
 - Wynurt.
- **Ryby, płazy i gady:**
 - Brzanka,
 - Głowacz białopłetwy i przęgopłetwy,
 - Gniewosz płamisty,
 - Jaszczurka zwinka i żyworodna,
 - Koza pospolita,
 - Minóg strumieniowy,
 - Kumak górski,
 - Ropucha szara i zielona,
 - Żmija zygzakowata,
 - Traszka grzebieniasta, górka, karpacka, zwyczajna,
 - Żaba trawna, jeziorkowa, moczarowa i wodna,
 - Rzekotka drzewna,
 - Salamandra płamista,
 - Padalec zwyczajny,
 - Zaskroniec zwyczajny,
- **Ptaki:**
 - Bocian czarny,
 - Cietrzew,
 - Derkacz,
 - Drozd obrożny, skalny, śpiewak,
 - Dzieźba czarnoczelna,
 - Dzięcioł biało brzbiety, czarny, duży, średni, trójpalczasty, zielonosiwy,
 - Dzięciołek,
 - Gąsiorek,
 - Gil,
 - Głuszec,
 - Grubodziób,
 - Gołąb grzywacz, siniak,
 - Jarząbek,
 - Orzeł przedni,
 - Paszkot,
 - Pełzacz leśny,
 - Piecuszek,
 - Pierwiosnek,
 - Pustułka,
 - Sikora bogatka, czubatka, modra, uboga,
 - Pliszka górską,
 - Pluszcz,
 - Pokrzewka ciernista,
 - Puchacz,
 - Puszczyk uralski, zwyczajny,
 - Rudzik,
 - Siwerniak,

- Jastrząb,
- Kania ruda,
- Krogulec,
- Kobuz,
- Kos,
- Kowalik,
- Krzyżodziób świerkowy,
- Kukułka,
- Muchołówka białoszyja, mała, szara,
- Mysikrólik,
- Myszołów zwyczajny,
- Orlik krzykliwy,
- Ssaki:
 - Ryjówka aksamitna, górską, mała,
 - Rzęsorek rzeczek, mniejszy,
 - Darniówka tatrzańska,
 - Koszatka,
 - Orzesznica,
 - Popielica,
 - Smużka leśna,
 - Wiewiórka pospolita,
 - Gronostaj,
 - Łasica,
 - Sójka,
 - Sóweczka zwyczajna,
 - Strzyżyk,
 - Świstunka leśna,
 - Turkawka,
 - Trzmielojad,
 - Trznadel,
 - Wilga,
 - Włochatka,
 - Wrona siwa,
 - Zięba zwyczajna,
 - Zimorodek zwyczajny,
 - Orzechówka.
 - Niedźwiedź brunatny,
 - Ryś,
 - Wilk,
 - Wydra,
 - Borowiec wielki,
 - Gacek brunatny,
 - Mopek zachodni,
 - Podkowiec mały,
 - Mroczek pozłocisty, późny,
 - Nocek Bechsteina, Brandta, duży, orzęsiony, rudy, Natterera, wąsatek.

Najcenniejsze gatunki roślin i zwierząt występują na obszarach objętych formami ochrony przyrody. Szczególne znaczenie dla zachowania cennych gatunków flory i fauny w gminie mają naturalne zbiorowiska leśne, kompleksy łąk oraz obszary podmokłe, młaki, źródła i strefy ekotonowe.

Szata roślinna i świat zwierzęcy, poza obszarami na których występują cenne zbiorowiska roślinne i siedliska zwierzęce nie stanowi przeciwwskazania dla możliwości zagospodarowania części terenów gminy. Wskazane jest zachowanie powierzchni leśnych oraz zadrzewień w szczególności w zasięgu obszarów objętych ochroną wg *Ustawy o ochronie przyrody* z 16 kwietnia 2004 r (Dz.U. 2024 poz. 1478) .

Bioróżnorodność

Różnorodność biologiczna pozwala na utrzymanie równowagi w przyrodzie. Cele przyświecające ochronie bioróżnorodności mają wymiar przede wszystkim przyrodniczy, ale również kulturowy, społeczny i ekonomiczny.

Zgodnie z Konwencją o różnorodności biologicznej,⁴ termin różnorodność biologiczna (bioróżnorodność) oznacza zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz zespołów ekologicznych. Dotyczy to różnorodności w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz ekosystemami. Bioróżnorodność jest często stosowanym określeniem dla sumy gatunków lub ekosystemów analizowanych lub porównywanych obszarów.

W celu porównywania różnorodności biologicznej rozmaitych środowisk lub różnorodności biologicznej zespołów organizmów zamieszkujących jakieś środowisko stosuje się rozmaite wskaźniki, do najczęściej stosowanych należą bogactwo gatunkowe (liczba znalezionych gatunków), bogactwo rzadkich gatunków, wskaźniki Shannona, Simpsona, Margaleff, Pielou i inne.

Zagrożeniami dla bioróżnorodności agroekosystemów są najczęściej:

- intensyfikacja gospodarki rolnej,
- zaniechanie użytkowania łąk i pastwisk,
- uproszczenia krajobrazu,
- likwidacja siedlisk marginalnych i obszarów ekotonowych,
- zanik lokalnych ras zwierząt gospodarskich i odmian roślin uprawnych.

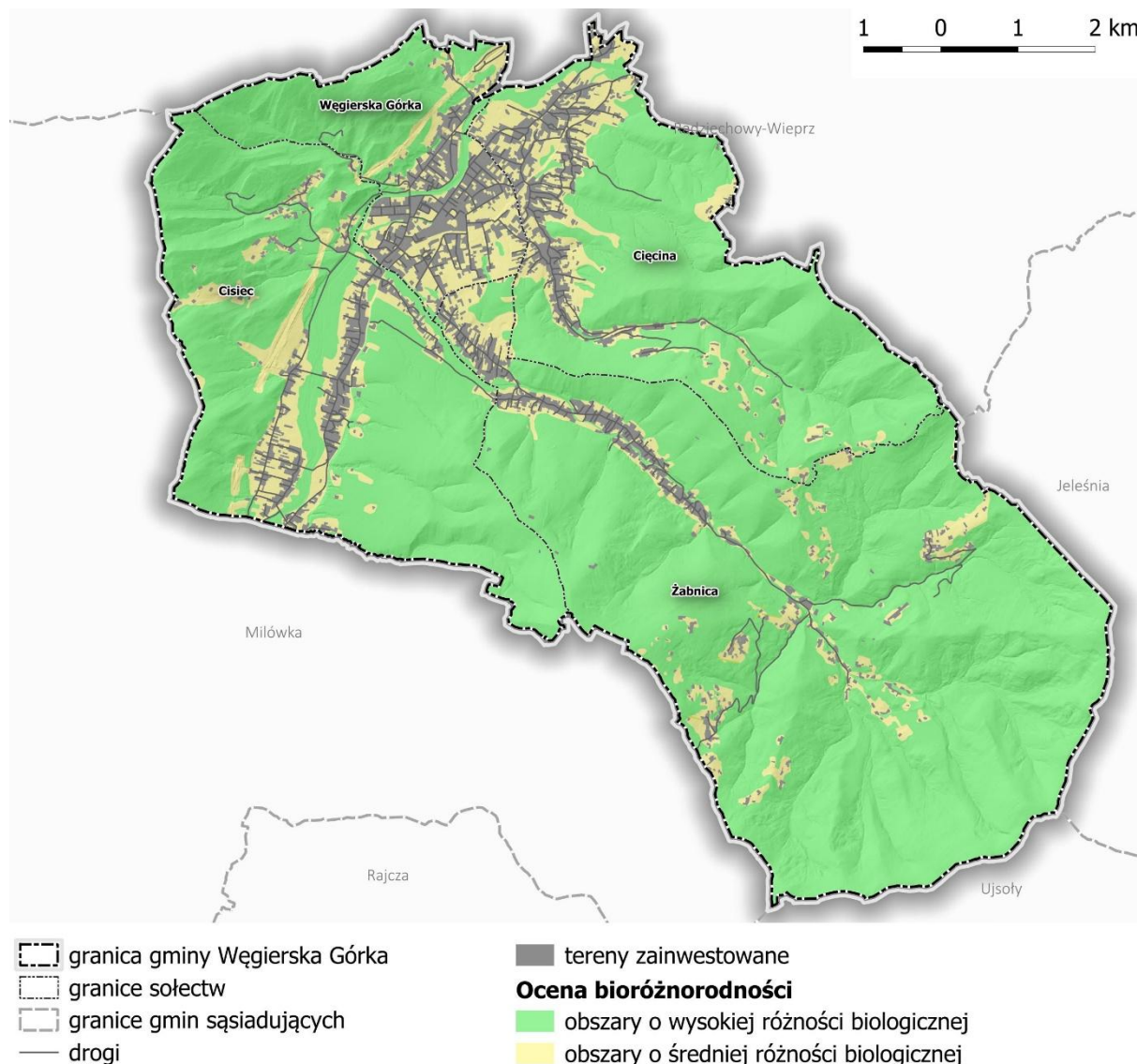
Dla zachowania i wzbogacania różnorodności biologicznej duże znaczenie ma zróżnicowanie siedlisk i oddziaływania człowieka, w szczególności ochrona siedlisk słabo lub wcale nieprzekształconych (naturalnych). Kluczowe znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej mają:

- zadrzewienia śródpolne,
- miedze,
- użytki zielone, ekstensywnie użytkowane łąki i pastwiska,
- lasy i ekosystemy leśne stanowiące naturalne fragmenty rodzimej przyrody,
- spróchniałe drzewa i powalone pnie (martwe drewno),
- starodrzewie,
- torfowiska i polany śródleśne,
- żywopłoty,
- pasy zieleni,
- roślinność przydomowa,
- rowy i ciek wodne,
- tereny podmokłe, źródliska, bagna i młaki,
- oczka wodne,
- obszary ekotonowe,
- naturalna obudowa biologiczna cieków wodnych,

⁴ Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Dz. U. z 2002 r. nr 184 poz. 1532).

- głazy, kamienie narzutowe.

Ryc. 12. Różnorodność biologiczna na obszarze gminy Węgierska Górka

Źródło: Opracowanie własne

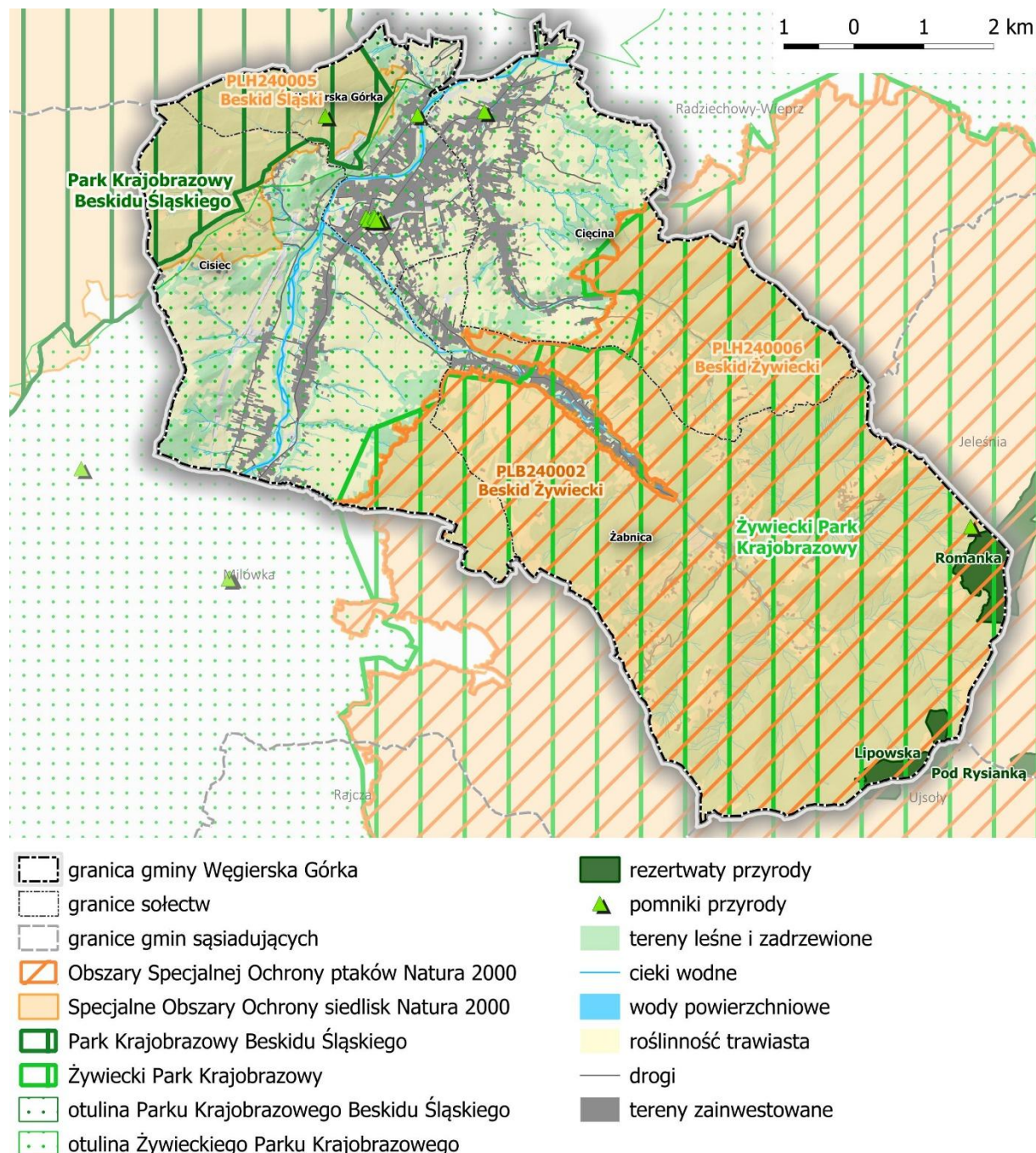
Stanowią one miejsca bytowania, rozwoju, schronienia oraz pozyskiwania pokarmu dla wielu pożytecznych gatunków zwierząt, a także biologiczną ochronę upraw, siedliska zapylaczy oraz przyczyniają się do ochrony rzadkich gatunków flory i fauny

Położenie gminy Węgierska Górka w dolinach rzek i potoków, otoczenie Beskidów, brak intensyfikacji rolnictwa oraz stosunkowo niewiele zmienione środowisko sprzyja występowaniu licznych, czasem unikalnych gatunków flory i fauny. Bogactwo flory i fauny, a także duże zróżnicowanie siedlisk na terenie gminy świadczy o wysokiej bioróżnorodności. Do obszarów zwiększających różnorodność biologiczną w skali gminy należą głównie: lasy, ciekły wodne, strefy ekotonowe (strefa przejściowa od terenów leśnych ok. 20 m i strefa naturalnej obudowy biologicznej cieków ok. 15m), łąki i polany śródleśne, zadrzewienia śródpolne, enklawy zadrzewień w okolicach istniejącej zabudowy, użytki

zielone, łąki i pastwiska użytkowane ekstensywnie oraz tereny podmokłe. Obszary o średniej (przeciętnej) różnorodności biologicznej występują w okolicach trwałych użytków ornych oraz zwartej zabudowy (Ryc. 12).

2.1.10. Ochrona prawna zasobów przyrodniczych i ich powiązania z otoczeniem

Ryc. 13 Formy ochrony przyrody w rejonie gminy Węgierska Górka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUGiK

Formami ochrony przyrody określonymi w art. 6 ust. 1. *Ustawy o ochronie przyrody* z 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U. 2024 poz. 1478) występującymi w obszarze gminy są: Rezerwat Przyrody Romanka, Rezerwat Przyrody Lipowska, Żywiecki Park Krajobrazowy wraz

z otuliną, Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego wraz z otuliną, obszary Natura 2000: PLH240005 Beskid Śląski, PLH240006 Beskid Żywiecki, PLB240002 Beskid Żywiecki oraz 8 pomników przyrody (Ryc. 13).

- **Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego** ustanowiony rozporządzeniem Nr 10/98 Wojewody Bielskiego z dn. 16 czerwca 1998 r. (Dz. Urz. Województwa Bielskiego z 1998 r. nr 9, poz. 111). Park obejmuje głównie tereny leśne Beskidu Śląskiego. Powierzchnia Parku wynosi 386,20 km². Wokół Parku utworzono strefę ochronną o powierzchni 222,85 km². Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego położony jest w południowej części województwa śląskiego i jest najbardziej na zachód wysuniętą częścią Beskidów Zachodnich. Wyodrębniono w nim dwa południkowe pasma górskie: Czantorii (995 m n.p.m.), stanowiące zachodnie, mniejsze ramię Beskidu Śląskiego oraz wyższe i bardziej rozczłonkowane pasmo Baraniej Góry (1220 m n.p.m.), z dominującym nad Kotliną Żywiecką i najwyższym szczytem: Skrzycznem (1257 m n.p.m.). Na terenie parku występuje największe skupisko jaskiń w Beskidach oraz różnego rodzaju form skalnych: baszt, ambon i murów o wysokościach przekraczających niejednokrotnie kilkanaście metrów. Skupiska takie często ukryte są w trudno dostępnych miejscach, między innymi na Kościelcu, Wytryszczonie, pod Halą Jaskową, czy też w rejonie Magurki Radziechowskiej. Rozległe i zwarte kompleksy leśne, będące pozostałością Puszczy Karpackiej, są miejscem obecności rzadkich, jak również pospolitych gatunków zwierząt. Lista ssaków obejmuje łącznie ok. 35 gatunków, m.in. ssaki kopytne, takie jak: jeleń, sarna, dzik, czy drapieżniki – wilk, ryś, lis i rzadziej niedźwiedź. W jaskiniach odnotowano wiele gatunków zimujących nietoperzy, np. gacka wielkoucha, nocka dużego, podkowca małego. Faunę ptaków reprezentują: głuszec, jarząbek, siwerniak, drozd obrożny, dzięcioł trójpalczasty i orzechówka oraz duże ptaki drapieżne. Nad potokami zaobserwować można pliszkę górską, pluszcza, zimorodka, czy sieweczkę rzeczną. Na terenie parku gady reprezentowane są przez jaszczurki: zwinę i żyworódkę, beznogiego padalca, jadowitą żmiję zygzakowatą oraz zaskrońca. Stwierdzono występowanie 13 gatunków płazów, w tym: 4 gatunków traszek, 2 gatunków kumaków, salamandry plamistej, rzekotki drzewnej, 2 gatunków ropuch i 3 gatunków żab. Fragmenty Parku o charakterze naturalnym lub nieznacznie przekształcone przez człowieka zostały objęte ochroną jako 8 rezerwatów przyrody: „Zadni Gaj”, „Barania Góra”, „Czantoria”, „Wisła”, „Stok Szyndzielni”, „Dolina Łańskiego Potoku”, „Kuznie” i „Jaworzyna”. Cenne okazy drzew objęto ochroną pomnikową, liczne są również pomniki przyrody nieożywionej, chroniące formy skalne (m.in. skały „Na Kobylej”, skały grzybowe, „Dorkowa Skała”) oraz jaskinie (m.in. Jaskinia w Stołowie, Jaskinia Salmopolska, Jaskinia w Trzech Kopcach). Ponadto utworzono użytki ekologiczne „Uroczysko Jasionka” i „Góra Tuł”, stanowiska dokumentacyjne „Jasieniowa”, „Kamieniołom Skalica”, „Jaskinia Wiślańska” i „Jaskinia Miecharska” oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, m.in. „Dolina Wapienicy”, „Cygański Las”. Obszar Parku w znacznej części chroniony jest również w ramach europejskiej sieci Natura 2000. Gminy leżące w obrębie parku: Bielsko-Biała, Brenna, Buczkowice, Golezów, Istebna, Jaworze, Lipowa, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Szczyrk, Ustroń, Węgierska Górka, Wilkowice, Wisła.
- **Żywiecki Park Krajobrazowy** ustanowiony został uchwałą nr XII79/86 WRN w Bielsku Białej z 13 marca 1986r. z późniejszą zmianą Rozporządzeniem nr 7/98 Wojewody Bielskiego z 20 maja 1998 r. (Dz. Urz. Województwa Bielskiego nr 8, poz. 97).

To najstarszy park krajobrazowy na terenie polskich Karpat. Powierzchnia Parku wynosi 358,70 km². Cały obszar Parku jest otoczony strefą ochronną o powierzchni 217,90 km². Żywiecki Park Krajobrazowy położony jest w południowej części województwa śląskiego. Pasma górskie na obszarze Parku tworzą trzy rozległe grupy górskie: tzw. „Worek Raczański” z kulminacją na Wielkiej Raczy (1236 m n.p.m.), grupa górska „grupa górka Lipowskiej i Romanki z najwyższym szczytem Romanką (1366 m n.p.m.), oraz cechujący się promienistym układem grzbietów rozróg Pilska (1557 m n.p.m.). Na terenie Parku zostało stwierdzonych ponad 1000 gatunków roślin naczyniowych. Znaczna część gatunków wysokogórskich koncentruje się w piętrze kosodrzewiny, ale bardzo interesujące skupienia flory występują w rejonie źródlisk, wycieków i wysięków oraz wzdłuż płynących strużek wody, młak i torfowisk, również w obrębie regła górnego. Fauna Parku reprezentowana jest przez około 40 gatunków ssaków, ponad 100 gatunków ptaków lęgowych, 5 gatunków gadów, 12 gatunków płazów, 23 gatunki ryb oraz 1 gatunek minoga. Rozległe kompleksy leśne tzw. „Worek Raczański”, masywu Pilska, Romanki czy Rysianki i Lipowskiej są ostoją dużych ssaków drapieżnych, reprezentowanych przez niedźwiedzie, wilki, rysie oraz borsuki. Licznie występują tu ssaki kopytne: dziki, jelenie i sarny. Na obszarze Parku występuje wiele rzadkich i ginących ptaków, między innymi kuraki leśne (głuszec i jarząbek), drapieżniki dzienne (jastrząb, kobuz, krogulec, myszołów, pustułka) i sowy (puszczyk, pójdzka, płomykówka i puchacz). Gady reprezentowane są przez jaszczurkę zwinkę i żyworódkę, padalca oraz 2 gatunki węży: zaskrońca i jadowitą żmiję zygzakowatą. Obok gadów najlepiej poznaną grupę kręgowców stanowią płazy: traszka - górka, grzebieniasta, zwyczajna oraz (będąca endemitem karpackim) karpacka, ropucha szara i zielona, żaba zielona i brunatna, rzekotka drzewna, kumak górski i salamandra płamista. Rozmieszczone na obszarze Parku rezerwaty przyrody obejmują fragmenty najlepiej zachowanych lasów regła dolnego i górnego, będących świadectwem różnorodności i bogactwa zbiorowisk leśnych. Najcenniejsze obszary leśne objęte są ochroną w postaci 10 rezerwatów przyrody: „Lipowska”, „Oszast”, „Pilsko”, „Pod Rysianką”, „Śrubita”, „Gawroniec”, „Romanka”, „Muńcoł”, „Butorza” i „Dziobaki”. Spośród licznych pomników przyrody warto wymienić m.in. Jaskinię Wickową, Jaskinię przed Rozdrożem, wodospad w Sopotni Wielkiej, stanowisko storczyków w Żłatnej Hucie oraz pojedyncze drzewa lub grupy drzew. Ponadto utworzono użytki ekologiczne: „Hala Cebulowa”, „Hala Miziowa”, „Hala Kamieniańska”, „Stawek w Żłatnej” i „Stawek na Kosarach pod Hyśkowcem”. Obszar Parku objęto również ochroną w ramach europejskiej sieci Natura 2000. W obszarze parku leżą gminy: Jeleśnia, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Świnna, Ujsoły, Węgierska Górka, Żywiec.

- **Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 PLB240002 Beskid Żywiecki** zajmuje 34 988,8 ha, położony jest na terenie gmin Jeleśnia, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Świnna, Ujsoły, Węgierska Górka. Obszar zbudowany jest z utworów fliszowych serii magurskiej. Ma urozmaiconą budowę – występują tu takie formy geomorfologiczne jak grzbiety, garby, żebra, mury skalne, gołoborza na stokach i osuwiska skalne. Wśród skał dominują piaskowce magurskie i łupki ilaste, które razem tworzą flisz karpacki. Najciekawszymi zespołami form skalnych są Pasma Pilska oraz Grupa Wielkiej Raczy. Rzeki zachowują charakter górski z gwałtownymi spadkami, wodospadami i gęstą siecią potoków. Główne rzeki obszaru to Soła i Koszarawa. Osobliwością są nieliczne występujące drobne jeziora osuwiskowe. Szatę roślinną tworzą naturalne i półnaturalne górskie

zbiorowiska roślinne, w tym dobrze wykształcone zespoły lasów iglastych i liściastych. Na spłaszczeniach stokowych, wierzchołkach grzbietowych, zagłębieniach osuwiskowych, występują cenne torfowiska. Obszar charakteryzuje się dobrze zachowanymi, typowymi zbiorowiskami górskimi. Flora to ok. 1000 gatunków z czego 150 gatunków górskich. W ostoi stwierdzono występowanie 24 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej, w tym 21 spośród nich należy do lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych. Beskid Żywiecki stanowi jedną z najważniejszych krajowych ostoi głuszca, orła przedniego, drozda obrożnego, dzięcioła trójpalczastego i dzięcioła biało-grzbietego. Obszar charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem szaty roślinnej i dobrze zachowanymi, typowymi zbiorowiskami górskimi (leśnymi i nieleśnymi). Najbardziej rozpowszechnione siedliska leśne to kwaśne i żyzne buczyny. Siedliska nieleśne najliczniej reprezentowane są przez górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie. Spośród licznych zbiorowisk roślinnych należy zwrócić uwagę na unikatową w polskich Karpatach postać zespołu *Valeriano-Caricetum flavae*, z udziałem czosnku syberyjskiego *Allium sibiricum* i niebielistki trwałej *Swertia perennis* subsp. *Alpestris*. Na podkreślenie zasługuje tu znaczenie obszaru jako ostoi dużych ssaków drapieżnych: wilka, rysia i niedźwiedzia.

- **Obszar specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 PLH240006 Beskid Żywiecki** pokrywa się z Obszarem Natura 2000 PLB240002. Przedmiotem ochrony obszaru jest 19 typów siedlisk przyrodniczych (3220, 4060, 4070, 4080, 6230, 6430, 6510, 6520, 7110, 7140, 7230, 8310, 9110, 9130, 9140, 9180, 91D0, 91E0, 9410), a także 4 gatunki roślin (tojad morawski, dzwonek piłkowany, widłoząb zielony i tocja karpacka) i 15 gatunków zwierząt (biegacz urozmaicony, brzanka, darniówka tatrzańska, głowacz białopłetwy, koza, kumak górski, minóg strumieniowy, niedźwiedź brunatny, nocek duży, ryś, sichrawa karpacka, traszka grzebieniasta, traszka górska, wilk i wydra).
- **Obszar specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski** zajmuje powierzchnię 26405,25 ha, położony jest w gminach Ustroń, Wisła, Golezów, Brenna, Istebna, Jaworze, Bielsko-Biała, Lipowa, Radziechowy-Wieprz, Milówka, Węgierska Górka. Geograficznie leży on w masywie Beskidu Śląskiego z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Tworzą go dwa pasma górskie – Stożka i Czantorii oraz Baraniej Góry, które zbudowane są w przeważającej części z piaskowca godulskiego. Obszar obfituje w malownicze progi skalne i wodospady, liczne formy skałkowe oraz różnorodne formy osuwiskowe.
- **Rezerwat przyrody „Romanka”** - powołany w celu ochrony zachowanych fragmentów regla górnego - bór świerkowy o pierwotnym charakterze (w wieku ponad 250 lat ze sporadycznie występującymi jaworami w wieku ponad 300 lat). Drzewostany w rezerwacie wykazują osłabioną żywotność spowodowaną oddziaływaniem zanieczyszczonego powietrza, ostrego klimatu, a także obniżonego poziomu wód gruntowych. W partiach szczytowych występują duże powierzchnie obumarłego drzewostanu zniszczonego przez kornika.
- **Rezerwat przyrody „Lipowska”** – rezerwat leśno-florystyczny. Utworzony w 2008 roku w celu ochrony i zachowania systemu torfowisk wysokich oraz fragmentów górnoreglowego boru świerkowego *Plagiothecio-Piceetum taticum*.

Na obszarze gminy istniejącymi formami ochrony przyrody są również pomniki przyrody. Ich zestawienie wraz z informacją o lokalizacji prezentuje poniższa tabela:

Tabela 9 Pomniki przyrody w gminie Węgierska Górka

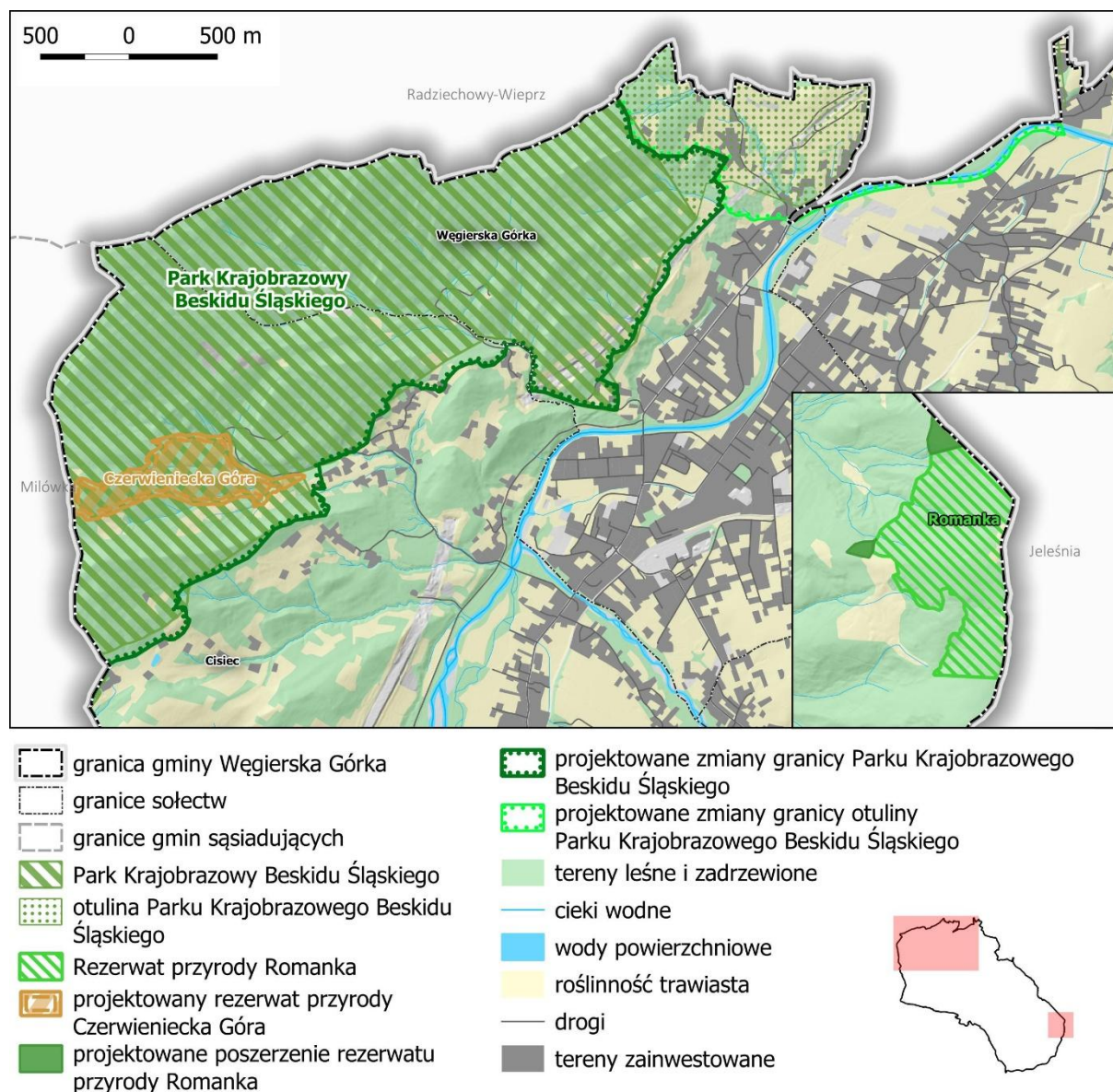
Lp.	Obiekt	Lokalizacja	Opis formy ochrony przyrody			
			obw. [cm]	wys. [m]	pierśnica [cm]	
1	Lipa drobnolistna	Cięcina, przy drodze państwowej Żywiec-Cięcina-Węgierska Górka-Rajcza przed restauracją "Gronie"	339	21	108	
2	Lipa drobnolistna	Po prawej stronie drogi krajowej Żywiec-Milówka w Węgierskiej Górze, naprzeciwko budynku szkoły podstawowej	374	20	119	
3	Lipa drobnolistna	Na terenie zajezdni autobusowej PKS w Węgierskiej Górze, ok. 6 m na wschód od budynku kasy PKS	459	25	146	
4	Grupa drzew	Po obu stronach ulicy Kolejowej	Kasztanowiec zwyczajny	302	17	96
			Jesion wyniosły	364	21	116
			Kasztanowiec zwyczajny	349	18	111
			Klon	-	-	-
5	Wiąz górski	Przy ul. Zielonej stanowiącej odcinek drogi krajowej Żywiec-Milówka w Węgierskiej Górze, po lewej stronie, naprzeciwko budynku nr 233	506	28	161	
6	Klon jawor	Zachodnie zbocze Romanki (1060 m n.p.m.) w oddziale 47c Leśnictwa Romanki	420	25	134	

Źródło: Rejestr pomników przyrody Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

Na terenie gminy Węgierska Górka zlokalizowane są obszary cenne przyrodniczo proponowane do objęcia ochroną w ramach:

- Powiększenia rezerwatu przyrody Romanka.
- Utworzenia rezerwatu przyrody Czerwieniecka Góra.
- Zmiany granic i powiększenia Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego.
- Zmiany granic i powiększenia otuliny Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego.

Ryc. 14 Lokalizacja projektowanych zmian form ochrony przyrody na terenie gminy Węgierska Górka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUGiK

Struktura przyrodnicza omawianego obszaru, jest silnie powiązana ze środowiskiem przyrodniczym przyległych terenów. Przez obszar objęty opracowaniem przebiegają lokalne i regionalne korytarze ekologiczne (korytarze ekologiczne ssaków drapieżnych i kopytnych, korytarz spójności obszarów chronionych oraz korytarz ekologiczny ptaków).

Głównymi elementami struktury przyrodniczej gminy zapewniającymi powiązania z środowiskiem przyrodniczym ościennych terenów są:

- duże kompleksy leśne
- rozproszone enklawy leśne w centralnej części gminy,
- doliny rzek oraz dopływające do nich potoki wraz z obudową biologiczną,
- pozostałe ciekі wodne, wody stojące oraz obszary podmokłe wraz obudową biologiczną,
- łąki, zadrzewienia i zakrzewienia,

- tereny otwarte łączące kompleksy leśne z dolinami rzecznyymi.

Mapa przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce opracowana została przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) pod kierownictwem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego. Opracowanie powstawało w dwóch etapach:

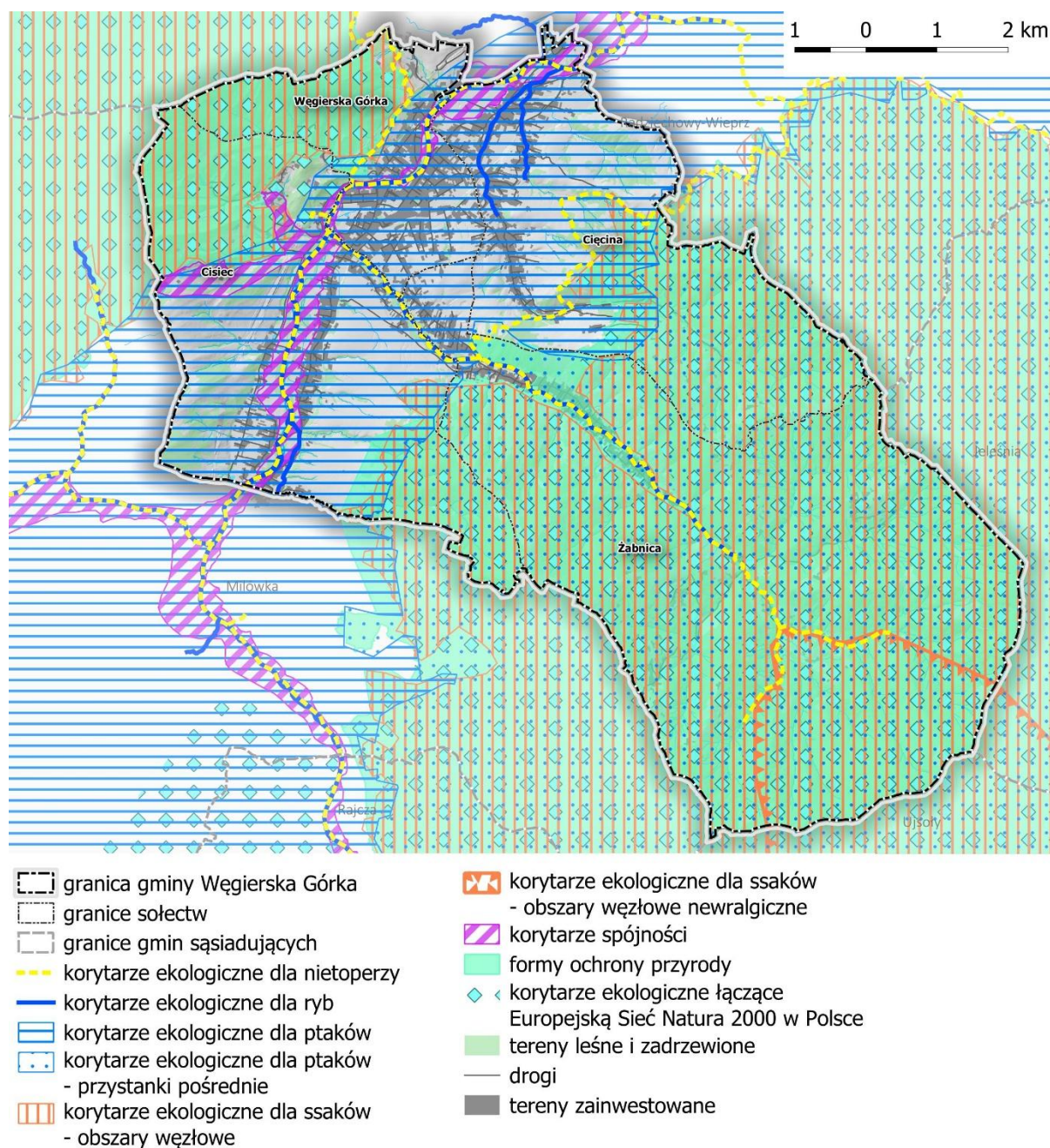
- etap I - w 2005 r. na zlecenie Ministerstwa Środowiska opracowano mapę sieci korytarzy dla obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem potrzeb ochrony kluczowych gatunków dużych ssaków;
- etap II - w 2011 r. we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot (w ramach projektu ze środków EEA/EOG) opracowano kompletną mapę korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej. Tytuł: „Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce”.

Mapa korytarzy ekologicznych z 2011 r. wyróżnia siedem korytarzy głównych, które stanowią odcinki korytarzy paneuropejskich, a ich rolą jest zapewnienie łączności ekologicznej w skali kraju i kontynentu. Zgodnie z ww. mapą, północno-zachodnie części gminy znajdują się w korytarzu (GKPd – 14) Beskid Śląski, a południowo-wschodnie części gminy w korytarzu (GKK-9) Beskid Żywiecki.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują korytarze ekologiczne określone w opracowaniu „Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa” (Parusel J.B, Skowrońska K., Wower A. (red.) 2015 CDPGŚ). Zaliczają się do nich:

- korytarz spójności obszarów chronionych „Górna Soła”,
- korytarze ssaków drapieżnych i kopytnych – obszar węzłowy Beskid Żywiecki i obszar newralgiczny,
- korytarze ekologiczne liniowe dla nietoperzy,
- korytarze ekologiczne liniowe dla ryb (ichtiologiczne),
- ponadregionalny korytarz migracji ptaków: Lasy Beskidu Śląsko-Żywieckiego” oraz ponadregionalny przystanek ptaków Beskid Żywiecki.

Ryc. 15 Powiązania przyrodnicze w rejonie gminy Węgierska Górka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych „Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa” (Parusel J.B, Skowrońska K., Wower A. (red.) 2015 CDPGŚ)

Dla zachowania potencjału biologicznego zasobów przyrody ożywionej na obszarze gminy niezbędne jest zapewnienie możliwości swobodnego przemieszczania się gatunków. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U. 2024 poz. 1478) określa korytarz ekologiczny jako „obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów”. Stanowi on istotny element gwarantujący zachowanie różnorodności biologicznej środowiska. Powiązania ekologiczne są niezwykle istotne z punktu widzenia zachowania możliwości naturalnego przemieszczania się gatunków pomiędzy mniejszymi kompleksami leśnymi. Obszar bytowania

wielu gatunków nie ogranicza się do pojedynczych obszarów leśnych. Istotnym jest więc zapewnienie powiązań przyrodniczych w celu zapewnienia szerszej przestrzeni do zaspokojenia potrzeb bytowych zwierząt.

Rozwój osadnictwa i związana z tym rozbudowa szlaków komunikacyjnych, tworzą sztuczne bariery utrudniające lub wręcz uniemożliwiające sukcesję roślinną i migrację zwierzęcą. Sieć osadnicza często utrudnia lub wręcz uniemożliwia swobodne przemieszczanie się gatunków. Do największych barier komunikacyjnych w obszarze gminy należą droga ekspresowa S1, droga krajowa – nr 1 oraz linia kolejowa. Poważnym zagrożeniem dla przerwania ciągłości powiązań przyrodniczych jest ekspansja zabudowy mieszkaniowej, szczególnie widoczna na terenach otwartych.

W celu zachowania, naturalnych powiązań przyrodniczych na omawianym terenie z otaczającym obszarem, należy tak planować sposób i charakter zagospodarowania terenu, aby zapewnić ochronę ciągłości występujących tu naturalnych korytarzy i powiązań przyrodniczych.

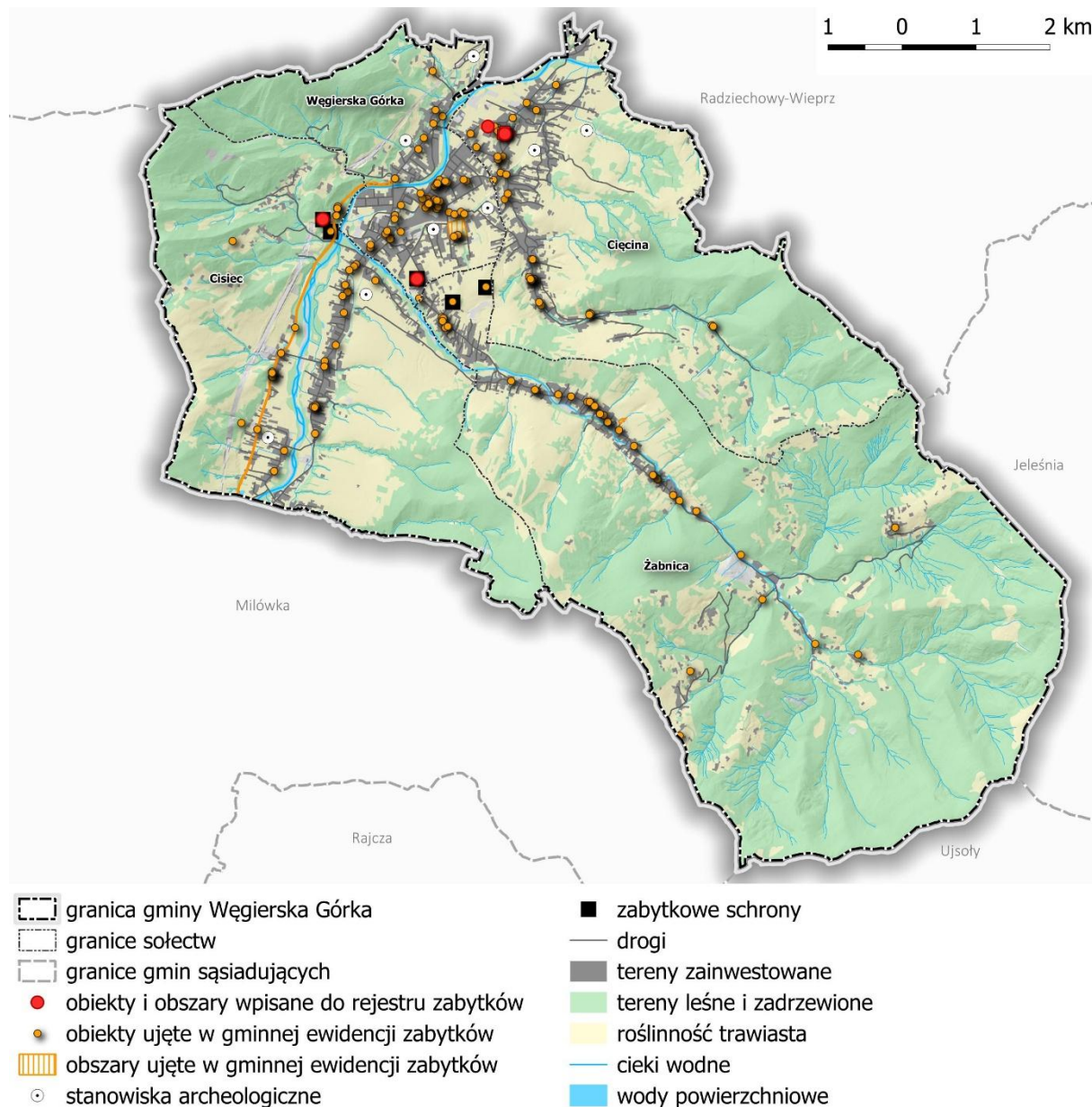
2.1.11. Dziedzictwo kulturowe

Na obszarze gminy znajdują się obiekty zabytkowe oraz atrakcje turystyczne, wśród których należy wyróżnić następujące obiekty:

1. Kościół Świętej Katarzyny Aleksandryjskiej w Ciężynie
2. Kaplica Matki Boskiej Częstochowskiej w Ciężynie
3. Kościół Przemienienia Pańskiego w Węgierskiej Górze
4. Kaplica Matki Bożej Różańcowej
5. Zabytkowy cmentarz
6. Kościół św. Maksymiliana Kolbego w Ciężynie
7. Fort Waligóra
8. Pomnik mjr. Kazimierza Czarkowskiego
9. Hala Widowiskowo Sportowa z siedzibą Ośrodka Promocji Gminy oraz Punktu Informacji Turystycznej
10. Bulwary nad Sołą
11. Aleja Zbójników
12. Obelisk Jana Pawła II
13. Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej oraz ścieżka przyrodnicza „Gościnny Las”,
14. Trakt Cesarski
15. Platforma Widokowa
16. Budynek dawnej łaźni Odlewni Żeliwa
17. Kościół p.w. M. B. Częstochowskiej w Żabnicy,
18. Kaplica na Skałce w Żabnicy p.w. NMP Nieustającej Pomocy
19. Kaplica loretańska w Żabnicy
20. Pomnik upamiętniający stracenie przez hitlerowców 10 Polaków w 1943r.
21. Ścieżka dydaktyczna Żabnica – Ciężyna.
22. Fort Wyrwidąb
23. Fort Wąwóz

24. Fort Wędrowiec

Ryc. 16 Obiekty zabytkowe na obszarze gminy Węgierska Górka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie
https://uslugazabytek.gov.pl/INSPIRE_IMD/service.svc/get

Na obszarze gminy Węgierska Górka występuje 8 obiektów wpisanych do rejestru zabytków zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2024 poz. 1292):

Tabela 10 Zestawienie obiektów wpisanych do rejestru zabytków w gminie Węgierska Górka

Lp.	Nazwa	Chronologia	Wykaz dokumentów	Data wpisu	Miejscowość
1	schron bojowy Waligóra	1939 r.	A/881/2021 z 2021-09-28	28.09.2021	Cisiec
2	plebania	1925 r.	A-597/89/90 z 1989-11-25	25.11.1989	Cięcina
3	wikarówka	XIX w.	A-597/89/90 z 1989-11-25	25.11.1989	Cięcina
4	kościół parafialny pw. św. Katarzyny	1542 r.	Kl.V-K-114/11/59 z 1959-11-14, A-597/89/90 z 1989-11-25	14.11.1959	Cięcina
5	cmentarz rzymskokatolicki	1890 r.	A-621/89 z 1990-05-02	02.05.1990	Cięcina
6	cmentarz przykościelny	data nieznana	Kl.V-K-114/11/59 z 1959-11-14, A-597/89/90 z 1989-11-25	14.11.1959	Cięcina
7	ciężki schron bojowy Wędrowiec	1939 r.	A/864/2021 z 2021-08-04	04.08.2021	Węgierska Górka
8	otoczenie	-	A/864/2021 z 2021-08-04	04.08.2021	Węgierska Górka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie https://dane.gov.pl/pl/dataset/1130,rejestr-zabytkow-nieruchomych/resource/61341/table?page=1&per_page=20&q=&sort=

Gminna ewidencja zabytków liczy 134 obiekty, w tym 104 zabytków świeckich, 15 zabytków sakralnych i 15 zabytki archeologiczne.

2.1.12. Krajobraz

Definicja krajobrazu zawarta w treści Europejskiej Konwencji Krajobrazowej określa *krajobraz* jako strefę lub obszar postrzegany przez mieszkańców i odwiedzających, którego cechy wizualne i charakter są wynikiem działań czynników naturalnych i/lub kulturowych (czyli ludzkich). Definicja ta odzwierciedla ideę, że krajobrazy ewoluują w czasie w rezultacie działań sił natury i ludzi. Podkreśla również, że krajobraz tworzy całość, której elementy przyrodnicze i kulturowe są postrzegane łącznie, a nie oddzielnie.

Rozpoznanie krajobrazu można oprzeć na przyjęciu za prof. J. Bogdanowskim powiązania ze sobą ukształtowania i pokrycia terenu i uznanie, że o charakterze krajobrazu decyduje swoisty układ tworzących go elementów – kombinacja przyrodniczych i antropogenicznych cech takich jak: formy rzeźby terenu, rodzaj pokrycia roślinnością, użytkowanie ziemi (w tym struktura sieci osadniczej)⁵.

Gmina Węgierska Górka położona jest w strefie przejściowej krajobrazów wyżynnych i gór niskich, tylko południowo-wschodnie krańce gminy położone są w strefie krajobrazów gór średnich. Obszar ten charakteryzuje się bardzo dużym zróżnicowaniem ukształtowania terenu – od wypłaszczonej przestrzeni położonych w dnach dolin, poprzez łagodnie nachylone stoki aż po strome zbocza. Duże zróżnicowanie występuje również w pokryciu terenu – od zwartej zurbanizowanej struktury w centrum miejscowości, poprzez rozluźnioną zabudowę wiejską, otwarte przestrzenie gruntów rolnych, mozaikę polno – leśną aż po zwarte kompleksy leśne. Cechy ukształtowania i pokrycia terenu wpływają na silne urozmaicenie typów krajobrazu występujących na tym obszarze. Na tle województwa

⁵ A. Rozenau-Rybowicz, *Identyfikacja krajobrazów na poziomie regionalnym – doświadczenia wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej w skali województwa*, [W:] *Identyfikacja i ocena krajobrazów - wdrażanie Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Referaty konferencyjne*, GDOŚ, Warszawa 2013

śląskiego walory krajobrazu przeważającej części gminy zaliczyć można do ponadprzeciętnych. Na obniżanie walorów krajobrazowych wpływa rozpraszanie zabudowy.

Położone u zbiegu dolin rzecznych centrum gminy charakteryzuje się zwartą, miejską zabudową. Natomiast struktury przestrzenne wykształcające się w oparciu o otaczającą miejscowość Węgierska Górka, położone na stokach przysiółki, składają się z luźniejszej zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej przemieszanej z zabudową zagrodową. Pozostałości lokacyjnego rozłogu łąnowo-leśnego w postaci otwartego krajobrazu pól i kompleksów leśnych eksponowanych na otaczających centrum gminy zboczach podnoszą jego walory widokowe.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2024 poz. 1130), na samorządzie województwa spoczywa obowiązek sporządzenia audytu krajobrazowego. Jego szczegółowy zakres i metodologia zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych.

W związku z powyższym, wypełniając ustawowy obowiązek Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr VII/16/16/2025 z 23.06.2025 r. przyjął Audyt krajobrazowy województwa śląskiego.

Audyt krajobrazowy sporządza się raz na 20 lat, dla obszaru województwa w granicach administracyjnych. Identyfikuje on krajobrazy występujące na obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne i dokonuje oceny ich wartości, określa lokalizację krajobrazów priorytetowych - krajobrazów szczególnie cennych dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości, wymagających zachowania i określenia dla nich zasad i warunków ich kształtowania.

Audyt wskazuje rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania, ochrony obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz krajobrazów priorytetowych. Wyniki audytu krajobrazowego zostaną uwzględnione w regionalnych i gminnych dokumentach planistycznych.

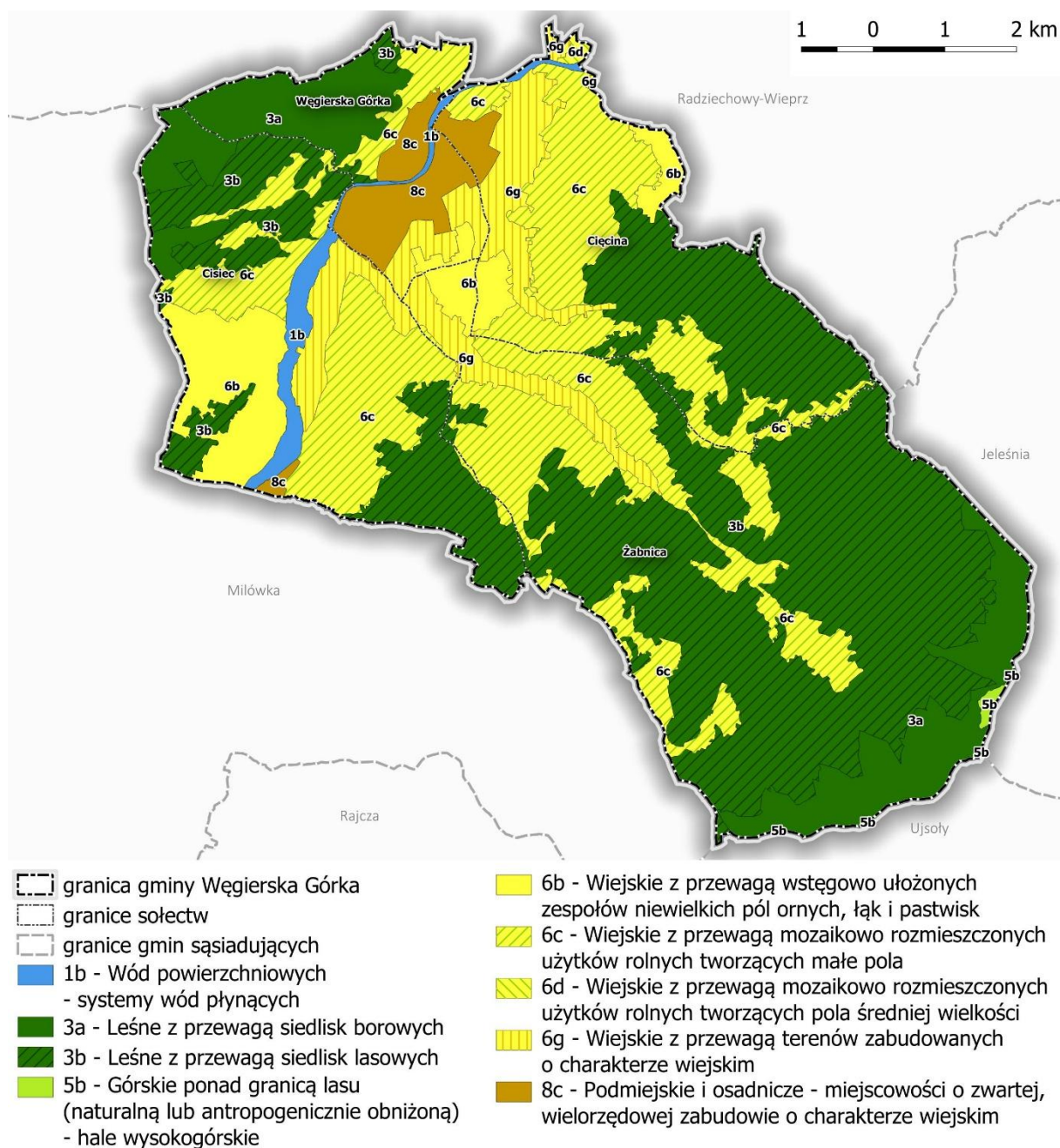
Według dokumentu Audytu krajobrazowego województwa śląskiego na obszarze gminy Węgierska Górka wyróżniono krajobrazy:

- Miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim (8c) zlokalizowane w centrum Węgierskiej Górki, północnej części miejscowości Cięcina i południowej części miejscowości Cisiec;
- Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim (6g), zlokalizowane w południowej części Węgierskiej Górki, centralnej części miejscowości Cisiec i północno – zachodnich częściach miejscowości Cięcina i Żabnica;
- Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości (6d), zlokalizowany w północnej części Węgierskiej górki w miejscowości Cięcina;
- Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola (6c) zlokalizowanych w północnej części Węgierskiej Górki, zachodniej i wschodniej części miejscowości Cisiec, zachodniej części miejscowości Cięcina i zachodniej i centralnej części miejscowości Żabnica;
- Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk (6b) zlokalizowanych w zachodniej części miejscowości Cisiec, południowej części

miejsowości Węgierska Górka, w zachodnich i wschodnich krańcach miejscowości Cięcina i północnych częściach miejscowości Żabnica;

- Hale wysokogórskie (5b), w zasięgu gminy znajduje się jedynie Hala Pawlusia położona wzdłuż południowo – wschodniej granicy gminy;
- Z przewagą siedlisk lasowych (3b) obejmujące większość kompleksów leśnych w gminie;
- Z przewagą siedlisk borowych (3a) obejmujących południowo-wschodnie oraz północno zachodnie części obszarów leśnych w gminie;
- Systemy wód płynących (1b) obejmujące dolinę rzeki Soły (Ryc. 15).

Ryc. 17 Jednostki krajobrazowe na obszarze gminy Węgierska Górka

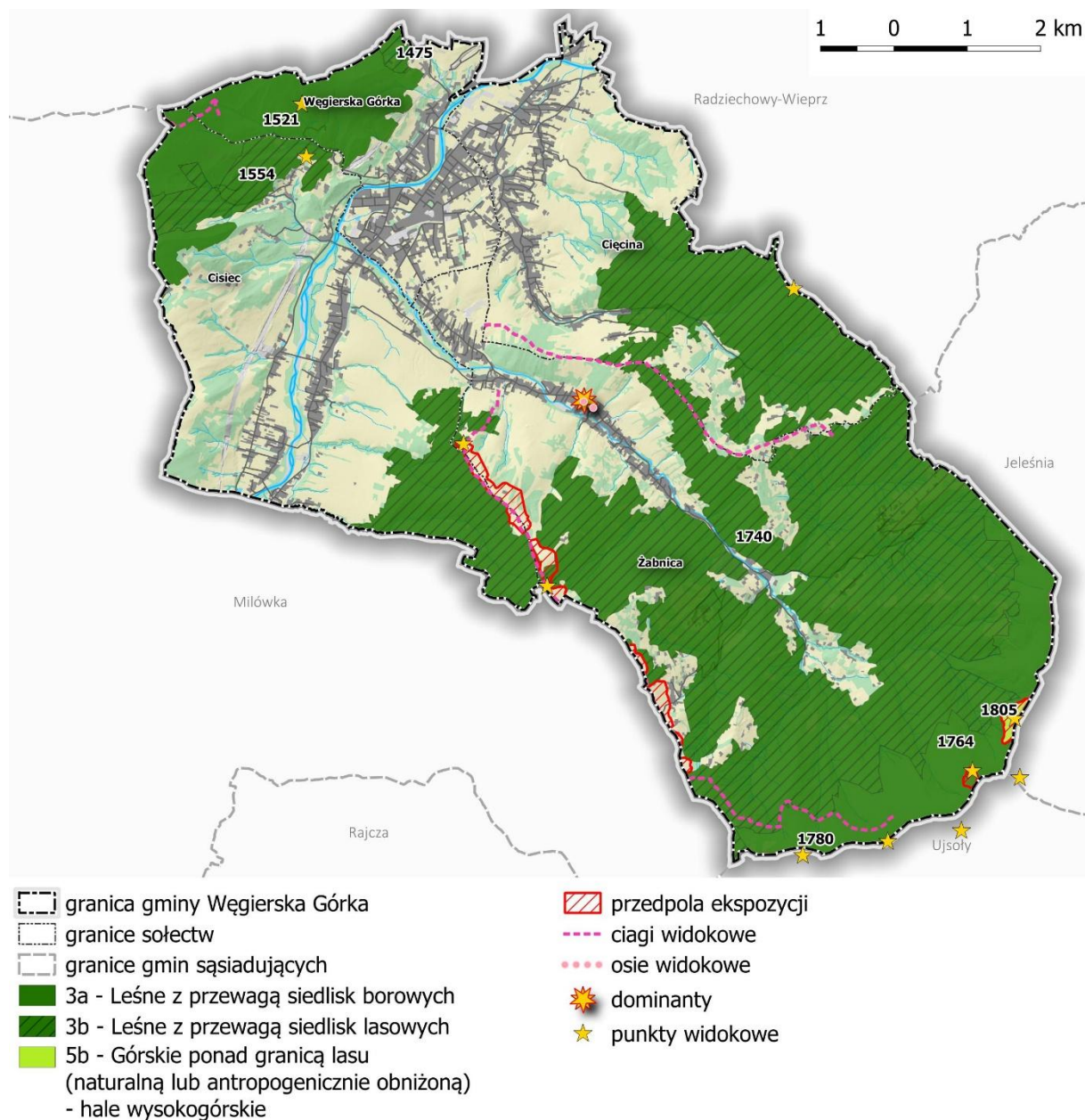

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Audyt krajobrazowy województwa śląskiego Uchwała Nr VII/16/16/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23.06.2025 r.

Zgodnie z metodyką sporządzania audytów krajobrazowych ocena krajobrazów została przeprowadzona na podstawie analizy stanu zachowania lub wykształcenia wybranych cech (wskaźników) i ich porównania w obrębie poszczególnych podtypów. Analizie poddane zostały cechy analityczne przyrodnicze i kulturowe – charakterystyczne typologicznie i unikatowe oraz cechy syntetyczne, którym przypisano odpowiednią wartość oceniającą ekspercko wspomniany stan zachowania lub wykształcenia. Oceny te były podstawą ustalenia czy dana cecha może być wskazaniem do typowania krajobrazu jako priorytetowy.

Podczas wyżej wspomnianej procedury wyznaczono w zasięgu gminy Węgierska Górka krajobrazy priorytetowe (Ryc. 18, Tabela 11).

Ryc. 18 Krajobrazy priorytetowe i elementy zwiększające walory krajobrazowe na obszarze gminy Węgierska Górka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Audyt krajobrazowy województwa śląskiego Uchwała Nr VII/16/16/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23.06.2025 r.*

Tabela 11 Zestawienie krajobrazów priorytetowych w gminie Węgierska Górka

Lp.	ID krajobrazu	Nazwa krajobrazu	Kod podtypu	Nazwa Podtypu	Kryterium wyboru	Położenie – miejscowość
1	1475	lasy Bielsko - Koniaków	3b	Z przewagą siedlisk lasowych	Unikatowość, Ważność	Węgierska Górka
2	1521	Szczyrk - Węgierska Górka	3a	Z przewagą siedlisk borowych	Unikatowość, Ważność	Cisiec, Węgierska Górka,
3	1554	Mały Żar	3b	Z przewagą siedlisk lasowych	Ważność ekspert	Cisiec,
4	1740	Sopotnia Wielka	3b	Z przewagą siedlisk lasowych	Unikatowość, Ważność	Cięcina, Cisiec, Żabnica
5	1764	las Rysianka	3a	Z przewagą siedlisk borowych	Unikatowość, Ważność	Żabnica
6	1780	Hala Bacmańska	5b	Hale wysokogórskie	Ważność ekspert	Żabnica
7	1805	Hala Pawlusia	5b	Hale wysokogórskie	Ważność ekspert	Żabnica

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Audyty krajobrazowy województwa śląskiego Uchwała Nr VII/16/16/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23.06.2025 r.*

Charakterystyka poszczególnych krajobrazów priorytetowych, w zasięgu których znajduje się gmina Węgierska Górka:

- Lasy Bielsko – Koniaków - krajobraz priorytetowy - leśny, z przewagą siedlisk lasowych obejmujący lasy w masywie Beskidu Śląskiego na wschód i na południe od Ustronia. W granicach jednostki znajdują się liczne obiekty o dużych walorach kulturowych i przyrodniczych. Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:
 - a. zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na wyjątkowe nagromadzenie obiektów kulturowych różnego typu;
 - b. zastosowania algorytmu w zakresie kryterium ważności ze względu na kwalifikujące wskaźniki cech charakterystycznych (obiekty geologiczne i geomorfologiczne; udział siedlisk lasowych) oraz unikatowych;
 - c. oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na wyjątkowe połączenie i nagromadzenie walorów przyrodniczych (w tym chronionych w ramach 7 rezerwatów przyrody, obszarów Natura 2000 Beskid Śląski, PK "Beskid Śląski, 43 pomników przyrody), kulturowych (prawie 100 cennych obiektów kulturowych) i fizjonomicznych.
- Szczyrk - Węgierska Górka - krajobraz priorytetowy - leśny, z przewagą siedlisk borowych obejmujący lasy w Beskidzie Śląskim z grzbietem Baraniej Góry. Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:
 - a. zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na występowanie cennych obiektów związanych z tradycyjnym wypasem (bacówki) i zabytkowej leśniczówki pełniącej funkcję Izby Leśnej;
 - b. oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na istotne walory przyrodnicze, w tym występowanie zbiorowisk leśnych i fauny typowej dla Puszczy Karpackiej oraz licznych geostanowisk, a także na wyjątkowe walory krajobrazowe z uwagi na silną ekspozycję widokową partii szczytowych.
- Mały Żar - krajobraz priorytetowy - leśny, z przewagą siedlisk lasowych obejmujący lasy w Beskidzie Śląskim w sąsiedztwie Węgierskiej Górki. Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- a. oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na istotną rolę dla zachowania lokalnej flory i fauny. Ponadto występują tu charakterystyczne formy geologiczno-geomorfologiczne. Obszar dość eksponowany fizjonomicznie z otwarciami widokowymi i punktem widokowym. Dodatkowo, uzasadnieniem jest ochrona prawna (park krajobrazowy obejmujący ponad 50% powierzchni jednostki - uzupełniający wskaźnik ekspercki).
- Sopotnia Wielka - krajobraz priorytetowy - leśny, z przewagą siedlisk lasowych obejmujący lasy w Beskidzie Żywiecko - Orawskim pomiędzy Milówką i Korbielowem. Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:
 - a. zastosowania algorytmu z kryterium unikatowości ze względu na nagromadzenie cennych obiektów kulturowych różnego typu;
 - b. oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na zestaw obiektów kulturowych w tym: 2 stanowiska archeologiczne, tradycyjne układy zabudowy wiejskiej (przysiółki) z elementami zabudowy charakterystycznej dla regionu (8 obiektów), pozostałości zabytkowej huty, leśniczówka i gajówka z elementami zabudowy regionalnej oraz obiekty małej architektury sakralnej w tym kapliczki i krzyże przydrożne. Jednostka ma istotne znaczenie przyrodnicze - z trzema rezerwatami przyrody i dobrze zachowanymi zbiorowiskami zarówno leśnymi jak i nieleśnymi. Walory fizjonomiczne związane są z dalekimi, rozległymi widokami, których obserwacja jest możliwa dzięki wielu punktom widokowym położonym w sąsiedztwie szlaków turystycznych.
- las Rysianka - krajobraz priorytetowy - leśny, z przewagą siedlisk borowych obejmujący lasy w Beskidzie Żywieckim w strefie grzbietowej Romanki, Rysianki i Palenicy - silnie rozczłonkowany kształt jednostki odzwierciedla układ grzbietów. Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:
 - a. zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na pojedyncze obiekty związane z wypasem (jak szałas na Hali Cudzychowej);
 - b. oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na wyjątkowe walory przyrodnicze związane są z występującymi tu cennymi zbiorowiskami roślinnymi zarówno leśnymi jak i murawowymi. Jest to także obszar istotny dla zachowania lokalnej flory i fauny. Najcenniejsze fragmenty jednostki objęto ochroną rezerwatową. Bardzo silna ekspozycja fizjonomiczna z rozległymi widokami na Beskidy i Tatry.
- Hala Bacmańska - krajobraz priorytetowy - krajobraz polany górskiej z przewagą zbiorowisk trawiastych położonej w Beskidzie Żywiecko - Orawskim poniżej Boraczego Wierchu w kierunku Bacmańskiej Góry (Hala Bacmańska). Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:
 - a. oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na walory przyrodnicze, kulturowe i fizjonomiczne związane z tradycyjnym, zanikającym krajobrazem pasterskim z istotnymi dla rodzimej flory i fauny siedliskami. Teren silnie eksponowany fizjonomicznie z rozległymi, dalekimi (Tatry) widokami. Dodatkowo, uzasadnieniem jest ochrona prawna (park krajobrazowy obejmujący ponad 50% powierzchni jednostki - uzupełniający wskaźnik ekspercki).

- Hala Pawlusia - krajobraz priorytetowy - krajobraz polany górskiej z przewagą zbiorowisk trawiastych położonej w Beskidzie Żywiecko - Orawskim powyżej Skałki w strefie grzbietu schodzącego od Rysianki do przełęczy Pawlusiej (Hala Pawlusia). Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:
 - a. oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na walory przyrodnicze, kulturowe i fizjonomiczne związane z tradycyjnym, zanikającym krajobrazem pasterskim. Walory krajobrazowe wzmacnia silna ekspozycja fizjonomiczna w najwyższych partiach Beskidu Żywiecko-Orawskiego oraz wyjątkowo rozległe widoki. Dodatkowo, uzasadnieniem jest ochrona prawna (park krajobrazowy obejmujący ponad 50% powierzchni jednostki - uzupełniający wskaźnik ekspercki).

Wśród elementów wpływających na atrakcyjność krajobrazową gminy Węgierska Górka można wyróżnić punkty widokowe, ciągi widokowe, dominanty oraz przedpola ekspozycji (Ryc.18):

1. Punkt widokowy w północnej części miejscowości Cisiec;
2. Punkt widokowy w północno -zachodniej części miejscowości Węgierska Górka;
3. Punkt widokowy na szczycie Magura;
4. Dominanta i oś widokowa – Kościół pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Żabnicy;
5. Punkt widokowy na szczycie Palenica;
6. Punkt widokowy na szczycie Prusów;
7. Ciąg widokowy ze szczytu Glinne w kierunku miejscowości Cisiec i Węgierska Górka;
8. Ciąg widokowy ze szczytu Prusów do szczytu Palenica i miejscowości Żabnica;
9. Ciąg widokowy biegnący po granicy miejscowości Cięcina i Żabnica;
10. Ciąg widokowy w południowej części miejscowości Żabnica;
11. Przedpole ekspozycji od szczytu Palenica w kierunku szczytu Prusów;
12. Przedpole ekspozycji od szczytu Prusów w kierunku szczytu Palenica;
13. 4 Przedpola ekspozycji położone na granicy gminy Węgierska Górka i Milówka w przysiółku Milówki w Żabnicy;
14. Przedpole ekspozycji i punkt widokowy na Hali Koziorka, w okolicy szczytu Rysianka;
15. Przedpole ekspozycji i punkt widokowy na Hali Pawlusia w okolicy Przełęczy Pawlusia.

2.2. Stan środowiska i zagrożenia na obszarach objętym projektem planu ogólnego, w tym na obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

2.2.1. Stan wód powierzchniowych i podziemnych

Raporty o stanie środowiska w województwach są cennym źródłem regionalnej informacji o środowisku. Do końca 2018 roku opracowywanie i publikacja raportów o stanie środowiska w województwie były zadaniem wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska, a zakres i częstotliwość ich opracowywania określone były w wojewódzkich programach monitoringu środowiska.

Zmiany organizacyjne wprowadzone ustawą z dnia 20 lipca 2018 roku o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 1479) spowodowały, że zadania Państwowego Monitoringu Środowiska, w tym zadania związane z informowaniem o stanie środowiska na poziomie regionalnym, realizowane do końca 2018 roku przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska zostały przeniesione do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Ocena jakości wód podziemnych i powierzchniowych dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu środowiska. Analiza jakości wód podziemnych w zasięgu JCWPd nr 158 w 2022 roku w punktach zlokalizowanych w najmniejszej odległości od gminy Węgierska Górka, pozwoliła na jej zakwalifikowanie do II i III klasy jakościowej. Oznacza to, iż wody w sąsiedztwie gminy Węgierska Górka, na terenie JCWPd to wody o dobrej i zadowalającej jakości, spełniające wymagania dla wód do picia.

JCWPd 158 znajdująca się w regionie wodnym Górnej Wisły. Zgodnie z kartą informacyjną właściwej Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd), jej stan chemiczny oraz ilościowy został sklasyfikowany jako dobry. Zidentyfikowano następujące presje oddziałujące na stan JCWPd:

- ilościowy:
 - ujęcia wód podziemnych,
 - oddziaływania lokalne,
 - złoża kruszyw naturalnych w dolinie Soły (m in. Bielany Przy Sole) oraz kamieni drogowych i budowlanych (m in. Kozy, Glinka),
- chemiczny:
 - miasta: Żywiec, Oświęcim,
 - zanieczyszczenia lokalne,
 - rolnictwo (niezbyt intensywne),
 - przemysł - przemysł chemiczny (Chemoservis-Dwory S.A.), przemysł spożywczo-chemiczny (Grupa Żywiec S.A. Browar w Żywcu), przemysł medyczny (Fabryka Sprzętu Szpitalnego Famed S.A),
 - brak kanalizacji na obszarach wiejskich,
 - potencjalne źródła zanieczyszczeń wód podziemnych: wysypiska śmieci (np. Wieprz, Kęty).

Jednakże nie wskazano zagrożenia niespełnienia celów środowiskowych dla tej JCWPd.

Tabela 12. Ocena stanu chemicznego JCWPd nr 158 w roku 2022

Nr pkt pom. wg ID	Gmina	Miejscowość	Klasa jakości wody w ppk	Użytkowanie terenu
689	Czernichów (gm. wiejska)	Czernichów	I - wody bardzo dobrej jakości	Zabudowa wiejska
690	Żywiec (gm. miejska)	Żywiec	III - wody zadowalającej jakości	Roślinność drzewiasta i krzewiasta
691	Żywiec (gm. miejska)	Żywiec	I - wody bardzo dobrej jakości	Lasy
693	Miłówka (gm. wiejska)	Kamesznica	II - wody dobrej jakości	Roślinność drzewiasta i krzewiasta
2486	Oświęcim (gm. wiejska)	Broszkowice	IV – wody niezadowalającej jakości	Zabudowa wiejska
2614	Przeciszów (gm. wiejska)	Przeciszów	III - wody zadowalającej jakości	Grunty orne
3580	Radziechowy-Wieprz (gm. wiejska)	Wieprz	III - wody zadowalającej jakości	Zabudowa wiejska
7934	Oświęcim (gm. miejska)	Oświęcim	III - wody zadowalającej jakości	Zabudowa miejska zwarta

Źródło: opracowano na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, grudzień 2020 <http://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2022.html>

Zgodnie z II aktualizacją Planów gospodarowania wodami (IIaPGW), która obowiązuje od 2023 r. obszar gminy Węgierska Górka znajduje się w zasięgu JCWP Soła od Wody Ujsolskiej do zb. Tresna - RW20000421327999. W latach 2023 – 2024 stan omawianej JCWP nie był badany.

Wg poprzedniego podziału obowiązującego do 2023 roku, na terenie gminy Węgierska Górka zlokalizowane były następujące JCWP:

- PLRW200014213259 - Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna
- PLRW20001221323569 - Cięcinka
- PLRW2000122132349 – Żabniczanka.

Zgodnie z poprzednim podziałem jednolitych wód powierzchniowych stan/potencjał ekologiczny JCWP Soła od Wody Ujsolskiej do zb. Tresna określa się jako umiarkowany, dwóch pozostałych natomiast – Cięcinka oraz Żabniczanka – jako dobry. Stan chemiczny określony został na poniżej dobrego. Sumaryczny stan jednolitych części wód powierzchniowych został określony jako zły dla wszystkich z nich (Tabela 13).

Tabela 13 Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu

Nazwa JCWP	Kod JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
Soła od Wody Ujsolskiej do Zbiornika Tresna	PLRW200014213259	3	>2	Umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły stan wód
Cięcinka	PLRW20001221323569	2	2	Dobry	Poniżej dobrego	Zły stan wód
Żabniczanka	PLRW2000122132349	2	2	Dobry	Poniżej dobrego	Zły stan wód

Źródło: Monitoring i ocena jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych, GIOŚ

2.2.2. Zagrożenie powodzią i podtopieniami

Niekorzystnym zjawiskiem hydrologicznym na obszarze gminy Węgierska Górka (podobnie jak w obrębie całych Karpat) jest zwiększający się współczynnik spływu, wynikający głównie z:

- zmniejszenia się terenów biologicznie czynnych (powszechne asfaltowanie, betonowanie i brukowanie powierzchni),
- zwiększania gęstości dróg w obrębie stoków oraz realizacji wzdłuż nich odwodnień,
- regulacja potoków – obudowywanie koryt i brzegów, co zakłóca związek hydrauliczny pomiędzy wodami potoku, a wodami gruntowymi w obrębie doliny,
- zmniejszanie się powierzchni terenów podmokłych, miejsc wylewania i stagnacji wody.

Na obszarach zurbanizowanych, wskutek uszczelnienia powierzchni, dochodzi do ograniczenia wielkości bioretencji oraz infiltracji efektywnej, co skutkuje wzrostem odpływu powierzchniowego. Wraz ze wzrostem uszczelnienia zlewni następuje skrócenie czasu odpływu wód ze zlewni oraz wzrasta ilość odpływających wód powierzchniowych. Skrócenie czasu i wzrost objętości spływu wód opadowych przyczynia się do wzrostu strat materialnych, głównie wskutek częstości występowania podtopień (lokalnych powodzi). Szybkie odprowadzanie wód deszczowych powoduje również szkody środowiskowe w zlewniach zurbanizowanych, do których należy zaliczyć obniżenie się zwierciadła wód podziemnych w wierzchnich warstwach bezpośrednio kontaktujących się z powierzchnią terenu, zachwianie przyrodniczych stosunków wodnych oraz zmiany hydromorfologiczne cieków płynących przez obszar zabudowany.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 960) do obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi zalicza się obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi. Za obszary szczególnego zagrożenia powodzią uznaje się z kolei:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- obszary między linią brzegu, a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny.

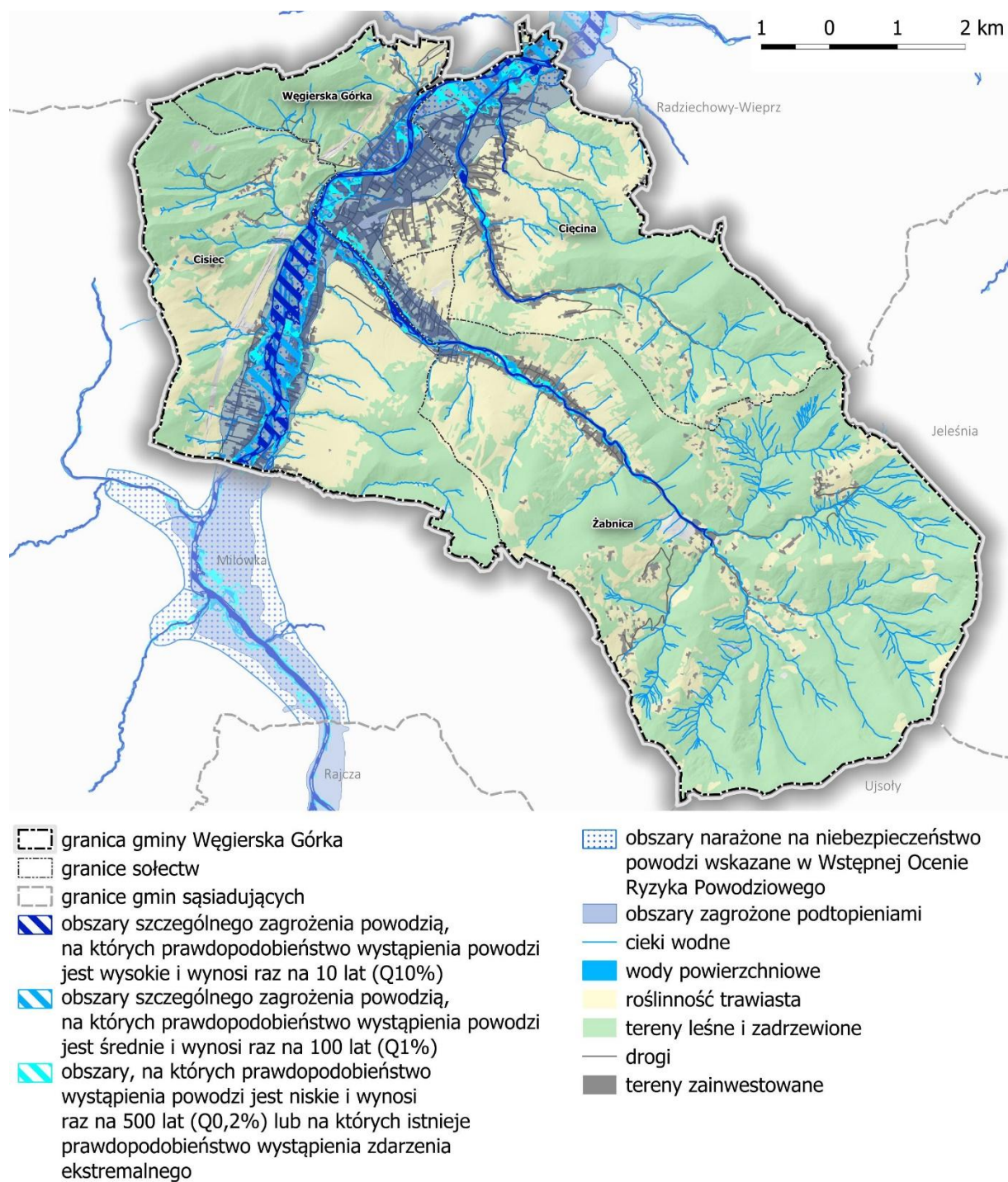
Obszary zagrożone powodzią przedstawiane są na mapach zagrożenia powodziowego (MZP), na których wyznaczono adekwatne zasięgi:

- obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,

- obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego.

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego (MZP) wykonanymi przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, znajdują się tereny w centralnej części gminy – w dolinach rzek: Soła, Żabniczanka i Cięcinka. (Ryc. 19).

Ryc. 19 Zagrożenie powodziowe w gminie Węgierska Górka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z RZGW

Rzeki w gminie Węgierska Górka posiadają górski charakter i stwarzają znaczne zagrożenie powodziowe. Najwięcej wody odpływa w tym regionie w czasie wiosennych roztopów, jednak odpływ ten jest rozłożony w czasie. Dlatego największe wezbrania, podtopienia i powodzie występują głównie latem i są związane z gwałtownymi opadami deszczu.

Niebezpieczeństwo wystąpienia wezbrań wiąże się z naturalnymi warunkami takimi jak:

- krótkotrwałe, gwałtowne, lokalne wezbrania wód związane z przejściem nawałnych burz i ulewnych deszczy, które najczęściej występują w czerwcu i lipcu – trwają kilka godzin i osiągają do 200 mm/dobę,
- sprzyjające warunki szybkiego spływu powierzchniowego – znaczne spadki terenu,
- wysokie wskaźniki opadu i odpływu na terenie gminy, znacząco przewyższające średnie wartości dla Polski,
- niski poziom retencji powierzchniowej i gruntowej wód opadowych spowodowany topografią terenu, jego budową geologiczną, niewielką miąższością gleby i znacznymi spadkami.

W latach 2003-2006 w Państwowym Instytucie Geologicznym w ramach jednego z zadań PSH, które dotyczy ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami stanowiącymi zagrożenie dla stref zasilania i poboru wód podziemnych wykonane zostały Mapy obszarów zagrożonych podtopieniami w skali 1:50 000. Wyznaczone obszary nie są strefami zalewów wód powierzchniowych (powodzi), ale przedstawiają maksymalne możliwe zasięgi występowania podtopień (czyli położenia zwierciadła wody podziemnej blisko powierzchni terenu, co skutkuje podmokłościami) w rejonie i sąsiedztwie doliny rzecznej.

W gminie Węgierska Górka obszary zagrożone podtopieniami występują w zasięgu doliny Soły i Żabniczanki i obejmują znaczną część terenów zainwestowanych gminy (Ryc. 19).

2.2.3. Stan powietrza atmosferycznego

Zanieczyszczenia powietrza można podzielić na dwie grupy:

- zanieczyszczenia gazowe – związki chemiczne w stanie lotnym np.: tlenki azotu, tlenki siarki, tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory. Zanieczyszczenia gazowe, które wpływają na stan atmosfery w skali globalnej to: dwutlenek węgla (CO₂), metan (CH₄) i tlenki azotu (NO_x). Nazywamy je gazami cieplarnianymi, ponieważ są odpowiedzialne za globalne ocieplenie, spowodowane zarówno działalnością człowieka, jak też procesami naturalnymi;
- zanieczyszczenia pyłowe:
 - pyły o działaniu toksycznym – są to pyły zawierające metale ciężkie, pyły radioaktywne, azbestowe, pyły fluorków oraz niektórych nawozów mineralnych,
 - pyły szkodliwe – pyły te mogą działać uczulająco; zawierają one krzemionkę, drewno, bawełnę, glinokrzemiany;
 - pyły obojętne – które mogą mieć działanie drażniące; zawierają głównie związki żelaza, węgla, gipsu, wapienia.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim jest emisja antropogeniczna. W zakresie pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w zakresie tlenków azotu jest to emisja z działalności przemysłowej (emisja punktowa) oraz z transportu (emisja liniowa), w odniesieniu do tlenków siarki największa emisja pochodzi z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze województwa ma również napływ emisji z obszaru Polski oraz Europy.

W województwie śląskim zlokalizowanych jest wiele gałęzi przemysłu. Największy udział w zanieczyszczeniach pyłowych ma hutnictwo, elektrownie, koksownictwo i górnictwo. Najwięcej pyłu zawieszonego PM₁₀ ze źródeł punktowych emitowanego jest w Dąbrowie Górniczej - 19% emisji w województwie, następnie w Rybniku 8,3% i w Jaworznie 6,1%. Największymi źródłami punktowymi NO_x są elektrownie, huty i koksownie. W Dąbrowie Górniczej emitowanych jest 24% NO_x, w Jaworznie 15,3%, Rybniku 9,6%. W przypadku emisji SO_x podobnie dominuje hutnictwo i energetyka. Udział Dąbrowy Górniczej w całkowitej wojewódzkiej emisji SO_x wynosi 25,5%, Jaworzna 9,3%, Rybnika 9,2%. Udział źródeł punktowych z województwa śląskiego w emisji poszczególnych zanieczyszczeń w kraju wynosił 13,8% dla pyłu PM₁₀, 13,8% dla pyłu PM_{2,5}, 12,1% dla B(a)P, 16% dla tlenków siarki i 15,4% dla tlenków azotu.

Do lokalnych źródeł emisji zanieczyszczeń zalicza się emisję komunalno-bytową tzw. „niską emisję”, która pochodzi z domów ogrzewanych indywidualnie paliwami stałymi. Sektor ten odpowiada głównie za emisję pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu. Udział źródeł komunalno-bytowych z województwa śląskiego w emisji poszczególnych zanieczyszczeń w kraju wynosił 9,1% dla pyłu PM₁₀, 8,8% dla pyłu PM_{2,5}, 10,9% dla B(a)P, 12,6% dla tlenków siarki i 10,8% dla tlenków azotu.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim za 2025 r. wykonana została dla następujących stref: aglomeracja górnośląska, aglomeracja rybnicko-jastrzębska, miasto Bielsko-Biała, miasto Częstochowa, strefa śląska. Omawiany obszar, tj. gmina Węgierska Górka, należy do strefy śląskiej. Najbliższą stacją w rejonie jest stacja Żywiec.

Dla strefy śląskiej ocena i klasyfikacja stref pod kątem ochrony zdrowia przedstawia się następująco:

– dwutlenek siarki	– Strefę śląską zaliczono do klasy A;
– dwutlenek azotu	– Strefę śląską zaliczono do klasy A;
– benzen	– Strefę śląską zaliczono do klasy A;
– tlenek węgla	– Strefę śląską zaliczono do klasy A;
– ozon	– Strefę śląską zaliczono do klasy A, D2;
– pył zawieszony PM ₁₀	– Strefę śląską zaliczono do klasy C;
– ołów	– Strefę śląską zaliczono do klasy A;
– arsen	– Strefę śląską zaliczono do klasy A;
– kadm	– Strefę śląską zaliczono do klasy A;
– nikiel	– Strefę śląską zaliczono do klasy A;
– benzo(α)piren	– Strefę śląską zaliczono do klasy C;
– pył zawieszony PM _{2,5}	– Strefę śląską zaliczono do klasy C1.

Dla strefy śląskiej ocena i klasyfikacja stref pod kątem ochrony roślin przedstawia się następująco:

- dwutlenek siarki – Strefę małopolską zaliczono do klasy A;
- tlenki azotu – Strefę małopolską zaliczono do klasy A;
- ozon – Strefę małopolską zaliczono do klasy A, D2;

W 2025 roku w zasięgu gminy Węgierska Górka miało miejsce kilka przekroczeń dopuszczalnych poziomów parametrów określających stan powietrza:

Tabela 14 Zestawienie sytuacji przekroczeń w województwie śląskim w 2025 roku obejmujących gminę Węgierska Górka

<i>Nazwa strefy</i>	<i>Czas uśredniania (parametr)</i>	<i>Opis obszaru przekroczenia</i>	<i>Główna przyczyna przekroczenia</i>	<i>Pozostałe przyczyny przekroczenia</i>
<i>Ocena pod kątem ochrony zdrowia ludzi - Zanieczyszczenie: ozon (O3), Typ normy: poziom celu długoterminowego</i>				
strefa śląska	śr. 8-godz	strefa śląska – zgodnie z zestawieniem gmin	Warunki meteorologiczne sprzyjające formowaniu się ozonu	Napływ zanieczyszczeń spoza granic strefy; Napływ zanieczyszczeń powietrza spoza granic kraju (transgraniczny charakter zanieczyszczenia)
<i>Ocena pod kątem ochrony zdrowia ludzi - pył zawieszony PM10, Typ normy: poziom docelowy</i>				
strefa śląska	śr. roczna	strefa śląska – zgodnie z zestawieniem gmin	Oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków	Oddziaływanie emisji z zakładów przemysłowych, ciepłowni, elektrowni zlokalizowanych w pobliżu
<i>Ocena pod kątem ochrony roślin - Zanieczyszczenie: ozon (O3), Typ normy: poziom celu długoterminowego</i>				
strefa śląska	AOT40	strefa śląska – zgodnie z zestawieniem gmin	Warunki meteorologiczne sprzyjające formowaniu się ozonu	Napływ zanieczyszczeń spoza granic strefy; Napływ zanieczyszczeń powietrza spoza granic kraju (transgraniczny charakter zanieczyszczenia)

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Śląskim, Raport wojewódzki za rok 2025, GIOŚ

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2025 roku obszary przekroczenia poziomów celu długoterminowego ozonu, zarówno dla oceny pod kątem ochrony zdrowia, jak i ochrony roślin wystąpiły na obszarze prawie całego województwa. Zarówno pomiary jak i szacowanie, w oparciu o wyniki modelowania potwierdzają, że problem dotyczy wszystkich stref. Jako główną przyczynę występowania przekroczeń poziomu celu długoterminowego dla ozonu należy wskazać warunki meteorologiczne w okresie wiosenno-letnim, sprzyjające formowaniu się ozonu w powietrzu (wysoka temperatura i duże nasłonecznienie) oraz napływ mas powietrza zanieczyszczonych ozonem i substancjami stanowiącymi tzw. prekursorzy ozonu, z terenów zurbanizowanych województwa i spoza granic kraju.

Jako przyczynę przekroczenia poziomu docelowego benzo(α)piren w zasięgu strefy śląskiej wskazuje się głównie oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków (Tabela 15).

Tabela 15 Statystyki stężeń dla wybranych zanieczyszczeń w gminie Węgierska Górka zestawione na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2025 wykonanego przez IOŚ-PIB

Nazwa gminy	PM10 średnia roczna [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			PM10 36 maksimum [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			PM2,5 średnia roczna [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			BaP średnia roczna [ng/m^3]		
	min	max	średnia	min	max	średnia	min	max	średnia	min	max	średnia
Węgierska Górka	10,1	35,5	18,4	20,9	68,2	36,7	7,4	25,1	13,2	1,11	5,27	2,39

- kolorem czerwonym oznaczono gminy, na których obszarach wystąpiło przekroczenie wraz z zaznaczeniem statystyk dla przekroczonego zanieczyszczenia

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Śląskim, Raport wojewódzki za rok 2025, GIOŚ

2.2.4. Stan gleb i zagrożenia geologiczne

Wszelkie zmiany w środowisku glebowym, które wpływają na zmniejszenie aktywności, a tym samym obniżają produktywność gleb, określa się mianem degradacji. Degradacja jest procesem naturalnym lub antropogenicznym tj. wynikającym z działalności człowieka. Skutkiem działania degradacji jest obniżenie jakości i ilości próchnicy w glebach, zmiany kwasowości i struktury gleb, a w konsekwencji spadek zasobności i żyzności gleby.

Do naturalnych procesów mających istotny wpływ na jakość środowiska glebowego należą zmiany klimatu i szaty roślinnej oraz procesy erozyjne. Stopień zagrożenia erozją zależy głównie od ukształtowania terenu (a zwłaszcza od nachylenia stoku, jego długości i wystawy), od częstotliwości i natężenia opadów, składu mechanicznego gleby oraz pokrycia roślinnością. Na terenie gminy Węgierska Górka najpoważniejsze zagrożenia występują ze strony erozji wodnej i wietrznej. W celu ich minimalizacji konieczne jest prowadzenie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych. Wokół cieków wodnych może ponadto dochodzić do erozji wgłębnej i bocznej, a następnie transportu i akumulacji materiału aluwialnego.

Do czynników pochodzenia antropogenicznego, które mogą być przyczyną degradacji bądź skażenia gleb (nadmiernym zasoleniem, nadmierną zawartością metali ciężkich i innych pierwiastków toksycznych takich jak: kadm, miedź, nikiel, arsen, tal oraz innymi substancjami chemicznymi, np. ropopochodnych, nadmierną alkalizacją bądź zakwaszeniem) należą:

- mechaniczne niszczenie pokrywy glebowej wskutek procesów urbanizacji, działalności górniczej i niewłaściwie prowadzonych prac w rolnictwie,
- emisje pyłów i gazów ze źródeł przemysłowych,
- motoryzacja – w wyniku spalania paliw następuje zanieczyszczenie tlenkami azotu, węglowodorami, pierwiastkami śladowymi, w tym ołowiem,
- składowanie oraz spalanie odpadów i śmieci – może lokalnie zwiększać zrzut kadmu i cynku do środowiska,
- osady ściekowe stosowane do użyźniania gleb nie spełniające norm pod względem zawartości pierwiastków – zawierają kadm, miedź, cynk, nikiel,
- nieprawidłowe stosowanie nawozów sztucznych – mogą zawierać cynk i miedź,
- preparaty ochrony roślin – mogą zawierać cynk, miedź, siarkę,
- kwaśne deszcze – zawierają siarkę.

Podstawowe zagrożenia dla gleb wykorzystywanych rolniczo to:

- degradacja fizyczna w wyniku zagęszczenia i zasklepienia się gleb;
- erozja;
- intensyfikacja procesów utraty substancji organicznej;
- niekorzystne zmiany bioróżnorodności;
- gromadzenie się zanieczyszczeń w glebach, w tym metali ciężkich;
- postępujące procesy zakwaszania gleb;
- susze glebowe.

Zagrożenia te są wynikiem działalności rolniczej i pozarolniczej. Nasilenie procesów degradacyjnych w skrajnych przypadkach może prowadzić do całkowitej utraty przez glebę jej funkcji siedliskowych, produkcyjnych czy retencyjnych, a tym samym wykluczenie jej z użytkowania rolniczego.

Stan gleb ornych w Polsce badany jest w ramach programu "Monitoring chemizmu gleb ornych Polski", który stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju.

Baza danych gromadzonych od 1995 r. w ramach programu "Monitoring chemizmu gleb ornych Polski" pozwala na określenia stanu jakości gleb, ocenę kierunków jej zmian oraz identyfikację potencjalnych zagrożeń dla funkcji gleb użytkowanych rolniczo, wpisując się w potrzeby działań określonych w Strategii Ochrony Gleb. Do zagrożeń tych należą m.in. ubytek materii organicznej, zanieczyszczenie gleb i zasolenie.

Wyniki badań prowadzonych w latach 1995-2020 pozwalają na ocenę jakości gleb i stanu ich zanieczyszczenia w 25-letniej perspektywie czasowej, w zależności od czynników antropogenicznych, takich jak regionalne zróżnicowanie produkcji rolniczej, jej intensyfikacja, oddziaływanie przemysłu, transportu i urbanizacji, oraz warunków środowiskowych, decydujących o przebiegu procesów glebowych.

Na terenie gminy Węgierska Górka, w miejscowości Cięcina, znajduje się punkt pomiarowy nr 413. Kompleks rolniczej przydatności gleb punktu to pszenno-górski, typ gleb to mady brunatne, klasa bonitacyjna IIIb. Gatunek gleby wg normy BN-78/9180-11 to piasek gliniasty mocny pylasty, a wg klasyfikacji Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego z 2008 r. (PTG 2008) to glina piaszczysta.

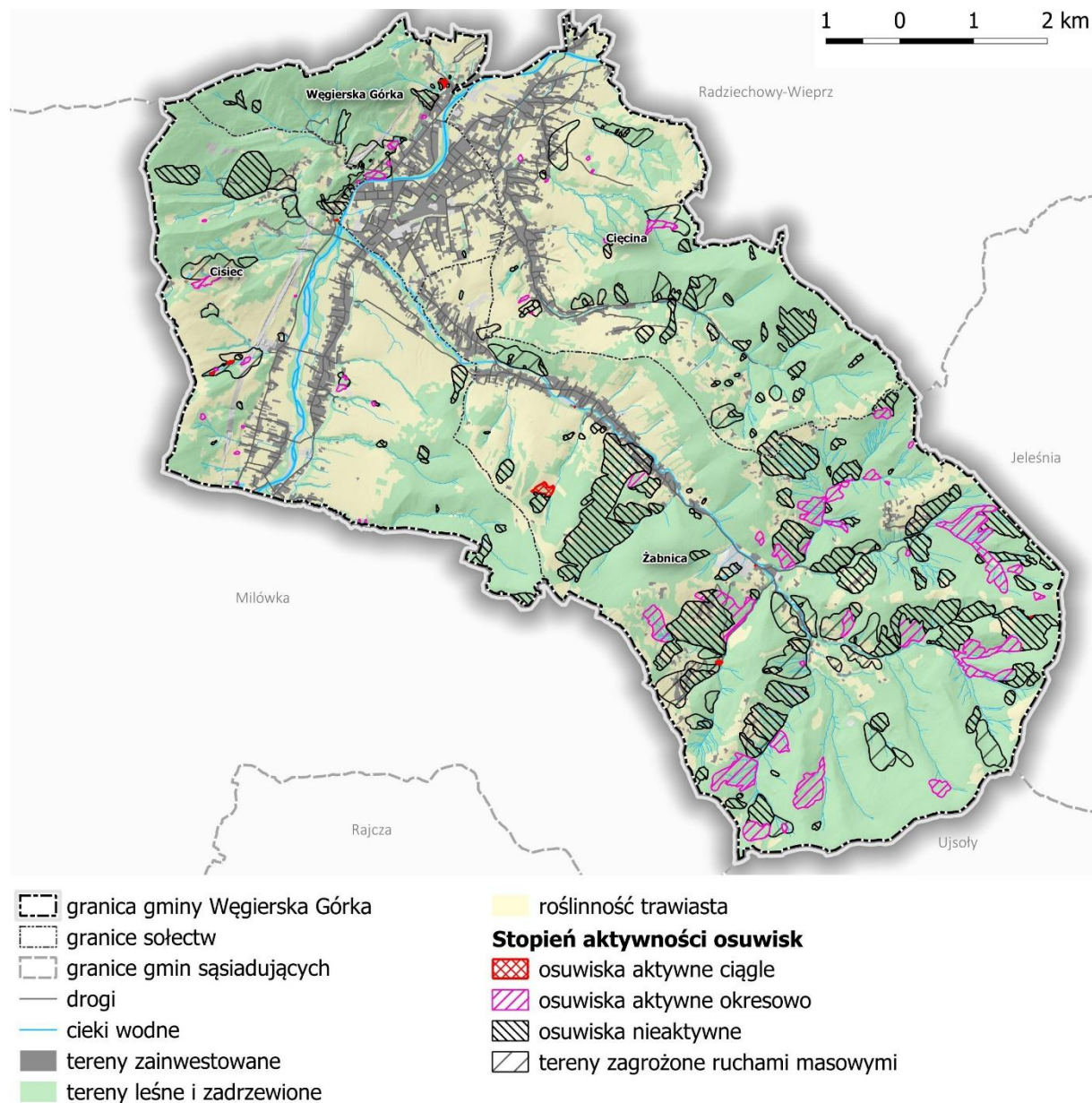
Wyniki badań wskazują na niski odczyn pH. W warunkach zbyt niskiego pH zmniejsza się pobranie składników nawozowych przez rośliny, które w wyniku wymywania przedostają się do wód gruntowych (azot) lub uwsteczniają (fosfor). Gleby charakteryzują się wysoką, znacznie wyższą od średniej krajowej, zawartością próchnicy. Wysoka zawartość próchnicy w glebach jest czynnikiem stabilizującym ich strukturę, zmniejszającym podatność na zagęszczenie oraz degradację w wyniku erozji wodnej i wietrznej.

Jednym ze szczególnie niebezpiecznych zagrożeń naturalnych na obszarze Polski są ruchy masowe, które mogą powstawać zarówno w wyniku naturalnych procesów geologicznych, jak i procesów antropogenicznych.

Zróżnicowane ukształtowanie terenu, znaczne spadki wysokości, sprzyjające warunki geologiczne (obecność skał o bardzo różnym stopniu przepuszczalności oraz skał mało

odpornych na procesy erozyjne i denudacyjne), a także obecność stref wysięków wód gruntowych, duża ilość opadów atmosferycznych, pozbawienie skarp naturalnego zadarnienia i roślinności drzewiastej, niewłaściwa realizacja systemu odprowadzającego wody opadowe oraz niewłaściwa realizacja inwestycji w tym rejonie spowodowała, że obszar gminy jest narażony na występowanie ruchów masowych (Ryc. 20).

Ryc. 20 Tereny osuwiskowe i zagrożone ruchami masowymi w gminie Węgierska Górka

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych przestrzennych PIG
<http://geoportel.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO> (stan na 11.12.2024r.)

Osuwiska należą do naturalnych zjawisk przyrodniczych, stanowią jednak poważny problem gospodarczy i społeczny, powodując zniszczenia funkcjonalne i strukturalne, degradację terenu, przynosząc znaczne straty w mieniu prywatnym i społecznym. Z punktu widzenia gospodarczego szczególnie zagrożona jest infrastruktura transportowa (drogi),

infrastruktura techniczna (linie wysokiego napięcia, linie telekomunikacyjne, sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa), obiekty budowlane (budynki, mosty). Powstawanie osuwisk ma także wpływ na życie i funkcjonowanie ludzi. Dotyczy to przede wszystkim zniszczeń, jakie mogą wywołać gwałtowne osunięcia się mas skalnych i ziemnych (osunięcie lub uszkodzenie budynku, strata dobytku materialnego, przerwanie sieci infrastruktury technicznej – problemy z dostępem do wody pitnej, prądu). Osuwająca się ziemia może prowadzić także do zasypywania koryt rzek co w konsekwencji może powodować podtopienia budynków prywatnych i użyteczności publicznej oraz zalewania gospodarstw rolnych.

Od 2006 roku Państwowy Instytut Geologiczny realizuje projekt o znaczeniu ogólnopaństwowym – „System Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO”. Jego podstawowym celem jest rozpoznanie, udokumentowanie i zaznaczenie na mapie w skali 1: 10 000 wszystkich osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce oraz założenie systemu monitoringu wglębnego i powierzchniowego na 100 wybranych osuwiskach. Na podstawie materiałów z SOPO na terenie gminy wyróżniono osuwiska o różnym stopniu aktywności, a mianowicie: osuwiska ciągle aktywne, osuwiska okresowo aktywne, osuwiska nieaktywne oraz tereny zagrożone ruchami osuwiskowymi (Ryc. 20).

W przypadku wystąpienia osuwiska może dojść do uszkodzeń budynków jak i infrastruktury związanej z komunikacją, może dojść do zerwania linii elektrycznych. Osuwająca się ziemia może doprowadzić do zasypiania koryt rzek, a w konsekwencji do podtopienia budynków prywatnych i użyteczności publicznej, zalania gospodarstw rolnych. Może wystąpić konieczność ewakuacji części mieszkańców z uszkodzonych budynków lub podtopionych terenów. Mogą wystąpić problemy z dostępem do wody pitnej na terenie osiedli gdzie ujęcia wody zostały zasypane przez przemieszczającą się ziemię.

W miejscach najbardziej narażonych na występowanie zjawisk o charakterze morfodynamicznym niezbędne jest ograniczenie ich zainwestowania oraz wprowadzenie zalesień.

2.2.5. Klimat akustyczny

Głównymi źródłami hałasu na obszarze gminy Węgierska Górka są ciągi komunikacyjne drogowe, kolejowe oraz zakłady przemysłowe. Hałas komunikacyjny jest związany przede wszystkim z ruchem na drodze ekspresowej S1 oraz krajowej nr 1, biegnącej przez miejscowości Węgierska Górka i Cisiec. Zwiększone natężenie ruchu, a co za tym idzie hałasu w centrum gminy, związane jest z funkcjonowaniem zakładów produkcyjnych oraz obiektów usługowych. Na poziom hałasu drogowego w pobliżu zabudowy mieszkalnej mają wpływ przede wszystkim:

- natężenie ruchu komunikacyjnego,
- udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- odległość zabudowy mieszkalnej od drogi,
- prędkość ruchu pojazdów (ze wzrostem prędkości hałas rośnie),
- typ i stan techniczny pojazdów,
- nachylenie drogi,
- stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

Wielkość i zasięg hałasu kolejowego w znacznym stopniu zależy od częstości kursowania pociągów, prędkości trakcyjnej, składu taboru kolejowego, stanu technicznego torowiska oraz topografii terenu. Linie kolejowe będące potencjalnym źródłem hałasu w rejonie gminy przebiegają wzdłuż drogi krajowej nr 1.

Celem podsystemu monitoringu klimatu akustycznego jest gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o stanie akustycznym środowiska. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje GIOŚ w ramach PMŚ. Działania te prowadzone są zarówno dla terenów objętych obowiązkiem sporządzania map strategicznych, jak i terenów pozostałych, na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu lub innych metod oceny poziomu hałasu. W ostatnich latach na terenie gminy Węgierska Górka nie prowadzono monitoringu hałasu w ramach PMŚ⁶.

GDDKiA realizując zadania wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska opracowała w 2022 r. w ramach IV rundy mapowania strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Mapa nie objęła dróg na terenie gminy Węgierska Górka, ale obejmowała odcinek drogi ekspresowej S1 węzeł Żywiec Browar – węzeł Węgierska Górka na długości 4,270 km. Tereny zagrożone hałasem występują m.in. wzdłuż sąsiadującej z omawianą gminą miejscowości Przybędza⁷.

Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu realizując zadania wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska opracował w 2022 r. strategiczną mapę hałasu dla dróg głównych w sieci dróg powiatowych na terenie powiatu żywieckiego. Analizie poddano 13 odcinków 5 dróg powiatowych o łącznej długości 29,324 km, w tym przebiegające przez gminę Węgierska Górka. Obserwacją objęto pas terenu o szerokości 2 x 500 m, położony po obu stronach analizowanych odcinków drogi⁸. Na badanych odcinkach w zasięgu gminy Węgierska Górka występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu (Tabela 16).

Tabela 16 Tereny zagrożone hałasem na obszarze gminy Węgierska Górka

<i>Nr drogi</i>	<i>Przekroczenia L_{DWN}</i>	<i>Przekroczenia L_N</i>
1435S	Cięcina Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 1 budynku chronionego.	Cięcina Brak przekroczeń.
	Cisiec Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 156 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB sięgają 11 budynków chronionych.	Cisiec Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 179 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB sięgają 54 budynków chronionych.
	Węgierska Górka Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 18 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB sięgają 7 budynków chronionych.	Węgierska Górka Przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB sięgają 19 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 5 dB do 10 dB sięgają 10 budynków chronionych. Przekroczenia w zakresie od 10 dB do 15 dB sięgają 2 budynków chronionych.

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla dróg głównych w sieci dróg powiatowych na terenie powiatu żywieckiego

⁶ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Węgierska Górka na lata 2026-2029 z perspektywą do 2033 roku

⁷ Strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie śląskim (streszczenie w języku niespecjalistycznym), GDDKiA, Wrocław 2022.

⁸ Strategiczna mapa hałasu dla dróg głównych w sieci dróg powiatowych na terenie powiatu żywieckiego, Wrocław 2022.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w ramach działalności kontrolnej w latach 2021-2024 przeprowadził 4 kontrole w zakładach przemysłowych, w dwóch przypadkach, dotyczących WGB Firma Usługowo-Handlowa Wojciech Gawel stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu, nałożono administracyjną karę pieniężną⁹.

2.2.6. Pola elektromagnetyczne i promieniowanie

Promieniowanie jonizujące jest nieodłącznym elementem środowiska naturalnego, dociera z Kosmosu, z wnętrza Ziemi. Przy opracowywaniu zbiorczych ocen zagrożeń radiacyjnych dla ludzi i środowiska rozróżnia się zagrożenia pochodzące od radionuklidów naturalnych i sztucznych. W przyrodzie występuje prawie 80 radioizotopów ok. 20 pierwiastków promieniotwórczych. Do najbardziej znanych należą izotopy uranu i toru, a także potasu, węgla i wodoru. Intensywność promieniowania wywołana naturalnymi pierwiastkami promieniotwórczymi jest różna w różnych miejscach naszego globu. Radionuklidy pochodzenia sztucznego przedostały się do środowiska w wyniku prób z bronią jądrową lub zostały uwolnione z obiektów jądrowych i składowisk paliwa w trakcie ich normalnej eksploatacji lub w stanach awaryjnych (np. katastrofa elektrowni jądrowej w Czarnobylu). Również wytwarzane są przez różnego rodzaju urządzenia stosowane np. w diagnostyce medycznej, przemyśle, badaniach naukowych.

W bezpośrednim otoczeniu człowieka sztuczne pola elektromagnetyczne występują powszechnie poprzez użytkowanie telefonów komórkowych, laptopów, tabletów, e-czytników, sieci bezprzewodowego Internetu, bezprzewodowej łączności profesjonalnej (TETRA), bezprzewodowych mierników zużycia energii elektrycznej, wody, gazu (SMART Meters). Oprócz wymienionych źródeł promieniowania elektromagnetycznego istnieje cała gama urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne (piece elektryczne, kuchenki mikrofalowe, spawarki, urządzenia do zgrzewania opakowań, hartowania, lutowania, topienia, urządzenia do zastosowań medycznych). Wpływ promieniowania zależy od częstotliwości oraz wysokości jego natężenia. Przeprowadzanie pomiarów jest ważne, gdyż pole to jest nieodczuwalne przez zmysły człowieka, a w związku z rosnącym zapotrzebowaniem na energię elektryczną oraz rozwojem sieci telefonii komórkowej środowisko coraz bardziej poddawane jest działaniu sztucznych pól elektromagnetycznych, co może stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.

Naukowcy zajmujący się problematyką wpływu promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka, nie stwierdzają jednoznacznie jakie natężenie pól magnetycznych i elektrycznych jest bezpieczne dla organizmów żywych. Określają jednak oddziaływanie budowy i późniejszej eksploatacji napowietrznych linii elektroenergetycznych, w postaci: wycinki lasów, wyłączenia terenów z użytkowania, źródła hałasu, czy powstawaniu zakłóceń radioelektrycznych.

W odniesieniu do Powiatu Żywieckiego źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego są:

- stacje i linie energetyczne o napięciu 110 kV, 220 kV,

⁹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Węgierska Górka na lata 2026-2029 z perspektywą do 2033 roku

- Radiowe i Telewizyjne Centra Nadawcze,
- pojedyncze nadajniki radiowe,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urzędnia radionawigacji i radiolokacji,
- radiostacje amatorskie i stacje CB-radio,
- stacje bazowe łączności radiotelefonicznej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne pracujące w przemyśle, placówkach naukowo-badawczych, ośrodkach medycznych,
- urządzenia powszechnego użytku emitujące pola elektromagnetyczne, w tym pojedyncze aparaty telefonii komórkowej, sterowniki radiowe itp.

Dopuszczalne wartości natężenia pól elektromagnetycznych w środowisku dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz dla miejsc dostępnych dla ludności, określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448). Zgodnie z rozporządzeniem dopuszczalna wartość natężenia pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50Hz dla miejsc dostępnych dla ludności wynosi:

- dla składowej elektrycznej – 10 kV/M,
- dla składowej magnetycznej – 60 a/M.

W ramach monitoringu badawczego wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej, dla czteroletniego cyklu pomiarowego. Ostatnie wyniki na terenie gminy Węgierska Górka (m. Cisiec, ul. Szkolna) wynoszą: <0,7 V/m. Pomiar natężenia wykazały, że zmierzone wartości dla częstotliwości objętych badaniami w ramach monitoringu PEM były znacznie poniżej wartości dopuszczalnych.

Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym może być stosunkowo łatwo wyeliminowane lub ograniczone pod warunkiem zapewnienia odpowiedniej separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości graniczne. Dlatego też istotne jest wyznaczanie stref ochronnych wzdłuż linii elektroenergetycznych ograniczających zabudowę.

2.2.7. Zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi

Zmiany klimatu niosą ze sobą wymierne i w większości przypadków negatywne konsekwencje – w szczególności wzrost intensywności i częstotliwości zjawisk ekstremalnych co niesie ze sobą konkretne zagrożenia dla mieszkańców i gospodarki krajowej.

W dokumencie Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 przeanalizowano obecne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym scenariusze zmian klimatu dla Polski do roku 2030, które wykazały, że w tym okresie największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powodzie o każdej porze roku, podtopienia, fale upałów, huragany, osuwiska, susze oraz związane z nimi straty w produkcji rolnej i leśnej, ograniczenia w dostępie do wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także zwiększone ryzyko

pożarów lasów). Zjawiska te będą występować z coraz większą częstotliwością i natężeniem oraz będą dotyczyć coraz większych obszarów kraju. Ze średnią roczną temperaturą powietrza jest związane wiele wskaźników mających znaczenie dla gospodarki, zwłaszcza takich jak temperatura ujemna czy długość okresu wegetacyjnego. W dwóch ostatnich dekadach mamy do czynienia ze wzrostem liczby dni z temperaturą wysoką i systematycznym spadkiem liczby dni z temperaturą ujemną. Konsekwencją m.in. zmian temperatury zwłaszcza maksymalnej jest trwałość okresów suchych (z sumą dobową opadu <1 mm) i mokrych (>10 mm/d).

Sektory i obszary zidentyfikowane jako najbardziej wrażliwe w Polsce na zmiany klimatu to: gospodarka wodna, różnorodność biologiczna i obszary prawnie chronione, leśnictwo, energetyka, strefa wybrzeża, obszary górskie, rolnictwo, transport, gospodarka przestrzenna i obszary zurbanizowane, budownictwo i zdrowie.

W najbliższych latach skutki zmian klimatu w Polsce mogą stać się coraz bardziej odczuwalne. Wyniki prognoz pokazują, że do roku 2030 zmiany klimatu będą miały dwójaki, pozytywny i negatywny.

Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki, m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego i możliwości uprawy nowych gatunków roślin, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużenia sezonu turystycznego.

Z drugiej strony, stwierdzono również negatywne skutki dla środowiska przyrodniczego spowodowane przez wydłużenie okresu wegetacyjnego. W ostatnich latach obserwuje się niekorzystną tendencję polegającą na tym, że przyspieszenie początku sezonu wegetacyjnego jest większe niż przyspieszenie końca sezonu przymrozkowego. Wskutek tego przymrozki pojawiają się w mniej korzystnych fazach rozwoju roślin – w czasie kwitnienia lub nawet zawiązywania owoców, czyli wówczas, gdy wrażliwość roślin na niskie temperatury jest najsilniejsza. Zjawisko to jest zdecydowanie negatywne dla roślin, w tym także chronionych.

Dominujące są jednak przewidywane negatywne konsekwencje zmian klimatu. Zmiany klimatu znacząco będą determinowały stan różnorodności biologicznej, ponieważ wpływają one na zasięg występowania gatunków, w tym obcych gatunków inwazyjnych, ich cykle rozrodcze, okresy wegetacji i interakcje ze środowiskiem. Różnorodność biologiczna pod wpływem tych zmian ulega stopniowym przekształceniom.

Ze zmianami klimatu wiążą się niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych. Wprowadzie roczne sumy opadów nie ulegają zasadniczym zmianom, jednak ich charakter staje się bardziej nierównomierny, czego skutkiem są dłuższe okresy bezopadowe, przerywane gwałtownymi opadami (nawalne deszcze). Poziom wód gruntowych będzie się obniżał, co negatywnie wpłynie na różnorodność biologiczną i zasoby naturalne, w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe. Zmiany będzie można zaobserwować również w porze zimowej, kiedy to skróci się okres zalegania i grubość pokrywy śnieżnej oraz nasili się proces ewaporacji, co wpłynie na spadek zasobów wodnych kraju. Nie bez znaczenia będzie również zmiana zasięgu występowania roślin i zwierząt, która może wpłynąć na kondycję drzewostanów i roślin uprawnych.

Efektom zmian klimatu będzie zwiększanie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof, które będą miały istotny wpływ na obszary wrażliwe i gospodarkę kraju. Podstawowe znaczenie będą miały ulewne deszcze niosące ryzyko powodzi i podtopień lub osuwisk.

Prognozy zmian wysokości opadów w przyszłości, zrealizowane na potrzeby projektu dotyczącego miejskich planów adaptacji do zmian klimatu dla 44 miast w Polsce wskazują, iż jakkolwiek prognozowany wzrost całkowitej liczby dni z opadem jest nieznaczny, wzrasta liczba dni z opadem ekstremalnym powyżej 10 mm/dobę, głównie w miastach we wschodniej i południowej części kraju. Zjawisko to ulegnie intensyfikacji w kolejnych dziesięcioleciach.

Coraz częściej będzie można zaobserwować silne wiatry, a nawet towarzyszące im incydentalne trąby powietrzne i wyładowania atmosferyczne, które mogą znacząco wpłynąć m.in. na rolnictwo, leśnictwo, budownictwo oraz infrastrukturę energetyczną i transportową.

Konsekwencje wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof naturalnych mają charakter długoterminowy. Przywrócenie tych obszarów do stanu sprzed katastrofy zajmie wiele lat.

Nawalne deszcze stanowią również duże zagrożenie w całej Polsce. W XXI wieku podtopienia spowodowane nawałnymi deszczami stały się coraz bardziej dotkliwe, w szczególności na obszarach zurbanizowanych.

Bezpośrednie negatywne skutki zmian klimatu to również nasilenie się zjawiska eutrofizacji wód śródlądowych i wód przejściowych, przybrzeżnych i morskich, zwiększenie zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi w wyniku stresu termicznego i zanieczyszczeń powietrza, większe zapotrzebowanie na energię elektryczną w porze letniej, zmniejszenie możliwości chłodzenia elektrowni cieplnych, czego skutkiem będzie przykładowo spadek ich mocy produkcyjnej i przeciążenie sieci energetycznej.

Jednym z głównych wyzwań dla zrównoważonego rozwoju w Polsce jest więc dostosowanie się do zmian klimatu poprzez poprawę odporności poszczególnych sektorów gospodarki. Zmiany klimatu będą miały znamienity wpływ przede wszystkim na gospodarkę wodną kraju. Polska ma stosunkowo niewielkie zasoby wodne, a efektywność ich wykorzystania jest niska. Jednocześnie we wszystkich częściach kraju wzrośnie ryzyko wystąpienia powodzi, co związane jest m.in. z niewystarczającą zdolnością retencyjną naturalnych i sztucznych zbiorników, wzrostem udziału powierzchni nieprzepuszczalnych, szczególnie w miastach, nadmiernym odpływem wód z małych zlewni wskutek niewłaściwie przeprowadzonych regulacji i utrzymania rzek, ograniczania naturalnych terenów zalewowych oraz powszechnym brakiem urządzeń piętujących wodę w systemach rowów melioracyjnych.

Zgodnie z analizą zagrożenia powodziowego przeprowadzoną w ramach planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) obszary charakteryzujące się bardzo wysokim poziomem ryzyka powodziowego obejmują m.in. tereny południowej Polski.

Zmieniający się klimat będzie miał również kluczowy wpływ na warunki produkcji w sektorach rolnym i leśnym. Niedobory wody to jeden z przykładów negatywnego oddziaływania na sektory rolnictwa i leśnictwa w wyniku zmian klimatu. Okresowo problemem są także podtopienia spowodowane intensywnymi opadami, jak również przymrozki. Ponadto, w związku z wydłużeniem okresu wegetacyjnego, spowodowanym wzrostem średniej temperatury, zwiększa się zagrożenie wystąpienia szkodników roślin uprawnych oraz zmiany zasięgu ich występowania. Zagrożenie dotyczy również chorób zwierząt bądź obniżenia ich wydajności, co w sposób istotny może wpłynąć na efektywność produkcji rolnej, a przy większej skali także na poziom bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Wydłużenie okresu wegetacyjnego, ma również wpływ na zwiększenie zagrożenia

występowania szkodników, wpływających na produkcję leśną, a także, w dłuższej perspektywie, na zmiany zasięgów występowania poszczególnych gatunków drzew.

Podjęcia działań adaptacyjnych będą wymagały również sektory transportu i budownictwa. Transport ze względu na swój przestrzenny charakter jest jednym z najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu działem gospodarki. Skutki zmian klimatu, takie jak silne ulewy, wiatry, podtopienia i osuwiska, opady śniegu i gradu, burze, niska i wysoka temperatura czy ograniczenia widoczności, mają wyraźny wpływ na wszystkie rodzaje transportu: drogowy, kolejowy, lotniczy oraz żeglugowy.

Według analiz, większość negatywnych czynników klimatycznych wpływa na poszczególne rodzaje transportu, jednak najbardziej wrażliwa na warunki klimatyczne jest infrastruktura transportu drogowego i kolejowego. Te rodzaje transportu są szczególnie podatne zwłaszcza na działanie: śniegu, deszczu, silnego wiatru i mrozu.

Zmiany standardów technicznych będą również nieuniknione w sektorze budownictwa, zwłaszcza w odniesieniu do projektowania budynków (głównie w zakresie efektywności energetycznej fundamentów i elementów nośnych) oraz systemów odwadniających.

Zdecydowana większość osuwisk występuje w południowej części Polski, na obszarze Karpat Zewnętrznych (fliszowych), zbudowanych niemal wyłącznie z piaskowcowo-łupkowych utworów kredy i paleogenu. Zagrożenie powodowane jest w szczególności budową geologiczną, morfologią, warunkami hydrogeologicznymi i hydrologicznymi, nadmiernymi opadami oraz działalnością człowieka. Osuwiska powodują degradację objętych nimi terenów i zniszczenia posadowionych na ich obszarze obiektów budowlanych oraz infrastruktury (sieć drogowa, kanalizacja, linie telekomunikacyjne, elektryczne, gazociągi). Na terenach rolnych zniszczeniu ulegają uprawy i niekiedy przywrócenia wymaga funkcja rolna tego obszaru. Na obszarach leśnych osuwiska powodują zniszczenia w drzewostanie.

Prognozowany wzrost intensywności i częstotliwości występowania sztormów oraz wzrost wysokości fal na Morzu Bałtyckim spowodują nasilenie zjawisk erozji wybrzeża oraz wzrost zasolenia wód gruntowych na obszarach niżej położonych. Zmiany charakteru linii brzegowej wynikające z przekształceń powodowanych przez człowieka mają również wpływ na procesy erozyjno-akumulacyjne.

Zmiany klimatu powodują także występowanie łagodniejszych zim, w wyniku czego należy oczekiwać redukcji pokrywy lodowej, naturalnej ochrony przed falowaniem sztormowym i zmniejszenia odporności brzegu na rozmywanie.

Spodziewane ocieplenie klimatu spowoduje migrację gatunków, w tym obcych inwazyjnych, głównie z Europy Południowej, Afryki Północnej, Azji, wraz z równoczesnym wycofywaniem się tych gatunków, które nie są przystosowane do wysokich temperatur i suszy latem, a dobrze znoszą ostre mrozy. Nie bez znaczenia będzie wpływ zmian klimatu na skład gatunkowy drzewostanów oraz ich kondycję. Osłabienie drzewostanów obserwowane jest na terenie całego kraju. Drzewa będą bardziej podatne na uszkodzenia powodowane wiatrem.

Najbardziej narażone na działanie czynników klimatycznych będą ekosystemy górskie. Szacuje się, że na tych obszarach w Polsce, w związku ze zmianami klimatu, wyginięciem zagrożone jest 60% gatunków.

Zmiany klimatu należy postrzegać jako ryzyko, które powinno być uwzględniane przy tworzeniu mechanizmów regulacyjnych i planów inwestycyjnych. Należy również mieć na

uwadze, że powodowane przez człowieka zmiany klimatu, skutkujące anomaliami pogodowymi w ekstremalnej wersji oraz długofalowymi zmianami, w skali świata będą ograniczały dostępność żywności, wody pitnej oraz energii, zwiększając tym samym konkurencję o zasoby naturalne i migrację ludności.¹⁰

2.3. Zagrożenia oraz rekomendacje i wnioski wskazane w audycie krajobrazowym województwa śląskiego

Zgodnie z Audytem krajobrazowym województwa śląskiego w zasięgu obszaru objętego planem występują krajobrazy priorytetowe:

- Leśne z przewagą siedlisk borowych (3a) krajobrazy: Szczyrk - Węgierska Górka (24-513.45-032, ID: 1521), las Rysianka (24-513.51-064, ID: 1764);
- Leśne z przewagą siedlisk lasowych (3b) krajobrazy: lasy Bielsko – Koniaków (24-513.45-001, ID: 1475), Mały Żar (24-513.45-066, ID: 1554), Sopotnia Wielka (24-513.51-035, ID: 1740);
- Górskie ponad granicą lasu (naturalną lub antropogenicznie obniżoną), hale wysokogórskie (5b), krajobrazy: Hala Bacmańska (24-513.51-087, ID: 1780), Hala Pawlusia (24-513.51-078, ID: 1805).

W Audycie krajobrazowym województwa śląskiego zidentyfikowano szereg zagrożeń oraz sformułowano rekomendacje i wnioski dla krajobrazów priorytetowych. Poniżej w formie tabel przedstawiono zagrożenia (wewnętrzne – W i zewnętrzne – Z) dla krajobrazów występujących w zasięgu obszaru objętego opracowaniem. Kodowanie i opisy zagrożeń oraz skala ich oceny zgodnie z wymogami Załącznika 6 do rozporządzenia ws. sporządzania audytów krajobrazowych (tj. Dz.U. 2024 r. poz. 537).

Tabela 17. Zagrożenia dla krajobrazu Lasy Bielsko-Koniaków – 3b (ID:1475)

<i>Przedmiot zagrożenia</i>	<i>Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia</i>	<i>Źródło zagrożeń</i>	<i>Zagr. wewn. /zewn.</i>	<i>Skala zagr. (pkt.)</i>
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf	II.1.1 Górnictwo	W,Z	3
	A.1.7. Erozja gleb	III Zarządzanie środowiskiem IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI. Społecznokulturowe	W	6
	A.1.9. Likwidacja osobliwych form rzeźby terenu (skarp, ostańców skalnych, wąwozów, meandrów, wydm itp.)	VI.1-2 Turystyka, sport i rekreacja III.4 Leśnictwo VI. Społecznokulturowe	W	5
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej	III.2 Gospodarka wodna	W	9
	A.2.2. Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk łądowych	I. Gospodarka przestrzenna III. Zarządzanie środowiskiem IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI. Społecznokulturowe	W	6
	A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne	IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze	W	6
	A.2.4. Likwidacja drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych	III.1.1 Intensyfikacja rolnictwa III.1.5 Chemizacja i mechanizacja rolnictwa IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze VI. Społecznokulturowe	W	6

¹⁰ Polityka ekologiczna Państwa, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2019

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej	I Gospodarka przestrzenna VI.2 Sport i rekreacja	W	9
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.2. Rozdrobnienie struktury przestrzennej (fragmentacja) i geometryzacja naturalnych i półnaturalnych ekosystemów	I Gospodarka przestrzenna II Branżowe III Zarządzanie środowiskiem VI. Społecznokulturowe	W	5
	A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie	I Gospodarka przestrzenna VI. Społecznokulturowe	W	9
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.1. Zaburzanie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje	I.1 Budownictwo	W	9
	B.1.2. Degradująca styl krajobrazu adaptacja lub modernizacja układów osadniczych wiejskich i miejskich, w tym osiedli robotniczych (tzw. osiedli patronackich)	I.5 Planowanie przestrzenne IV.2 Brak zabiegów ochronnych	W	9
	B.1.3. Niszczenie dziedzictwa archeologicznego	VI Społecznokulturowe	W	2
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.1. Brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych	IV.2 Brak zabiegów ochronnych	W	5
	B.2.3. Zanik cech architektury regionalnej; unifikacja materiałów i form architektury wiejskiej i miejskiej oraz jej bezpośredniego kontekstu krajobrazowego (ogrodzenia, podjazdy, zieleń)	I.5 Planowanie przestrzenne IV.2 Brak zabiegów ochronnych	W	9
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.3. Obszary rolnicze	B.3.1. Zanikanie tradycyjnych upraw charakterystycznych dla określonych regionów	III.1.2 Zaniechanie rolnictwa	W	9
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych	I.5.1 Brak planowania krajobrazu	W,Z	5
	C.1.4. Chaos przestrzenny i wizualny wywołany przez reklamy, szczególnie w przestrzeniach publicznych i wzdłuż pasa dróg	VI.4 Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa	W	5
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.3. Tożsamość miejsca	C.3.2. Zanik swojskości krajobrazu – zanikanie związków przynależności i przywiązania	VI. Społecznokulturowe	W	9
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych D.3. Walory sanitarne	D.3.2. Zanieczyszczenie powietrza	II.1.2 Ciepłownictwo	W	9
	D.3.3. Zanieczyszczenie wód	II.4 Gospodarka komunalna III.2 Gospodarka wodna	W	5
	D.3.1. Zanieczyszczenie terenu odpadami	II.4 Gospodarka komunalna	W	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego, przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z 23.06.2025 r.

Tabela 18. Zagrożenia dla krajobrazu Szczyrk-Węgierska Górka – 3a (ID: 1521)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagr. wewn. / zewn.	Skala zagr. (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.7. Erozja gleb	III Zarządzanie środowiskiem IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI. Społecznokulturowe	W	12
	A.1.9. Likwidacja osobliwych form rzeźby terenu (skarp, ostańców skalnych, wąwozów, meandrów, wydmy itp.)	III.4. Gospodarka leśna VI. Społecznokulturowe	W	6
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej	III.4. Gospodarka leśna III.2 Gospodarka wodna	W	8
	A.2.2. Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk lądowych	I Gospodarka przestrzenna II Branżowe III Zarządzanie środowiskiem VI. Społecznokulturowe	W	12
	A.2.4. Likwidacja drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych	IV.2 Brak zabiegów ochronnych III.1.2 Zaniechanie rolnictwa	W	5
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.2. Rozdrobnienie struktury przestrzennej (fragmentacja) i geometryzacja naturalnych i półnaturalnych ekosystemów	I Gospodarka przestrzenna II Branżowe III Zarządzanie środowiskiem	W	12
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.1. Zaburzanie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje	I.1 Budownictwo	W	12
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.3. Obszary rolnicze	B.3.1. Zanikanie tradycyjnych upraw charakterystycznych dla określonych regionów	III.1.2 Zaniechanie rolnictwa	W	5
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych	I.3 Infrastruktura techniczna I.5 Planowanie przestrzenne	W	11

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.4. Chaos przestrzenny i wizualny wywołany przez reklamy, szczególnie w przestrzeniach publicznych i wzdłuż pasa dróg	VI.4 Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa	W	9
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.3. Tożsamość miejsca	C.3.2. Zanik swojskości krajobrazu – zanikanie związków przynależności i przywiązania	VI. Społecznokulturowe	W	12
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych D.3. Walory sanitarne	D.3.3. Zanieczyszczenie wód	II.4 Gospodarka komunalna III.2 Gospodarka wodna	W	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego, przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z 23.06.2025 r.

Tabela 19. Zagrożenia dla krajobrazu Mały Żar – 3b (ID: 1554)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagr. wewn. / zewn.	Skala zagr. (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.7. Erozja gleb	III Zarządzanie środowiskiem IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI. Społecznokulturowe	W	8
	A.1.8. Wykopy, nasypy, obwałowania i kopce	I.1 Budownictwo VI. Społecznokulturowe	W	5
	A.1.9. Likwidacja osobliwych form rzeźby terenu (skarp, ostańców skalnych, wąwozów, meandrów, wydm itp.)	VI.1-2 Turystyka, sport i rekreacja III.4 Leśnictwo VI. Społecznokulturowe	W	5
	A.1.11. Likwidacja naturalnych stanowisk i osobliwości geologicznych, stanowisk minerałów oraz skamieniałości	IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI. Społecznokulturowe	W	5
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.2. Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk lądowych	I. Gospodarka przestrzenna III. Zarządzanie środowiskiem IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI. Społecznokulturowe	W	9
	A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne	IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze	W	9
	A.2.4. Likwidacja drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych	III.1.1 Intensyfikacja rolnictwa III.1.5 Chemizacja i mechanizacja rolnictwa III.4 Gospodarka leśna IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze VI. Społecznokulturowe	W	9
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.2. Rozdrobnienie struktury przestrzennej (fragmentacja) i geometryzacja naturalnych i półnaturalnych ekosystemów	I. Gospodarka przestrzenna II. Branżowe III. Zarządzanie środowiskiem VI. Społecznokulturowe	W	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego, przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z 23.06.2025 r.

Tabela 20. Zagrożenia dla krajobrazu Sopotnia Wielka – 3b (ID: 1740)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagr. wewn. / zewn.	Skala zagr. (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.7. Erozja gleb	III Zarządzanie środowiskiem IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI. Społecznokulturowe	W	9
	A.1.9. Likwidacja osobliwych form rzeźby terenu (skarp, ostańców skalnych, wąwozów, meandrów, wydm itp.)	VI.1-2 Turystyka, sport i rekreacja III.4 Leśnictwo VI. Społecznokulturowe	W	5
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej	III.2 Gospodarka wodna III.4 Gospodarka leśna	W	6
	A.2.2. Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk lądowych	I. Gospodarka przestrzenna III. Zarządzanie środowiskiem IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI. Społecznokulturowe	W	9
	A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne	IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze	W	9
	A.2.4. Likwidacja drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych	III.1.1 Intensyfikacja rolnictwa III.1.5 Chemizacja i mechanizacja rolnictwa III.4 Gospodarka leśna	W	9

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

		IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze VI. Społecznokulturowe		
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.2. Rozdrobnienie struktury przestrzennej (fragmentacja) i geometryzacja naturalnych i półnaturalnych ekosystemów	I Gospodarka przestrzenna II Branżowe III Zarządzanie środowiskiem	W	8
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.1. Osadnictwo	B.1.1. Zaburzenie struktury miejskich i wiejskich zabytkowych układów przestrzennych przez nowe inwestycje B.1.2. Degradująca styl krajobrazu adaptacja lub modernizacja układów osadniczych wiejskich i miejskich, w tym osiedli robotniczych (tzw. osiedli patronackich) B.1.3. Niszczenie dziedzictwa archeologicznego	I.1 Budownictwo I.5 Planowanie przestrzenne IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI Społecznokulturowe	W W W	9 9 2
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.2. Architektura	B.2.3. Zanik cech architektury regionalnej; unifikacja materiałów i form architektury wiejskiej i miejskiej oraz jej bezpośredniego kontekstu krajobrazowego (ogrodzenia, podjazdy, zieleń)	I.5 Planowanie przestrzenne	W	9
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.3. Obszary rolnicze	B.3.1. Zanikanie tradycyjnych upraw charakterystycznych dla określonych regionów	IV.2 Brak zabiegów ochronnych III.1.2 Zaniechanie rolnictwa	W	9
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.6. Miejsca kultu i pamięci narodowej	B.6.1. Zaburzenia struktury przestrzennej, wiodącej funkcji oraz degradacja genius loci i sacrum miejsc kultu religijnego	VI Społecznokulturowe	W	2
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.2. Niszczenie cennych wartości historycznych, fizjonomicznych, przyrodniczych i architektonicznych przypadkową i nieestetyczną zabudową i infrastrukturą C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych C.1.4. Chaos przestrzenny i wizualny wywołany przez reklamy, szczególnie w przestrzeniach publicznych i wzdłuż pasa dróg	I.1.1 Niski poziom i przypadkowość zabudowy terenu I.5.1 Brak planowania krajobrazu VI.4 Niska kultura estetyczna i świadomość krajobrazowa	W W,Z W	9 6 5
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.3. Tożsamość miejsca	C.3.2. Zanik swojskości krajobrazu – zanikanie związków przynależności i przywiązania	VI. Społecznokulturowe	W	9
D. Zagrożenia walorów akustycznych, zapachowych i sanitarnych D.3. Walory sanitarne	D.3.1. Zanieczyszczenie terenu odpadami D.3.3. Zanieczyszczenie wód	II.4 Gospodarka komunalna II.4 Gospodarka komunalna III.2 Gospodarka wodna	W W	5 5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego, przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z 23.06.2025 r.

Tabela 21. Zagrożenia dla krajobrazu Las Rysianka – 3a (ID: 1764)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagr. wewn. / zewn.	Skala zagr. (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.7. Erozja gleb A.1.9. Likwidacja osobliwych form rzeźby terenu (skarp, ostańców skalnych, wąwozów, meandrów, wydym itp.)	III Zarządzanie środowiskiem IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI. Społecznokulturowe III.4. Gospodarka leśna VI. Społecznokulturowe	W W	6 5
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej A.2.2. Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk łądowych A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne A.2.4. Likwidacja drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych	III.4. Gospodarka leśna III.2 Gospodarka wodna I Gospodarka przestrzenna II Branżowe III Zarządzanie środowiskiem VI. Społecznokulturowe III.4. Gospodarka leśna IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze IV.2 Brak zabiegów ochronnych III.4. Gospodarka leśna IV.2 Brak zabiegów ochronnych III.1.2 Zaniechanie rolnictwa	W W W W	9 9 9 9
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.3. Struktura ekologiczna krajobrazu	A.3.2. Rozdrobnienie struktury przestrzennej (fragmentacja) i geometryzacja naturalnych i półnaturalnych ekosystemów	I Gospodarka przestrzenna II Branżowe III Zarządzanie środowiskiem	W	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego, przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z 23.06.2025 r.

Tabela 22. Zagrożenia dla krajobrazu Hala Bacmańska – 5b (ID: 1780)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagr. wewn. / zewn.	Skala zagr. (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.7. Erozja gleb	IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI.1-2 Turystyka, sport i rekreacja	W	8
	A.1.9. Likwidacja osobliwych form rzeźby terenu (skarp, ostańców skalnych, wąwozów, meandrów, wydmy itp.)	VI.1-2 Turystyka, sport i rekreacja III.4 Leśnictwo	W	5
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.2. Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk lądowych	IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI.1-2 Turystyka, sport i rekreacja III.4 Leśnictwo	W	6
	A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne	IV.2 Brak zabiegów ochronnych IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze	W	12
	A.2.4. Likwidacja drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych	IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI. Społecznokulturowe	W	8
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.3. Obszary rolnicze	B.3.1. Zanikanie tradycyjnych upraw charakterystycznych dla określonych regionów	IV.2 Brak zabiegów ochronnych III.1.2 Zaniechanie rolnictwa	W	12
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych	I.5.1 Brak planowania krajobrazu	W	2
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.3. Tożsamość miejsca	C.3.2. Zanik swojskości krajobrazu – zanikanie związków przynależności i przywiązania	VI. Społecznokulturowe	W	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego, przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z 23.06.2025 r.

Tabela 23. Zagrożenia dla krajobrazu Hala Pawlusia – 5b (ID: 1805)

Przedmiot zagrożenia	Kod zagrożenia i rodzaj (charakter) działań i zjawisk stwarzających zagrożenia	Źródło zagrożeń	Zagr. wewn. / zewn.	Skala zagr. (pkt.)
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.1. Dziedzictwo geologiczne i rzeźba terenu	A.1.7. Erozja gleb	IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI.1-2 Turystyka, sport i rekreacja	W	8
	A.1.9. Likwidacja osobliwych form rzeźby terenu (skarp, ostańców skalnych, wąwozów, meandrów, wydmy itp.)	VI.1-2 Turystyka, sport i rekreacja III.4 Leśnictwo	W	5
A. Zagrożenia dziedzictwa przyrodniczego A.2. Ekosystemy i ich zespoły	A.2.2. Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk lądowych	IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI.1-2 Turystyka, sport i rekreacja III.4 Leśnictwo	W	5
	A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne	IV.2 Brak zabiegów ochronnych IV.1 Naturalne procesy przyrodnicze	W	12
	A.2.4. Likwidacja drobnoskalowych siedlisk i ekosystemów nieleśnych	IV.2 Brak zabiegów ochronnych VI. Społecznokulturowe	W	8
B. Zagrożenia dziedzictwa kulturowego B.3. Obszary rolnicze	B.3.1. Zanikanie tradycyjnych upraw charakterystycznych dla określonych regionów	IV.2 Brak zabiegów ochronnych III.1.2 Zaniechanie rolnictwa	W	12
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.1. Kompozycja i ład przestrzenny	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych	I.5.1 Brak planowania krajobrazu	W	2
C. Zagrożenia fizjonomii krajobrazu C.3. Tożsamość miejsca	C.3.2. Zanik swojskości krajobrazu – zanikanie związków przynależności i przywiązania	VI. Społecznokulturowe	W	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego, przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z 23.06.2025 r.

Poniżej przedstawiono rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom dla krajobrazów priorytetowych oraz znajdujących się w zasięgu form ochrony przyrody, występujących w zasięgu obszaru objętego opracowaniem.

- Dla krajobrazu Lasy Bielsko-Koniaków – 3b (ID:1475):
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego

1. Ochrona przed uruchomieniem ruchów masowych oraz procesów erozyjnych podczas prowadzenia prac budowlanych i urzędniowych w krajobrazie oraz zagospodarowania i użytkowania turystycznego, w tym zwłaszcza narciarskiego i rowerowego, poprzez stosowanie adekwatnych do występujących uwarunkowań metod technicznych lub przyrodniczych.
 2. Ograniczenie stwarzającego zagrożenie erozyjne przekształcania zadrzewień lub łąk i pastwisk na inne formy użytkowania, z dopuszczeniem zmian wynikających z ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, planu ogólnego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, prawomocnych decyzji administracyjnych z uwzględnieniem przepisów odrębnych.
 3. Uwzględnianie ochrony przed erozją przy wyznaczaniu i eksploatacji szlaków zrywkowych w lasach.
 4. Zachowanie i właściwe wyeksponowanie osobliwych form rzeźby terenu i budowy geologicznej, w tym w uzasadnionych przypadkach selektywna wycinka drzew i krzewów w obrębie ich przedpoła widokowego.
 5. Ograniczenie odpływu wód metodami naturalnymi, a gdzie jest to uzasadnione również technicznymi, celem zwiększenia wodnej retencji krajobrazowej, z uwzględnieniem konieczności ochrony innych walorów przyrodniczo-krajobrazowych.
 6. Ochrona źródeł.
- Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu
7. Właściwe kształtowanie gospodarki leśnej, uwzględniające: walory przyrodnicze i krajobrazowe lasów, a w szczególności ochronę siedlisk przyrodniczych chronionych, stanowisk i siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, prymat funkcji ochronnych nad gospodarczymi, dostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do warunków siedliskowych, zwiększanie wieku lasów, preferowanie odnowień naturalnych i rębni o niskiej intensywności.
 8. Uwzględnienie potrzeby ochrony istniejących oraz regeneracji zdegradowanych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk cennych gatunków grzybów, roślin i zwierząt w ramach zagospodarowania i użytkowania turystycznego, w tym zwłaszcza narciarskiego i rowerowego.
 9. Przeciwdziałanie procesom osuszania terenów podmokłych; przywracanie warunków hydrologicznych odpowiednich do naturalnego procesu odtworzenia się młak, wysięków, zabagnień i torfowisk oraz charakterystycznej dla nich roślinności. Dopuszczenie osuszania terenów zabudowanych lub przeznaczonych pod zabudowę w ustaleniach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, planu ogólnego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, prawomocnych decyzji administracyjnych z uwzględnieniem przepisów odrębnych.
 10. Uwzględnienie w rekultywacji i zagospodarowaniu obszarów zaniechanej eksploatacji struktur i funkcji geologicznych terenów poeksploatacyjnych, w tym pozostawianie części odsłoniętych ścian wyrobisk dla geochrony oraz do naturalnej sukcesji ekologicznej.
 11. Przeciwdziałanie naturalnej lub przyspieszonej przez człowieka sukcesji ekologicznej zbiorowisk nieleśnych, w tym przeciwdziałanie zarastaniu łąk górskich, muraw naskalnych oraz nieleśnych obszarów podmokłych.
 12. Ekstensywne użytkowanie istniejących łąk i pastwisk, przywracanie do ekstensywnego użytkowania dawnych łąk i pastwisk, które ulegają przekształceniom w kierunku zbiorowisk leśnych.
 13. Zwiększanie udziału starodrzewi w ekosystemach leśnych w ramach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej do poziomu 5%.
- Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych

14. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
 15. Realizacja nowej zabudowy na terenach zainwestowanych i wyznaczonych do zabudowy w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w planach ogólnych, z dopuszczeniem realizacji na pozostałym terenie obiektów gospodarki łąkowo-pastwiskowej oraz obiektów małej architektury turystycznej, dostosowanych stylistycznie i materiałowo do obiektów tradycyjnych.
 16. Dopuszczenie, także w terenach górskich i leśnych budowy i modernizacji infrastruktury drogowej, kanalizacyjnej i wodociągowej oraz budowy zbiorników retencyjnych i zbiorników na wodę pitną.
 17. W rejonie Bukowego Gronia, Błatnej i Grabki realizacja nowej zabudowy w sposób nawiązujący do zabudowy zakorzenionej w historycznej tradycji rozwoju wsi opisanej w charakterystyce krajobrazu.
 18. Zastosowanie w zabudowie standardów architektoniczno-urbanistycznych uwzględniających lokalne formy architektoniczne. Ochrona istniejących i odtwarzanie zdegradowanych obszarów tradycyjnej gospodarki łąkowo-pastwiskowej na polanach górskich.
 19. Ochrona w procesach planowania i zagospodarowania przestrzennego elementów stylu krajobrazu rodzimego, w szczególności w zakresie cech układów osadniczych oraz elementów i obszarów o charakterze zabytkowym.
 20. Ochrona i konserwacja zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych, w tym Rezydencji Prezydenta RP "Zamek" w Wiśle z parkiem leśnym, Zespołu Wojewódzkiego Centrum Pediatrii "Kubalonka", leśnego kościoła ewangelicko-augsburskiego, licznych obiektów związanych z tradycją wypasu zwierząt (bacówki i szałas), pozostałości tradycyjnej zabudowy zagrodowej o zachowanych charakterystycznych cechach regionalnych; w tym prowadzenie niezbędnych prac konserwatorskich oraz prac restauratorskich.
 21. Wprowadzanie do gminnej ewidencji zabytków obiektów i zespołów przestrzennych mających istotne i warte zachowania cechy zabytkowe wskazane w charakterystyce krajobrazu, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów architektury regionalnej.
 22. Wprowadzanie do ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stref ochrony konserwatorskiej, w tym stref ochrony ekspozycji krajobrazowej chroniącej dominanty naturalne i historyczno-kulturowe, obiektów zabytkowych z gminnej ewidencji zabytków oraz odpowiednich zapisów chroniących zabytki i układy w warunkach racjonalnego zagospodarowania.
 23. Nielokalizowanie antropogenicznych dominant krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wielkokubaturowych, wysokościowych lub wielkoobszarowych, w tym farm wiatrowych i fotowoltaicznych, z dopuszczeniem wprowadzania wież widokowych oraz obiektów infrastruktury sportowej.
 24. Ochrona walorów fizjonomicznych krajobrazu: punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.
 25. Nieumieszczanie tablic i urządzeń reklamowych poza terenami zabudowanymi.
 26. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego typowego dla obszarów leśnych Beskidów, z charakterystycznymi górskimi osadami i polanami łąkowo-pastwiskowymi.
- Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych
27. Tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych o szerokości co najmniej 5 m, poprzez umożliwienie naturalnej sukcesji roślinności rodzimej, z wyłączeniem cennych siedlisk łąkowych wymagających ekstensywnego użytkowania.

28. Usuwanie nielegalnych składowisk i wysypisk odpadów, przeciwdziałanie możliwości dostępu do terenów nielegalnych wysypisk odpadów, a także właściwa rekultywacja terenów składowania odpadów i po uprzątnięciu odpadów.
 29. Ograniczanie niskiej emisji zanieczyszczeń atmosfery poprzez wymianę źródeł ciepła; formułowanie zapisów w planach miejscowych i decyzjach o warunkach zabudowy promujących w nowych obiektach budowlanych bezemisyjne lub co najmniej niskoemisyjne źródła ciepła.
 30. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, ze szczególnym uwzględnieniem budowy systemów oczyszczania ścieków.
- Rekomendacje i wnioski dotyczące obiektów i obszarów proponowanych do objęcia ochroną prawną
 31. Uznanie za pomnik historii Zamku Górnego - Rezydencji Prezydenta RP w Wiśle.
 - Dla krajobrazu Szczyrk-Węgierska Górk – 3a (ID:1521):
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego
 1. Ochrona przed uruchomieniem ruchów masowych oraz procesów erozyjnych podczas prowadzenia prac budowlanych i urzędniowych oraz zagospodarowania turystycznego, w tym narciarskiego, poprzez stosowanie adekwatnych do występujących uwarunkowań metod technicznych lub przyrodniczych.
 2. Ograniczenie stwarzającego zagrożenie erozyjne przekształcania lasów, zadrzewień lub łąk i pastwisk na inne formy użytkowania.
 3. Uwzględnianie ochrony przed erozją przy wyznaczaniu i eksploatacji szlaków zrywkowych w lasach.
 4. Zachowanie i właściwe wyeksponowanie osobliwych form rzeźby terenu i budowy geologicznej, w tym w uzasadnionych przypadkach selektywna wycinka drzew i krzewów w obrębie ich przedpoła widokowego.
 5. Ograniczenie odpływu wód metodami naturalnymi, a gdzie jest to uzasadnione również technicznymi, celem zwiększenia wodnej retencji krajobrazowej, z uwzględnieniem konieczności ochrony innych walorów przyrodniczo-krajobrazowych; ochrona źródeł
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu
 6. Właściwe kształtowanie gospodarki leśnej, uwzględniające: walory przyrodnicze i krajobrazowe lasów, a w szczególności ochronę siedlisk przyrodniczych chronionych, stanowisk i siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, prymat funkcji ochronnych nad gospodarczymi, dostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do warunków siedliskowych, zwiększanie wieku lasów, preferowanie odnowień naturalnych i rębni o niskiej intensywności.
 7. Zaniechanie procesów osuszania terenów podmokłych; przywracanie warunków hydrologicznych odpowiednich do naturalnego procesu odtworzenia się młak, wysięków, zabagnień i torfowisk oraz charakterystycznej dla nich roślinności. Dopuszczenie osuszania terenów zabudowanych lub przeznaczonych pod zabudowę w ustaleniach studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, planów ogólnych, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, prawomocnych decyzji administracyjnych z uwzględnieniem przepisów odrębnych.
 8. Zwiększanie udziału starodrzewi w ekosystemach leśnych w ramach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej. leśnych i zadrzewieniowych do poziomu 5%.
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych
 9. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony

- walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
10. Realizacja nowej zabudowy na terenach zainwestowanych i wyznaczonych do zabudowy w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obszarze uzupełnień zabudowy w planach ogólnych z zachowaniem możliwości rozbudowy istniejących siedlisk ludzkich.
 11. Dopuszczenie, także w terenach górskich i leśnych budowy i modernizacji dalszej infrastruktury drogowej, kanalizacyjnej i wodociągowej oraz budowy zbiorników retencyjnych i zbiorników na wodę pitną.
 12. W przypadku konieczności rozbudowy schroniska oraz innych obiektów turystycznych pod Baranią Górą, dostosowanie nowych obiektów do stylu i materiałów stosowanych w obiektach istniejących.
 13. Realizacja infrastruktury i tras narciarskich, szlaków rowerowych i pieszych na terenach wyznaczonych do tej funkcji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dopuszczenie realizacji planowanych inwestycji: budowa węzła przesiadkowego na Białym Krzyżu oraz trasy kuligowej z Białego Krzyża w kierunku na Kotarz.
 14. Ochrona istniejących i odtwarzanie zdegradowanych obszarów tradycyjnej gospodarki łąkowopastwiskowej na polanach górskich.
 15. Ochrona cennych obiektów związanych z tradycyjnym wypasem (bacówki) i zabytkowej leśniczówki pełniącej funkcję izby leśnej.
 16. Nielokalizowanie antropogenicznych dominant krajobrazowych ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wielkokubaturowych, wysokościowych lub wielkoobszarowych, dopuszczenie lokalizacji obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnych.
 17. Ochrona przedpola ekspozycji panoramy pasm górskich Beskidu Śląskiego, w tym z partii szczytowych gór Malinowskie Skały, Magurka Wiślańska oraz Barania Góra, poprzez niewprowadzanie zabudowy, w tym tymczasowej oraz przeciwdziałanie dalszemu zarastaniu terenów otwartych.
 18. Ochrona walorów fizjonomicznych krajobrazu: punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.
 19. Nieumieszczanie tablic i urządzeń reklamowych poza terenami zabudowanymi.
 20. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego typowego dla obszarów leśnych Beskidów.
- Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych
21. Ochrona i tworzenie stref buforowych o szerokości co najmniej 5 m wzdłuż brzegów cieków, stałych i okresowych zbiorników wodnych.
- Dla krajobrazu Mały Żar – 3b (ID:1554):
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego
 1. Ochrona przed uruchomieniem ruchów masowych oraz procesów erozyjnych podczas prowadzenia prac budowlanych i urzędniowych w krajobrazie oraz zagospodarowania turystycznego, poprzez stosowanie adekwatnych do występujących uwarunkowań metod technicznych lub przyrodniczych.
 2. Niedopuszczanie do stwarzającego zagrożenie erozyjne przekształcania zadrzewień lub łąk i pastwisk na inne formy użytkowania.
 3. Uwzględnianie ochrony przed erozją przy wyznaczaniu i eksploatacji szlaków zrywkowych w lasach.
 4. Zachowanie i właściwe wyeksponowanie osobliwych form rzeźby terenu i budowy geologicznej, w tym w uzasadnionych przypadkach selektywna wycinka drzew i krzewów w obrębie ich przedpola widokowego.

5. Ograniczenie odpływu wód metodami naturalnymi, a gdzie jest to uzasadnione również technicznymi, celem zwiększenia wodnej retencji krajobrazowej, z uwzględnieniem konieczności ochrony innych walorów przyrodniczo-krajobrazowych; ochrona źródeł.
- Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu
 6. Właściwe kształtowanie gospodarki leśnej, uwzględniające: walory przyrodnicze i krajobrazowe lasów, a w szczególności ochronę siedlisk przyrodniczych chronionych, stanowisk i siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, prymat funkcji ochronnych nad gospodarczymi, dostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do warunków siedliskowych, zwiększanie wieku lasów oraz zasobów martwego drewna, preferowanie odnowień naturalnych i rębni o niskiej intensywności.
 7. Przeciwdziałanie procesom osuszania terenów podmokłych; przywracanie warunków hydrologicznych odpowiednich do naturalnego procesu odtworzenia się młak, wysięków, zabagnień i torfowisk oraz charakterystycznej dla nich roślinności.
 8. Przeciwdziałanie naturalnej lub przyspieszonej przez człowieka sukcesji ekologicznej zbiorowisk nieleśnych, w tym przeciwdziałanie zarastaniu łąk górskich, muraw naskalnych, oraz nieleśnych obszarów podmokłych.
 9. Ograniczanie intensywności mechanizacji gospodarki leśnej niszczącej naturalne właściwości gleb.
 10. Ekstensywne użytkowanie istniejących łąk i pastwisk, przywracanie do ekstensywnego użytkowania dawnych łąk i pastwisk, które ulegają przekształceniom w kierunku zbiorowisk leśnych.
 11. Pozostawienie drzew obumierających i martwych, zwłaszcza starych drzew liściastych oraz dziuplastych w miejscach niestwarzających zagrożenia dla ludzi lub ich mienia.
 12. Zwiększanie udziału starodrzewi w ekosystemach leśnych w ramach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej.
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych
 13. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
 14. Ochrona istniejących i odtwarzanie zdegradowanych obszarów tradycyjnej gospodarki łąkowopastwiskowej na polanach górskich.
 15. Ochrona walorów fizjonomicznych krajobrazu: punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
 16. Nieumieszczanie tablic i urządzeń reklamowych.
 17. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego typowego dla obszarów leśnych Beskidów, z charakterystycznymi górskimi polanami łąkowo-pastwiskowymi.
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych
 18. Ochrona i tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków, stałych i okresowych zbiorników wodnych, poprzez odstąpienie od ich użytkowania i wprowadzenie pasów ochronnych roślinności, z wyłączeniem cennych siedlisk łąkowych wymagających ekstensywnego użytkowania.
- Dla krajobrazu Sopotnia Wielka – 3b (ID:1740):
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego

1. Ochrona przed uruchomieniem ruchów masowych oraz procesów erozyjnych podczas prowadzenia prac budowlanych i urządzeniowych, poprzez stosowanie adekwatnych do występujących uwarunkowań metod technicznych lub przyrodniczych.
 2. Niedopuszczanie do stwarzającego zagrożenie erozyjne przekształcania zadrzewień lub łąk i pastwisk na inne formy użytkowania.
 3. Uwzględnianie ochrony przed erozją przy wyznaczaniu i eksploatacji szlaków zrywkowych w lasach.
 4. Zachowanie i właściwe wyeksponowanie osobliwych form rzeźby terenu i budowy geologicznej, w tym w uzasadnionych przypadkach selektywna wycinka drzew i krzewów w obrębie ich przedpola widokowego.
 5. Ograniczenie odpływu wód metodami naturalnymi, a gdzie jest to uzasadnione również technicznymi, celem zwiększenia wodnej retencji krajobrazowej, z uwzględnieniem konieczności ochrony innych walorów przyrodniczo-krajobrazowych; ochrona źródeł.
- Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu
6. Właściwe kształtowanie gospodarki leśnej, uwzględniające: walory przyrodnicze i krajobrazowe lasów, a w szczególności ochronę siedlisk przyrodniczych chronionych, stanowisk i siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, prymat funkcji ochronnych nad gospodarczymi, dostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do warunków siedliskowych, zwiększanie wieku lasów oraz zasobów martwego drewna, preferowanie odnowień naturalnych i rębni o niskiej intensywności.
 7. Uwzględnienie potrzeby ochrony istniejących oraz regeneracji zdegradowanych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk cennych gatunków grzybów, roślin i zwierząt; umożliwienie i udostępnienie amatorskiego zbioru grzybów jadalnych oraz jagód leśnych.
 8. Przeciwdziałanie procesom osuszania terenów podmokłych; przywracanie warunków hydrologicznych odpowiednich do naturalnego procesu odtworzenia się młak, wysięków, zabagnień i torfowisk oraz charakterystycznej dla nich roślinności.
 9. Uwzględnienie w rekultywacji i zagospodarowaniu obszarów zaniechanej eksploatacji struktur i funkcji geoekologicznych terenów poeksploatacyjnych, w tym pozostawianie części odsłoniętych ścian wyrobisk dla geoochrony oraz do naturalnej sukcesji ekologicznej
 10. Przeciwdziałanie naturalnej lub przyspieszonej przez człowieka sukcesji ekologicznej zbiorowisk nieleśnych, w tym przeciwdziałanie zarastaniu łąk górskich, muraw naskalnych, oraz nieleśnych obszarów podmokłych.
 11. Ograniczanie intensywności mechanizacji gospodarki leśnej niszczącej naturalne właściwości gleb.
 12. Ekstensywne użytkowanie istniejących łąk i pastwisk, przywracanie do ekstensywnego użytkowania dawnych łąk i pastwisk, które ulegają przekształceniom w kierunku zbiorowisk leśnych.
 13. Zwiększanie udziału starodrzewi w ekosystemach leśnych w ramach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej.
- Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych
14. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
 15. Realizacja nowej zabudowy na terenach zainwestowanych i wyznaczonych do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obszarze uzupełnień zabudowy w planie ogólnym gminy z zachowaniem możliwości rozbudowy istniejących siedlisk ludzkich.

16. Zastosowanie w zabudowie standardów architektoniczno-urbanistycznych uwzględniających lokalne formy architektoniczne (bryła, materiały, pokrycie dachowe, ogrodzenia, zielen przydomowa), a także lokalne formy urbanistyczne nawiązujące do tradycyjnych.
 17. Ochrona istniejących i odtwarzanie zdegradowanych obszarów tradycyjnej gospodarki łąkowopastwiskowej na polanach górskich.
 18. Ochrona w procesach planowania i zagospodarowania przestrzennego elementów stylu krajobrazu rodzimego, w szczególności w zakresie cech układów osadniczych oraz elementów i obszarów o charakterze zabytkowym.
 19. Ochrona i konserwacja zabytkowych obiektów architektonicznych, w tym związanych z tradycyjną beskidzką zabudową wiejską, kaplic, obiektów gospodarki leśnej i hutniczej; przeciwdziałanie w szczególności wprowadzaniu materiałów, rozwiązań i obiektów degradujących ich wyraz stylistyczny.
 20. Wprowadzanie do gminnej ewidencji zabytków obiektów i zespołów przestrzennych mających cechy zabytkowe, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów architektury regionalnej.
 21. Nielokalizowanie antropogenicznych dominant krajobrazowych ze szczególnym uwzględnieniem obiektów wielkokubaturowych, wysokościowych lub wielkoobszarowych, w tym farm wiatrowych i fotowoltaicznych.
 22. Ochrona walorów fizjonomicznych krajobrazu: punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.
 23. Nieumieszczanie reklam.
 24. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego typowego dla obszarów leśnych Beskidów, z charakterystycznymi górskimi polanami łąkowo-pastwiskowymi.
- Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych
25. Ochrona i tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków 15 metrów od osi cieku, stałych i okresowych zbiorników wodnych 10 metrów dla okresowych i 15 metrów dla stałych, poprzez odstąpienie od ich użytkowania i umożliwienie naturalnej sukcesji roślinności rodzimej, z wyłączeniem cennych siedlisk łąkowych wymagających ekstensywnego użytkowania.
 26. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, ze szczególnym uwzględnieniem budowy systemów oczyszczania ścieków.
- Dla krajobrazu Las Rysianka – 3a (ID:1764):
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego
 1. Ochrona przed uruchomieniem ruchów masowych oraz procesów erozyjnych poprzez stosowanie adekwatnych do występujących uwarunkowań metod technicznych lub przyrodniczych.
 2. Niedopuszczanie do stwarzającego zagrożenie erozyjne przekształcania lasów, zadrzewień lub łąk i pastwisk na inne formy użytkowania.
 3. Uwzględnianie ochrony przed erozją przy wyznaczaniu i eksploatacji szlaków zrywkowych w lasach.
 4. Zachowanie i właściwe wyeksponowanie osobliwych form rzeźby terenu i budowy geologicznej, w tym w uzasadnionych przypadkach selektywna wycinka drzew i krzewów w obrębie ich przedpoła widokowego.
 5. Ograniczenie odpływu wód metodami naturalnymi, a gdzie jest to uzasadnione również technicznymi, celem zwiększenia wodnej retencji krajobrazowej, z uwzględnieniem konieczności ochrony innych walorów przyrodniczo-krajobrazowych.
 6. Ochrona źródlisk.
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu

7. Właściwe kształtowanie gospodarki leśnej, uwzględniające: walory przyrodnicze i krajobrazowe lasów, a w szczególności ochronę siedlisk przyrodniczych chronionych, stanowisk i siedlisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, prymat funkcji ochronnych nad gospodarczymi, dostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do warunków siedliskowych, zwiększanie wieku lasów oraz zasobów martwego drewna, preferowanie odnowień naturalnych i rębni o niskiej intensywności.
 8. Zaniechanie procesów osuszania terenów podmokłych; przywracanie warunków hydrologicznych odpowiednich do naturalnego procesu odtworzenia się młak, wysięków, zabagnień i torfowisk oraz charakterystycznej dla nich roślinności.
 9. Przeciwdziałanie naturalnej lub przyspieszonej przez człowieka sukcesji ekologicznej zbiorowisk nieleśnych, w tym przeciwdziałanie zarastaniu łąk górskich, muraw naskalnych, oraz nieleśnych obszarów podmokłych.
 10. Uwzględnienie potrzeby ochrony istniejących oraz regeneracji zdegradowanych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk cennych gatunków grzybów, roślin i zwierząt; umożliwienie i udostępnienie amatorskiego zbioru grzybów jadalnych oraz jagód leśnych.
 11. Ograniczanie intensywności mechanizacji gospodarki leśnej niszczącej naturalne właściwości gleb.
 12. Ekstensywne użytkowanie istniejących łąk i pastwisk, przywracanie do ekstensywnego użytkowania dawnych łąk i pastwisk, które ulegają przekształceniom w kierunku zbiorowisk leśnych.
 13. Pozostawienie drzew obumierających i martwych, zwłaszcza starych drzew liściastych oraz dziuplastych w miejscach niestwarzających zagrożenia dla ludzi lub ich mienia.
 14. Zwiększanie udziału starodrzewi w ekosystemach leśnych w ramach prowadzonej zrównoważonej gospodarki leśnej, leśnych i zadrzewieniowych.
- Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych
15. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
 16. Ochrona istniejących i odtwarzanie zdegradowanych obszarów tradycyjnej gospodarki łąkowopastwiskowej na polanach górskich oraz zachowanie świadectw gospodarki łąkowopastwiskowej, w tym szałasów.
 17. Ochrona przedpola ekspozycji panoramy pasm górskich Beskidu Żywieckiego, w tym z Hali Redykłanej, Hali Kaziorka oraz północnych fragmentów Hali Łyńskiej, poprzez niewprowadzanie zabudowy, w tym tymczasowej oraz przeciwdziałanie dalszemu zarastaniu terenów otwartych.
 18. Ochrona walorów fizjonomicznych krajobrazu: punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.
 19. Nieumieszczanie tablic i urządzeń reklamowych poza terenami zabudowanymi.
 20. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego typowego dla obszarów leśnych Beskidów, z charakterystycznymi górkami polanami łąkowopastwiskowymi.
 21. Dopuszczenie budowy urządzeń transportujących („windy poziomej”) do schronisk Rysianka oraz na Hali Liptowskiej, o ile nie stoi to w sprzeczności z przepisami odrębnymi.
- Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie warunków akustycznych, sanitarnych, zapachowych i innych
22. Ochrona i tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków 15 metrów od osi cieku, stałych i okresowych zbiorników wodnych 10 metrów dla okresowych i 15 metrów dla stałych, poprzez odstąpienie od ich użytkowania i wprowadzenie pasów ochronnych roślinności, z wyłączeniem cennych siedlisk łąkowych wymagających ekstensywnego użytkowania.

- Dla krajobrazu Hala Bacmańska – 5b (ID:1780):
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego
 1. Stosowanie przyrodniczych lub technicznych metod ograniczania erozji i ruchów masowych, w szczególności dla przeciwdziałania zagrożeniom ze strony turystyki.
 2. Zachowanie i właściwe wyeksponowanie osobliwych form rzeźby terenu, w tym w uzasadnionych przypadkach selektywna wycinka drzew i krzewów w obrębie formy geomorfologicznej i jej przedpola widokowego.
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu
 3. Przeciwdziałanie naturalnej lub przyspieszonej przez człowieka sukcesji ekologicznej zbiorowisk nieleśnych, w tym przeciwdziałanie zarastaniu górskich łąk i pastwisk.
 4. Ochrona siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk i siedlisk występowania cennych gatunków grzybów, roślin i zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem zbiorowisk łąkowo-pastwiskowych.
 5. Ekstensywne użytkowanie istniejących muraw, łąk i pastwisk, w tym ich wypasanie; przywracanie do ekstensywnego użytkowania dawnych muraw, łąk i pastwisk, które ulegają przekształceniom w kierunku zbiorowisk zadrzewieniowych i leśnych.
 6. Zachowanie struktury typowego dla obszaru krajobrazu górskiej polany z pastwiskami i łąkami.
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych
 7. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
 8. Niewprowadzanie obiektów budowlanych poza obiektami gospodarki łąkowo-pastwiskowej i obiektami małej architektury turystycznej dostosowanymi stylistycznie i materiałowo do obiektów tradycyjnych.
 9. Ochrona istniejących i odtwarzanie zdegradowanych obszarów tradycyjnej pasterskiej gospodarki rolnej.
 10. Ochrona przedpola ekspozycji panoramy pasm górskich Beskidu Żywieckiego w obrębie Hali Bacmańskiej, poprzez niewprowadzanie zabudowy, w tym tymczasowej oraz przeciwdziałanie dalszemu zarastaniu terenów otwartych.
 11. Nieumieszczanie reklam.
 12. Ochrona walorów fizjonomicznych krajobrazu: punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.
 13. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego beskidzkiej gospodarki pasterskiej oraz wędrowek górskich.
- Dla krajobrazu Hala Pawlusia – 5b (ID:1805):
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania środowiska abiotycznego
 1. Stosowanie przyrodniczych lub technicznych metod ograniczania erozji i ruchów masowych, w szczególności dla przeciwdziałania zagrożeniom ze strony turystyki.
 2. Zachowanie i właściwe wyeksponowanie osobliwych form rzeźby terenu, w tym w uzasadnionych przypadkach selektywna wycinka drzew i krzewów w obrębie formy geomorfologicznej i jej przedpola widokowego.
 - Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie ochrony i kształtowania ekosystemów, ich zespołów oraz struktury ekologicznej krajobrazu

3. Przeciwdziałanie naturalnej lub przyspieszonej przez człowieka sukcesji ekologicznej zbiorowisk nieleśnych, w tym przeciwdziałanie zarastaniu górskich łąk i pastwisk.
 4. Ochrona siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk i siedlisk występowania cennych gatunków grzybów, roślin i zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem zbiorowisk łąkowo-pastwiskowych.
 5. Ekstensywne użytkowanie istniejących muraw, łąk i pastwisk, w tym ich wypasanie; przywracanie do ekstensywnego użytkowania dawnych muraw, łąk i pastwisk, które ulegają przekształceniom w kierunku zbiorowisk zadrzewieniowych i leśnych.
 6. Zachowanie struktury typowego dla obszaru krajobrazu górskiej polany z pastwiskami i łąkami.
 7. Pozostawienie drzew obumierających i martwych, zwłaszcza starych drzew liściastych oraz dziuplastych w miejscach niestwarzających zagrożenia dla ludzi lub ich mienia.
- Rekomendacje i wnioski przeciwdziałające zagrożeniom w zakresie osadnictwa, architektury, kompozycji, ładu przestrzennego oraz walorów estetycznych
8. Uwzględnienie w nowo sporządzanych aktach planowania przestrzennego, dokumentach strategicznych i programowych oraz w decyzjach administracyjnych potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i fizjonomicznych, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu.
 9. Realizacja nowej zabudowy na terenach zainwestowanych i wyznaczonych do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obszarze uzupełnień zabudowy w planie ogólnym gminy z zachowaniem możliwości rozbudowy istniejących siedlisk ludzkich.
 10. Ochrona istniejących i odtwarzanie zdegradowanych obszarów tradycyjnej pasterskiej gospodarki rolnej.
 11. Ochrona przedpoli ekspozycji panoramy pasm górskich Beskidu Żywieckiego w obrębie Hali Pawlusia, poprzez niewprowadzanie zabudowy, w tym tymczasowej oraz przeciwdziałanie dalszemu zarastaniu terenów otwartych.
 12. Nieumieszczanie reklam.
 13. Ochrona walorów fizjonomicznych krajobrazu: punktów i ciągów widokowych oraz powiązanych z nimi cennych fizjonomicznie elementów ekspozycji biernej, w tym opisanych w charakterystyce krajobrazu i wskazanych na załączniku kartograficznym.
 14. Ochrona i propagowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego beskidzkiej gospodarki pasterskiej oraz wędrowek górskich.

2.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu

W przypadku braku uchwalenia planu ogólnego, gmina Węgierska Górka utraci możliwość prowadzenia dalszej polityki przestrzennej w sposób zgodny z obowiązującą ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu, co w praktyce może prowadzić do zahamowania lub ograniczenia procesów planistycznych – w tym uchwalania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmian – po upływie okresów przejściowych określonych w przepisach ustawy nowelizującej.

Brak uchwalenia planu ogólnego może również skutkować:

- obniżeniem skuteczności ochrony wartości środowiskowych i krajobrazowych, w szczególności w zakresie możliwości spójnego kształtowania układu funkcjonalno-przestrzennego w skali całego obszaru gminy;
- wydłużeniem procedur planistycznych oraz brakiem spójnych ram wyznaczających granice stref planistycznych i zasad ich zagospodarowania;

- trudnością w ocenie zasadności nowych inwestycji w kontekście kierunków rozwoju przestrzennego, co może pośrednio prowadzić do presji inwestycyjnej na obszary cenne przyrodniczo lub niewystarczająco uzbrojone technicznie;
- ograniczoną możliwością reagowania na zmiany wynikające z wyzwań środowiskowych i społeczno-gospodarczych, takich jak adaptacja do zmian klimatu czy racjonalizacja wykorzystania terenów już przekształconych.

Należy podkreślić, że uchwalenie planu ogólnego, stanowi narzędzie porządkujące i koordynujące politykę przestrzenną gminy. Jego brak może w dłuższej perspektywie prowadzić do rozproszenia zabudowy, niekontrolowanego rozwoju przestrzennego oraz trudności w realizacji założeń zrównoważonego rozwoju.

Do XV wieku Beskidy porastał pierwotny las mieszany. Dominowały lasy jodłowo - bukowe z domieszką świerków. Udział świerka zwiększał się na niekorzyść jodły wprost proporcjonalnie do wysokości nad poziomem morza. Tylko niewielkie skrawki - strome urwiska, zsuwy nad potokami, pasy kamieńców w dolinach rzek, być może niektóre młaki - pozostawały bezleśne. W dolinie Soły występowały charakterystyczne dla piętra pogórza oraz szerokich kotlin i dolin rzecznych lasy grabowo - dębowe.

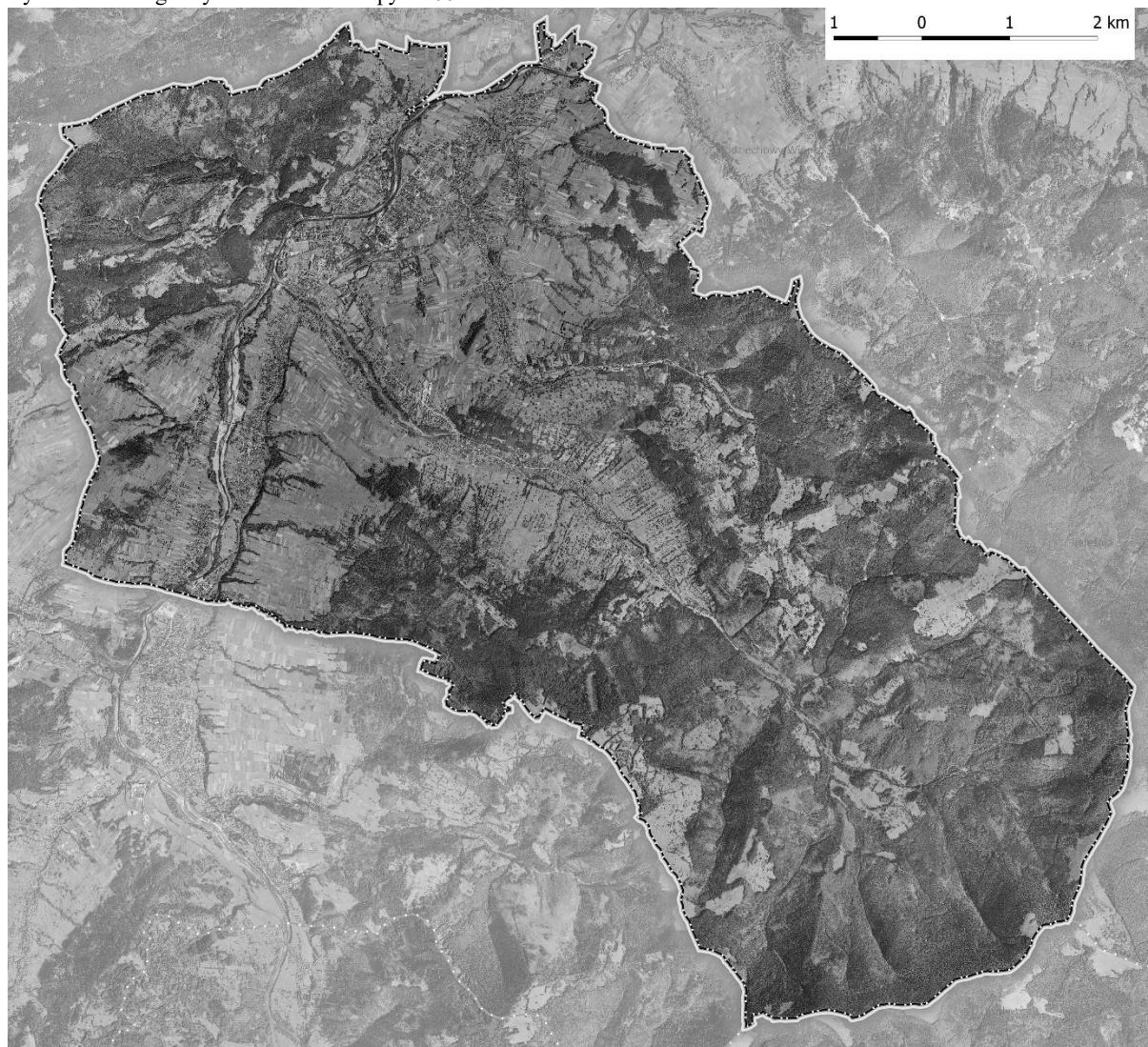
W miarę rozwoju osadnictwa człowiek zajmował coraz wyżej położone i mniej dostępne obszary lasów górskich. Początkowo napływający osadnicy wypalali lasy (gospodarka żarowa). W XVII wieku zaczęto wprowadzać prawne zabezpieczenia lasów przed niszczeniem - tzw. „cerklowania”, czyli wyznaczania obszarów użytkowych dla ludności przez właścicieli lasów.

Najistotniejsze zmiany w charakterze lasów rozpoczęły się w XIX wieku wraz z rozwojem hutnictwa i przetwórstwa drewna (Huta Szkła i Zakład Suchej Destylacji Drewna w Węgierskiej Górcie, Huta Szkła w Złatnej, Fabryka Papieru w Milówce). Drewno było również eksportowane uruchomioną w latach 80-tych XIX wieku linią kolejową Bielsko - Biała przez Żywiec do Zwardonia i dalej do Wiednia. Drewno pozyskiwano początkowo przez wyręb stosując rębnię częściową umożliwiającą samosiew bukowi. W miarę wzrostu popytu na drzewo rozpoczęto stosowanie rębni zupełnej, a las odnawiano w sposób sztuczny stosując wyhodowane w pierwszych szkółkach świerki obcego pochodzenia.

Pod koniec XIX wieku naturalne zespoły regla dolnego były znacznie zmniejszone. Większe płaty buczyny zachowały się jedynie w najtrudniej dostępnych partiach masywów górskich. Obecnie ok. 70% powierzchni lasów beskidzkich zajmują sztucznie wprowadzone drzewostany.

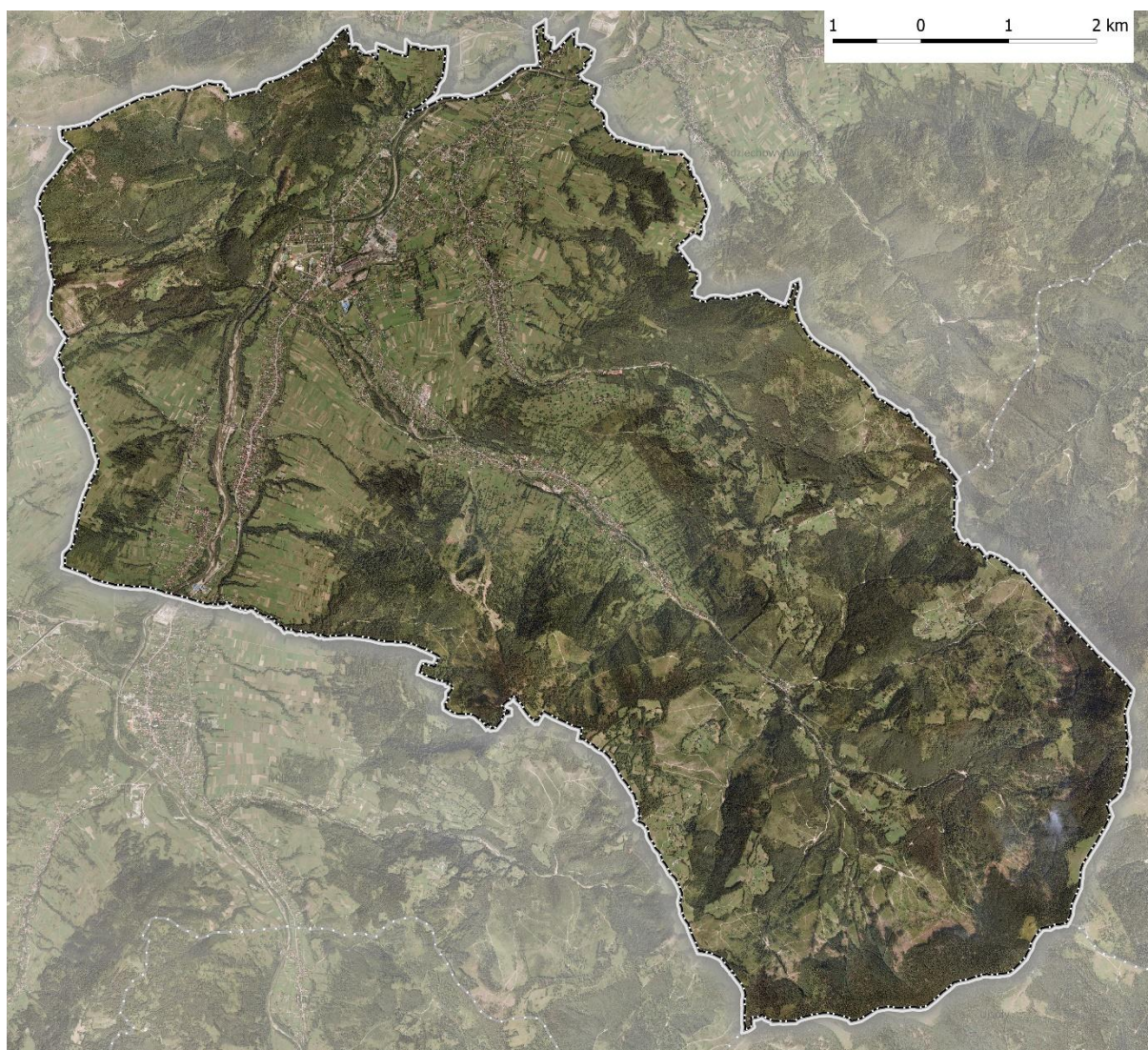
Na podstawie analizy ortofotomapy z lat 2004 - 2023 r. (Ryc. 21 - 23) można stwierdzić, że na przestrzeni ostatnich 20 lat w środowisku gminy Węgierska Górka nastąpiły dość znaczące zmiany. Największe przekształcenia można zauważyć w strukturach i zasięgach terenów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych oraz w zasięgu gruntów użytkowanych rolniczo. W latach 2004 – 2013 nastąpiło zmniejszenie powierzchni terenów leśnych na wyżej położonych obszarach gminy. Jednak w latach 2013 – 2023 można zauważyć znaczny wzrost powierzchni terenów zadrzewionych wskutek zaprzestania rolniczego użytkowania gruntów rolnych. W ostatnich latach w gminie Węgierska Górka powstał również stok narciarski wraz z wyciągami orczykowymi oraz towarzyszącą infrastrukturą, jak również powstaje droga ekspresowa w zachodniej części gminy. Przyrost terenów zainwestowanych nie jest gwałtowny i odbywa się w ramach istniejących obszarów zabudowanych.

Ryc. 21 Obszar gminy na tle ortofotomapy z 2004 r.

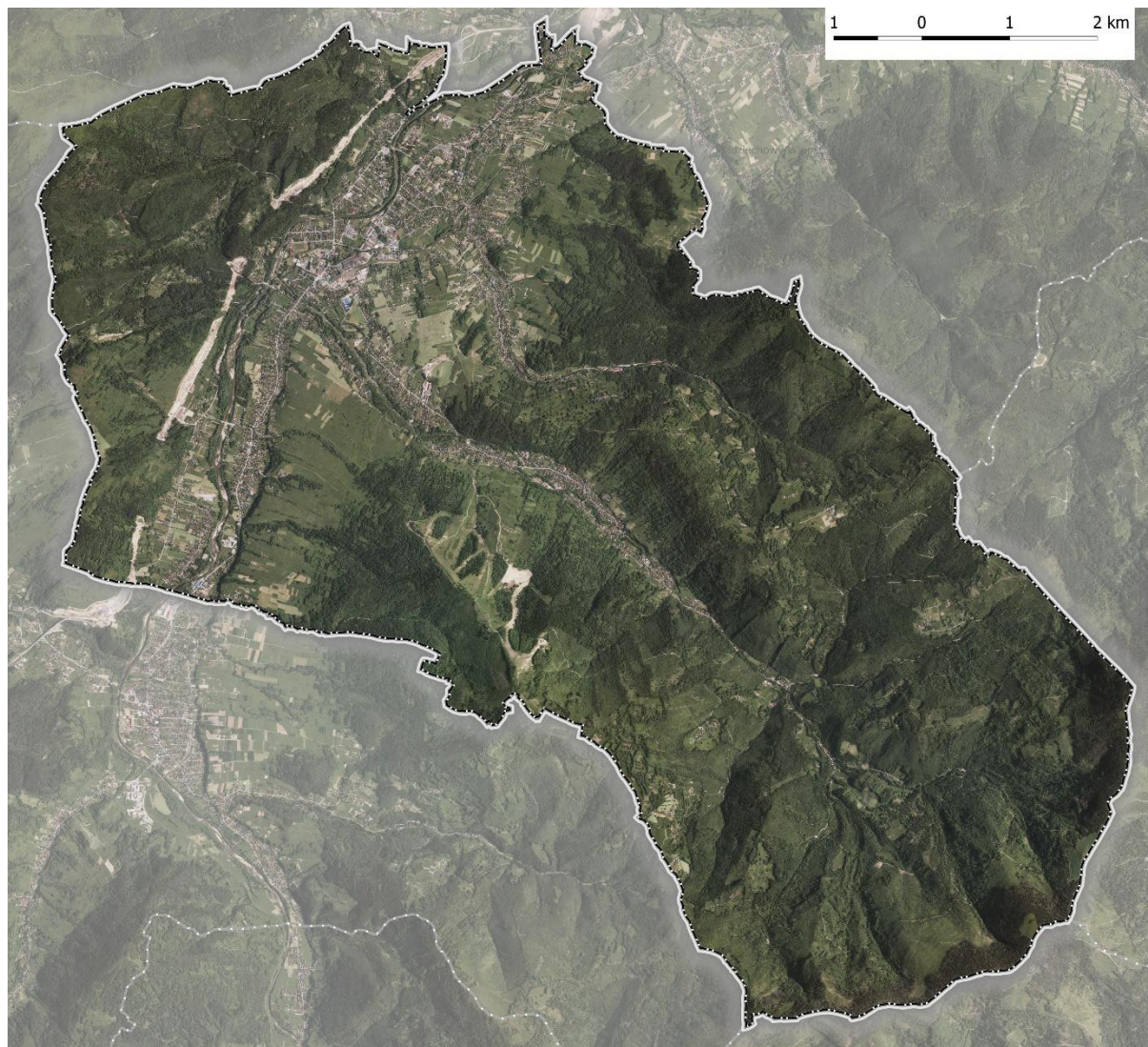
Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych przestrzennych: <http://geoportal.gov.pl>

Ryc. 22 Obszar gminy na tle ortofotomapy z 2013 r.

*Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych przestrzennych:
<http://geoportal.gov.pl>*

Ryc. 23 Obszar gminy na tle ortofotomapy z 2023 r.

*Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych przestrzennych:
<http://geoportal.gov.pl>*

W przypadku braku realizacji projektu planu ogólnego środowisko nie pozostanie na obecnym poziomie funkcjonowania. Będzie poddawane działaniu procesów zarówno naturalnych (np. sukcesja na terenach odłogowanych), jak i antropogenicznych (rozwój zainwestowania w terenach stanowiących rezerwy w obowiązującym planie miejscowym).

Zmiany naturalne mogą następować wskutek wystąpienia zjawiska erozji, powodującego uszkodzenia podłoża glebowego, związanego z budową geologiczną obszaru gminy. Zaprzestanie rolniczego użytkowania gruntów wiąże się ponadto wystąpieniem zjawiska wtórnej sukcesji, przyczyniającego się do rozwoju zastępczych zbiorowisk leśnych, a co za tym idzie siedlisk związanych z nimi gatunków zwierząt.

Działalność człowieka, użytkowanie i zagospodarowanie terenu oraz intensywność tej działalności skutkują w przyrodzie zmianami, w zdecydowanej większości niekorzystnymi. W przypadku gminy takiej jak Węgierska Górka, gdzie środowisko przyrodnicze ma ponadprzeciętną wartość, koniecznym jest, dla ograniczenia niekorzystnych zmian w funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego, realizowanie takich zasad gospodarowania,

które zgodne są z ideą zrównoważonego rozwoju. Pozwoli to na zachowanie i ochronę najcenniejszych walorów przyrodniczych i ekologicznych gminy.

Prognozowane zmiany w środowisku przyrodniczym obszaru objętego planem ogólnym w warunkach dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania terenów, nie będą miały charakteru gwałtownych przekształceń. Obowiązujące studium i plan miejscowy wprowadzają szereg zasad dotyczących zagadnień związanych z ochroną i kształtowaniem środowiska przyrodniczego oraz ochroną dóbr kultury i krajobrazu.

2.5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu planu ogólnego, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Na obszarze gminy Węgierska Górka znajdują się ważne przyrodniczo obszary i obiekty objęte formami ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego,
- Żywiecki Park Krajobrazowy,
- obszary Natura 2000:
 - PLH240005 Beskid Śląski,
 - PLH240006 Beskid Żywiecki,
 - PLB240002 Beskid Żywiecki,
- rezerwat przyrody Romanka,
- rezerwat przyrody Lipowska,
- 8 pomników przyrody.

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego:

Na podstawie § 3 Rozporządzenia Nr 10/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16 czerwca 1998 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego *w celu zapewnienia warunków dla właściwych form ochrony i kształtowania środowiska, przy równoczesnym rozwoju funkcji dydaktyczno-naukowych, turystycznych i rekreacyjnych, na terenie Parku i jego otuliny obowiązuje stosowanie następujących ogólnych zasad i kierunków działania:*

1. *Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego*
2. *Ochrona środowiska i krajobrazu przed:*
 - *zakłóceniami stosunków wodnych*
 - *degradacją gleb i szaty roślinnej*
 - *zanieczyszczeniami powietrza zakłóceniami harmonii w krajobrazie*
3. *Czynna ochrona środowiska poprzez*
 - *likwidację lub ograniczenie na terenie Parku działalności gospodarczej szkodliwej dla środowiska*
 - *prawidłową politykę przestrzenną*
 - *utrzymanie odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych*

4. *Prowadzenie gospodarki rolnej leśnej i łowieckiej w sposób umożliwiający realizację celów wymienionych w § 1 rozporządzenia.*

Zagrożeniem wartości przyrodniczych Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego są¹¹:

1) Zagrożenia ekosystemów leśnych: spośród zagrożeń lasów Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego na pierwszym miejscu wymieniane są zanieczyszczenia powietrza. Stan sanitarny powietrza atmosferycznego na tym obszarze kształtują emisje zanieczyszczeń ze źródeł lokalnych, do których należą paleniska gospodarstw domowych, kotłownie miejskie i osiedlowe oraz zakłady produkcyjno-usługowe, skoncentrowane szczególnie na terenie Bielska-Białej, Ustronia, Wisły i Węgierskiej Górki. Znaczne ilości zanieczyszczeń docierają na ten obszar również z terenów przyległych: Ostrawsko-Karwińskiego Okręgu Przemysłowego, Trzyńca, Rybnickiego Okręgu Przemysłowego. Drzewostany osłabione przez zanieczyszczenia powietrza są bardziej podatne na inwazje pasożytów, patogenów i szkodników. Badania drzewostanów oparte o tzw. współczynnik przyrostowy (ocenę zmniejszenia przyrostu w porównaniu do normy siedliskowej i wiekowej) stały się podstawą do wyróżnienia następujących kategorii zagrożenia:

- a. drzewostany w stanie krytycznym – w tej kategorii znajdują się wszystkie drzewostany Beskidu Śląskiego powyżej 1000 m n.p.m.
- b. drzewostany silnie zagrożone – drzewostany położone w granicach wysokości 800-1000 m n.p.m.
- c. drzewostany zagrożone – wszystkie drzewostany górskie do wysokości 800 m n.p.m. Do najbardziej zagrożonych należą drzewostany świerkowe i jodłowe. Spośród gatunków lasotwórczych w górach najlepszą kondycją zdrowotną i ekspansywnością odznacza się buk.

Do głównych przyczyn zagrożeń lasów oprócz skażenia powietrza zalicza się: degradację siedlisk i właściwości chemicznych i fizycznych gleb, niezgodność składów gatunkowych drzewostanów z siedliskiem, niewłaściwą strukturę wiekową i przestrzenną drzewostanów, zagrożenia pożarami.

2) Zagrożenia ekosystemów nieleśnych: do podstawowych zagrożeń ekosystemów nieleśnych należą:

- niekontrolowane zalesianie polan śródleśnych i łąk,
- intensyfikacja rolnictwa, stosowanie nowoczesnych środków ochrony roślin, zaprzestanie wypasu,
- regulacja potoków, ograniczanie zabudowy biologicznej na korzyść zabudowy technicznej,
- zmniejszenie małej retencji,
- bezpośrednie niszczenie szaty roślinnej poprzez nadmierny ruch turystyczny i narciarstwo.

3) Zagrożenia wynikające z nadmiernej presji turystycznej i narciarstwa: masowy ruch turystyczny w okresie letnim stwarza niebezpieczeństwo powstawania pożarów, niszczenia gleby i roślinności, płoszenia zwierzyny oraz powstawania zjawisk

¹¹<https://dzikiezycie.pl/archiwum/2003/czerwiec-2003/zagrozenia-wartosci-przyrodniczych-parku-krajobrazowego-beskidu-slaskiego>

erozyjnych. Dynamiczny rozwój narciarstwa i związane z nim inwestycje wymagają wylesień i przecinania tras w drzewostanach. Odślanianie nieprzystosowanego wnętrza lasów przyczynia się do powstania złomów i wydzielania się posuszu. Do obszarów szczególnie eksploatowanych pod względem turystycznym należą: grupa Szyndzielni i Klimczoka, Dolina Wapienicy, Czantoria, Równica, Skrzyczne, Barania Góra.

Żywiecki Park Krajobrazowy:

Zgodnie z § 2 i § 3 Rozporządzenia Nr 7/98 Wojewody Bielskiego z dnia 20 maja 1998 r w sprawie: utworzenia Żywieckiego Parku Krajobrazowego *ochronę i kształtowanie środowiska i krajobrazu, mającą na celu zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych obszaru Parku i jego otulmy należy realizować poprzez:*

- 1. Podporządkowanie działalności gospodarczej i przestrzennej nadrzędnemu celowi jakim jest ochrona wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.*
- 2. Wykorzystanie zasobów naturalnych i walorów krajobrazowych dla rozwoju funkcji rekreacyjnej, stosownie do odporności przyrodniczej środowiska.*
- 3. Wyodrębnienie stosownie do stopnia wartości przyrodniczej, walorów krajobrazowych i kulturowych, jednostek przestrzennych o różnym stopniu ochrony i użytkowania turystycznego, tj.:*
 - obszaru Parku o intensywnej ochronie wartości przyrodniczych i przystosowaniu do turystyki pieszej i narciarskiej,*
 - obszaru strefy ochronnej Parku z przeznaczeniem i wykorzystaniem do celów szeroko rozumianych turystyki, sportu i rekreacji.*
- 4. Zachowanie naturalnych ciągów ekologicznych i wzbogacanie zasobów przyrodniczych w szczególności dokonywanie rekultywacji gruntów zdegradowanych, sukcesywne zalesianie gruntów nieprzydatnych dla gospodarki rolnej oraz wprowadzanie dolesień ochronnych, kompleksowych zadrzewień i zakrzewień.*
- 5. Stosowanie w gospodarce przestrzennej zasad zapewniających zachowanie zabytkowych układów osadniczych, ochronę obiektów zabytkowych budownictwa regionalnego, wdrażanie regionalnych form architektury.*
- 6. Eliminację działań mogących spowodować wzmożenie procesów erozyjnych i niekorzystny wpływ na utrzymanie stosunków wodnych oraz zachowanie naturalnego charakteru koryt rzecznych i potoków.*
- 7. Przyznanie preferencji terenom osadniczym w obszarze ŻPK dla działań związanych z porządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej, usuwaniem i unieszkodliwianiem odpadów oraz dla innych przedsięwzięć wpływających na poprawę stanu środowiska przyrodniczego.*

Na obszarze Parku zabrania się:

- prowadzenia działalności gospodarczej, mogącej w istotny sposób oddziaływać szkodliwie na ekosystemy, walory krajobrazowe, kulturowe i turystyczne Parku,*
- lokalizacji inwestycji, zaliczonych (wg Rozporządzenia Min. O.Ś.,Z.N.iL. z dnia 13 maja 1995, Dz.U. nr 52/95 poz. 284) do grupy „szczególnie szkodliwych dla środowiska i ludzi”,*
- lokalizacji inwestycji, zaliczanych w rozporządzeniu j.w. do grupy „mogących pogorszyć stan środowiska” w przypadku potwierdzenia w „ocenie oddziaływania” szkodliwego wpływu na ekosystemy Parku,*

- lokalizacji obiektów wypoczynkowych stałych i sezonowych oraz lotniskowych (nie dotyczy budynków mieszkalno-pensjonatowych, lokalizowanych poza strefą ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych w granicach terenów zabudowy ustalonych w planach miejscowych),
- lokalizacji obiektów kubaturowych poza terenami ustalonymi w planach miejscowych (w formie zabudowy rozproszonej); zakaz nie dotyczy „wymiany substancji” i budynków uzupełniających w granicach istniejącej działki zagrodowej,
- realizacji obiektów, których gabaryty i forma architektoniczna mogą obniżyć walory krajobrazowe,
- realizacji przedsięwzięć, mogących spowodować niekorzystne zmiany stosunków wodnych, naruszających w sposób istotny rzeźbę terenu lub powodujących wzmocnienie procesów erozyjnych - w tym w szczególności:
 - lokalizacji retencyjnych zbiorników wodnych (za wyjątkiem ujętych w aktualnie obowiązujących planach miejscowych),
 - eksploatacji surowców mineralnych - w tym poboru kruszywa z rzek i potoków,
 - melioracji wodnych, osuszania torfowisk i młak,
 - budowy ponadlokalnych dróg oraz elektroenergetycznych i gazowniczych linii przesyłowych o znaczeniu ponadlokalnym,
 - prowadzenia technicznej regulacji rzek i potoków, powodującej utratę ich naturalnego charakteru, a zwłaszcza prostowania i skracania ich biegu, stosowania progów wyższych niż 1 m, obudowy hydrotechnicznej - za wyjątkiem przypadków niezbędnych, za zgodą Dyrektora Parku,
 - realizacji obiektów kubaturowych w odległości mniejszej niż 6 m, a ogrodzeń 3 m od linii brzegu cieków wodnych,
 - przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne,
 - niszczenia zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz wzdłuż cieków wodnych i dróg, wypalania traw i rżysk.

Głównymi problemami ochrony środowiska w Żywieckim Parku Krajobrazowym są: presja turystyki masowej (nadmierny ruch na szlakach, niszczenie runa), zanieczyszczenie powietrza (smog w kotlinach), nielegalna zabudowa naruszająca estetykę krajobrazu, a także inwazja obcych gatunków roślin (np. szczawiu alpejskiego) oraz gospodarka leśna ingerująca w cenne siedliska przyrodnicze.

Obszary Natura 2000

Zgodnie z art. 33 ustawy o ochronie przyrody na obszarach Natura 2000 zabrania się, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Tabela 24 Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin oraz zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski

Przedmiot ochrony Natura 2000	Zagrożenie	Opis zagrożenia
3220 - Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	1. U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Istniejące/Potencjalne 1. Nie stwierdzono typowego siedliska w obszarze.
6210 - Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis</i>)	1. A03.03 Zaniechanie/brak koszenia 2. A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu 3. B01.01 Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime) 4. D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe 5. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 6. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 7. K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 8. K04.01 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin. Konkurencja	Istniejące 1, 2. Płaty muraw aktualnie nie są użytkowane, co znajduje odzwierciedlenie w zwiększonym udziale krzewów i drzew, a lokalnie, także ekspansywnych roślin zielnych. 3. Zjawisko obserwowane w wielu fragmentach obszaru (na dawnych użytkach zielonych i gruntach rolnych wprowadza się nasadzenia drzew, głównie świerka). W przeszłości (początek XXI wieku) próbowano wprowadzać na płatach muraw zalesienia modrzewiem, jednak bezskutecznie - sadzonki pousychały. 4, 5. Użytkowanie lokalnej ścieżki (płaty siedliska na zachodnim stoku Góry Matyska-Góreczki Abramowe), w tym przez rowerzystów i pojazdy zmotoryzowane (motocykle) - rozdeptywanie, rozjeżdżanie, powoduje mechaniczne uszkodzenie i niszczenie płatów siedliska oraz przekształcenie jego struktury florystycznej. 6. Brak działań ochronnych powoduje dalsze zarastanie muraw, siedlisko podlega degradacji i zmniejsza swój areal; w dłuższej perspektywie czasowej zagrożone jest przetrwanie siedliska w obszarze Natura 2000. 7, 8. W płatach muraw obserwuje się zwiększony udział drzew i krzewów (np. dereń świdwa <i>Cornus sanguinea</i> , głogi <i>Crataegus</i> sp, róże <i>Rosa</i> sp. śliwa tarnina <i>Prunus spinosa</i>), a także ekspansywnych roślin zielnych (np. jeżyny <i>Rubus</i> sp., trzcinnik piaszkowy <i>Calamagrostis epigeios</i>), co jest konsekwencją braku ich użytkowania i może prowadzić do zaniku przynajmniej części gatunków kserotermicznych. Ponadto zmniejsza się powierzchnia siedliska. Potencjalne 1. A02 Zmiana sposobu uprawy 2. C01 Górnictwo w kopalniach i kamieniołomach 3. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 4. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 5. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 6. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 7. J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska 1. Możliwe jest pojawienie się czynników mogących wpłynąć negatywnie na kondycję muraw, takich jak np.: wzrost intensywności użytkowania, zaorywanie, zagospodarowanie fragmentów muraw na inne cele, np. zieleni urządzonej, upraw polowych, rolnych, sadowniczych czy ogrodniczych, co może spowodować pogorszenie kondycji siedliska przyrodniczego oraz zmniejszenie jego powierzchni. 2. W przypadku ewentualnego uruchomienia wydobycia skał wapiennych w niżej położonym nieczynnym kamieniołomie wapieni cieszyńskich zlokalizowanym na Góreczkach Abramowych może dojść do całkowitego zniszczenia płatu siedliska. 3. Brak działań ochronnych lub niewłaściwa ich realizacja może doprowadzić do stopniowego przekształcania siedliska w wyniku sukcesji lub pogorszenia/braku poprawy stanu ochrony. 4, 5, 6 Niszczenie szaty roślinnej i pokrywy glebowej, powstawanie kolein, może być spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami czy motocyklami crossowymi. 7. Postępujące zarastanie przez drzewa i krzewy, zajmowanie powierzchni muraw, przez wkraczającą roślinność termofilnych osyjków wpływać będzie na niekorzystne zmiany warunków topoklimatycznych (pogorszenie warunków świetlnych i termicznych). W konsekwencji może dojść do trwałego zaniku kserotermicznych gatunków roślin budujących murawę.
6230 - Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	1. A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia 2. A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu 3. B01.01. Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime) 4. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 5. J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	Istniejące 1, 2, 4, 5, 6, 7. Płaty nie są użytkowane. Sprzyja to procesom sukcesji (zarastania przez drzewa, zwiększeniu udziału gatunków w silnych konkurencyjnie roślin zielnych - jeżyn, ekspansywnych gatunków traw). 3. Stanowisko (niegdyś rozległa Hala Jaskowa) niemal w całości zalesione.

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	<p>6. K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 7. K04.01. Międzygatunkowe interakcje wśród roślin. Konkurencja</p>	
	Potencjalne	
	<p>1. A02 Zmiana sposobu uprawy 2. A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia 3. A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu 4. B01 Zalesianie terenów otwartych 5. E01.03 Zabudowa rozproszona 6. E01.04 Inne typy zabudowy 7. E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. 8. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 9. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 10. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 11. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 12. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 13. J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska 14. K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 15. K04.01. Międzygatunkowe interakcje wśród roślin. Konkurencja</p>	<p>1. Możliwe jest pojawienie się czynników mogących wpłynąć negatywnie na kondycję muraw, takich jak np.: wzrost intensywności użytkowania, zaorywanie, zagospodarowanie fragmentów muraw na inne cele, np. zieleni urządzonej, upraw polowych, rolnych, sadowniczych czy ogrodniczych, co może spowodować pogorszenie kondycji siedliska przyrodniczego oraz zmniejszenie jego powierzchni. 2, 3. Ewentualny zanik użytkowania, w tym użytkowania kośnego, wypasu może doprowadzić do uruchomienia niekorzystnych procesów sukcesji wtórnej. 4. Zagrożenie dla muraw bliźniczkowych stanowi wprowadzenie zalesiania, zadrzewień i dolesień czy określenia terenów lasów i zadrzewień w płatach muraw bliźniczkowych, tym bardziej że dotyczy to produktywnie słabych gruntów, jakie zajmowane są przez murawy bliźniczkowe. 5, 6, 7, 8, 11. Zaobserwowano rozwój zabudowy mieszkalnej i letniskowej w sąsiedztwie płatów muraw bliźniczkowych (Ostre, Hala Jaworzyna). Brak jednak danych wystarczających do jednoznacznego stwierdzenia, czy zjawisko wiąże się ze spadkiem powierzchni siedliska, bądź pogorszeniem jego stanu, ewentualnie polepszeniem stanu siedliska, w sytuacji rozwoju zabudowy w związku z przywróceniem wypasu. Potencjalnie zjawisko może dotyczyć wszystkich stanowisk w obszarze. Ponadto nie można wykluczyć pojawienia się budynków lub innych obiektów w obrębie płatów siedliska gdyż istnieje możliwość wprowadzenia różnych typów zabudowy, np. mieszkaniowej, siedliskowej, obiektów kubaturowych czy wprowadzenia obszarów rozwoju usług, usług turystycznych, usług sportowych i rekreacyjnych, a dodatkowo istnieje możliwość dopuszczenia na terenach rolniczych, m.in. dróg, dojazdów do nieruchomości, ciągów pieszojezdnych, ścieżek turystycznych, rowerowych, tras narciarskich, biegowych i jazdowych, ścieżek dydaktycznych, miejsc widokowych, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, co może spowodować zniszczenie płatów siedliska, pogorszenie kondycji siedliska przyrodniczego oraz zmniejszenie jego powierzchni. 8, 9, 10. Niszczenie szaty roślinnej i pokrywy glebowej, powstawanie kolein, może być spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami czy motocyklami crossowymi. 12. Brak działań ochronnych lub niewłaściwa ich realizacja może doprowadzić do stopniowego przekształcania siedliska w wyniku sukcesji lub pogorszenia/braku poprawy stanu ochrony. 13. Możliwy jest zanik użytkowania, skutkujący niekorzystnymi zmianami (zarastanie, pogorszenie stosunków topoklimatycznych, zmianami w charakterze podłoża, etc.) w kolejnych latach. 14. Możliwy jest zanik użytkowania w kolejnych latach (co doprowadzić może do uruchomienia niekorzystnych procesów sukcesji). 15. Możliwy jest zanik użytkowania w kolejnych latach (co ułatwi rozwój silnych konkurencyjnie gatunków roślin, niepożądanych w płatach muraw).</p>
<p>6430 - Ziołorośla górskie (<i>Adenostylon alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)</p>	<p>1. K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 2. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 3. U Nieznane zagrożenie lub nacisk</p>	<p style="text-align: center;">Istniejące</p> <p>1. Zaburzenie siedliska wywołane poprzez intensywny rozwój drzew i krzewów, głównie gatunków wierzby <i>Salix</i> sp. oraz <i>Rubus</i> sp. Głównym powodem występujących zaburzeń siedliska jest wycinka i nadmierne prześwietlenie stanowisk. 2, 3. Brak możliwości identyfikacji wszystkich zagrożeń ze względu na niewystarczający stopień rozpoznania siedliska. Konieczne jest wykonanie dalszych badań w celu weryfikacji występowania siedliska w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony.</p> <p style="text-align: center;">Potencjalne</p> <p>1, 2. Prowadzenie prac z zakresu gospodarki leśnej, w tym ścinka drzew i zrywka drewna wraz z prowadzonymi szlakami zrywkowymi, budowa nowych i modernizacja istniejących dróg leśnych, składowanie drewna nad potokami, mogą prowadzić do mechanicznego uszkodzenia płatów ziołorośli oraz spowodować pogorszenie specyficznej struktury i funkcji siedliska, np. poprzez zmianę warunków siedliskowych, w szczególności wodnych; powstawanie dużych, odsłoniętych powierzchni umożliwia rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych; z kolei odpływ wód wzdłuż szlaków zrywkowych powoduje pogorszenie warunków siedliskowych dla płatów położonych poniżej szlaku zrywkowego; zasłanianie płatów siedliska stosami z gałęzi. Istnieje możliwość pojawiania się gatunków synantropijnych związanych z przecinającą siedlisko drogą zrywkową. 3. Istnieje możliwość zalesienia, które może spowodować utratę części płatów siedliska i zmniejszenie jego powierzchni w obszarze.</p>

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	<p>8. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 8. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 9. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 10. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 11. I01. Obce gatunki inwazyjne 12. J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych 13. K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja 14. K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 15. L08 Powódź (procesy naturalne)</p>	<p>1, 6, 13. Trzy wymienione obok kody zagrożeń dotyczą jednego zjawiska o małym prawdopodobieństwie wystąpienia, związanego z ewentualną rozbudową sieci dróg leśnych poprowadzonych wzdłuż potoków. Umocnienia stabilizujące trwałość drogi od strony potoku mogą powodować zmniejszenie powierzchni potencjalnie lub realnie zajmowanej przez siedlisko przyrodnicze. Aktualna sieć dróg poprowadzonych wzdłuż koryt potoków wydaje się być docelowa (istniejące drogi poprowadzone dolinami potoków w obszarze istnieją od wielu lat). Nie notuje się powstawania nowych dróg. Istniejące drogi są co najwyżej modernizowane i remontowane, nie obserwowano negatywnego wpływu na siedlisko przyrodnicze. Jednak nie można wykluczyć, że ewentualna modernizacja dróg wraz z umocnieniem brzegu potoków od strony drogi może spowodować mechaniczne zniszczenie siedliska lub zmniejszenie zajmowanej powierzchni. 7, 8, 11. Istnieje możliwość rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, wyznaczania, np. nowych szlaków turystycznych, spacerowych, rowerowych i narciarskich czy realizacji rekreacji przyrodnej lub lokalizacji parkingów, co może spowodować zniszczenie płatów siedliska, pogorszenie kondycji siedliska przyrodniczego oraz zmniejszenie jego powierzchni. 8, 9, 10. Niszczenie szaty roślinnej i pokrywy glebowej, powstawanie kolein, może być spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami czy motocyklami crossowymi. 4, 5. W przypadku płatów przeciętych, np. przez szlaki turystyczne możliwy jest negatywny wpływ penetracji turystycznej, np. mechaniczne niszczenie, rozdeptywanie, zawleczenie roślin synantropijnych, zaśmiecanie. Podobny wpływ jest możliwy w przypadku lokalizacji, np. szlaków, dróg w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska. 12. Możliwa inwazja gatunków obcego pochodzenia (rdzestowce, rudbekia naga, nawłocie obcego pochodzenia, astry obcego pochodzenia, kolczurka klapowana) w strukturę ziołorośli na stanowiskach położonych na niewielkiej wysokości n.p.m. Aktualnie nie obserwowano symptomów zjawiska a w zinventaryzowanych płatach, jednak w niewielkiej od nich odległości stwierdzono skupiska ww. gatunków. 14. Proces „utrzymywany w ryzach” przez wezbrania powodujące przemieszczanie się żwiru w korytach rzecznych, scharakteryzowane są poniżej (kod L08). W sytuacji braku dużych wezbrań przez kilka-kilkanaście lat z rzędu możliwe są przekształcenia sporej części płatów ziołorośli w młodociane postaci łągow. 15. W przypadku nadmiernego prześwietlenia stanowisk spowodowanego wycinką drzew może wystąpić zaburzenie siedliska wywołane poprzez intensywny rozwój drzew i krzewów, głównie gatunków wierzby <i>Salix</i> sp. oraz <i>Rubus</i> sp. 16. Wezbrania powodujące przemieszczanie się żwiru w korytach rzecznych są istotnym czynnikiem warunkującym rozwój ziołorośli (ogranicza negatywne dla siedliska przyrodniczego skutki sukcesji wtórnej - stopniowe pogorszenie się warunków świetlnych wskutek wzrostu gatunków drzewiastych i krzewiastych). Jednak w sytuacji wystąpienia bardzo dużych wezbrań powodziowych, może dochodzić lokalnie do czasowej dużej utraty aktualnych zasobów siedliska przyrodniczego.</p>
<p>6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)</p>	<p>1.G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 2. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 3. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane</p>	<p style="text-align: center;">Istniejące</p> <p>1, 2, 3. Niszczenie szaty roślinnej i pokrywy glebowej, powstawanie kolein, spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych (np. motory crossowe) obserwowany, np. w rejonie Tułu.</p> <p style="text-align: center;">Potencjalne</p> <p>1, 6, 7, 8, 9, 10, 11. Istnieje możliwość pojawienia się budynków lub innych obiektów w obrębie płatów siedliska, np. istnieje możliwość wprowadzenia różnych typów zabudowy, np. mieszkaniowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, w tym z usługami, zabudowy mieszkaniowo-usługowej, o charakterze letniskowym wraz z infrastrukturą techniczną oraz parkingami, zabudowy zagrodowej i agroturystyki, zabudowy gospodarczej związanej z produkcją rolną oraz obsługą produkcji rolnej i leśnej, budynków gospodarczych i inwentarskich, usług przetwórstwa rolno-spożywczego, usług sportu i rekreacji, wypoczynku np. pole golfowe wraz z wyposażeniem czy lokalizacja dróg, np. drogi publicznej klasy dojazdowej, dróg gminnych, wewnętrznych, parkingów lub usług z zielenią urządzoną, terenów zieleni urządzonej, a także realizacji funkcji sadowniczej i ogrodniczej czy wydobycia kopalni, co może spowodować zniszczenie płatów siedliska, pogorszenie kondycji siedliska przyrodniczego oraz zmniejszenie jego powierzchni. 2. Możliwe jest pojawienie się czynników mogących wpłynąć negatywnie na kondycję łąk, takich jak np.: wzrost intensywności użytkowania, zaorywanie, zagospodarowanie fragmentów łąk na inne cele, np. zieleni urządzonej, upraw polowych, rolnych, sadowniczych czy ogrodniczych, co może spowodować pogorszenie kondycji siedliska przyrodniczego oraz zmniejszenie jego powierzchni. 3, 4. Ewentualny zanik użytkowania kośno-pasterskiego może doprowadzić do uruchomienia niekorzystnych procesów sukcesji wtórnej. 5. Istnieje możliwość zalesienia, które może spowodować utratę części płatów</p>

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	<p>11. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 12. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 13. J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska 14. K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 15. K04.01. Międzygatunkowe interakcje wśród roślin. Konkurencja</p>	<p>siedliska i zmniejszenie jego powierzchni w obszarze. 12. Brak działań ochronnych lub niewłaściwa ich realizacja może doprowadzić do stopniowego przekształcania siedliska w wyniku sukcesji lub pogorszenia/braku poprawy stanu ochrony. 13, 14, 15. Postępujące zarastanie przez drzewa i krzewy, wzrost udziału ekspansywnych gatunków roślin, może nastąpić w sytuacji zarzucenia użytkowania kośno-pasterskiego.</p>
<p>6520 - Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)</p>	<p>1. A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia 2. A04.01.01 Intensywny wypas bydła 3. A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej 4. B01.01 Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime) 5. E01.03 Zabudowa rozproszona 6. E01.04 Inne typy zabudowy 7. G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka 8. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 9. I02 Problematyczne gatunki rodzime 10. J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska 11. K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 12. K04.01. Międzygatunkowe interakcje wśród roślin. Konkurencja</p>	<p style="text-align: center;">Istniejące</p> <p>1, 8, 9, 10, 11, 12. Fragmenty łąk lub ich całe kompleksy są wyłączone z użytkowania. Przekształcają się one w roślinność z większym udziałem gatunków silnych konkurencyjnie (niektóre gatunki traw, nitrofilne byliny, drzewa, krzewy, np. borówka czarna <i>Vaccinium myrtillus</i>, głóg <i>Crataegus</i> sp., jeżyna fałdowana <i>Rubus plicatus</i>, róża dzika <i>Rosa canina</i>, świerk pospolity <i>Picea abies</i>). 2. Wypas zapewnia nieleśny charakter siedliska i udział gatunków charakterystycznych dla łąk górskich, jednak zbyt intensywny wypas ma odzwierciedlenie w składzie gatunkowym, w płatach łąk można zaobserwować wyraźne nawiązania do roślinności pastwiskowej ze związku <i>Cynosurion</i>. 3. Pozostawianie skoszonej biomasy powodujące zmiany w siedlisku. 4. Zalesianie, np. obsadzenie drzewami części powierzchni siedliska na stanowisku monitoringowym Ostre Hala Jaworzyna II. 5, 6. Nowe budynki w kompleksach łąk. Przykładowo obserwowany jest wzrost liczby domków letniskowych na polanie, gdzie prowadzony jest monitoring siedliska (stanowisko monitoringowe Kamesznica-Węźłówka), co powoduje zajęcie płatów łąk przez zabudowę i jej urządzone otoczenie. 7. Zajmowanie powierzchni łąk pod ogrody i place (np. tartak ze składem drewna i produktów, place manewrowe i postojowe, etc.).</p>
	<p>1. A01. Uprawa 2. A02 Zmiana sposobu uprawy 3. A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia 4. B01. Zalesianie terenów otwartych 5. D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe 6. D01.03 Parkingi samochodowe i miejsca postojowe 7. E01.03 Zabudowa rozproszona 8. E01.04 Inne typy zabudowy 9. E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. 10. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze</p>	<p style="text-align: center;">Potencjalne</p> <p>1, 2. Możliwe jest pojawienie się czynników mogących wpłynąć negatywnie na kondycję łąk, takich jak np.: zwiększenie częstotliwości pokosu (wzrost intensywności użytkowania), zaorywanie, zagospodarowanie fragmentów łąk jako ogrodów z zielenią urządzonej (w sytuacji budowy nowych i zaadaptowania istniejących budynków na cele rekreacyjne), a także wprowadzenia upraw polowych, rolnych, sadowniczych czy ogrodniczych, co może spowodować zniszczenie płatów siedliska, pogorszenie kondycji siedliska przyrodniczego oraz zmniejszenie jego powierzchni. 3, 15. Możliwe jest zaniechanie użytkowania łąk (zwłaszcza ich fragmentów), brak działań ochronnych lub niewłaściwa ich realizacja, co w konsekwencji doprowadzi do ich stopniowego przekształcania w wyniku sukcesji lub pogorszenia/braku poprawy stanu ochrony. 4. Istnieje możliwość zalesienia, zakrzewiania, wprowadzenia zadrzewień, dolesień czy realizacji terenów lasów i zadrzewień, zieleni leśnej, terenów zieleni urządzonej, które mogą spowodować utratę części płatów siedliska i zmniejszenie jego powierzchni w obszarze. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14. Możliwe jest pojawienie się/wzrostu liczby budynków lub innych obiektów w obrębie płatów siedliska gdyż istnieje możliwość wprowadzenia zbiornika retencyjnego czy różnych typów zabudowy, np. mieszkaniowej jednorodzinnej, domów wczasowych, pensjonatowej, agroturystycznej, zagrodowej, rolniczej, rezydencjonalnej i sezonowej, letniskowej, siedliskowej, gospodarczej, budynków gospodarczych i inwentarskich, obiektów i urządzeń obsługi rolnictwa i produkcji zwierzęcej, usług przetwórstwa rolno- spożywczego, zabudowy rekreacji, np. indywidualnej, innych obiektów kubaturowych, mieszkaniowousługowej, usługowej oraz usług turystycznych, usług turystyki i wypoczynku, sezonowych urządzeń sportu i rekreacji, terenów zabudowy sportowo-rekreacyjnej, terenów sportu</p>

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	<p>11. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 12. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 13. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 14. J02.05.04 Zbiorniki wodne 15. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 16. J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska 17. K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 18. K04.01. Międzygatunkowe interakcje wśród roślin. Konkurencja</p>	<p>i rekreacji, w tym z zabudową kubaturową, z budowlami i urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi, trasami narciarskimi i rowerowymi, zieleni urządzonej wraz z funkcją rekreacyjną, lokalizacji obiektów budowlanych na obszarach predysponowanych dla funkcji turystyczno-rekreacyjnej, a także różnych usług i produkcji, np. usług zdrowia, usług komercyjnych, usług publicznych czy parkingów, dróg wewnętrznych, dróg klasy dojazdowej, ciągów/dróg pieszych i pieszojezdnych, terenów komunikacji i infrastruktury technicznej. Ponadto istnieje możliwość dopuszczenia na terenach rolniczych, polan leśnych czy łąk i pastwisk realizacji m.in. dróg, dojazdów do nieruchomości, ciągów pieszojezdnych, ścieżek rowerowych, spacerowych, tras turystycznych, ścieżek dydaktycznych, tras narciarskich, biegowych i zjazdowych, obiektów, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, a także lokalizacji terenów sadowniczych i ogrodniczych, zbiorników przeciwrumoszowych, retencyjnych/małej retencji wody lub miejsc/wieży widokowej, co może spowodować zniszczenie płatów siedliska, pogorszenie kondycji siedliska przyrodniczego oraz zmniejszenie jego powierzchni. 10, 11, 12. Niszczenie szaty roślinnej i pokrywy glebowej, powstawanie kolein, może być spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami czy motocyklami crossowymi. 16, 17, 18. W sytuacji zaniku użytkowania, płaty łąk przekształcać się będą w roślinność z większym udziałem gatunków silnych konkurencyjnie (niektóre gatunki traw, nitrofile byliny, drzewa, krzewy).</p>
<p>7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk</p>		<p>Istniejące</p>
	<p>1. E01.03 Zabudowa rozproszona 2. E02 Tereny przemysłowe i handlowe 3. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 4. J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych 5. K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) 6. K04 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin 7. U Nieznane zagrożenie lub nacisk</p>	<p>1. Ograniczenie powierzchni siedliska na skutek zajęcia terenu pod zabudowę mieszkalną lub letniskową. 2. Zaburzenie stosunków wodnych panujących na torfowisku oraz ograniczenie powierzchni siedliska na skutek rozbudowy tartaku. 4. Zaburzenie stosunków wodnych panujących na torfowisku (osuszanie terenu), prowadzące do ekspansji gatunków łąkowych (poidła dla zwierząt, ujęcia wody, rowy melioracyjne). 5. Efekt zalesienia otoczenia torfowiska. Na skutek zmiany warunków wodnych panujących na torfowisku powstały warunki umożliwiające intensywny rozwój drzew i krzewów. 6. Występowanie ekspansywnych gatunków roślin zielnych powoduje wzrost bujności runi, zmiany składu gatunkowego i wypieranie gatunków charakterystycznych dla siedliska. Ponadto w przypadku ewentualnego osłabienia wypływu wód i intensywnego rozwoju gatunków ekspansywnych, będzie wzrastał ich wpływ na ubożenie składu gatunkowego siedliska. 3, 7. Brak możliwości identyfikacji wszystkich zagrożeń ze względu na niewystarczający stopień rozpoznania siedliska. Konieczne jest wykonanie dalszych badań w celu weryfikacji występowania siedliska w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony.</p>
		<p>Potencjalne</p>
	<p>1. A03.03 Zaniechanie/brak koszenia 2. A04 Wypas 3. B01 zalesianie terenów otwartych 4. B02.02. Wycinka lasu 5. D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe 6. E01.04 Inne typy zabudowy 7. E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. 8. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 9. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 10. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 11. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 12. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 13. J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych</p>	<p>1, 14, 15. Możliwość zarastania torfowisk poprzez rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych oraz drzew i krzewów. Płaty siedliska mogą zarastać w przypadku braku użytkowania ich powierzchni (np. braku okresowego koszenia) oraz otoczenia. 3. Możliwość wprowadzenia zalesień, zadrzewień, dolesień, może spowodować zniszczenie płatów siedliska, pogorszenie kondycji siedliska przyrodniczego oraz zmniejszenie jego powierzchni. 2, 13. W przypadku ewentualnego zlokalizowania poidel dla zwierząt w płatach siedliska lub częstego rozdeptywania przez pasące się zwierzęta, można się spodziewać ich negatywnego wpływu na torfowiska, w szczególności poprzez pogorszenie warunków wodnych. Obserwacji wymaga również lokalizacja poidel powyżej stanowiska na Magurce Radziechowskiej, których wpływ na siedlisko nie jest znany. Ponadto wypas prowadzony w obrębie płatów siedliska może prowadzić do ich mechanicznego niszczenia. 4. W wyniku prowadzenia prac leśnych (wycinka drzew) możliwe jest składowanie gałęzi na powierzchni torfowiska. Wycinka drzew naokoło torfowiska może prowadzić do zmiany stosunków wodnych panujących na torfowisku. 5, 6, 7, 8, 11. Możliwość wprowadzenia różnych usług, np. usług komercyjnych, terenów zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej, infrastruktury technicznej oraz usługowej, a także dróg, np. wewnętrznych, do gruntów rolnych i leśnych czy szlaków turystycznych, rowerowych i narciarskich, ścieżek dydaktycznych, miejsc widokowych w płatach siedliska lub ich bliskim sąsiedztwie może spowodować zniszczenie płatów siedliska, pogorszenie kondycji siedliska przyrodniczego oraz zmniejszenie jego powierzchni. 8, 9, 10. Niszczenie szaty roślinnej i pokrywy glebowej, powstawanie kolein, może być spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami czy motocyklami crossowymi. 12. Brak działań ochronnych lub niewłaściwa ich realizacja może doprowadzić do stopniowego przekształcania siedliska w wyniku sukcesji lub pogorszenia/braku poprawy stanu ochrony.</p>

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	14. K02.01. Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K04 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin	
8220 - Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>		Istniejące
	1. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 2. U Nieznane zagrożenie lub nacisk	1, 2. Brak możliwości identyfikacji zagrożeń ze względu na niewystarczający stopień rozpoznania siedliska; konieczne jest wykonanie dalszych badań w celu uzupełnienia stanu wiedzy na temat rozmieszczenia, stanu ochrony oraz zagrożeń i potrzeb przeprowadzenia działań ochronnych.
		Potencjalne
	1. K Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych)	1. W związku z obumieraniem świerka pospolitego i wzrostem oświetlenia nie jest znana przyszłość części powierzchni siedlisk. Ewentualna wycinka drzew i odsłonięcie stanowisk siedliska może spowodować pogorszenie specyficznej struktury i funkcji siedliska. Przykładowo na stanowisku monitoringowym Kuźnie stwierdzono degradację siedliska w części eksponowanej na dużą ekspozycję słońca związaną z prześwietleniem lasu.
8310 - Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania		Istniejące
	1. G01.04.02 Speleologia 2. G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa 3. G05.04 Wandalizm 4. L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	1, 2, 3. Obserwowana jest penetracja jaskiń przez człowieka, w tym ślady prac eksploracyjnych, w szczególności obiektów atrakcyjnych dla turystyki jaskiniowej (np. Jaskinia w Trzech Kopcach). Zbyt częsta penetracja powoduje niszczenie osadów jaskiniowych. Zaśmiecanie, rysunki i napisy na ścianach oraz zdeptywanie jeziora ze studniczkiem tatrzańskim <i>Niphargus tatrensis</i> , świadczą o stałej obecności człowieka w jaskini. Powoduje ona pogorszenie stanu ochrony jaskiń i negatywny wpływ na specyficzną strukturę i funkcję siedliska przyrodniczego, w szczególności poprzez zanieczyszczenie siedliska materią antropogeniczną. 4. Ruchy masowe zboczy, opadanie skał ze ścian i stropów, zawały spowodowały zmniejszenie kubatury próżni skalnych, zmianę cyrkulacji powietrza i zmianę warunków mikroklimatycznych w Jaskini Złomanego Krómpocza. Zawałony otwór wejściowy uniemożliwia wejście do tej jaskini.
		Potencjalne
	1. B Leśnictwo 2. G01.04.02 Speleologia 3. G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa 4. G05.04 Wandalizm 5. L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	1. Prace leśne - ścinka drzew i prowadzenie szlaków zrywkowych; budowa dróg leśnych. W przypadku przeprowadzenia drogi dojazdowej lub pracy przy użyciu ciężkiego sprzętu istnieje możliwość zniszczenia obiektu, np. poprzez zasypanie otworów wejściowych i/lub korytarzy i sal jaskiniowych, pogorszenie warunków siedliskowych, zanik zimowisk. 2, 3. Z uwagi na penetrację w okresie zimowym możliwe jest płoszenie i wybudzanie nietoperzy. Niekontrolowana penetracja obiektu w okresie zimowym może doprowadzić do zmiany warunków mikroklimatycznych. 4. Ewentualne pojawienie się śmieci oraz rysunków i napisów na ścianach będą świadczyły o obecności człowieka w jaskini. Ponadto z uwagi na charakter pozostawionych śladów, wskażą na obecność osób, które nie znają zasad przebywania w obiekcie i nie szanują jaskini, co może spowodować, np. płoszenie nietoperzy w miejscu schronienia, w czasie rojenia lub wybudzanie nietoperzy ze snu zimowego. 5. Ruchy masowe zboczy, opadanie skał ze ścian i stropów, zawały mogą spowodować zmniejszenie kubatury próżni skalnych oraz zmianę warunków klimatycznych.
9110 - Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)		Istniejące
	1. B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji 2. B02.02 Wycinka lasu 3. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew 4. B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew 5. G Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka 6. I02 Problematiczne gatunki rodzime	1, 2, 3, 4. Prace związane z gospodarką leśną, ze ścinką drzew i zrywką drewna (pozyskanie drewna w trakcie cięć przedrębnych, rębnych, sanitarnych) w wielu przypadkach lokalnie i przejściowo powodują niszczenie runa leśnego, gleby i podszytu; uszkodzane są pnie drzew; teren jest rozjeżdżany i zaśmiecany; następuje rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych (np. trzcinnik leśny <i>Calamagrostis arundinacea</i>), zbytne prześwietlenie powoduje ekspansję gatunków światłolubnych, np. jeżyny owłosionej <i>Rubus hirtus</i> (rubietyzacja runa); budowa nowych i modernizacja starych dróg leśnych powoduje fragmentację siedlisk; drogi stokowe, drogi zrywkowe prowadzą do erozji stoków. Ponadto drogi umożliwiają wnikanie gatunków inwazyjnych. Wycinka drzew powoduje przekształcanie struktury przestrzennej i pionowej drzewostanów; zaznacza się niedobór martwych i zamierających drzew; usuwanie martwego drewna powoduje utratę siedlisk dla ksylobiontów. 5. W przypadku płatów przeciętych przez szlaki turystyczne, miejscami obserwowany jest wpływ penetracji turystycznej, np. rozdeptywanie runa, zaśmiecanie (np. stanowisko monitoringowe Góra Czantoria). 6. Występowanie ekspansywnych gatunków roślin zielnych, np. trzcinnik leśny <i>Calamagrostis arundinacea</i> , jeżyna owłosiona <i>Rubus hirtus</i> powoduje przekształcenie składu florystycznego, ubożenie różnorodności gatunkowej i wypieranie gatunków charakterystycznych dla siedliska.
		Potencjalne

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Rolnictwo 2. B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) 3. B02.01.02 Odnawianie lasu po wycince (drzewa nierodzące) 4. B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej 5. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 6. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 7. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 8. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 9. D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe 10. E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe 11. E01.04 Inne typy zabudowy 12. E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. 13. J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie 14. J02.05.04 Zbiorniki wodne 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usunięcie drzew, zmniejszenie powierzchni siedliska w miejscach jego lokalizacji na terenach rolniczych, łąk i pastwisk. 2, 3, 4. Wprowadzenie gatunków obcych geograficznie, ekologicznie, np. wprowadzenie modrzewia europejskiego lub terenów zieleni urządzonej spowoduje niewłaściwy skład gatunkowy drzewostanów. 5, 6, 7. Niszczenie szaty roślinnej i pokrywy glebowej, powstawanie kolein, może być spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami czy motocyklami crossowymi. 8. Zagrożenie stanowi ewentualna możliwość zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenia perspektyw ochrony, specyficznej struktury i funkcji, np. poprzez mechaniczne zniszczenie, ubytek starych, w tym zamierających i martwych drzew czy fragmentację płatów siedliska w wyniku potencjalnej możliwości rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, realizacji urządzeń wyciągowych i rozbudowy tras zjazdowych oraz realizacji terenów zieleni urządzonej czy udostępnienia lasu dla celów turystyczno-rekreacyjnych, wypoczynkowych, sportowych z możliwością realizacji obiektów budowlanych, np. z budowlami i urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi, zabudową kubaturową, a także lokalizacji sezonowych urządzeń sportu i rekreacji, małej architektury, miejsc lub wież i platform widokowych, pomostów spacerowo-widokowych oraz wyznaczania tras narciarskich, rowerowych, turystycznych czy ścieżek dydaktycznych wraz z towarzyszącym wzrostem presji turystycznej. 9, 10, 11, 12, 13, 14. Możliwość wprowadzenia różnych obiektów, np. kubaturowych, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej, zabudowy agroturystycznej i zagrodowej, obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz lokalizacji dróg, np. lokalnych, wewnętrznych, dróg klasy dojazdowej, ciągów pieszych i pieszojezdnych, a także realizacji systemów melioracyjnych, zbiornika retencyjnego, przeciwrumsosowego, obiektów i urządzeń obsługi rolnictwa i produkcji zwierzęcej czy koncentracji funkcji usługowej w płatach siedliska może spowodować zniszczenie płatów siedliska, pogorszenie kondycji siedliska przyrodniczego oraz zmniejszenie jego powierzchni.
<p>9130 - Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i>, <i>Galio odorati-Fagenion</i>)</p>	<p style="text-align: center;">Istniejące</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji 2. B02.02 Wycinka lasu 3. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew 4. B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew 5. G Ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka 6. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 7. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 8. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 9. I02 Problematiczne gatunki rodzime 	<ol style="list-style-type: none"> 1, 2, 3, 4. Prace związane z gospodarką leśną, ze ścinką drzew i zrywką drewna (pozyskanie drewna w trakcie cięć przedrębnych, rębnych, sanitarnych) w wielu przypadkach lokalnie i przejściowo powodują niszczenie runa leśnego, gleby i podszytu; uszkodzone są pnie drzew; teren jest rozjeżdżany i zaśmiecany; następuje rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych (np. trzcinnik leśny <i>Calamagrostis arundinacea</i>), zbytne prześwietlenie powoduje ekspansję gatunków światłolubnych, np. jeżyny owłosionej <i>Rubus hirtus</i> (rubietyzacja runa); budowa nowych i modernizacja starych dróg leśnych powoduje fragmentację siedlisk; drogi stokowe, drogi zrywkowe prowadzą do erozji stoków. Ponadto drogi umożliwiają wnikanie gatunków inwazyjnych (np. niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i> - stanowisko monitoringowe PMŚ GIOŚ - Kamionka). Wycinka drzew powoduje przekształcanie struktury przestrzennej i pionowej drzewostanów; zaznacza się niedobór martwych i zamierających drzew; usuwanie martwego drewna powoduje utratę siedlisk dla ksylobiontów. 5. W przypadku płatów przeciętych przez szlaki turystyczne, miejscami obserwowany jest wpływ penetracji turystycznej, np. rozdeptywanie runa, zaśmiecanie. 6, 7, 8. Niszczenie szaty roślinnej i pokrywy glebowej, powstawanie kolein, spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych (np. motory crossowe) obserwowany, np. w rejonie Tułu. 9. Występowanie ekspansywnych gatunków roślin zielnych, np. trzcinnik leśny <i>Calamagrostis arundinacea</i>, jeżyna owłosiona <i>Rubus hirtus</i> powoduje przekształcenie składu florystycznego, ubożenie różnorodności gatunkowej i wypieranie gatunków charakterystycznych dla siedliska.
	<p style="text-align: center;">Potencjalne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A Rolnictwo 2. B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) 3. B02.01.02 Odnawianie lasu po wycince (drzewa nierodzące) 4. D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usunięcie drzew, zmniejszenie powierzchni siedliska w miejscach jego lokalizacji na terenach rolniczych. 2, 3. Wprowadzenie gatunków obcych geograficznie, ekologicznie, np. wprowadzenie modrzewia europejskiego spowoduje niewłaściwy skład gatunkowy drzewostanów. 4, 5, 6, 9. Możliwość wprowadzenia zabudowy, np. mieszkaniowej jednorodzinnej, realizacji dróg, np. gminnych, wewnętrznych czy zbiorników małej retencji wody może spowodować zniszczenie płatów siedliska, pogorszenie kondycji siedliska przyrodniczego oraz zmniejszenie jego powierzchni.

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	<p>5. E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe</p> <p>6. E01.04 Inne typy zabudowy</p> <p>7. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze</p> <p>8. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna</p> <p>9. J02.05.04 Zbiorniki wodne</p>	<p>7, 8. Zagrożenie stanowi ewentualna możliwość zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenia perspektyw ochrony, specyficznej struktury i funkcji, np. poprzez mechaniczne zniszczenie, ubytek starych, w tym zamierających i martwych drzew czy fragmentację płatów siedliska w wyniku potencjalnej możliwości rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, realizacji urządzeń wyciągowych i rozbudowy tras zjazdowych oraz możliwości udostępnienia lasu dla celów turystyczno-rekreacyjnych, wypoczynkowych, z możliwością realizacji obiektów budowlanych czy lokalizacji sezonowych urządzeń sportu i rekreacji, innych obiektów, np. wież widokowych, małej architektury oraz wyznaczania tras turystycznych, rowerowych czy ścieżek dydaktycznych wraz z towarzyszącym wzrostem presji turystycznej.</p>
<p>9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i>, <i>TilioCarpinetum</i>)</p>	Istniejące	
	<p>1. B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji</p> <p>2. B02.02 Wycinka lasu</p> <p>3. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew</p> <p>4. B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew</p> <p>5. E03 Odpady, ścieki</p>	<p>1, 2, 3, 4. Prace związane z gospodarką leśną w wielu przypadkach lokalnie i przejściowo powodują niszczenie runa leśnego, gleby i podszytu, zbytne prześwietlenie powoduje ekspansję gatunków światłolubnych, np. jeżyny owłosionej <i>Rubus hirtus</i> (rubietyzacja runa), drogi zrywkowe prowadzą do erozji stoków. Wycinka drzew powoduje przekształcanie struktury przestrzennej i pionowej drzewostanów; zaznacza się niedobór martwych i zamierających drzew; usuwanie martwego drewna powoduje utratę siedlisk dla ksylobiontów.</p> <p>5. Pogorszenie perspektyw ochrony siedliska z powodu zaśmiecania oraz spływu zanieczyszczeń z sąsiadującej z płatami siedliska zabudowy mieszkalnej.</p>
	Potencjalne	
	<p>1. B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime)</p> <p>2. B02.01.02 Odnawianie lasu po wycince (drzewa nierodzime)</p> <p>3. E01.04 Inne typy zabudowy</p> <p>4. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze</p> <p>5. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych</p> <p>6. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane</p> <p>7. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna</p> <p>8. J02.05.04 Zbiorniki wodne</p>	<p>1, 2. Wprowadzenie gatunków obcych geograficznie, ekologicznie, spowoduje niewłaściwy skład gatunkowy drzewostanów.</p> <p>3, 4, 7, 8. Zagrożenie stanowi możliwość zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenia perspektyw ochrony, specyficznej struktury i funkcji, np. poprzez mechaniczne zniszczenie, ubytek starych, w tym zamierających i martwych drzew czy fragmentację płatów siedliska w wyniku potencjalnej możliwości rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, wprowadzenia obiektów, np. wież widokowych czy realizacji zbiorników małej retencji wody.</p> <p>4, 5, 6. Niszczenie szaty roślinnej i pokrywy glebowej, powstawanie kolein, może być spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych (np. motory crossowe).</p>
<p>9180 - Jaworzyny i lasy klonowolipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)</p>	Istniejące	
	<p>1. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych</p> <p>2. K04.01 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin. Konkurencja</p>	<p>1. Rozdeptywanie i zaśmiecanie płatów siedliska sąsiadujących ze szlakiem turystycznym.</p> <p>2. Występowanie ekspansywnych gatunków roślin zielnych, np. zaznacza się wpływ konkurencji jeżyny gruczołowatej <i>Rubus hirtus</i> i turzycy drzączkowej <i>Carex brizoides</i> na inne gatunki roślin. Rośliny te utrudniają naturalne odnawianie się lasu.</p>
	Potencjalne	
	<p>1. B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji</p> <p>2. B02.02 Wycinka lasu</p> <p>3. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew</p> <p>4. E01.04 Inne typy zabudowy</p>	<p>1, 2, 3. Wycinka drzew może spowodować przekształcanie struktury przestrzennej i pionowej drzewostanów; zaznacza się niedobór martwych i zamierających drzew; usuwanie martwego drewna powoduje utratę siedlisk dla ksylobiontów. Nadmierne prześwietlenie także w drzewostanach sąsiadujących z płatami jaworzyn może przyczynić się do rozwoju ekspansywnych gatunków roślin zielnych. Przykładowo prześwietlenie, w tym nadmierne prześwietlenie w drzewostanach sąsiadujących z płatami jaworzyn doprowadziło do rozwoju ekspansywnych gatunków roślin zielnych, np. jeżyny gruczołowatej <i>Rubus hirtus</i>, turzycy drzączkowej <i>Carex brizoides</i> (np. stanowiska monitoringowe PMS GIOŚ - Nad Potokiem Barbara i Dolina Wapienicy). Przebudowa i remontowanie drogi stokowej, która jest wykorzystywana do zrywki drewna, może doprowadzić do fizycznego naruszenia istniejącego układu topograficznego oraz otwarcia możliwości wnikania gatunków obcych.</p>

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	<p>5. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 6. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 7. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 8. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 9. J02.05.04 Zbiorniki wodne 10. L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko</p>	<p>4, 5, 8, 9. Zagrożenie stanowi możliwość zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenia perspektyw ochrony, specyficznej struktury i funkcji, np. poprzez mechaniczne zniszczenie, ubytek starych, w tym zamierających i martwych drzew czy fragmentację płatów siedliska w wyniku potencjalnej możliwości rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, udostępnienia obszarów lasów dla celów turystyczno-rekreacyjnych, lokalizacji obiektów budowlanych lub innych obiektów, np. wież widokowych, zbiorników małej retencji wody. 5, 6, 7. Niszczenie szaty roślinnej i pokrywy glebowej, powstawanie kolein, może być spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami czy motocyklami crossowymi. 10. Grawitacyjne ruchy masowe stanowią naturalny element dynamiki jaworzyn, jednak ich nasilenie miejscowo może spowodować zniszczenie płatów.</p>
<p>91D0 - Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi</i><i>Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi</i><i>Pinetum</i>, <i>Pino mugo</i><i>Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii</i><i>Piceetum</i> i brzoźowososnowe bagienne lasy borealne)</p>	Istniejące	Istniejące
	<p>1. U Nieznane zagrożenie lub nacisk</p>	<p>1. Brak możliwości identyfikacji wszystkich zagrożeń ze względu na niewystarczający stopień rozpoznania siedliska w zakresie warunków wodnych.</p> <p style="text-align: center;">Potencjalne</p> <p>1. A Rolnictwo 2. B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji 3. B02.02 Wycinka lasu 4. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew 5. B07 Inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej 6. E01.03 Zabudowa rozproszona 7. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 8. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 9. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 10. H05.01 Odpadki i odpady stałe</p>
<p>91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinosoincanae</i>, olsy źródłiskowe)</p>	Istniejące	Istniejące
	<p>1. E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe 2. E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych 3. G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie 4. H05.01 Odpadki i odpady stałe 5. I.01 Obce gatunki inwazyjne 6. I.02 Problematiczne gatunki rodzime</p>	<p>1, 2, 3, 4. Tereny nadrzeczne wykorzystywane są do wypoczynku i lokalnie zwiększonej penetracji przez ludzi, co powoduje mechaniczne wydeptywanie runa. Zaśmiecanie lub wręcz tworzenie w obrębie płatów siedliska lokalnych, dzikich wysypisk śmieci. Ponadto na wzrost tego zagrożenia wpływa lokalizacja nowej zabudowy w sąsiedztwie łęgów, co dodatkowo związane jest z ich zanieczyszczeniem ściekami. 5, 6. Występowanie ekspansywnych gatunków roślin zielnych, gatunków synantropijnych czy gatunków inwazyjnych jest zagrożeniem dla różnorodności gatunkowej łęgów; znaczne zajęcie runa leśnego przez te gatunki przyczynia się do przekształcenia składu florystycznego, konkurencji i wypierania gatunków charakterystycznych dla siedliska. W granicach obszaru stwierdzono występowanie głównie niecierpka <i>Impatiens sp.</i>; obserwowano płaty ze znacznym udziałem turzycy drzączkowatej <i>Carex brizoides</i>.</p> <p style="text-align: center;">Potencjalne</p> <p>1. A01. Uprawa 2. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew</p>

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	<p>3. B07 Inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej 4. E01.04 Inne typy zabudowy 5. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 6. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 7. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 8. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 9. H05.01 Odpadki i odpady stałe 10. J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych 11. J02.05.04 Zbiorniki wodne</p>	<p>2. Usuwanie martwych i umierających drzew może ograniczyć siedliska niezbędne dla najbardziej wymagających organizmów ksylobiontycznych. 3. Sztuczne nasadzenia gatunków drzew (obcych geograficznie oraz rodzimych gatunków nieleśnych) mogą w dłuższej perspektywie czasowej zmienić obecny skład gatunkowy drzewostanu jak i runa, a ponadto w znaczący sposób wpłynąć na zmianę stosunków wodnych i warunków świetlnych obecnie panujących na stanowisku. 5, 6, 7. Niszczenie szaty roślinnej i pokrywy glebowej, powstawanie kolein, może być spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami czy motocyklami crossowymi. 9. Tworzenie w obrębie kolejnych płatów siedliska lokalnych, dzikich wysypisk śmieci może stanowić źródło rozprzestrzeniania się gatunków niepożądanych w siedlisku, np. gatunków ekspansywnych lub obcych gatunków inwazyjnych oraz może powodować pogorszenie specyficznej struktury i funkcji siedliska również poprzez pogorszenie oceny wskaźnika „inne zniekształcenia”. 10. Ewentualne prace związane z regulacją koryt rzek i potoków (np. w ramach zabezpieczenia przeciwpowodziowego), inne prace ingerujące w swobodny bieg potoków (np. progi, umacnianie brzegów) mogą przyczynić się m.in. do zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze, jego fragmentacji lub zakłócenia kształtowania się naturalnego kompleksu siedlisk towarzyszących potokom. 11. Możliwość realizacji zbiornika retencyjnego może spowodować zniszczenie płatów siedliska, pogorszenie kondycji siedliska przyrodniczego oraz zmniejszenie jego powierzchni.</p>
<p>9410 - Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część - zbiorowiska górskie)</p>	<p>Istniejące</p> <p>1. B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji 2. B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) 3. B02.02 Wycinka lasu 4. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew 5. B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew 6. G01.04 Turystyka górską, wspinaczka, speleologia 7. I02 Problematiczne gatunki rodzime</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5. Prace związane z gospodarką leśną, ze ścinką drzew i zrywką drewna, odnawianiem drzewostanu, szczególnie w sytuacji wielkoskalowego rozpadu drzewostanów świerkowych, w wielu przypadkach lokalnie i przejściowo powodują niszczenie runa leśnego, gleby i podszytu; uszkodzane są pnie drzew; teren jest rozjeżdżany i zaśmiecany; obserwowane jest zaburzenie składu gatunkowego runa, zbytnie prześwietlenie powoduje ekspansję gatunków światłolubnych, np. jeżyny owłosionej <i>Rubus hirtus</i> (rubietyzacja runa); następuje rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych (np. trzcinnik leśny <i>Calamagrostis arundinacea</i>); budowa nowych i modernizacja starych dróg leśnych powoduje fragmentację siedlisk; drogi stokowe, drogi zrywkowe prowadzą do erozji stoków. Wycinka drzew powoduje przekształcanie struktury przestrzennej i pionowej drzewostanów; zaznacza się niedobór martwych i zamierających drzew; usuwanie martwego drewna powoduje utratę siedlisk dla ksylobiontów. Wprowadzenie gatunków obcych siedliskowo, np. kosodrzewiny <i>Pinus mugo</i> powoduje zaburzenia właściwego składu gatunkowego siedliska. 6. W przypadku płatów przeciętych przez szlaki turystyczne, miejscami obserwowany jest wpływ penetracji turystycznej, np. rozdeptywanie runa, zaśmiecanie. 7. Występowanie ekspansywnych gatunków roślin zielnych, np. trzcinnik leśny <i>Calamagrostis arundinacea</i>, jeżyna owłosiona <i>Rubus hirtus</i>, malina właściwa <i>Rubus idaeus</i> powoduje przekształcenie składu florystycznego i wypieranie gatunków typowych dla siedliska.</p>
	<p>Potencjalne</p> <p>1. B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime) 2. B02.01.02 Odnawianie lasu po wycince (drzewa nierodzime) 3. D01.03 Parkingi samochodowe i miejsca postojowe 4. E01.04 Inne typy zabudowy 5. E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. 6. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 7. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 8. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 9. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 10. J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie</p>	<p>1, 2. Wprowadzenie gatunków obcych geograficznie, ekologicznie, może powodować niewłaściwy skład gatunkowy drzewostanów. 3, 4, 5, 6, 9, 10. Zagrożenie stanowi ewentualna możliwość zmniejszenia zasobów siedliska w obszarze oraz pogorszenia perspektyw ochrony, specyficznej struktury i funkcji, np. poprzez mechaniczne zniszczenie, fragmentację płatów siedliska w wyniku potencjalnej możliwości rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjnoturystycznej, realizacji urządzeń wyciągowych i rozbudowy tras zjazdowych oraz możliwości lokalizacji sezonowych urządzeń sportu i rekreacji czy realizacji systemów melioracyjnych, wprowadzenia terenów usług, komunikacji i infrastruktury technicznej czy dopuszczenia realizacji różnych obiektów, np. kładek, wież/miejsc widokowych, małej architektury, a także parkingów, pól biwakowych oraz wyznaczania tras turystycznych, rowerowych, ścieżek dydaktycznych wraz z towarzyszącym wzrostem presji turystycznej. 6, 7, 8. Niszczenie szaty roślinnej i pokrywy glebowej, powstawanie kolein, może być spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami czy motocyklami crossowymi.</p>

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

4109 - Tojad morawski <i>Aconitum firmum</i> ssp. <i>moravicum</i>	Istniejące	
	1. B02.02 Wycinka lasu 2. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew 3. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 4. D Transport i sieci komunikacyjne 5. K01.01 Erozja 6. K04.01 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin. Konkurencja 7. L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko 8. U Nieznane zagrożenie lub nacisk	1, 2, 4. Wycinanie drzew, usuwanie drzew martwych i zrywka drewna ciężkim sprzętem mechanicznym oraz wielkoskalowe prace odnowieniowe związane również z użyciem ciężkiego sprzętu mechanicznego spowodowały zniszczenie części siedliska populacji tojadu morawskiego. Ponadto na stanowiskach tego gatunku zalegają pozostałości pozrębów, które zniszczyły część pokrywy roślinnej. Z kolei na kilku stanowiskach monitoringowych w rejonie Barania Góra - Malinowska Skala stwierdzono zniszczenie górnej części siedliska spowodowane budową drogi stokowej, w tym ujęcie wody w przepust. Działanie to spowodowało zaburzenie warunków wodnych siedliska; deponowane są też nanosy erozyjne z drogi stokowej. Drogi stokowe zlokalizowane są też ponad stanowiskami tojadów morawskich. 6. Obecność gatunków ekspansywnych, np.: <i>Calamagrostis epigejos</i> , <i>Deschampsia caespitosa</i> , <i>Filipendula ulmaria</i> , <i>Rubus idaeus</i> powoduje przebudowę stosunków florystycznych na stanowisku i zmniejszenie powierzchni dostępnej dla tojadów morawskich. Obecność gatunków ekspansywnych z większym pokryciem, które są uznawane za wskaźnik kardynalny, powoduje obniżenie oceny stanu ochrony siedliska tojadów morawskich. 5, 7. Erozja, procesy osuwiskowe to czynniki naturalne, wpływające pozytywnie (tworzenie nowych siedlisk, rozprzestrzenianie się gatunku), jak również negatywnie (np. spadek liczebności na stanowisku). 3, 8. Brak możliwości identyfikacji wszystkich zagrożeń ze względu na niewystarczający stopień rozpoznania gatunku; konieczne jest wykonanie dalszych badań w celu uzupełnienia stanu wiedzy na temat rozmieszczenia, stanu ochrony oraz zagrożeń i potrzeb przeprowadzenia działań ochronnych.
	Potencjalne	
1. B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji 2. D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe 3. E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. 4. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 5. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 6. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 7. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 8. K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	1. W trakcie prowadzenia prac z zakresu gospodarki leśnej, w tym w trakcie ewentualnej budowy dróg stokowych istnieje możliwość mechanicznego uszkodzenia stanowiska, zniszczenia osobników tojadu morawskiego, w tym zagłuszenia ich resztkami pozrębowymi i pogorszenia warunków siedliskowych. Ponadto na części stanowisk zlokalizowanych w terenach pozbawionych drzew w wyniku zamierania drzewostanów świerkowych, należy się spodziewać zmian liczebności i zmniejszenia powierzchni dostępnej dla tojadu morawskiego w wyniku rozwoju drzew z nasadzeń lub w drodze sukcesji. 2, 3, 4, 7. Możliwość realizacji różnych przedsięwzięć, np. tras turystycznych, ścieżek dydaktycznych, miejsc widokowych, a także dróg czy infrastruktury technicznej może spowodować zniszczenie gatunku i jego siedliska, pogorszenie stanu jego ochrony. 5, 6, 7. Niszczenie i uszkadzanie osobników oraz siedliska gatunku, pogorszenie stanu jego ochrony, może być spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami czy motocyklami crossowymi. 8. W warunkach zmienionego siedliska w wyniku powału lasu trudna jest do przewidzenia tendencja zmian sukcesyjnych i rozwój gatunków ekspansywnych. Można się spodziewać zmian w płatach roślinnych prowadzących do przebudowy obecnie istniejących warunków biocenotycznych. Prawdopodobnie nastąpi gwałtowny rozwój któregoś z gatunków ekspansywnych, który może zagrozić istnieniu tojadów na stanowisku. Wtedy sukcesja roślinności może w dłuższej perspektywie czasu ograniczyć liczebność populacji na stanowisku. Jednak z uwagi na szybkie zmiany środowiska przyrodniczego tendencja zmian liczebności populacji tojadu morawskiego jest trudna do ustalenia.	
4116 - Tocja karpacka <i>Tozzia carpathica</i>	Istniejące	
	1. G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak 2. K Biotyczne i abiotyczne procesy naturalne (z wyłączeniem katastrof naturalnych) 3. U Nieznane zagrożenie lub nacisk	1, 3. Brak możliwości identyfikacji wszystkich zagrożeń ze względu na niewystarczający stopień rozpoznania gatunku; konieczne jest wykonanie dalszych badań w celu uzupełnienia stanu wiedzy na temat rozmieszczenia, stanu ochrony oraz zagrożeń i potrzeb przeprowadzenia działań ochronnych. 2. Zamieranie drzewostanów świerkowych, wiatrował na stanowisku (młode drzewa, w wieku około 20-30 lat) spowodowały zmianę warunków świetlnych oraz częściowo przysłoniły stanowisko. Intensywność oddziaływania może wzrastać w przypadku wystąpienia kolejnych wiatrowałów i mechanicznego uszkodzenia tocji karpackiej. Wpływ tego zagrożenia na populację tocji karpackiej powinien być monitorowany. Ponadto stanowisko jako podmokła enklawa w lesie jest odwiedzana przez dzikie zwierzęta, które zgryzają warstwę zielną i korzystają z tego miejsca do kąpieli błotnych. Ocena tego wpływu wymaga dalszych obserwacji, ale mechaniczne uszkodzenie powierzchni (babrzysko) może przyczynić się do okresowych zmian liczebności tocji karpackiej.
	Potencjalne	
1. B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji 2. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze	1. W trakcie prowadzenia prac z zakresu gospodarki leśnej, w tym w sąsiedztwie stanowiska tocji karpackiej istnieje możliwość jego mechanicznego zniszczenia lub uszkodzenia osobników; może nastąpić pogorszenie warunków siedliskowych; siedlisko może zostać przykryte stosem z gałęzi pozostałych po ścinie drzew. 2, 3, 4. Niszczenie i uszkadzanie osobników oraz siedliska gatunku, pogorszenie stanu jego ochrony, może być spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami czy motocyklami crossowymi. 5. Na stanowisku znajdują się młode świerki pospolite, które jeżeli przeżyją to w przyszłości mogą spowodować wzrost ocienienia.	

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	<p>3. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych</p> <p>4. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane</p> <p>5. K04 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin</p>	
1352 - Wilk <i>Canis lupus</i>	Istniejące	
<p>1. A04 Wypas</p> <p>2. D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe</p> <p>3. D01.02 Drogi, autostrady</p> <p>4. E01.04 Inne typy zabudowy</p> <p>5. F03.01 Polowanie</p> <p>6. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych</p> <p>7. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane</p> <p>8. G02.02 Kompleksy narciarskie</p> <p>9. G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne</p>	<p>1. Brak lub słaba ochrona zwierząt podczas wypasu przyczynia się do występowania sytuacji konfliktowych związanych z powstawaniem szkód w inwentarzu i negatywnym nastawieniem społeczności lokalnej do potrzeby ochrony wilka.</p> <p>2, 6. Gęsta sieć szlaków turystycznych w obszarze ułatwia penetrację ostoi przez ludzi, co powoduje niepokojenie i wypłaszanie wilków oraz nieprzydatność tych terenów jako miejsc dogodnych w czasie rozrodu.</p> <p>3. Obszar jest w coraz większym stopniu izolowany od kompleksów leśnych leżących na wschód (Beskid Mały) i południowy-wschód (Beskid Żywiecki). Wzrasta intensywność ruchu kołowego na drogach lokalnych zwiększając efekt bariery i zagrożenie kolizjami z pojazdami.</p> <p>4. Postępująca zabudowa enklaw śródleśnych, ciągła zabudowa wzdłuż dróg oraz grodzenie działek prowadzą do ograniczania możliwości przemieszczania się zwierząt, zwiększenia aktywności ludzi wewnątrz obszaru i intensywniejszej penetracji ostoi przez zwierzęta domowe.</p> <p>5. Polowanie, w tym polowania zbiorowe, przyczyniają się do płoszenia wilków. Wystawianie padliny na nęciskach prowadzi do przyzwyczajania się wilków do pokarmu antropogenicznego.</p> <p>7. W całej ostoi, w tym w potencjalnych miejscach rozrodu oraz w rezerwach, nasilają się nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami, motocyklami crossowymi oraz skuterami śnieżnymi (np. rezerwat Barania Góra), co powoduje niepokojenie i wypłaszanie wilków oraz nieprzydatność tych terenów jako miejsc dogodnych w czasie rozrodu. Ponadto nielegalny ruch pojazdów mechanicznych umożliwiają drogi leśne.</p> <p>8. Większość istniejących wyciągów i tras narciarstwa zjazdowego położona jest na obrzeżach ostoi. Zwiększa się liczba gmin, które zrealizowały lub planują intensywną rozbudowę infrastruktury narciarskiej, m. in. gmina Szczyrk i Brenna. Budowa kompleksów narciarskich powoduje uszczerplenie dostępnych siedlisk, ograniczenie możliwości przemieszczania się i wzrost niepokojenia zwierząt w ostojach.</p> <p>9. W ostoi znajduje się kilkanaście schronisk turystycznych oraz baz namiotowych, wśród nich część jest masowo odwiedzana przez turystów, w tym osób w samochodach terenowych, na motocyklach crossowych i skuterach śnieżnych (głównie: schroniska na Skrzycznym, Przysłopie pod Baranią Górą, Błatniej, Szyndzielni, Klimczoku, Czantorii itd.), co przyczynia się do pogorszenia stanu zachowania populacji wilka, ciągłego niepokojenia zwierząt i zaśmiecania terenu.</p>	
	Potencjalne	
<p>1. B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji</p> <p>2. D01.04 Linie kolejowe</p> <p>3. E03 Odpady, ścieki</p> <p>4. F03.02.03 Chwytnie, trucie, kłusownictwo</p> <p>5. G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami</p>	<p>1. Prowadzenie prac z zakresu gospodarki leśnej i wzmożona aktywność ludzi może powodować płoszenie, szczególnie niekorzystne w czasie wychowu szceniąt. Ponadto istnieje możliwość zaśmiecania terenu.</p> <p>2. Sieć linii kolejowych jest słabo rozwinięta, występuje na obrzeżach ostoi. Może mieć wpływ na przemieszczanie się wilków do sąsiednich ostoi. Ewentualna rozbudowa sieci kolejowej może ograniczyć funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, z których korzystają duże drapieżniki.</p> <p>3. Pozostawianie śmieci, np. plastikowych worków z żywnością lub po żywności, w przypadku ich zjedzenia przez wilki może nawet doprowadzić do śmierci. Z kolei ewentualne odpady po pracach leśnych, np. pojemniki po olejach, smarach, paliwie, mogą spowodować zatrucie się wilków.</p> <p>4. Wilki mogą stawać się ofiarami kłusowników.</p> <p>5. Większość istniejących tras narciarstwa zjazdowego położona jest na obrzeżach ostoi. Lokalne gminy planują jednak rozbudowę infrastruktury narciarskiej, m. in. w gminie Szczyrk i Brenna, co może spowodować pogorszenie warunków siedliskowych i wzrost niepokojenia wilków.</p>	
1361 - Ryś <i>Lynx lynx</i>	Istniejące	
<p>1. D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe</p> <p>2. D01.02 Drogi, autostrady</p> <p>3. E01.04 Inne typy zabudowy</p>	<p>1, 5. Gęsta sieć szlaków turystycznych w obszarze powoduje zwiększoną penetrację ostoi przez ludzi, zarówno zimą, jak i latem, co powoduje niepokojenie rysi.</p> <p>2. Obszar jest w coraz większym stopniu izolowany od kompleksów leśnych leżących na wschód (Beskid Mały) i południowy-wschód (Beskid Żywiecki). Wzrasta intensywność ruchu kołowego na drogach lokalnych zwiększając efekt bariery i zagrożenie kolizjami z pojazdami.</p>	

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	<p>4. F03.01 Polowanie 5. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 6. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 7. G02.02 Kompleksy narciarskie 8. G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne</p>	<p>3. Postępująca zabudowa enklaw śródleśnych, ciągła zabudowa wzdłuż dróg oraz gradzenie działek prowadzą do ograniczenia możliwości przemieszczania się zwierząt, zwiększenia aktywności ludzi wewnątrz obszaru i intensywniejszej penetracji ostoi przez zwierzęta domowe. 4. Polowanie, w tym polowania zbiorowe, przyczyniają się do płoszenia rysi. 6. W całej ostoi, w tym w potencjalnych miejscach rozrodu oraz w rezerwach, nasilają się nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami, motocyklami crossowymi oraz skuterami śnieżnymi (np. rezerwat przyrody Barania Góra), co powoduje płoszenie rysi. Ponadto nielegalny ruch pojazdów mechanicznych umożliwia drogi leśne. 7. Większość istniejących wyciągów i tras narciarstwa zjazdowego położona jest na obrzeżach ostoi. Zwiększa się liczba gmin, które zrealizowały lub planują intensywną rozbudowę infrastruktury narciarskiej, m. in. gmina Szczyrk i Brenna. Budowa kompleksów narciarskich powoduje uszczuplenie dostępnych siedlisk, ograniczenie możliwości przemieszczania się i wzrost niepokojenia zwierząt w ostojach. 8. W ostoi znajduje się kilkanaście schronisk turystycznych oraz baz namiotowych, wśród nich część jest masowo odwiedzana przez turystów, w tym osób w samochodach terenowych, na motocyklach crossowych i skuterach śnieżnych (głównie: schroniska na Skrzycznym, Przysłopie pod Baranią Górą, Błatniej, Szyndzielni, Klimczoku, Czantorii itd.), powoduje to pogorszenie stanu zachowania populacji, ciągle niepokojenie zwierząt i zaśmiecanie obszaru.</p>
Potencjalne		
	<p>1. A04 Wypas 2. B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji 3. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew 4. D01.04 Linie kolejowe 5. F03.02.03 Chwytywanie, trucie, kłusownictwo 6. G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami 7. K03.03 Zawleczenie choroby</p>	<p>1. Brak lub słaba ochrona zwierząt podczas wypasu może prowokować powstawanie szkód w inwentarzu i przyczyniać się do negatywnego nastawienia społeczności lokalnej do potrzeby ochrony gatunku. 2. Prowadzenie prac z zakresu gospodarki leśnej i wzmożona aktywność ludzi może powodować płoszenie, co jest szczególnie niekorzystne w czasie wychowu kociąt. Ponadto istnieje możliwość zaśmiecania terenu. 3. Usuwanie martwych i zamierających drzew z dużymi wypróchnieniami może obniżać liczbę dostępnych schronień (w tym dla kociąt) oraz ukryć niezbędnych podczas zdobywania pokarmu. 4. Sieć linii kolejowych jest słabo rozwinięta, występuje na obrzeżach ostoi. Może mieć jednak wpływ na przemieszczanie się rysi do sąsiednich ostoi. Ewentualna rozbudowa sieci kolejowej może ograniczyć funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, z których korzystają duże drapieżniki. 5. Rysie mogą stawać się ofiarami kłusowników. 6. Większość istniejących tras narciarstwa zjazdowego położona jest na obrzeżach ostoi. Lokalne gminy planują jednak rozbudowę infrastruktury narciarskiej, m. in. w gminie Szczyrk i Brenna, co potencjalnie może spowodować pogorszenie warunków siedliskowych i wzrost niepokojenia rysi. 7. Penetracja kompleksów leśnych przez zwierzęta domowe, a zwłaszcza koty, prowadzić może do rozprzestrzeniania chorób i pasożytów. Zagrożenie FIV jest bardzo duże i może mieć bardzo negatywny wpływ na populację rysia.</p>
Istniejące		
<p>1355 - Wydra Lutra lutra</p>	<p>1. J02.02 Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk</p>	<p>1. Zabudowa poprzeczna w korycie potoku, budowle zbiornika Jezioro Czernańskie powodują ograniczenie swobodnej migracji ryb i wydry (średnia istotność zagrożenia).</p>
Potencjalne		
	<p>1. D01.02 Drogi autostrady 2. D01.03 Parkingi samochodowe i miejsca postojowe 3. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 4. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 5. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 6. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 7. J02.02 Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk</p>	<p>1. Obecność dróg lokalnych, o niewielkim natężeniu ruchu może powodować zwiększoną śmiertelność osobników (skala zagrożenia jest niewielka). 2, 6, 7, 8. Budowa umocnień brzegów, w formie koszy siatkowo-kamiennych lub (lokalnie) murów oporowych czy innych urządzeń/zabezpieczeń/ infrastruktury przeciwoerozyjnych, przeciwpowodziowych, zachowujących spływ oraz zwiększających retencję wód, a także obiektów budowlanych/ urządzeń, np. sportu, turystyki i rekreacji, sieci, urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej, parkingów czy realizacji ścieżek, np. spacerowych i rowerowych może pogarszać warunki występowania gatunku, np. w wyniku zmniejszenia liczby dostępnych kryjówek (zarówno podziemnych jak i nadziemnych). W przypadku stanowisk: Biała Wisielka, Olza-Łączyna, Olza-granica, OlzaSzymcze, obecne są odcinkowe umocnienia brzegów, w formie koszy siatkowo-kamiennych lub (lokalnie) murów oporowych uniemożliwiających założenie kryjówek w tych miejscach, trwale eliminujących roślinność wysoką. Dla stanowiska Biała Wisielka są to umocnienia odcinkowe, umożliwiające egzystowanie osobników gatunku w obrębie tego odcinka ciekłu. Ponadto budowa, np. progów/zabezpieczeń przeciwoerozyjnych, przeciwpowodziowych, urządzeń wodnych i budowli hydrotechnicznych związanych z utrzymaniem wód i ochroną przeciwpowodziową może pogorszyć warunki migracji ryb i wydry. 3, 4. 5. Niszczenie siedliska gatunku, pogorszenie stanu jego ochrony, może być spowodowane przez ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami czy motocyklami crossowymi.</p>

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

	8. J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	
1303 - Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Istniejące	
	1. G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa 2. G05.04 Wandalizm	1. Penetracja jaskiń w okresie zimy powoduje zwiększenie częstości wybudzeń hibernujących nietoperzy oraz przyczynia się do zmian mikroklimatu schronienia. 2. Celowe wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji; rozpalanie ognisk powoduje zmianę warunków mikroklimatu.
	Potencjalne	
1. B Leśnictwo 2. B02.02 Wycinka lasu 3. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew 4. B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania 5. B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) 6. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 7. G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa 8. G05.04 Wandalizm 9. L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	1. Ścinka drzew i prowadzenie szlaków zrywkowych; budowa dróg leśnych. W przypadku przeprowadzenia drogi dojazdowej lub pracy przy użyciu ciężkiego sprzętu istnieje możliwość zniszczenia jaskini, np. poprzez zasypanie otworów wejściowych i/lub korytarzy i sal jaskiniowych, pogorszenie warunków siedliskowych, zanik zimowisk. 2. Wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych może powodować kurczenie się arealu dostępnych żerowisk. 3. Usuwanie martwych i umierających drzew może przyczynić się do likwidacji potencjalnych schronień dziennych. 4. Wycinka drzew znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie jaskiń, może spowodować zaburzenie ciągłości zadrzewień, a przez to utratę tras migracji na żerowisko oraz utratę bezpiecznego dołotu do jaskini. 5. Stosowanie insektycydów może spowodować zubożenie bazy pokarmowej dla nietoperzy. 6. Budowa wyciągów i tras narciarskich; montaż słupów w bliskiej odległości od schronień zimowych może spowodować na etapie budowy infrastruktury narciarskiej pogorszenie warunków siedliskowych, zmiany w kubaturze obiektów, zasypanie otworów i/lub korytarzy i sal jaskiniowych, zanik zimowiska. Ponadto budowa wyciągów i tras narciarskich może poprzez wylesienie i fragmentację terenów leśnych spowodować zmniejszenie żerowisk, utratę tras migracji na żerowiska lub bezpiecznego dołotu do schronień w jaskiniach. 7. Penetracja kolejnych jaskiń w okresie zimy może zwiększyć częstość wybudzeń hibernujących nietoperzy oraz spowodować zmianę mikroklimatu schronienia. 8. Potencjalnym zagrożeniem dla kolejnych obiektów mogą być celowe wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji oraz rozpalanie ognisk, które może powodować zmianę warunków mikroklimatu. 9. Ruchy masowe zboczy, opadanie skał ze ścian i stropów, zawały, mogą spowodować zmniejszenie kubatury próżni skalnych oraz zmianę warunków klimatycznych.	
1308 - Mopek <i>Barbastella barbastellus</i>	Istniejące	
	1. X Brak zagrożeń i nacisków.	1. Nie dotyczy.
	Potencjalne	
1. B Leśnictwo 2. B02.02 Wycinka lasu 3. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew 4. B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania. 5. B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) 6. G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa 7. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 8. G05.04 Wandalizm 9. L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	1. Ścinka drzew i prowadzenie szlaków zrywkowych; budowa dróg leśnych. W przypadku przeprowadzenia drogi dojazdowej lub pracy przy użyciu ciężkiego sprzętu istnieje możliwość zniszczenia obiektu, np. poprzez zasypanie otworów wejściowych i/lub korytarzy i sal jaskiniowych, pogorszenie warunków siedliskowych, zanik zimowisk. 2. Wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych, może powodować kurczenie się arealu dostępnych żerowisk. 3. Usuwanie martwych i umierających drzew może przyczynić się do likwidacji potencjalnych schronień dziennych. 4. Wycinka drzew znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie jaskiń, może spowodować zaburzenie ciągłości zadrzewień, a przez to utratę tras migracji na żerowisko oraz utratę bezpiecznego dołotu do schronień w jaskiniach. 5. Stosowanie insektycydów może spowodować zubożenie bazy pokarmowej dla nietoperzy. 6. Penetracja jaskiń w okresie zimy może zwiększyć częstość wybudzeń hibernujących nietoperzy oraz spowodować zmianę mikroklimatu schronienia. 7. Budowa wyciągów i tras narciarskich; montaż słupów w bliskiej odległości od schronień zimowych może spowodować na etapie budowy infrastruktury narciarskiej pogorszenie warunków siedliskowych, zmiany w kubaturze obiektów, zasypanie otworów i/lub korytarzy i sal jaskiniowych, zanik zimowiska. Ponadto budowa wyciągów i tras narciarskich może poprzez wylesienie i fragmentację terenów leśnych spowodować zmniejszenie żerowisk, utratę tras migracji na żerowiska lub bezpiecznego dołotu do schronień w jaskiniach. 8. Potencjalnym zagrożeniem są celowe wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji; oraz rozpalanie ognisk, które może powodować zmianę warunków mikroklimatu. 9. Ruchy masowe zboczy, opadanie skał ze ścian i stropów, zawały, mogą spowodować zmniejszenie kubatury próżni skalnych oraz zmianę warunków klimatycznych.	

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

1321 - Nocek orzęsiony <i>Myotis emarginatus</i>	Istniejące	
	1. G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa 2. G05.04 Wandalizm	1. Penetracja jaskiń w okresie zimy powoduje zwiększenie częstości wybudzeń hibernujących nietoperzy oraz przyczynia się do zmian mikroklimatu schronienia. 2. Celowe wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji; rozpalanie ognisk powoduje zmianę warunków mikroklimatu.
	Potencjalne	
	1. B Leśnictwo 2. B02.02 Wycinka lasu 3. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew 4. B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania 5. B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) 6. G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa 7. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 8. G05.04 Wandalizm 9. L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	1. Ścinka drzew i prowadzenie szlaków zrywkowych; budowa dróg leśnych. W przypadku przeprowadzenia drogi dojazdowej lub pracy przy użyciu ciężkiego sprzętu istnieje możliwość zniszczenia obiektu, np. poprzez zasypanie otworów wejściowych i/lub korytarzy i sal jaskiniowych, pogorszenie warunków siedliskowych, zanik zimowisk. 2. Wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych, może powodować kurczenie się arealu dostępnych żerowisk. 3. Usuwanie martwych i umierających drzew może przyczynić się do likwidacji potencjalnych schronień dziennych. 4. Wycinka drzew znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie jaskiń, może spowodować zaburzenie ciągłości zadrzewień, a przez to utratę tras migracji na żerowisko oraz utratę bezpiecznego dołotu to jaskini. 5. Stosowanie insektycydów może spowodować zubożenie bazy pokarmowej dla nietoperzy. 6. Penetracja kolejnych jaskiń w okresie zimy może zwiększyć częstość wybudzeń hibernujących nietoperzy oraz spowodować zmianę mikroklimatu schronienia. 7. Budowa wyciągów i tras narciarskich; montaż słupów w bliskiej odległości od schronień zimowych może spowodować na etapie budowy infrastruktury narciarskiej pogorszenie warunków siedliskowych, zmiany w kubaturze obiektów, zasypanie otworów i/lub korytarzy i sal jaskiniowych, zanik zimowiska. Ponadto budowa wyciągów i tras narciarskich może poprzez wylesienie i fragmentację terenów leśnych spowodować zmniejszenie żerowisk, utratę tras migracji na żerowiska lub bezpiecznego dołotu do schronień w jaskiniach. 8. Potencjalnym zagrożeniem dla kolejnych obiektów mogą być celowe wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji oraz rozpalanie ognisk, które może powodować zmianę warunków mikroklimatu. 9. Ruchy masowe zboczy, opadanie skał ze ścian i stropów, zawały, mogą spowodować zmniejszenie kubatury próżni skalnych oraz zmianę warunków klimatycznych.
1323 - Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteini</i>	Istniejące	
	1. X Brak zagrożeń i nacisków.	1. Nie dotyczy.
	Potencjalne	
	1. B Leśnictwo 2. B02.02 Wycinka lasu 3. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew. 4. B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania. 5. B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) 6. G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa 7. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 8. G05.04 Wandalizm 9. L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	1. Ścinka drzew i prowadzenie szlaków zrywkowych; budowa dróg leśnych. W przypadku przeprowadzenia drogi dojazdowej lub pracy przy użyciu ciężkiego sprzętu istnieje możliwość zniszczenia obiektu, np. poprzez zasypanie otworów wejściowych i/lub korytarzy i sal jaskiniowych, pogorszenie warunków siedliskowych, zanik zimowisk. 2. Wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych, może powodować kurczenie się arealu dostępnych żerowisk. 3. Usuwanie martwych i umierających drzew może przyczynić się do likwidacji potencjalnych schronień dziennych. 4. Wycinka drzew znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie jaskiń, może spowodować zaburzenie ciągłości zadrzewień, a przez to utratę tras migracji na żerowisko oraz utratę bezpiecznego dołotu to jaskini. 5. Stosowanie insektycydów może spowodować zubożenie bazy pokarmowej dla nietoperzy. 6. Penetracja jaskiń w okresie zimy może zwiększyć częstość wybudzeń hibernujących nietoperzy oraz spowodować zmianę mikroklimatu schronienia. 7. Budowa wyciągów i tras narciarskich; montaż słupów w bliskiej odległości od schronień zimowych może spowodować na etapie budowy infrastruktury narciarskiej pogorszenie warunków siedliskowych, zmiany w kubaturze obiektów, zasypanie otworów i/lub korytarzy i sal jaskiniowych, zanik zimowiska. Ponadto budowa wyciągów i tras narciarskich może poprzez wylesienie i fragmentację terenów leśnych spowodować zmniejszenie żerowisk, utratę tras migracji na żerowiska lub bezpiecznego dołotu do schronień w jaskiniach. 8. Potencjalnym zagrożeniem są celowe wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji oraz rozpalanie ognisk, które może powodować zmianę warunków mikroklimatu. 9. Ruchy masowe zboczy, opadanie skał ze ścian i stropów, zawały, mogą spowodować zmniejszenie kubatury próżni skalnych oraz zmianę warunków klimatycznych.
1324 - Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Istniejące	
	1. G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa 2. G05.04 Wandalizm	1. Penetracja jaskiń w okresie zimy zwiększająca częstość wybudzeń hibernujących nietoperzy oraz przyczynia się do zmian mikroklimatu schronienia. 2. Celowe wybudzenia nietoperzy ze

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

		stanu hibernacji; rozpalanie ognisk powoduje zmianę warunków mikroklimatu.
		Potencjalne
	1. B Leśnictwo 2. B02.02 Wycinka lasu 3. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew. 4. B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania 5. B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo) 6. G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa 7. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 8. G05.04 Wandalizm 9. L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	1. Ścinka drzew i prowadzenie szlaków zrywkowych; budowa dróg leśnych. W przypadku przeprowadzenia drogi dojazdowej lub pracy przy użyciu ciężkiego sprzętu istnieje możliwość zniszczenia obiektu, np. poprzez zasypanie otworów wejściowych i/lub korytarzy i sal jaskiniowych, pogorszenie warunków siedliskowych, zanik zimowisk. 2. Wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych, może powodować kurczenie się arealu dostępnych żerowisk. 3. Usuwanie martwych i umierających drzew może przyczynić się do likwidacji potencjalnych schronień dziennych. 4. Wycinka drzew znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie jaskiń, może spowodować zaburzenie ciągłości zadrzewień, a przez to utratę tras migracji na żerowisko oraz utratę bezpiecznego dołotu do jaskini. 5. Stosowanie insektycydów może spowodować zubożenie bazy pokarmowej dla nietoperzy. 6. Penetracja kolejnych jaskiń w okresie zimy może zwiększyć częstość wybudzeń hibernujących nietoperzy oraz spowodować zmianę mikroklimatu schronienia. 7. Budowa wyciągów i tras narciarskich; montaż słupów w bliskiej odległości od schronień zimowych może spowodować na etapie budowy infrastruktury narciarskiej pogorszenie warunków siedliskowych, zmiany w kubaturze obiektów, zasypanie otworów i/lub korytarzy i sal jaskiniowych, zanik zimowiska. Ponadto budowa wyciągów i tras narciarskich może poprzez wylesienie i fragmentację terenów leśnych spowodować zmniejszenie żerowisk, utratę tras migracji na żerowiska lub bezpiecznego dołotu do schronień w jaskiniach. 8. Potencjalnym zagrożeniem dla kolejnych obiektów mogą być celowe wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji oraz rozpalanie ognisk, które może powodować zmianę warunków mikroklimatu. 9. Ruchy masowe zboczy, opadanie skał ze ścian i stropów, zawały, mogą spowodować zmniejszenie kubatury próżni skalnych oraz zmianę warunków klimatycznych.
1193 - Kumak górski <i>Bombina variegata</i>		Istniejące
	1. M01.02 Susze i zmniejszenie opadów 2. U Nieznane zagrożenie lub nacisk	1. Mała ilość opadów atmosferycznych (szczególnie w okresie III-V), jak również ciepłe zimy przyczyniają się do zwiększenia suszy i kurczenia się ilości zbiorników wodnych właściwych dla rozrodu kumaków. 2. Z uwagi na niewystarczające rozpoznanie gatunku w obszarze należy przeprowadzić dalsze badania w celu rozpoznania rozmieszczenia gatunku w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony i określenia ewentualnych działań ochronnych.
		Potencjalne
	1. B01 Zalesianie terenów otwartych 2. D01.01 Drogi i ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe 3. E01.04 Inne typy zabudowy 4. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 5. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 6. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 7. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 8. J02.05.04 Zbiorniki wodne 9. K02.03. Eutrofizacja (stałych zbiorników wodnych) 10. K03.04 Drapieżnictwo (ze strony entomofauny i ichtiofauny)	1, 3, 7, 8. Możliwość realizacji różnych przedsięwzięć, np. zbiorników wodnych, retencyjnych i przeciwrumszowych czy wprowadzenia różnych typów obiektów/zabudowy, np. zagrodowej, usług przetwórstwa rolno- spożywczego, gospodarczej związanej z produkcją rolną oraz obsługą produkcji rolniczej i leśnej) lub zalesień może spowodować zniszczenie siedlisk gatunku czy pogorszenie stanu jego ochrony. 2. Utwardzanie szlaków i ścieżek leśnych oraz likwidacja kolein poprzez niwelację ścieżek może powodować utratę miejsc wypełnionych wodą, które są siedliskiem kumaka górskiego. 4, 5, 6. Ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych po drogach i ścieżkach oraz poza nimi, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami, motocyklami crossowymi, może powodować śmiertelność wszystkich form rozwojowych kumaka górskiego. Zagrożenie to szczególnie związane jest z wykorzystywaniem kolein i innych zagłębień na drogach leśnych i szlakach zrywkowych wypełnionych wodą, jako miejsc rozrodu tego gatunku. 9. Eutrofizacja zbiorników wodnych sprzyjająca powolnemu ich wysychaniu oraz związane z procesem zarastania zbiorników wodnych, zwiększenie konkurencyjności międzyosobniczej i międzygatunkowej, a także drapieżnictwa ze strony bezkręgowców (np. larwy ważek, drapieżne chrząszcze wodne) może powodować wzrost śmiertelności kumaków górskich w obszarze oraz ograniczenie miejsc do rozrodu. 10. Obecność ichtio- i entomofauny w zbiornikach wodnych może powodować ograniczenie dogodnych miejsc do rozrodu kumaka górskiego, z powodu wysokiego stopnia drapieżnictwa ryb i bezkręgowców względem skrzeku i larw tego gatunku.
1166 - Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>)		Istniejące/Potencjalne
	1. U Nieznane zagrożenie lub nacisk	1. Nie stwierdzono gatunku w obszarze.

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

2001 - Traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>	Istniejące	
	1. U Nieznane zagrożenie lub nacisk	1. Z uwagi na niewystarczające rozpoznanie gatunku w obszarze należy przeprowadzić dalsze badania w celu rozpoznania rozmieszczenia gatunku w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony i określenia ewentualnych działań ochronnych.
1. B01 Zalesianie terenów otwartych 2. E01.04 Inne typy zabudowy 3. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 4. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 5. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 6. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 7. J02.05.04 Zbiorniki wodne 8. U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Potencjalne	
	1, 2, 6, 7. Możliwość realizacji różnych przedsięwzięć, zbiorników wodnych, retencyjnych i przeciwrumszowych czy wprowadzenia różnych typów obiektów/zabudowy lub zalesień może spowodować zniszczenie siedlisk gatunku czy pogorszenie stanu jego ochrony. 2, 6. Zagrożenie stanowi ewentualna możliwość niszczenia siedlisk gatunku, spowodowania śmiertelności wszystkich form rozwojowych traszki karpackiej, pogorszenia stanu jej ochrony, w wyniku potencjalnej możliwości realizacji celów sportowo-rekreacyjno-turystycznych, lokalizacji obiektów budowlanych wraz z towarzyszącym wzrostem presji turystycznej. 3, 4, 5. Ruch rowerowy i pojazdów zmotoryzowanych po drogach i ścieżkach oraz poza nimi, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami, motocyklami crossowymi, może powodować śmiertelność wszystkich form rozwojowych traszki karpackiej. Zagrożenie to szczególnie związane jest z wykorzystywaniem kolein i innych zagłębień na drogach leśnych i szlakach zrywkowych wypełnionych wodą, jako miejsc rozrodu tego gatunku. 8. Z uwagi na niewystarczające rozpoznanie gatunku w obszarze należy przeprowadzić dalsze badania w celu rozpoznania rozmieszczenia gatunku w obszarze oraz rozpoznania jego stanu ochrony i określenia ewentualnych działań ochronnych.	
1096 - Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> 1163- Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> 5264- Brzanka <i>Barbus carpathicus</i> 1084 - Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	Istniejące/Potencjalne	
	1. U Nieznane zagrożenie lub nacisk.	1. Nie stwierdzono gatunku w obszarze.
4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	Istniejące	
	1. H05.01 Odpadki i odpady stałe	1. W tej kategorii niebezpieczeństwo stanowią głównie pojemniki spożywcze szklane oraz z tworzywa, powodujące łatwe uwięzienie owadów, a uniemożliwiające wydostanie się. Jednostkowe przypadki z tej kategorii zagrożeń napotkano w obrębie stanowiska „Dolina Zimnika” jako pozostałości po niefrasobliwych turystach.
1. B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji 2. B02.02 Usunięcie wszystkich drzew 3. B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew 4. E01.04 Inne typy zabudowy 5. F03.02.01 Kolekcjonowanie 6. G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze 7. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych 8. G01.03 Pojazdy zmotoryzowane 9. G01.08 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku	Potencjalne	
	1. Prace z zakresu gospodarki leśnej, głównie związane ze ścinką drzew i zrywką drewna, usuwaniem martwych drzew czy lokalizacją szlaków zrywkowych, a w szczególności ich intensyfikacja związana z zamieraniem świerczyn mogą przyczynić się do pogorszenia warunków siedliskowych, mechanicznego zniszczenia siedliska gatunku. 2. Oddziaływanie tej kategorii zagrożenia może doprowadzić do znaczącego obniżenia jakości siedliska bądź jego fragmentacji z zanikiem włącznie. Usuwanie martwej biomasy drzewnej z siedliska eliminuje istotny dla przebiegu pełnego cyklu rozwojowego biegacza komponent ekosystemu. Zręby w obrębie siedlisk wywierają niekorzystny wpływ na ich mikroklimat. Specyficznym problemem może być wielkopowierzchniowe pozyskanie drewna wymuszone przez np. gradacje owadów (w Karpatach Zachodnich kornik drukarz). Skutki tego bywają trudne do przewidzenia i mogą objąć drastyczne zmiany stosunków wodnych, a w skrajnych przypadkach całkowity zanik stabilnych dotąd cieków. 3. Brak wystarczającej ilości martwej biomasy drzewnej, która zapewni możliwość przebiegu pełnego cyklu rozwojowego biegacza urozmaiconego, może doprowadzić do znaczącego obniżenia jakości siedliska bądź jego fragmentacji z zanikiem włącznie. Ten typ zagrożenia stwierdzono na stanowisku „Dolina Zimnika”. 4, 10. Zagrożenie stanowi ewentualna możliwość niszczenia siedlisk gatunku, spowodowania śmiertelności biegacza urozmaiconego, pogorszenia stanu jego ochrony, w wyniku potencjalnej możliwości realizacji celów sportowo-rekreacyjno-turystycznych, lokalizacji obiektów budowlanych wraz z towarzyszącym wzrostem presji turystycznej.	

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

<p>10. G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna 11. J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie 12. J03.02.01 Zmniejszenie migracji/ bariery dla migracji 13. J03.02.03 Zmniejszenie wymiany materiału genetycznego</p>	<p>5. Ewentualny zbiór osobników w celach kolekcjonerskich mógłby spowodować zmniejszenie liczebności populacji w obszarze. Jednak z uwagi na trudności w pozyskaniu okazów bez użycia odpowiednich technik, a przede wszystkim ze względu na istniejącą ochronę prawną, zagrożenie to można uznać za mało prawdopodobne. 7. Z uwagi na sąsiedztwo szlaków turystycznych w pobliżu stanowisk biegacza urozmaiconego możliwe jest zagrożenie związane z rozdeptywaniem jego stanowiska. 6, 7, 8, 9. Ruch rowerowy, pojazdów zmotoryzowanych, np. nielegalne przejazdy samochodami terenowymi, quadami czy motocyklami crossowymi oraz „dzikie” biwakowanie na stanowiskach biegacza urozmaiconego może spowodować mechaniczne zniszczenie jego siedliska i pogorszenie stanu ochrony gatunku. 11, 12, 13. Inwestycje zabudowy hydrotechnicznej, a w szczególności zabudowa wzdłuż cieków wodnych i związane z tymi działaniami przekształcenie strefy brzegowej, może spowodować fragmentację siedliska biegacza urozmaiconego oraz stworzyć przeszkody dla swobodnego przepływu genów tego gatunku.</p>
--	---

Źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 4 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005

Tabela 25 Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 PLB240002 Beskid Żywiecki.

Zagrożenia		Opis zagrożenia
I	1. koszenie / ścinanie trawy; 2. zabudowa rozproszona; 3. zalesianie terenów otwartych; 4. zaniechanie produkcji uprawnej; (i)	1. Niewłaściwa technika oraz niedostosowanie terminów koszenia do fenologii gatunku.; 2. Utrata miejsc lęgowych wskutek przeznaczania terenów otwartych pod zabudowę głównie rozproszoną.; 3. Utrata siedlisk żerowania na wskutek przeznaczania łąk i pastwisk do zalesienia.; 4. Utrata siedlisk lęgowych w związku z zaniechaniem użytkowania rolniczego gruntów, czego wynikiem jest naturalna sukcesja roślinności drzewiastej.; 5. Utrata siedlisk właściwych dla gatunku oraz zwiększona śmiertelność w trakcie prowadzenia prac w wyniku intensyfikacji gospodarki łąkowej poprzez podsiew szlachetnych gatunków traw, sztuczne nawożenie i mechanizację prac.;
P	5. intensywne wieloletnie uprawy niedrzewne / intensyfikacja	1. Utrata miejsc gniazdowania i żerowania w związku z eliminacją z lasu dziuplastych, martwych i obumierających drzew głównie liściastych.; 2. Przypadkowe zniszczenie lęgu lub płoszenie w trakcie prac leśnych.; 3. Utrata siedlisk lęgowych wskutek użytkowania rębego.; 4. Utrata siedlisk lęgowych w wyniku wielkopowierzchniowego rozpadu drzewostanów.;
I	1. niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;	1. Brak wiedzy odnośnie siedlisk gatunku może spowodować ich degradację i zmniejszenie areалу lęgowego.;
P	brak	
I	1. usuwanie martwych i umierających drzew; 2. Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; 3. wycinka lasu;	1. Utrata miejsc gniazdowania i żerowania w związku z eliminacją z lasu dziuplastych, martwych i obumierających drzew głównie liściastych.; 2. Przypadkowe zniszczenie lęgu lub płoszenie w trakcie prac leśnych.; 3. Utrata siedlisk lęgowych wskutek użytkowania rębego.; 4. Utrata siedlisk lęgowych w wyniku wielkopowierzchniowego rozpadu drzewostanów.;
P	4. inne naturalne katastrofy;	
I	1. Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; 2. usuwanie martwych i umierających drzew; 3. wycinka lasu;	1. Przypadkowe zniszczenie lęgu lub płoszenie w trakcie prac leśnych.; 2. Utrata miejsc gniazdowania i żerowania w związku z eliminacją z lasu dziuplastych, martwych i obumierających drzew głównie liściastych.; 3. Utrata siedlisk lęgowych wskutek użytkowania rębego.; 4. Utrata siedlisk lęgowych w wyniku wielkopowierzchniowego rozpadu drzewostanów.;
P	4. inne naturalne katastrofy;	
I	1. Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; 2. usuwanie martwych i umierających drzew; 3. wycinka lasu;	1. Przypadkowe zniszczenie lęgu lub płoszenie w trakcie prac leśnych.; 2. Utrata miejsc gniazdowania i żerowania w związku z eliminacją z lasu dziuplastych, martwych i obumierających drzew głównie liściastych.; 3. Utrata siedlisk lęgowych wskutek użytkowania rębego.; 4. Utrata siedlisk lęgowych w wyniku wielkopowierzchniowego rozpadu drzewostanów.;
P	4. inne naturalne katastrofy;	
I	1. narciarstwo, w tym poza trasami; 2. pojazdy zmotoryzowane; 3. Polowanie; 4. wycinka lasu; 5. Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; 6. drapieżnictwo; 7. niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;	1. Zmniejszona przeżywalność osobników w okresie zimowym w związku z ciągłym stresem.; 2. Porzucenie lęgów w wyniku płoszenia przez pojazdy mechaniczne.; 3. Płoszenie w szczególności w trakcie prowadzenia polowań zbiorowych.; 4. Utrata siedlisk lęgowych wskutek użytkowania rębego.; 5. Ogr. ar. siedl. w wyn. utr. drze. w zb. duż. zw. Płosz. przez poj. Leś. i nieleg. ruch poj. silnik., zmn. areалу dogod. do gniazd. i żerow. przez bud. dróg leś. i szl. zry. Zmn. suk. lęg. w wyn. przyp. znisz. lęgu lub płosz. w trak. pr. leś.; 6. Ograniczanie sukcesu lęgowego głuszca.; 7. Brak wiedzy odnośnie dokładnej lokalizacji tokowisk gatunku uniemożliwia zaplanowanie ochrony czynnej i biernej.; 8. Budowa kolejek linowych i naziemnych usprawniających łatwy i szybki dostęp do terenów będących siedliskami głuszca.; 9. Fragmentacja zwartych kompleksów leśnych, wzrost penetracji w siedliskach głuszca.; 10. Utrata siedlisk lęgowych w wyniku wielkopowierzchniowego rozpadu drzewostanów.;
P	8. Usprawniony dostęp do obszaru; 9. kompleksy narciarskie; 10. inne naturalne katastrofy;	
I	1. niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;	1. Brak wiedzy odnośnie siedlisk gatunku może spowodować ich degradację i zmniejszenie areалу lęgowego.; 2. Synantropizacja gatunku, możliwość zatruc i infekcji w wyniku świadomego dokarmiania ptaków oraz pozostawiania resztek pożywienia przy szlakach i miejscach biwakowych.;
P	2. turystyka górską, wspinaczka, speleologia;	

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zagrożenia		Opis zagrożenia
I	1. Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; 2. zalesianie terenów otwartych; 3. wycinka lasu; 4. niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; 5. zabudowa rozproszona; 6. zarzucenie pasterstwa, brak wypasu;	1. Przypadkowe zniszczenie łąg lub płośnie w trakcie prac leśnych w związku z brakiem informacji odnośnie lokalizacji miejsc łągowych.; 2. Utrata siedlisk żerowania wskutek przeznaczania łąk i pastwisk do zalesienia.; 3. Utrata siedlisk łągowych wskutek planowego użytkowania rębego; 4. Brak wiedzy odnośnie miejsc łągowych gatunku może spowodować przypadkowe zniszczenie stanowiska łągowego. Brak wiedzy odnośnie żerowisk uniemożliwia zaplanowanie ochrony czynnej.; 5. Utrata żerowisk wskutek przeznaczanie terenów otwartych pod zabudowę głównie rozproszoną.; 6. Utrata siedlisk żerowania wynikająca z zaniechania użytkowania rolniczego gruntów czego wynikiem jest naturalna sukcesja roślinności drzewiastej.; 7. Kolizje z liniami energetycznymi napowietrznymi.; 8. Możliwe zniszczenie stanowiska łągowego w obszarze.; 9. Utrata siedlisk łągowych w wyniku wielkopowierzchniowego rozpadu drzewostanów.;
P	7. napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; 8. kłusownictwo; 9. inne naturalne katastrofy;	
I	1. regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych; 2. niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; 3. Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej;	1. Utrata naturalnych siedlisk gatunków wskutek zniekształcania naturalnego biegu potoków. Obniżenie sukcesu łągowego gatunku w wyniku przypadkowego niszczenia miejsc gniazdowania w trakcie konserwacji istniejącej zabudowy hydrotechnicznej.; 2. Brak wiedzy odnośnie najlepiej zachowanych siedlisk gatunku może spowodować ich degradację i zmniejszenie arealu łągowego.;
P	brak	3. Zrywka drewna potokami, która przez deformacje den potoków oraz długotrwałe zmętnianie wody ogranicza możliwości żerowania.;
I	1. regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych; 2. Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej; 3. niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;	1. Utrata naturalnych siedlisk gatunków wskutek zniekształcania naturalnego biegu potoków. Obniżenie sukcesu łągowego gatunku w wyniku przypadkowego niszczenia miejsc gniazdowania w trakcie konserwacji istniejącej zabudowy hydrotechnicznej.; 2. Zrywka drewna potokami, która przez deformacje den potoków oraz długotrwałe zmętnianie wody ogranicza możliwości żerowania.; 3. Brak wiedzy odnośnie najlepiej zachowanych siedlisk gatunku może spowodować ich degradację i zmniejszenie arealu łągowego.;
P	brak	
I	1. zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; 2. zabudowa rozproszona; 3. wycinka lasu; 4. Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; 5. zalesianie terenów otwartych;	1. Utrata siedlisk żerowania wynikająca z zaniechania użytkowania rolniczego gruntów czego wynikiem jest naturalna sukcesja roślinności drzewiastej.; 2. Utrata żerowisk wskutek przeznaczanie terenów otwartych pod zabudowę głównie rozproszoną.; 3. Utrata siedlisk łągowych wskutek planowego użytkowania rębego.; 4. Przypadkowe zniszczenie łąg lub płośnie w trakcie prac leśnych.; 5. Utrata siedlisk żerowania wskutek przeznaczania łąk i pastwisk do zalesienia.; 6. Utrata siedlisk łągowych w wyniku wielkopowierzchniowego rozpadu drzewostanów.; 7. Kolizje z liniami energetycznymi napowietrznymi.;
P	6. inne naturalne katastrofy; 7. napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne;	
I	1. usuwanie martwych i umierających drzew; 2. zalesianie terenów otwartych; 3. Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; 4. wycinka lasu;	1. Utrata miejsc gniazdowania w związku z eliminacją z lasu dziuplastych, martwych i obumierających drzew.; 2. Utrata siedlisk żerowania wskutek przeznaczania łąk i pastwisk do zalesienia.; 3. Przypadkowe zniszczenie łąg lub płośnie w trakcie prac leśnych.; 4. Utrata siedlisk łągowych wskutek planowego użytkowania rębego.; 5. Utrata siedlisk łągowych w wyniku wielkopowierzchniowego rozpadu drzewostanów.; 6. Kolizje z liniami energetycznymi napowietrznymi.;
P	5. inne naturalne katastrofy; 6. napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne;	
I	1. zarzucenie pasterstwa, brak wypasu;	1. Utrata siedlisk łągowych wynikająca z zaniechania użytkowania rolniczego gruntów, czego wynikiem jest naturalna sukcesja roślinności drzewiastej.;
P		
I	1. wycinka lasu; 2. usuwanie martwych i umierających drzew; 3. Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji;	1. Utrata siedlisk łągowych wskutek użytkowania rębego.; 2. Utrata miejsc gniazdowania w związku z eliminacją z lasu dziuplastych, martwych i obumierających drzew.; 3. Przypadkowe zniszczenie łąg lub płośnie w trakcie prac leśnych.; 4. Utrata siedlisk łągowych w wyniku wielkopowierzchniowego rozpadu drzewostanów.;
P	4. inne naturalne katastrofy;	
I	1. usuwanie martwych i umierających drzew; 2. Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; 3. wycinka lasu;	1. Utrata miejsc gniazdowania w związku z eliminacją z lasu dziuplastych, martwych i obumierających drzew.; 2. Przypadkowe zniszczenie łąg lub płośnie w trakcie prac leśnych.; 3. Utrata siedlisk łągowych wskutek planowego użytkowania rębego.; 4. Utrata siedlisk łągowych w wyniku wielkopowierzchniowego rozpadu drzewostanów.;
P	4. inne naturalne katastrofy;	

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Tabela 26 Analiza zagrożeń obszaru istotnych z punktu widzenia planowania przestrzennego w zasięgu obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006

Zagrożenia istniejące (i) oraz potencjalne (p)	Opis zagrożenia
Inne typy zabudowy (p)	- możliwość lokalizowania sezonowych urządzeń sportu i rekreacji, zadrzewienia, zakrzewienia, tras turystycznych, dróg dojazdowych do pól, nieuciążliwych obiektów i tras infrastruktury technicznej, - do zniszczenia siedliska może dojść również w przypadku dopuszczonej w dokumentach planistycznych realizacji obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, zabudowy zagrodowej oraz urządzeń infrastruktury technicznej;
Infrastruktura sportowa i rekreacyjna (p)	- zagrożenie związane z utratą stanowisk gatunku lub pogorszeniem warunków siedliskowych związane jest z możliwością lokalizowania urządzeń wyciągowych i tras zjazdowych, - potencjalnie dalszy rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, - zmniejszenie zasobów oraz pogorszenie specyficznej struktury i funkcjonowania, w wyniku potencjalnej możliwości rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej, realizacja urządzeń wyciągowych i rozbudowa tras zjazdowych oraz lokalizacji sezonowych urządzeń sportowych i rekreacyjnych wraz z wzrostem presji turystyki, - potencjalna możliwość realizacji sezonowych urządzeń sportu i rekreacji bez obiektów kubaturowych oraz sezonowych urządzeń sportu i rekreacji bez obiektów kubaturowych, - potencjalna możliwość lokalizacji urządzeń sportu i turystyki, np. trasa narciarska z dopuszczeniem realizacji wyciągów narciarskich linowych i orczykowych oraz instalacji sztucznego śnieżenia, odwodnienia i oświetlenia tras narciarskich;
Zalesianie terenów otwartych (p)	zagrożenie stanowi przeznaczenie w dokumentach planistycznych terenu obejmującego stanowiska gatunku jako tereny projektowanych zalesień; wprowadzenie zalesień może spowodować utratę stanowisk gatunku;
Infrastruktura sportowa i rekreacyjna (i)	kumulacja ruchu turystycznego, szlaki turystyczne, schronisko, wyciągi;
Inne formy transportu i komunikacji (p)	możliwość realizacji m.in.: ścieżki, drogi, parkingi, drogi dojazdowe do pól, urządzenia infrastruktury technicznej - zgodnie z przeznaczeniem uzupełniającym;
Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem etc. (p)	zabudowa zagrodowa w PGL LP, urządzenia infrastruktury technicznej np. wodociągowe, ciepłownicze, elektroenergetyczne, gazowe, telekomunikacyjne, kanalizacji sanitarnej - zgodnie z przeznaczeniem uzupełniającym;
Narciarstwo, w tym poza trasami (i, p)	- fragmentacja siedliska spowodowana poprowadzeniem tras zjazdowych, w tym przy granicy lasu oraz zjazdy poza trasami, szczególnie przy niskiej pokrywie śnieżnej powodują mechaniczne uszkodzenie świerków; dodatkowo teren jest zaśmiecany, - niszczenie zarośli kosodrzewiny, uszkodzenie pędów kosodrzewiny w okresie małej pokrywy śnieżnej, - niepokoje w sezonie zimowym, szczególnie istotne najbliższe miejsc gawrowania, np. ośrodek narciarski w masywie Pilska, gdzie wpływ jest największy oraz wyciąg i trasa zjazdowa na Hali Rysiance i Hali Lipowskiej;
Inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych (p)	ewentualna możliwość dalszego pogorszenia warunków wodnych, np. związane z realizacją ścieżek, dróg, parkingów, dróg dojazdowych do pól, urządzeń infrastruktury technicznej
Inne formy transportu i komunikacji (p)	możliwość realizacji, m.in.: infrastruktury technicznej oraz dopuszczeniem rowerowej i konnej we wszystkich sołectwach lokalizacji tras turystyki pieszej, narciarskiej; możliwość realizacji linia energetyczna średniego napięcia 15 kV;
Zabudowa rozproszona (p)	zmniejszenie zasobów oraz pogorszenie specyficznej struktury i funkcji, głównie przez fragmentaryzację płatów, mechaniczne zniszczenie lub wkroczenie obcych gatunków inwazyjnych w wyniku rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjno-turystycznej oraz rozbudowy zabudowy; może nast. przekształcenie łąk na pielęgnowane i intensywnie koszone trawniki;
Drogi, autostrady (i)	- wiele dróg poprowadzono wzdłuż potoków, umocniono brzegi potoków od strony dróg przyczyniając się do ograniczenia arealów płatów, fragmentacji, rozprzestrzeniania gatunków synantropijnych; wzrosła penetracja przez ludzi ingerencja w swobodny bieg potoku, umocnienie brzegu od strony drogi, ograniczenie przestrzeni koryta potoku, - wzrasta izolacja obszaru od innych karpackich kompleksów leśnych; wzrost ruchu kołowego na drogach lokalnych powoduje wzrost efektu bariery i zagrożenie kolizjami z pojazdami;
Zabudowa rozproszona (i)	- bliskie sąsiedztwo domów powoduje zwiększoną penetrację, zaśmiecanie i zanieczyszczanie wody, - postępująca zabudowa enklaw śródładowych, ciągła zabudowa wzdłuż dróg oraz grodzenie działek prowadzi do ograniczenia możliwości przemieszczania się zwierząt, wzrostu aktywności ludzi wewnątrz obszaru oraz intensyfikacji penetracji ostoi przez zwierzęta domowe;
Drogi autostrady (p)	. ewentualna modernizacja drogi biegnącej wzdłuż potoku może stanowić zagrożenie związane ze zniszczeniem płatów siedliska;
Zabudowa rozproszona (p)	- tendencja do zajmowania nowych terenów pod zabudowę, lokalizowanie domów w bliskim sąsiedztwie potoków powoduje potencjalne zagrożenie wzrostem antropopresji, zwiększenia penetracji, zaśmiecania i zanieczyszczania wody, - realizacja zapisów dokumentów planistycznych (tj. zabudowy, w tym letniskowej), w obrębie płatów lub ich sąsiedztwie może zmniejszyć zasoby siedliskowe oraz pogorszyć specyficzne strukturę i funkcje płatów, fragmentaryzację, mechaniczne zniszczenie lub wkroczenie obcych gatunków inwazyjnych;

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (p)	realizacja zapisów dokumentów planistycznych (zalesianie, zadrzewianie, zakrzewianie, zadarnianie), w obrębie płatów siedliska może doprowadzić do obniżenia oceny stanu zachowania siedliska poprzez zmniejszenie powierzchni siedliska oraz pogorszenie oceny specyficznej struktury i funkcji;
Kompleksy narciarskie (i)	- pogorszenie warunków siedliskowych, fragmentacja siedliska spowodowana została wycięciem drzew pod trasy zjazdowe; zagrożenie stanowi również brak wiedzy na temat samego użytkowania narciarskiego na populację damiówki tatrzańskiej, - pogorszenie warunków siedliskowych, niepokojenie w sezonie zimowym, szczególnie istotne w centrach terytoriów wilków, np. ośrodek narciarski w masywie Pilska, oraz wyciąg i trasa zjazdowa na Hali Rysiance i Hali Lipowskiej;
Infrastruktura sportowa i rekreacyjna (p)	potencjalne zagrożenie dla populacji damiówki tatrzańskiej jest możliwość rozbudowy lub powstanie obiektów infrastruktury turystyczno-rekreacyjno-sportowej, tworzenie się lub rozbudowa kompleksów narciarskich pociągająca za sobą dalszą fragmentację siedliska i wzrost antropopresji;
Drogi kolejowe, w tym TGV (p)	potencjalnie sieć linii kolejowych może mieć wpływ na przemieszczanie się rysy do sąsiednich ostoi;
Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne (i)	w obszarze jest kilkanaście schronisk turystycznych oraz baz namiotowych, część jest masowo odwiedzana przez turystów w tym przez osoby w sam. ter., na motorach cross i skuterach śnieżnych, przyczynia się do pogorszenia stanu zachowania populacji, ciągłego niepokoju zwierząt i zaśmiecania;

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006

Do najważniejszych problemów i zagrożeń środowiska przyrodniczego w gminie Węgierska Górka należy zaliczyć:

- zjawiska o charakterze morfodynamicznym,
- położenie w strefach szczególnego zagrożenia powodzią,
- nieuregulowaną gospodarkę wodno – ściekowa,
- ciągi komunikacyjne o wysokim natężeniu (linia kolejowa, droga krajowa),
- niewłaściwe nawożenie,
- stosowanie nieekologicznych czynników grzewczych,
- zanieczyszczenie powietrza,
- dzikie wysypiska odpadów,
- niewłaściwie prowadzone zabiegi melioracyjne,
- zmniejszanie się powierzchni biologicznie czynnej,
- zmniejszanie powierzchni siedlisk wilgotnych i podmokłych,
- wyznaczanie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę w obrębie cieków wodnych – degradacja naturalnej obudowy biologicznej cieków wodnych,
- zanikanie gatunków roślin,
- gatunki synantropijne na terenach zainwestowanych,
- przesadne dogęszczenie zabudowy,
- zmniejszanie się powierzchni terenów zieleni wysokiej,
- zwiększająca się gęstość dróg,
- niedostosowanie architektury i kubatury obiektów do walorów otoczenia,
- nadmierna presja turystyczna.

2.6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu wspólnotowym i międzynarodowym istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego zostały ustanowione poprzez wskazanie obszarów Natura 2000.

Celem utworzenia sieci Natura 2000 jest zachowanie zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w skali Europy, jak i typowych siedlisk charakterystycznych dla regionów biogeograficznych. Celem ochrony – indywidualnym na każdym z obszarów są gatunki roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków, dla których wyznacza się Obszary Specjalnej Ochrony - OSO) oraz typy siedlisk spełniające kryteria określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U. Nr 77, poz. 510).

Celem ochrony środowiska na obszarze PLB240002 Beskid Żywiecki jest ochrona ptaków. Występują tu co najmniej 4 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej,

1 gatunek z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje powyżej 1% populacji krajowej (C6) głuszca (PCK).

Celem ochrony środowiska na obszarze PLH240006 Beskid Żywiecki jest ochrona siedlisk. Występuje tu 21 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Spośród licznych zbiorowisk roślinnych, których stwierdzono tu 56, należy zwrócić uwagę na unikatową w polskich Karpatach postać zespołu *Valeriano-Caricetum flavae*, z udziałem czosnku syberyjskiego *Allium sibiricum* i niebielistki trwałej *Swertia perennis subsp. alpestris* oraz na obecność na wierzchołkach i grzbietach górskich torfowisk. W obszarze stwierdzono występowanie 21 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Kompleksy leśne stanowią ostoje dużych drapieżników (niedźwiedzia, wilka i rysia). W masywie Pilska znajduje się jedno z 3 znanych z Polski stanowisk darniówki tatrzańskiej (endemit karpacki).

Celem ochrony środowiska na obszarze PLH240005 Beskid Śląski jest ochrona siedlisk. Zidentyfikowano tu 17 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Wśród nich jednymi z cenniejszych są zachowane fragmenty lasów o charakterze naturalnym (północno-wschodnie stoki Baraniej Góry). Masyw Baraniej Góry jest centrum występowania w Polsce dolnoregłowego boru na torfie *Bazzanio-Piceetum*, jednej z form siedliska 91D0. Obszar jest też jednym z centrów występowania dolnoregłowego boru jodłowo-świerkowego (dolnoregłowa forma siedliska 9140); występuje tu unikatowy ekotyp tzw. świerka istebniańskiego. Na terenie północnej części Beskidu śląskiego (ze względu na: chłodny i wilgotny klimat, dużą ilość opadów oraz strome, pokryte rumoszem skalnym stoki) rozwijają się dość licznie lasy jaworowe z miesięcznicą trwałą *Lunario-Aceretum* (9180). Znacznym zróżnicowaniem wyróżnia się także roślinność nieleśna, w tym szczególnie interesujące są murawy kserotermiczne na górze Tuł. Beskid śląski charakteryzuje się największą liczbą jaskiń i schronisk skalnych (siedlisko 8310) w obrębie polskich Karpat Zewnętrznych. Tutaj też znajduje się największa z tych jaskiń - jaskinia w Trzech Kopcach o długości 947,5 m. W obszarze liczne są wychodnie skalne, na których wykształcają się zbiorowiska szczelin skalnych (kod 8220). Stwierdzono tu 21 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to ostoja fauny typowej dla puszczy karpackiej.

Cele ochrony środowiska na szczeblu krajowym na obszarze objętym opracowaniem ustanowione są poprzez utworzenie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz Żywieckiego Parku Krajobrazowego.

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego został utworzony ze względu na szczególne wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe Beskidu Śląskiego, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania, zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego.

Żywiecki Park Krajobrazowy został utworzony ze względu na ochronę i kształtowanie środowiska i krajobrazu, mającą na celu ochronę najpiękniejszych partii Beskidu Żywieckiego, bogatą tradycję regionu ze znacznym udziałem zbiorowisk naturalnych oraz bogatym światem zwierząt.

Cele ochrony środowiska na szczeblu krajowym zostały także ustanowione poprzez przyjęcie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły¹², określającego cele

¹² Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300).

środowiskowe dla wód powierzchniowych i podziemnych oraz obszarów chronionych. W cyklu planistycznym 2022–2027 cele środowiskowe zostały ustalone w odniesieniu do wymagań dla stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Zgodnie z art. 4 ust. 1 Ramowej Dyrektywy Wodnej celem dla wód powierzchniowych jest: nie pogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych; osiągnięcie co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych; stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych; odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych; osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych. Zgodnie z powyższym, celem środowiskowym dla części wód niewyznaczonych jako SCW (sztuczne części wód) lub SZCW (silnie zmienione części wód), którym w konsekwencji nadano status NAT (naturalne części wód), jest: dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny, w przypadku oceny z monitoringu wód wskazującej na stan dobry lub zły; bardzo dobry stan ekologiczny, w przypadku JCWP, dla których wyniki monitoringu wskazują na bardzo dobry stan ekologiczny; stan dobry, w przypadku JCWP niemonitorowanych; spełnienie warunków określonych dla obszarów chronionych. W przypadku części wód wyznaczonych jako SCW lub SZCW celem środowiskowym jest: dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny, w przypadku oceny z monitoringu wód wskazującej na stan dobry lub zły; maksymalny potencjał ekologiczny w przypadku JCWP, dla których wyniki monitoringu wskazują na maksymalny potencjał ekologiczny; stan dobry w przypadku JCWP niemonitorowanych; spełnienie warunków określonych dla obszarów chronionych. Celem środowiskowym dla JCWP RW i RWr jest również zapewnienie drożności cieków dla migracji ryb¹³.

Zgodnie z art. 59 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne celem środowiskowym dla Jednolitych Części Wód Podziemnych jest: zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu; ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć dobry stan. Działania służące osiągnięciu ustalonych dla JCWPd celów środowiskowych polegają w szczególności na stopniowym redukowaniu zanieczyszczenia wód podziemnych przez odwracanie znaczących i utrzymujących się tendencji wzrostowych zanieczyszczenia powstałego w wyniku działalności człowieka. Podstawowym celem środowiskowym dla JCWPd jest utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu, definiowanego w art. 2 RDW jako stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony jako co najmniej „dobry”. Ogólny stan JCWPd określany jest zatem na podstawie oceny stanu ilościowego oraz oceny stanu chemicznego JCWPd, przy czym o ogólnej ocenie stanu decyduje gorszy wynik. Ocena stanu JCWPd w rozumieniu RDW i DWP jest kontrolą stanu środowiska wodnego wykonywaną w określonych odstępach czasu. Nastawiona jest głównie na zidentyfikowanie wielkoobszarowych zagrożeń i ich wpływu na środowisko wodne (ocena wpływu)

¹³ Ibidem.

z pominięciem oddziaływań o zasięgu lokalnym, niemających znaczenia w skali całej JCWPd. W Planie Gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego i ilościowego.

Projekt planu ogólnego gminy Węgierska Górka uwzględnia realizację celów ochrony środowiska wynikających z aktów prawa międzynarodowego, unijnego oraz krajowego, mających zastosowanie na tym etapie planowania przestrzennego.

3. Oddziaływanie ustaleń projektu na środowisko

3.1. Rodzaje i skala przewidywanych oddziaływań na środowisko

Celem sporządzenia planu ogólnego gminy Węgierska Górka jest dostosowanie systemu planowania przestrzennego do wymogów ustawowych oraz uporządkowanie dotychczasowych ustaleń planistycznych w ramach nowej formy aktu prawa miejscowego, jak również wprowadzenie modyfikacji ukierunkowanych na poszerzenie istniejących stref inwestycyjnych i struktur osadniczych.

W projekcie planu ogólnego gminy Węgierska Górka wyznacza się następujące strefy planistyczne:

- Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW):
 - profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną (SJ):
 - profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
 - profil dodatkowy (wariant 2): teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ):
 - profil podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
 - profil dodatkowy (wariant 2): teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa usługowa (SU):
 - profil podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,

- profil dodatkowy (wariant 2): teren składów i magazynów, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa handlu wielkopowierzchniowego (SH):
 - profil podstawowy: teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy: teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa gospodarcza (SP):
 - profil podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy: teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa produkcji rolniczej (SR):
 - profil podstawowy: teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy: teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa infrastrukturalna (SI):
 - profil podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren usług, teren zieleni urządzonej,
 - profil dodatkowy (wariant 2): teren usług, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej,
 - profil dodatkowy (wariant 3): teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej,
 - profil dodatkowy (wariant 4): teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód.
- Strefa zieleni i rekreacji (SN):
 - profil podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren usług kultury i rozrywki,
 - profil dodatkowy (wariant 2): teren usług sportu i rekreacji,
 - profil dodatkowy (wariant 3): teren usług sportu i rekreacji, teren usług gastronomii,
 - profil dodatkowy (wariant 4): teren usług sportu i rekreacji, teren usług gastronomii, teren zieleni naturalnej,
 - profil dodatkowy (wariant 5): teren usług sportu i rekreacji, teren usług gastronomii, teren zieleni naturalnej, teren lasu,
 - profil dodatkowy (wariant 6): teren usług sportu i rekreacji, teren usług gastronomii, teren zieleni naturalnej, teren lasu,
 - profil dodatkowy (wariant 7): teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej, teren lasu,
 - profil dodatkowy (wariant 8): teren usług sportu i rekreacji, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej,

- profil dodatkowy (wariant 9): teren usług sportu i rekreacji, teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej, teren lasu,
- profil dodatkowy (wariant 10): teren usług sportu i rekreacji, teren zieleni naturalnej, teren lasu,
- profil dodatkowy (wariant 11): teren usług turystyki, teren zieleni naturalnej,
- profil dodatkowy (wariant 12): teren zieleni naturalnej, teren lasu.
- Strefa cmentarzy (SC):
 - profil podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy: teren usług kultu religijnego, teren zieleni naturalnej.
- Strefa otwarta (SO):
 - profil podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren zieleni urządzonej,
 - profil dodatkowy (wariant 2): brak.
- Strefa komunikacyjna (SK):
 - profil podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji,
 - profil dodatkowy (wariant 1): teren drogi zbiorczej, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód,
 - profil dodatkowy (wariant 2): teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód.

Zmiany zagospodarowania terenów, wprowadzone do projektu planu ogólnego, obejmują:

- przyrosty terenów przeznaczonych do zainwestowania na łącznej powierzchni ok. 175,33 ha:
 - strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ) o powierzchni ok. 152,80 ha,
 - strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową (SZ) o powierzchni ok. 0,08 ha,
 - strefy usługowej (SU) o powierzchni ok. 10,17 ha,
 - strefy gospodarczej (SP) o powierzchni ok. 4,96 ha,
 - strefy produkcji rolniczej (SR) o powierzchni ok. 4,72 ha,
 - strefy infrastrukturalnej (SI) o powierzchni ok. 0,61 ha,
 - strefy cmentarza (SC) o powierzchni ok. 1,98 ha;
- uwzględnienie istniejącej zabudowy na łącznej powierzchni ok. 42,29 ha,
 - strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ) o powierzchni ok. 31,74 ha,
 - strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową (SZ) o powierzchni ok. 7,54 ha,
 - strefy usługowej (SU) o powierzchni ok. 0,02 ha,

- strefy gospodarczej (SP) o powierzchni ok. 0,12 ha,
- strefy produkcji rolniczej (SR) o powierzchni ok. 2,87 ha;
- zmianę funkcji i kierunków zagospodarowania (zwiększenie intensywności zabudowy) na łącznej powierzchni ok. 128,73 ha, dotyczy zmiany:
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej na strefę handlu wielkopowierzchniowego (SH) na obszarze ok. 4,47 ha,
 - terenów usług turystyki i sportu i terenu usługowego na strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ) na obszarze ok. 8,42 ha,
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej na strefę gospodarczą (SP) na obszarze ok. 0,88 ha,
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej na strefę usługową (SU) na obszarze ok. 3,78 ha,
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej i terenów usługowych na strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW) na obszarze ok. 111,18 ha;
- zmianę funkcji i kierunków zagospodarowania na łącznej powierzchni ok. 3,14 ha, dotyczy zmiany:
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej na strefę infrastrukturalną (SI) na obszarze ok. 0,36 ha oraz strefę komunikacyjną (SK) na obszarze ok. 0,06 ha,
 - terenów przemysłowych na strefę usługową (SU) na obszarze ok. 2,72 ha;
- dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego na dotychczasowych terenach rolnych, leśnych, wód otwartych i zieleni w ramach wyznaczenia strefy zieleni i rekreacji (SN) na łącznym obszarze ok. 201,30 ha;
- zmianę funkcji i kierunku zagospodarowania terenów wskazanych do zainwestowania w obowiązującym mpzp (terenów usług turystyki i sportu oraz terenu zabudowy mieszkaniowej, usługowej i zagrodowej) na tereny nieinwestycyjne (strefa otwarta SO) na łącznym obszarze ok. 19,66 ha.

Przed przystąpieniem do szczegółowej analizy poszczególnych form antropopresji, należy wyraźnie podkreślić specyfikę i rangę formalno-prawną opiniowanego dokumentu. Plan ogólny gminy jest aktem prawa miejscowego o charakterze ogólnikowym i ramowym – nie przesądza on o konkretnym usytuowaniu poszczególnych budynków czy obiektów budowlanych, a jedynie wyznacza granice stref planistycznych i określa ich profile funkcjonalne. Możliwość faktycznego zainwestowania i zagospodarowania określonego terenu pojawi się dopiero po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których projekty każdorazowo będą poddawane odrębnej, szczegółowej analizie pod kątem lokalnych uwarunkowań przyrodniczych. W efekcie tych przyszłych analiz, dopuszczalne formy zagospodarowania mogą zostać znacząco ograniczone w stosunku do maksymalnych profili wskazanych w planie ogólnym.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania metodologiczne, niniejsza prognoza na obecnym etapie procedury planistycznej przyjmuje podejście oparte na zasadzie

przezorności. Oznacza to, że prezentowana poniżej ocena oraz przypisane w macierzy wskaźniki oddziaływań mają charakter ogólny i zakładają potencjalny przyrost struktur inwestycyjnych, infrastrukturalnych czy turystyczno-sportowych w granicach całości powierzchni wyznaczonych stref. Działanie to ma na celu zidentyfikowanie maksymalnych, teoretycznych skali presji na środowisko, podczas gdy precyzyjna ocena rodzaju, skali oraz dokładnego zasięgu konkretnych oddziaływań zostanie bezwzględnie dokonana na dalszych, bardziej szczegółowych etapach procedur planistycznych oraz inwestycyjnych.

Tabela 27 Macierz oddziaływań projektu planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska

Zmiana	Komponenty środowiska								
	Powietrze atmosferyczne i klimat	Powierzchnia ziemi i gleba	Wody	Fauna, flora i bioróżnorodność	Krajobraz	Obszary chronione	Ludzie	Zabytki i dobra materialne	Zasoby naturalne
Przyrosty terenów przeznaczonych do zainwestowania na terenach niezagospodarowanych (nowe strefy SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SC) o łącznej powierzchni ok. 175,33 ha	-	-	-	-	-	-	+/-	b	b
Uwzględnienie istniejącej zabudowy (potwierdzenie stanu faktycznego w strefach SJ, SZ, SU, SP, SR) na powierzchni ok. 42,29 ha	b	b	b	b	b	b	+	b	b
Zmiana funkcji i kierunków zagospodarowania – zwiększenie intensywności zabudowy (np. na strefy SH, SJ, SP, SU, SW) na powierzchni ok. 128,73 ha	-	-	-	-	-	b	+/-	b	b
Zmiany funkcji i kierunków zagospodarowania na powierzchni ok. 3,14 ha	b	b	b	b	b	b	+	b	b
Dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego w ramach wyznaczenia strefy zieleni i rekreacji (SN) na obszarze ok. 201,30 ha	-	-	-	-	-	-	+/-	b	b
Zmiana funkcji terenów wskazanych do zainwestowania w mpzp na tereny nieinwestycyjne (wycofanie inwestycji na rzecz strefy otwartej SO) na obszarze ok. 19,66 ha	+	+	+	+	+	+	b	b	b

Objaśnienia:

„+” – oddziaływania pozytywne

„b” – brak oddziaływania

„-” – możliwe niewielkie oddziaływania negatywne

Źródło: opracowanie własne

Uwzględniając powyższe założenia metodologiczne oraz wyniki analiz przestrzennych, zidentyfikowano główne obszary potencjalnych oddziaływań. Główne potencjalne negatywne oddziaływania na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego wiążą się z trzema kluczowymi elementami rozwoju przestrzennego gminy:

- Powiększenie stref przeznaczonych do zainwestowania na gruntach dotychczas niezagospodarowanych (wolnych) o łącznej powierzchni ok. 175,33 ha (głównie strefa mieszkaniowa SJ – ok. 152,80 ha oraz usługowa SU – ok. 10,17 ha). Wyznaczenie tych obszarów wiąże się w macierzy z ujemnymi ocenami (-) dla większości komponentów przyrodniczych z uwagi na nieodwracalne przekształcenie profilu glebowego, uszczuplenie powierzchni biologicznie czynnej oraz potencjalny wzrost emisji zanieczyszczeń. Dla komponentu ludzkiego generuje to wpływ dwojakich uwarunkowań (+/-) – zysk strukturalny przy jednoczesnym ryzyku uciążliwości bytowych.

- Zmiana funkcji i kierunków zagospodarowania połączona ze zwiększeniem intensywności zabudowy na łącznej powierzchni ok. 128,73 ha. Dotyczy to zwłaszcza masowego przekształcenia dotychczasowych terenów mieszkaniowo-usługowych w strefę zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej SW (ok. 111,18 ha). Zagęszczenie struktur osadniczych i podniesienie parametrów budowlanych skutkują w matrycy ocenami ujemnymi (-) dla środowiska abiotycznego i krajobrazu (wzrost antropopresji, ryzyko barier tektonicznych) oraz oceną o charakterze dwójakim (+/-) dla ludzi.
- Dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego w ramach wyznaczenia nowej strefy zieleni i rekreacji (SN) na łącznym obszarze ok. 201,30 ha. Z uwagi na fakt, że strefa ta wchodzi na dotychczasowe tereny leśne i rolne, w matrycy przypisano jej oceny negatywne (-) dla klimatu, gleb, wód, bioróżnorodności, krajobrazu i obszarów chronionych. Wynika to z ryzyka lokalnych wylesień pod np. trasy narciarskie (korytarze wiatrowe, fragmentacja siedlisk), prac ziemnych na stokach (erozja) oraz presji generowanej przez infrastrukturę naśnieżania i ruch turystyczny. Wpływ na ludzi oceniono jako dwójaki (+/-) z uwagi na korzyści rekreacyjno-gospodarcze przy jednoczesnym generowaniu uciążliwości (hałas, transport).

Negatywne oddziaływania na środowisko dotyczą głównie zmian w zagospodarowaniu o powierzchni powyżej 5 ha oraz zmian zainwestowania położonych w zasięgu cennych elementów środowiska przyrodniczego. Z punktu widzenia niniejszego projektu, najistotniejsze oddziaływania mogą wynikać z następujących ustaleń:

- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (86SJ), o powierzchni ok. 21,78 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (92SJ), o powierzchni ok. 15,59 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (146SJ) oraz strefy produkcji rolniczej (3SR), które sąsiadują ze sobą lub położone są w bliskim sąsiedztwie o łącznej powierzchni ok. 15,26 ha,
- przyrost strefy usługowej (27SU), strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (210SJ) oraz strefy gospodarczej (18SP), które sąsiadują ze sobą lub położone są w bliskim sąsiedztwie o łącznej powierzchni ok. 11,95 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (88SJ), o powierzchni ok. 9,34 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (330SJ), o powierzchni ok. 6,35 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (173SJ) oraz strefy produkcji rolniczej (4SR), które sąsiadują ze sobą lub położone są w bliskim sąsiedztwie o łącznej powierzchni ok. 5,37 ha,
- przyrost strefy gospodarczej (10SP), położonej w całości w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, o powierzchni ok. 4,30 ha,
- dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego w ramach wyznaczenia nowej strefy zieleni i rekreacji (19SN) na obszarze ok. 181,65 ha oraz (28SN) na powierzchni ok. 7,54 ha,

- zmiana funkcji i kierunków zagospodarowania połączona ze zwiększeniem intensywności zabudowy (zmiana terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej i terenów usługowych na strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (2-18SW) oraz strefy handlu wielkopowierzchniowego (1-2SH) które sąsiadują ze sobą lub położone są w bliskim sąsiedztwie, w zasięgu centrum miejscowości Węgierska Górka, na łącznym obszarze ok. 113,20 ha.

Pozostałe zmiany obejmują niewielkie powierzchnie (poniżej 5 ha) i stanowią poszerzenia istniejących struktur przestrzennych, co determinuje ich ograniczony wpływ na stan środowiska. Zmiany te dotyczą głównie uzupełnień układu zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów już zainwestowanych bądź wyznaczonych do zainwestowania w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Tego rodzaju zmiany służą uzupełnieniu i uporządkowaniu istniejących struktur przestrzennych, sprzyjają zachowaniu spójności układu funkcjonalno-przestrzennego oraz ograniczają presję na obszary dotychczas niezagospodarowane. Skala jednostkowych przyrostów powoduje, iż potencjalne oddziaływania na środowisko należy ocenić jako lokalne i niewielkie, możliwe do złagodzenia poprzez odpowiednie ustalenia planistyczne.

Ustalenia o charakterze neutralnym lub pozytywnym:

- Uwzględnienie istniejącej zabudowy na powierzchni ok. 42,29 ha (głównie strefy SJ oraz SZ) – zmiany te polegają na potwierdzeniu stanu faktycznego. Mają one charakter porządkujący i w macyry uzyskały status braku oddziaływania (b) na przyrodę oraz wpływ pozytywny (+) na warunki życia ludzi.
- Mniejsze korekty funkcjonalne na powierzchni ok. 3,14 ha (pod strefy SI, SK czy SU) – ze względu na swoją minimalną, punktową skalę, mają charakter lokalnego uporządkowania i nie generują nowych, zauważalnych form presji na środowisko (b).
- Wycofanie potencjału inwestycyjnego na rzecz strefy otwartej (SO) na obszarze ok. 19,66 ha – zmiana przeznaczenia dotychczasowych terenów usług turystyki, sportu oraz zabudowy z obowiązujących mpzp na funkcje ściśle nieinwestycyjne stanowi główny element prośrodowiskowy projektu. W macyry bezpośrednio przekłada się to na oceny pozytywne (+) w zakresie ochrony gleb, wód, ekosystemów i krajobrazu przed planowanym wcześniej zainwestowaniem.

3.1.1. Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne i klimat

Istotny wpływ na jakość powietrza w granicach gminy Węgierska Górka mają zanieczyszczenia pochodzące z systemów grzewczych (niska emisja), transportu drogowego, a także specyficzne ukształtowanie terenu (dolina Soły, ryzyko inwersji). Gmina znajduje się w strefie śląskiej, która pod kątem ochrony zdrowia została zaliczona do klasy C ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszzonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu.

Emisja zanieczyszczeń wywołuje uszkodzenia ekosystemu, zmieniając koncentrację składników gazowych w atmosferze, oraz powoduje odkładanie się na powierzchniach bądź wewnątrz organizmów żywych pyłów i związków aktywnych chemicznie. Uszkodzenia te

mają charakter bezpośredni (zatrucie organizmów, korozja metali, osłabienie tkanin, niszczenie budowli) oraz pośredni (tworzenie smogu, częstych mgieł lub kwaśnych opadów).

Projekt planu ogólnego przewiduje:

- przyrost terenów przeznaczonych do zainwestowania (o łącznej powierzchni ok. 175,33 ha),
- uwzględnienie istniejącej zabudowy (o łącznej powierzchni ok. 42,29 ha),
- dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego w ramach wyznaczenia strefy zieleni i rekreacji - SN (o łącznej powierzchni ok. 201,30 ha),
- zmianę funkcji i kierunków zagospodarowania – zwiększenie intensywności zabudowy (o łącznej powierzchni ok. 128,73 ha),
- mniejsze zmiany funkcji i kierunków zagospodarowania (o łącznej powierzchni ok. 3,14 ha),
- wycofanie z możliwości zainwestowania terenów inwestycyjnych wskazanych w obowiązującym mpzp (o łącznej powierzchni ok. 19,66 ha).

Potencjalne oddziaływania na jakość powietrza związane z realizacją ustaleń planu obejmują:

- krótkotrwałe, lokalne zwiększenie zapylenia powietrza w fazie realizacji inwestycji, głównie podczas robót ziemnych i budowlanych nasilające się w okresach suchych,
- możliwy niewielki wzrost emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych w wyniku obsługi nowych terenów przeznaczonych do zainwestowania, zwłaszcza w rejonie największych przyrostów oraz w wyniku zwiększenia intensywności zabudowy w projektowanych strefach SW i SH w centrum Węgierskiej Górki,
- okresowy wzrost emisji spalin z transportu kołowego w szczytach sezonu turystycznego, wywołany zwiększonym napływem użytkowników do nowo wyznaczonej strefy rekreacji i sportu (SN),
- ewentualny wzrost emisji z indywidualnych systemów grzewczych (niskiej emisji) w wyniku powstawania nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Należy jednak zaznaczyć, że nowoczesne standardy energetyczne budynków oraz obowiązująca uchwała antysmogowa dla województwa śląskiego wymuszają stosowanie niskoemisyjnych źródeł ciepła, co ogranicza to ryzyko.

Ze względu na zasięg i skalę części wprowadzanych zmian, nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu mogła spowodować istotne pogorszenie jakości powietrza w skali całej gminy. Poza okresowym i lokalnym zapyleniem w fazie budowy oraz punktowym wzrostem emisji liniowej, projektowane ustalenia nie stworzą zagrożenia dla ogólnego stanu higieny atmosfery Węgierskiej Górki.

Gmina Węgierska Górka charakteryzuje się specyficznymi warunkami klimatycznymi, typowymi dla obszarów górskich i śródgórskich (Beskid Żywiecki i Śląski). Kluczowe znaczenie ma ukształtowanie pionowe terenu, ekspozycja stoków oraz obecność doliny rzeki Soły, co determinuje lokalne układy wiatrowe, bilans termiczny oraz powstawanie specyficznych topoklimatów (np. topoklimatu dna doliny rzecznej, topoklimatu stokowego czy leśnego).

Projekt planu ogólnego nie wpłynie w żaden sposób na makroklimat regionalny ani krajowy, jednak jego ustalenia mogą wywołać zauważalne, lokalne przekształcenia w strukturze mikroklimatycznej gminy. Na terenach przeznaczonych pod nową zabudowę oraz jej intensyfikację nastąpi przekształcenie topoklimatu rolniczego lub leśnego na topoklimat terenów zabudowanych, co może skutkować lokalnym wzrostem temperatury (efekt wyspy ciepła), spadkiem wilgotności oraz obniżeniem zdolności retencyjnych. Dodatkowo, wysoka i zwarta zabudowa wielorodzinna w centrum może stanowić mechaniczną barierę dla przyziemnych mas powietrza, wpływając na lokalne warunki aerodynamiczne. Z kolei w strefie zieleni i rekreacji (SN), dopuszczenie infrastruktury sportowo-turystycznej może wiązać się z lokalnymi, liniowymi wylesieniami pod trasy narciarskie, co zmodyfikuje przyziemne warunki aerodynamiczne (tworzenie korytarzy wiatrowych) na stokach. Pozytywnym aspektem jest wycofanie z możliwości zainwestowania części terenów i wyznaczenie w ich zasięgu strefy otwartej SO (19,66 ha), co pozwoli na zachowanie naturalnych funkcji mikroklimatycznych tych obszarów.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie doprowadzi do destabilizacji klimatycznej gminy Węgierska Górka w skali makro. Zidentyfikowane oddziaływania negatywne będą miały charakter wyłącznie lokalny i ograniczą się do antropogenicznych modyfikacji topoklimatów w rejonie największych przyrostów terenów zainwestowanych, rejonów zwartej zabudowy wielorodzinnej (centrum) oraz w korytarzach planowanych tras narciarskich (stoki). Skutki te mają charakter stały w fazie eksploatacji, jednak ich uciążliwość przestrzenna będzie miała zasięg ograniczony do najbliższego otoczenia wprowadzanych zmian.

3.1.2. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i glebę

Projekt planu ogólnego przewiduje:

- przyrost terenów przeznaczonych do zainwestowania (o łącznej powierzchni ok. 175,33 ha),
- uwzględnienie istniejącej zabudowy (o łącznej powierzchni ok. 42,29 ha),
- dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego w ramach wyznaczenia strefy zieleni i rekreacji - SN (o łącznej powierzchni ok. 201,30 ha),
- zmianę funkcji i kierunków zagospodarowania – zwiększenie intensywności zabudowy (o łącznej powierzchni ok. 128,73 ha),
- mniejsze zmiany funkcji i kierunków zagospodarowania (o łącznej powierzchni ok. 3,14 ha),
- wycofanie z możliwości zainwestowania terenów inwestycyjnych wskazanych w obowiązującym mpzp (o łącznej powierzchni ok. 19,66 ha).

Ustalenia projektu mogą powodować przekształcenia powierzchni ziemi i gleb, wynikające głównie z prac ziemnych prowadzonych podczas realizacji inwestycji, takich jak przygotowanie podłoża pod zabudowę czy utwardzenie nawierzchni. Oddziaływania te przejawiać się będą w formie oddziaływań:

- bezpośrednich – o charakterze stałym i nieodwracalnym, występujących w momencie mechanicznego zajęcia terenu pod dopuszczone planem inwestycje (usunięcie humusu, zniszczenie profilu glebowego),
- pośrednich – związanych ze zmianami właściwości i parametrów komponentów środowiska rozłożonych w czasie. W wyniku realizacji dopuszczonych planem inwestycji zmianie ulegną filtracyjne właściwości powierzchni gruntu, co wpływa na bilans wodno-gruntowy.

Realizacja proponowanych ustaleń będzie oddziaływała na istniejące ukształtowanie terenu oraz glebę, w szczególności w terenach nowo przeznaczonych do zabudowy, które w stanie istniejącym pokrywają użytki rolne, zakrzewienia i zadrzewienia. Realizacja inwestycji w tych obszarach może wymagać niwelacji terenu pod lokalizację obiektów kubaturowych i towarzyszącej im infrastruktury drogowej.

Wprowadzenie nowej zabudowy oraz intensyfikacja zagospodarowania w centrum Węgierskiej Górki na tereny dotychczas słabiej zainwestowane będzie wiązało się ze zmniejszeniem powierzchni biologicznie czynnej. Skutkuje to uszczelnieniem podłoża, ograniczeniem możliwości naturalnej infiltracji wód opadowych w głąb ziemi i gwałtownym wzrostem spływu powierzchniowego z terenów utwardzonych, co lokalnie może nasilać procesy erozji wodnej gleb.

Projekt planu ogólnego gminy dopuszcza realizację infrastruktury sportowo-turystycznej (np. trasy narciarskie) w zasięgu strefy zieleni i rekreacji (SN). Realizacja tego typu zagospodarowania na terenach o znacznych spadkach generuje ryzyko poważnych przekształceń mechanicznych powierzchni ziemi. Prace makroniwelacyjne, usuwanie zadrzewień oraz formowanie profilu stoków pod trasy zjazdowe mogą naruszyć stabilność warstw zwietrzelinowych. W warunkach fliszu karpackiego zwiększa to podatność terenu na uruchamianie procesów erozyjnych, spłukiwanie gleby, a w skrajnych przypadkach – przy nieodpowiednim odwodnieniu – może stymulować powierzchniowe ruchy masowe.

W kontekście zagrożeń geodynamicznych, z uwagi na górską rzeźbę terenu i budowę geologiczną struktur karpackich, realizacja nowej zabudowy oraz infrastruktury turystycznej musi bezwzględnie uwzględniać lokalne występowanie obszarów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych. Wszelkie działania inwestycyjne na stokach o dużym nachyleniu wymagają szczegółowego rozpoznania geotechnicznego w celu wykluczenia ryzyka aktywacji osuwisk.

Korzystnym rozwiązaniem w skali ochrony zasobów glebowych jest wycofanie z możliwości zainwestowania części terenów i wprowadzenie strefy otwartej SO (19,66 ha). Działanie to trwale eliminuje ryzyko mechanicznego zniszczenia i antropogenicznego uszczelnienia profilu glebowego na tych obszarach, pozostawiając je w naturalnym użytkowaniu rolnym lub leśnym.

Nie prognozuje się, aby realizacja projektu planu ogólnego przyczyniła się do znaczącej degradacji powierzchni ziemi i gleby w skali gminy. Niewielkie negatywne oddziaływania będą miały charakter lokalny i nie wpłyną znacząco negatywnie na stan litosfery w gminie Węgierska Górka.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany uwzględnić

ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych.

3.1.3. Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Projekt planu ogólnego przewiduje:

- przyrost terenów przeznaczonych do zainwestowania (o łącznej powierzchni ok. 175,33 ha),
- uwzględnienie istniejącej zabudowy (o łącznej powierzchni ok. 42,29 ha),
- dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego w ramach wyznaczenia strefy zieleni i rekreacji - SN (o łącznej powierzchni ok. 201,30 ha),
- zmianę funkcji i kierunków zagospodarowania – zwiększenie intensywności zabudowy (o łącznej powierzchni ok. 128,73 ha),
- mniejsze zmiany funkcji i kierunków zagospodarowania (o łącznej powierzchni ok. 3,14 ha),
- wycofanie z możliwości zainwestowania terenów inwestycyjnych wskazanych w obowiązującym mpzp (o łącznej powierzchni ok. 19,66 ha).

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego będzie wiązała się z częściowym przekształceniem stosunków wodnych na obszarze gminy, głównie w wyniku przyrostów terenów przeznaczonych do zainwestowania zlokalizowanych na gruntach dotychczas niezabudowanych (ok. 175,33 ha) oraz intensyfikacji zabudowy w centrum (ok. 128,73 ha).

Wprowadzenie nowej zabudowy spowoduje lokalne ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej i zwiększenie udziału nawierzchni nieprzepuszczalnych, co w konsekwencji może prowadzić do zmniejszenia infiltracji wód opadowych w głąb gruntu i gwałtownego wzrostu powierzchniowego spływu wód deszczowych. Ma to szczególne znaczenie w dolinie rzeki Soły oraz w rejonach stożków napływowych jej dopływów, gdzie płytkie czwartorzędowe wody podziemne o charakterze porowo-szczelinowym pozbawione są ciągłego, nieprzepuszczalnego nadkładu gliniastego, co czyni je wysoce podatnymi na przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni. Oddziaływanie to będzie jednak możliwe do zminimalizowania poprzez odpowiednie ustalenia planistyczne oraz stosowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych na etapach projektowych (systemy retencji wód opadowych, ogrody deszczowe, nawierzchnie ażurowe).

Realizacja ustaleń planu wpłynie na intensyfikację gospodarki wodno-ściekowej. Nowa zabudowa mieszkaniowa (głównie w strefie SJ o przyroście ok. 152,80 ha) oraz zwiększenie intensywności zabudowy w centrum Węgierskiej Górki będzie generować stałe, dodatkowe obciążenie systemu wodociągowego oraz systematyczny wzrost ilości ścieków bytowych. Z uwagi na górski charakter gminy i konieczność ochrony zlewni rzeki Soły, kluczowym uwarunkowaniem jest sukcesywna rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i eliminacja zbiorników bezodpływowych na terenach o rozproszonej strukturze osadniczej. Prawidłowe odprowadzenie i oczyszczenie ścieków w komunalnych systemach oczyszczania

jest krytyczne dla dotrzymania celów środowiskowych dla tutejszych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, które podlegają ochronie jakościowej.

W odniesieniu do wód powierzchniowych, projekt planu uwzględnia występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (prawdopodobieństwo 1% i 10%) w dolinie rzeki Soły, Żabniczanki i Cięcinki. Szczególnej uwagi wymaga fakt wyznaczenia nowej strefy gospodarczej 10SP o powierzchni ok. 4,30 ha, zlokalizowanej w zasięgu obszarów zalewowych. Realizacja obiektów produkcyjno-usługowych w tym rejonie wiąże się z bezpośrednim ryzykiem strat powodziowych, a także stwarza zagrożenie wtórnego zanieczyszczenia wód w przypadku podtopień (wymaga to restrykcyjnych obostrzeń na etapie MPZP i procedur OOS). Rezygnacja z zabudowy w strefach zagrożenia powodziowego oraz pozostawienie terenów nadrzecznych w formie nieużytków lub łąk jest kluczowe dla zachowania naturalnej retencji i ochrony przed tzw. powodziami błyskawicznymi.

Wyznaczenie strefy zieleni i rekreacji SN (o łącznej powierzchni ok. 201,30 ha) umożliwia realizację infrastruktury sportowo-turystycznej, w tym obiektów obsługi ruchu turystycznego np. tras narciarskich. W fazie eksploatacji tego typu zagospodarowanie generuje określone zapotrzebowanie oraz presję na zasoby wodne:

- okresowy pobór wód powierzchniowych bądź podziemnych do celów sztucznego naśnieżania stoków w sezonach zimowych, co może lokalnie obciążać bilans hydrologiczny mniejszych potoków górskich,
- powstawanie intensywnego, skumulowanego spływu wód roztopowych na stokach o dużym nachyleniu w wyniku topnienia sztucznie zagęszczonej i opóźnionej w czasie pokrywy śnieżnej, co zwiększa ryzyko lokalnych podtopień w niższych partiach zlewni oraz stymuluje erozję korytową cieków,
- konieczność budowy szczelnych i wydajnych systemów odprowadzania ścieków w trudnych warunkach geomorfologicznych, w związku z rozwojem zaplecza sanitarnego i gastronomicznego w granicach strefy SN.

Przy prawidłowo prowadzonej gospodarce wodno-ściekowej, podłączaniu nowych obiektów do sieci kanalizacji sanitarnej (lub stosowaniu wysokosprawnych oczyszczalni przydomowych poza jej zasięgiem) oraz stosowaniu systemów retencji lokalnej, nie prognozuje się wystąpienia ponadnormatywnych, trwałych zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych wskutek realizacji ustaleń planu ogólnego. Realizacja projektu nie spowoduje znacząco negatywnego oddziaływania na stan ekologiczny i chemiczny wód, o ile procesy inwestycyjne zostaną podporządkowane przepisom ustawy Prawo wodne oraz rygorom planistycznym na etapie planów miejscowych.

3.1.4. Oddziaływanie na faunę, florę i różnorodność biologiczną

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego będzie wiązała się z częściowym przekształceniem istniejących ekosystemów na obszarze gminy, głównie w wyniku przyrostów terenów przeznaczonych do zainwestowania zlokalizowanych na gruntach dotychczas niezabudowanych (ok. 175,33 ha), dopuszczenia nowej infrastruktury w strefie zieleni i rekreacji SN (ok. 201,30 ha) oraz przekształceń w strukturze ekologicznej związanych ze zwiększeniem intensywności zabudowy (ok. 128,73 ha).

Z uwagi na fakt, iż w środowisku przyrodniczym, każdy jego składowy element oddziałuje na siebie, zanieczyszczenia gleb, wód i powietrza atmosferycznego wpływają znacząco na faunę i florę obszarów zagrożonych.

Degradacja fauny i flory może mieć charakter:

- bezpośredni – mechaniczne niszczenie roślinności, potencjalna wycinka drzew, zabiegi melioracyjne i regulacja koryt rzecznych, płoszenie zwierzyny oraz lokalne tworzenie barier antropogenicznych,
- pośredni – zwiększenie antropopresji (hałas, sztuczne oświetlenie, obecność zwierząt domowych), co może skutkować płoszeniem zwierzyny i wycofywaniem się gatunków wrażliwych w głąb zwartych kompleksów leśnych, a także punktowym zanieczyszczaniem środowiska gruntowo-wodnego.

Jednocześnie należy podkreślić, że większość przyrostów terenów przeznaczonych do zainwestowania obejmuje obszary już w przeważającej części przekształcone (grunty rolne, tereny zainwestowane), bądź tereny w sąsiedztwie istniejącej zabudowy lub w sąsiedztwie terenów wyznaczonych do zainwestowania w obowiązującym mpzp.

Realizacja inwestycji w zasięgu przyrostów terenów przeznaczonych do zainwestowania, w strefie rekreacyjnej SN oraz w strefach zwiększenia intensywności zabudowy może skutkować:

- koniecznością usunięcia fragmentów zakrzewień i zadrzewień śródpolnych lub nadpotokowych,
- utratą powierzchni terenów zieleni nieleśnej, pełniących funkcje ekologiczne i krajobrazowe,
- lokalnym uszczupleniem bazy pokarmowej i miejsc chronienia się drobnej fauny,
- potencjalnymi utrudnieniami w swobodnym funkcjonowaniu lokalnych szlaków migracyjnych,
- zwiększeniem stopnia koncentracji presji antropogenicznej na terenach zurbanizowanych.

W odniesieniu do strefy zieleni i rekreacji 19SN, planowane dopuszczenie funkcji sportowo-turystycznej dotyczy terenu stanowiącego własność inwestora prywatnego. Z analizy aktualnej ortofotomapy (Ryc. 23) wynika, że struktura terenu oraz układ szaty roślinnej w granicach tej strefy zostały już wcześniej ukształtowane i dostosowane pod kątem przebiegu tras narciarskich. W związku z tym formalne wyznaczenie strefy 19SN w projekcie planu ogólnego w dużej mierze sankcjonuje istniejący stan faktyczny w zagospodarowaniu terenu, co ogranicza ryzyko wystąpienia nowych, znaczących przekształceń w lokalnym ekosystemie leśnym i nieleśnym.

Różnorodność biologiczna jest pojęciem bardzo ogólnym i elastycznym. Oznacza bogactwo elementów przyrody oraz częstość ich występowania na każdym z poziomów. Bioróżnorodność ulega ciągłym zmianom, co jest wynikiem zarówno naturalnych procesów ewolucyjnych (czasami modyfikowanych oddziaływaniem człowieka), jak i bezpośredniej i pośredniej presji cywilizacyjnej.

Obszar gminy Węgierska Górka jest zróżnicowany pod kątem bioróżnorodności. Obszary o przeciętnej bioróżnorodności obejmują tereny w okolicy trwałych użytków ornych oraz terenów zainwestowanych zlokalizowanych wzdłuż dróg. Znaczna część obszaru gminy

obejmuje tereny o wysokiej bioróżnorodności (tereny leśne, doliny rzeczne wraz ze strefami ekotonowymi, użytki zielone, łąki i pastwiska użytkowane ekstensywnie wraz z zadrzewieniami śródpolnymi).

Analiza schematu projektowanych zmian wskazuje, że większość nowych terenów inwestycyjnych została wyznaczona poza zwartymi kompleksami leśnymi, jednakże część z nich znajduje się częściowo bądź w całości w zasięgu wrażliwych elementów środowiska:

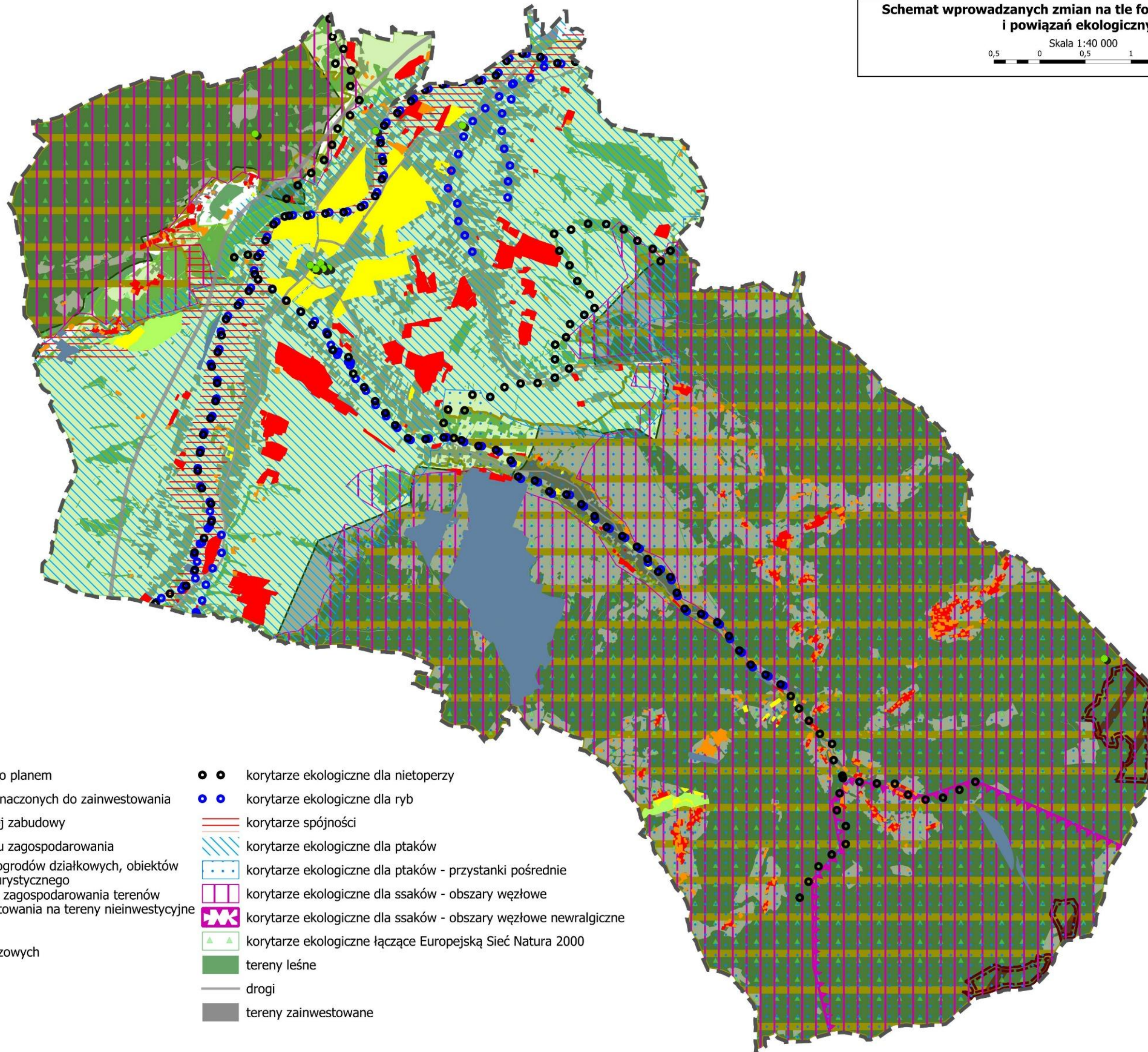
- Korytarze ekologiczne: Obszar gminy niemal w całości znajduje się w zasięgu wyznaczonych korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. Przyrosty terenów inwestycyjnych zostały zaplanowane w taki sposób, aby umożliwić i zachować pełną drożność tych szlaków migracyjnych. Wyjątek stanowią planowane przyrosty terenów gospodarczych i produkcji rolniczej oznaczonych symbolami 10SP oraz 1SR, których lokalizacja może powodować lokalne zwężenie korytarza spójności.
- Obszary chronione: Struktura przestrzenna gminy wykazuje, że jedynie centralna część dolinowa – stanowiąca obszary w głównej mierze już zainwestowane – nie znajduje się w granicach wielkoobszarowych form ochrony przyrody. Zdecydowana większość nowych przyrostów oraz terenów gdzie nastąpi zwiększenie intensywności zabudowy zlokalizowana jest właśnie tam, w otulinie Żywieckiego Parku Krajobrazowego. Z kolei przyrosty bezpośrednio obejmujące obszar samego Żywieckiego Parku Krajobrazowego zostały wyznaczone w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy, co sprawia, że projektowane ustalenia nie ingerują w najcenniejsze i zwarte siedliska naturalne parku.
- Strefa zieleni i rekreacji (SN): Największa z planowanych stref rekreacyjnych (strefa 19SN) została wyznaczona blisko granicy Żywieckiego Parku Krajobrazowego. W granicach tej strefy struktura roślinności została już wcześniej ukształtowana pod kątem przebiegu tras narciarskich, co ogranicza konieczność wprowadzania nowych, głębokich przekształceń w drzewostanie leśnym.

W przypadku jednostki samorządowej o tak wysokich walorach środowiskowych jak gmina Węgierska Górka, kluczowym założeniem planistycznym projektu jest dążenie do kompromisu pomiędzy ochroną cennych ekosystemów a umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego. Wyznaczenie nowych stref ma na celu udostępnienie przestrzeni pod rozwój mieszkalnictwa oraz infrastruktury turystycznej z poszanowaniem powiązań przyrodniczych.

Ocenia się, że przyszłe zagospodarowanie gminy Węgierska Górka wynikające z realizacji zapisów planu ogólnego nie spowoduje znaczącej degradacji środowiska przyrodniczego i obniżenia stopnia bioróżnorodności. Rozwój zabudowy nie wpłynie destruktywnie na stan siedlisk przyrodniczych w skali ogólnej, choć może uszczuplić zasoby przyrodnicze obszaru gminy, zmniejszając powierzchnię zieloną, a tym samym zmniejszając nisze ekologiczne żyjących tu organizmów. Teren ten pozostawał będzie pod większą presją człowieka, na co wpływ będzie miała nowa zabudowa, zwłaszcza powstające tereny mieszkaniowe czy rekreacyjne na obszarach do tej pory niepełniących tej funkcji. Obecność człowieka wpisze się negatywnie w środowisko przyrodnicze (uszczuplanie siedlisk, hałas bytowy, komunikacyjny, ścieki, odpady), lokalnie może zaburzyć przyrodniczą strukturę, jednak nie prognozuje się, aby oddziaływania te były znacząco negatywne. Nie powinny przyczynić się również do jego degradacji, a jedynie do przesunięcia równowagi w kierunku form podporządkowanych człowiekowi, również zieleni urządzonej.

Schemat wprowadzanych zmian na tle form ochrony przyrody i powiązań ekologicznych

Skala 1:40 000
0,5 0 0,5 1 1,5 km

Oznaczenia

- granicę obszaru objętego planem
- przrosty terenów przeznaczonych do zainwestowania
- uwzględnienie istniejącej zabudowy
- zmiana funkcji i kierunku zagospodarowania
- dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego
- zmiana funkcji i kierunku zagospodarowania terenów wskazanych do zainwestowania na tereny nieinwestycyjne
- parki krajobrazowe
- otuliny parków krajobrazowych
- rezerваты przyrody
- obszary Natura 2000
- pomniki przyrody
- korytarze ekologiczne dla nietoperzy
- korytarze ekologiczne dla ryb
- korytarze spójności
- korytarze ekologiczne dla ptaków
- korytarze ekologiczne dla ptaków - przystanki pośrednie
- korytarze ekologiczne dla ssaków - obszary węzłowe
- korytarze ekologiczne dla ssaków - obszary węzłowe newralgiczne
- korytarze ekologiczne łączące Europejską Sieć Natura 2000
- tereny leśne
- drogi
- tereny zainwestowane

3.1.5. Oddziaływanie na krajobraz

W poszukiwaniu właściwej równowagi między ochroną, zarządzaniem i planowaniem krajobrazu, należy pamiętać, że celem nie jest zachowanie krajobrazu w jakimś punkcie jego przekształceń. Krajobrazy zawsze zmieniały się i będą się zmieniać, zarówno na skutek procesów naturalnych, jak i działań ludzkich. W rzeczywistości, należy dążyć do zarządzania przyszłymi zmianami w sposób, który uznaje różnorodność i jakość odziedziczonych krajobrazów i zmierza do zachowania, a nawet zwiększenia, ich różnorodności i jakości nie pozwalając na niszczenie najcenniejszych.

Krajobraz Gminy Węgierska Górka cechuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, co wynika bezpośrednio z jej specyficznego położenia na pograniczu dwóch pasm górskich – Beskidu Śląskiego w części północno-zachodniej oraz Beskidu Żywieckiego w części południowo-wschodniej – a także z urozmaiconej rzeźby terenu, którą tworzy dolina rzeki Soły wraz z jej górskimi dopływami. Znaczna część gminy objęta jest ochroną w ramach Żywieckiego Parku Krajobrazowego, co determinuje konieczność zachowania szczególnej harmonii przestrzennej w procesach planistycznych.

Projekt planu ogólnego przewiduje:

- przyrost terenów przeznaczonych do zainwestowania (o łącznej powierzchni ok. 175,33 ha),
- uwzględnienie istniejącej zabudowy (o łącznej powierzchni ok. 42,29 ha),
- dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego w ramach wyznaczenia strefy zieleni i rekreacji - SN (o łącznej powierzchni ok. 201,30 ha),
- zmianę funkcji i kierunków zagospodarowania – zwiększenie intensywności zabudowy (o łącznej powierzchni ok. 128,73 ha),
- mniejsze zmiany funkcji i kierunków zagospodarowania (o łącznej powierzchni ok. 3,14 ha),
- wycofanie z możliwości zainwestowania terenów inwestycyjnych wskazanych w obowiązującym mpzp (o łącznej powierzchni ok. 19,66 ha).

Oddziaływanie na krajobraz wiąże się przede wszystkim z wprowadzeniem nowej i zintensyfikowaniem istniejącej zabudowy kubaturowej w dnie doliny oraz wprowadzeniem infrastruktury sportowo-turystycznej na stokach górskich. Główne przyrosty terenów inwestycyjnych (ok. 175,33 ha) oraz strefy o zwiększonej intensywności zabudowy (ok. 128,73 ha) koncentrują się w centralnym pasmie dolinowym. Działanie to stanowi kontynuację istniejących układów osadniczych i pozwala na ochronę otwartych krajobrazów wielkoobszarowych. Wprowadzenie nowej kubatury w dnie doliny zmieni lokalne panoramy, jednak jej wpływ będzie miał charakter punktowy i nie naruszy ciągłości głównych powiązań widokowych w skali makro.

Wyznaczenie strefy zieleni i rekreacji SN o powierzchni ok. 201,30 ha, dopuszczającej infrastrukturę sportu i obsługi ruchu turystycznego, taką jak trasy narciarskie na stokach górskich wiąże się z linearnym wprowadzeniem elementów technicznych w krajobraz naturalny. Na podstawie analizy danych ortofotomapy ustalono jednak, że w granicach największej

planowanej strefy rekreacyjnej (strefa 19SN) szata roślinna oraz profil terenu zostały już wcześniej ukształtowane pod planowane trasy narciarskie. W związku z tym formalne usankcjonowanie tej funkcji w planie ogólnym ogranicza ryzyko wystąpienia nowych, wielkoobszarowych zaburzeń w dotychczasowej osi wizualnej stoków.

Pozytywnym aspektem z punktu widzenia ochrony krajobrazu jest wycofanie z możliwości zainwestowania terenów o łącznej powierzchni ok. 19,66 ha i wprowadzenie tam strefy otwartej SO. Działanie to zapobiega wprowadzeniu zainwestowania na terenach otwartych i leśnych.

W odniesieniu do ustaleń Audytu Krajobrazowego Województwa Śląskiego, w projekcie planu ogólnego dążono do wyznaczania nowych przyrostów terenów inwestycyjnych poza granicami zidentyfikowanych krajobrazów priorytetowych. Wyjątek od tej zasady stanowią drobne, brzeżne fragmenty stref wchodzące w granice krajobrazów priorytetowych, będące w większości punktowym uzupełnieniem istniejącej zabudowy, a także trzy większe struktury osadniczo-rekreacyjne:

- zespół stref 382SJ, 383SJ i 25SN – obejmujący obszar istniejącej już zabudowy wraz z projektowaną nową strefą zieleni i rekreacji,
- Strefa 334SJ – obejmująca uzupełnienia istniejącego zainwestowania wraz z nowo planowanymi przyrostami,
- Zespół stref 325–333SJ i 20SN – obejmująca uzupełnienia istniejącego zainwestowania wraz z nowo planowanymi przyrostami oraz z projektowaną nową strefą zieleni i rekreacji.

Ponadto część strefy zieleni i rekreacji 19SN znajduje się w zasięgu krajobrazu priorytetowego, jak również obejmuje przedpola ekspozycji oraz wyznaczone ciągi widokowe.

Z uwagi na wysoką ogólność ustaleń na obecnym etapie prac planistycznych, projekt planu ogólnego określa jedynie ramowe kierunki zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym, na etapie sporządzania poszczególnych planów miejscowych (MPZP) dla wyżej wymienionych obszarów konieczne będzie sformułowanie uszczegółowionych, rygorystycznych zapisów mających na celu ochronę wartości wizualnych, a w razie wykazania takiej konieczności – również ograniczenie zasięgów przestrzennych tych stref. Szczególnego podejścia wymaga strefa 19SN, gdzie na późniejszym etapie projektowym i procedur środowiskowych niezbędne będzie doprecyzowanie parametrów technicznych oraz wykonanie szczegółowej oceny wpływu planowanej inwestycji na krajobraz, co pozwoli na skuteczną ochronę i zachowanie integralności tutejszych osi ekspozycyjnych, a także ochronę panoramy otwierającej się wzdłuż ciągów widokowych.

Projektowane ustalenia mogą powodować lokalne przekształcenia krajobrazu, głównie w postaci zagęszczenia istniejących struktur zabudowy i rozwoju infrastruktury turystycznej. Oddziaływania te będą lokalnie zauważalne, jednak nie wpłyną destruktywnie na ogólną tożsamość krajobrazową regionu, pod warunkiem zachowania odpowiednich parametrów architektonicznych i wskaźników powierzchni biologicznie czynnej na etapie sporządzania planów miejscowych. Nie prognozuje się istotnego, wielkoobszarowego negatywnego wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na krajobraz Gminy Węgierska Górka.

3.1.6. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Na obszarze gminy Węgierska Górką występuje 8 obiektów wpisanych do rejestru zabytków zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2024 poz. 1292). Ponadto Gminna Ewidencja Zabytków (GEZ) obejmuje 134 obiekty, w tym 104 zabytki świeckie, 15 zabytków sakralnych oraz 15 zabytków archeologicznych.

Projekt planu ogólnego Gminy Węgierska Górką uwzględnia zidentyfikowane zasoby dziedzictwa kulturowego. W rejonach koncentracji obiektów i obszarów zabytkowych ujętych w rejestrze oraz gminnej ewidencji utrzymano dotychczasowe zasady zagospodarowania, co pozwala na zachowanie ich wartości historycznych, naukowych i estetycznych. Projekt nie przewiduje drastycznych przekształceń funkcjonalnych ani przestrzennych w bezpośrednim otoczeniu tych obiektów, które mogłyby generować bezpośrednie kolizje z ich ochroną lub naruszać przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

W przypadku realizacji prac ziemnych w granicach stref obejmujących stanowiska archeologiczne lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, realne działania inwestycyjne będą podlegały rygorom prawa powszechnego. Oznacza to konieczność uzyskania odpowiednich pozwoleń Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz prowadzenia nadzorów archeologicznych na etapie wykonawczym, co stanowi skuteczne narzędzie minimalizacji negatywnego wpływu i zabezpieczenia ewentualnych odkryć.

W odniesieniu do dóbr materialnych, w tym istniejącej zabudowy mieszkaniowej, usługowej oraz sieci infrastruktury technicznej, projekt planu ogólnego nie wprowadza ustaleń skutkujących koniecznością masowych wyburzeń, relokacji ani przekształceń o charakterze konfliktowym. Zasięg projektowanych stref planistycznych został dostosowany do aktualnych uwarunkowań formalno-prawnych i istniejącego stanu zagospodarowania przestrzeni. Wyznaczenie stref o zwiększonej intensywności zabudowy (ok. 128,73 ha) w dolinie optymalizuje wykorzystanie istniejących zasobów infrastrukturalnych, co należy ocenić jako działanie korzystne z punktu widzenia ekonomiki przestrzeni i ochrony dóbr materialnych.

Prognozuje się, że realizacja ustaleń projektu planu ogólnego Gminy Węgierska Górką nie wywrze bezpośredniego, istotnego negatywnego oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne.

3.1.7. Oddziaływanie na ludzi

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego Gminy Węgierska Górką będzie bezpośrednio determinować warunki życia oraz strukturę bytowania lokalnej społeczności. Projekt dokumentu przewiduje:

- przyrost terenów przeznaczonych do zainwestowania (o łącznej powierzchni ok. 175,33 ha),
- uwzględnienie istniejącej zabudowy (o łącznej powierzchni ok. 42,29 ha),
- dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego w ramach wyznaczenia strefy zieleni i rekreacji - SN (o łącznej powierzchni ok. 201,30 ha),

- zmianę funkcji i kierunków zagospodarowania – zwiększenie intensywności zabudowy (o łącznej powierzchni ok. 128,73 ha),
- mniejsze zmiany funkcji i kierunków zagospodarowania (o łącznej powierzchni ok. 3,14 ha),
- wycofanie z możliwości zainwestowania terenów inwestycyjnych wskazanych w obowiązującym mpzp (o łącznej powierzchni ok. 19,66 ha).

Większość nowych terenów inwestycyjnych zlokalizowana jest w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów już zurbanizowanych lub stanowiących enklawy w obrębie obowiązujących planów miejscowych. Taka konsolidacja struktury osadniczej pozwala na ograniczenie konfliktów przestrzennych i uciążliwości dla obecnych mieszkańców.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego wpłynie korzystnie na jakość życia lokalnej społeczności poprzez:

- Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych i bytowych: zwiększenie dostępności terenów pod zabudowę ułatwi rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz usługowego dla stałych mieszkańców gminy.
- Rozwój funkcji turystyczno-gospodarczej: wyznaczenie strefy rekreacyjnej SN (ok. 201,30 ha), dopuszczającej infrastrukturę sportu i obsługi ruchu turystycznego, stwarza formalne warunki do rozwoju bazy rekreacyjnej, co przekłada się na aktywizację gospodarczą gminy i tworzenie nowych miejsc pracy w sektorze obsługi ruchu turystycznego.
- Uporządkowanie struktury urbanistycznej: wyznaczenie stref o zwiększonej intensywności zabudowy (ok. 128,73 ha) sprzyja optymalnemu wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej i technicznej (sieci wodociągowe, kanalizacyjne, układ drogowy).

Oddziaływania potencjalnie negatywne i uciążliwości będą miały charakter głównie lokalny i częściowo przejściowy:

- Faza realizacji inwestycji: na etapie prac budowlanych (zarówno w strefach mieszkaniowych, jak i rekreacyjnych SN na stokach) wystąpią okresowe, odwracalne uciążliwości związane z emisją hałasu, zapyleniem powietrza oraz zwiększonym ruchem ciężkiego sprzętu budowlanego.
- Faza eksploatacji: wprowadzenie nowej zabudowy oraz intensyfikacja dotychczasowego zagospodarowania w dolinie wiąże się ze wzrostem emisji bytowych oraz komunikacyjnych. Z kolei intensyfikacja ruchu turystycznego w strefach rekreacyjnych SN (np. w rejonie strefy 19SN) może okresowo zwiększać tło akustyczne w okresach sezonowych.

W celu minimalizacji tych uciążliwości, na poziomie planów miejscowych (MPZP) konieczne będzie precyzyjne określenie wskaźników powierzchni biologicznie czynnej oraz rygorów architektoniczno-budowlanych. Dodatkowo, wycofanie z możliwości zainwestowania obszarów o powierzchni ok. 19,66 ha i wprowadzenie strefy otwartej SO wpłynie pozytywnie na mieszkańców poprzez trwałe zabezpieczenie ogólnodostępnych przestrzeni naturalnych i rekreacyjnych.

Prognozuje się, że skala spodziewanych emisji (zanieczyszczenia powietrza, ścieki, odpady, hałas) przy zachowaniu standardów emisyjnych wynikających z przepisów odrębnych

nie będzie stanowił zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi. Nie przewiduje się wystąpienia znaczących, ponadnormatywnych negatywnych oddziaływań na zdrowie ludzi wskutek realizacji ustaleń projektu planu ogólnego. Planowane zagospodarowanie w sposób zrównoważony bilansuje potrzeby rozwojowe gminy Węgierska Górka z wymogami ochrony środowiska bytowego człowieka.

3.1.8. Oddziaływanie na zasoby naturalne

W analizie wpływu projektu planu ogólnego na zasoby naturalne kluczowe znaczenie ma ocena stopnia przekształcenia oraz stopnia ochrony komponentów środowiska przyrodniczego, takich jak gleby (zasoby glebowe), surowce mineralne oraz zasoby leśne. Ze względu na położenie Gminy Węgierska Górka w obszarze górskim o wysokich walorach ekologicznych, gospodarka tymi zasobami wymaga zachowania szczególnych proporcji między ochroną a rozwojem.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego wiąże się z przeznaczeniem pod zainwestowanie nowych terenów o łącznej powierzchni ok. 175,33 ha oraz zwiększeniem intensywności zabudowy na obszarze ok. 128,73 ha. Procesy te będą skutkować nieodwracalnym przekształceniem profilu glebowego oraz mechanicznym uszczelnieniem powierzchni ziemi (wyłączeniem z użytkowania rolnego i przyrodniczego). W celu minimalizacji tego wpływu, nowe przyrosty terenów inwestycyjnych zostały zaplanowane głównie w sąsiedztwie już istniejących struktur osadniczych w dolinie rzeki Soły, w przeważającej mierze na gruntach rolnych o niższych klasach bonitacyjnych, co ogranicza antropopresję na najcenniejsze kompleksy glebowe.

Lasy i grunty leśne stanowią jeden z najważniejszych zasobów naturalnych gminy, determinujący jej funkcje wodochronne, klimatyczne i krajobrazowe. Większość nowych terenów inwestycyjnych została wyznaczona poza zwartymi kompleksami leśnymi Beskidu Śląskiego i Beskidu Żywieckiego. Istotnym elementem jest jednak wyznaczenie strefy zieleni i rekreacji SN (ok. 201,30 ha). Jak wykazano na podstawie analizy ortofotomapy, część z tych stref (szczególnie strefa 19SN) obejmuje tereny, których struktura i szata roślinna zostały już wcześniej ukształtowane i dostosowane do celów rekreacyjnych (trasy narciarskie). Sankcjonowanie tego stanu ogranicza potrzebę dokonywania nowych, wielkoobszarowych wylesień. Niemniej jednak, na etapie sporządzania planów miejscowych (MPZP) konieczne będzie rygorystyczne egzekwowanie przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz – w razie konieczności wykazanej szczegółowymi analizami – ograniczenie zasięgów tych stref, aby zapobiec nadmiernej deforestacji.

W granicy gminy Węgierska Górka nie ma zlokalizowanych złóż surowców mineralnych. Nie ma tutaj także wyznaczonych terenów ani obszarów górniczych.

Pozytywnym aspektem dla ochrony zasobów naturalnych jest wycofanie z możliwości zainwestowania terenów o łącznej powierzchni ok. 19,66 ha i objęcie ich strefą otwartą SO. Pozwoli to na trwałe wyłączenie tych obszarów z procesów inwestycyjnych, co zabezpieczy naturalne zasoby glebowe i roślinne przed antropogeniczną degradacją.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych inwestor realizujący przedsięwzięcie jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Prognozuje się, iż zakres i skala proponowanych zmian nie wpłynie znacząco negatywnie na zasoby naturalne gminy.

3.2. Wpływ przewidywanych oddziaływań na istniejące i planowane obszary chronione w tym na obszary Natura 2000

Obszar Gminy Węgierska Górka charakteryzuje się wyjątkowo wysokim odsetkiem wielkoobszarowych form ochrony przyrody. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478), w granicach gminy występują następujące formy ochrony:

- Rezerwaty przyrody: Rezerwat Przyrody „Romanka” oraz Rezerwat Przyrody „Lipowska”,
- Parki krajobrazowe: Żywiecki Park Krajobrazowy wraz z otuliną oraz Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego wraz z otuliną,
- Obszary Natura 2000: specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) „Beskid Śląski” (PLH240005), specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) „Beskid Żywiecki” (PLH240006) oraz obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) „Beskid Żywiecki” (PLB240002),
- 8 pomników przyrody.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są obszary cenne przyrodniczo, proponowane do objęcia ochroną prawną w ramach: powiększenia rezerwatu przyrody „Romanka”, utworzenia rezerwatu przyrody „Czerwieniecka Góra”, zmiany granic i powiększenia Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego oraz zmiany granic i powiększenia otuliny Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego.

Projekt planu ogólnego przewiduje: przyrost terenów przeznaczonych do zainwestowania (ok. 175,33 ha), uwzględnienie istniejącej zabudowy (ok. 42,29 ha), wyznaczenie strefy zieleni i rekreacji – SN (ok. 201,30 ha), zmianę funkcji i kierunków zagospodarowania poprzez zintensyfikowanie zabudowy (ok. 128,73 ha), mniejsze zmiany funkcji (ok. 3,14 ha) oraz wycofanie z możliwości zainwestowania terenów inwestycyjnych wskazanych w obowiązującym mpzp (ok. 19,66 ha) na rzecz strefy otwartej SO.

Negatywne oddziaływania na środowisko dotyczą głównie zmian w zagospodarowaniu o powierzchni powyżej 5 ha oraz zmian zainwestowania położonych w zasięgu cennych elementów środowiska przyrodniczego. Z punktu widzenia niniejszego projektu, najistotniejsze oddziaływania mogą wynikać z następujących ustaleń:

- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (86SJ), o powierzchni ok. 21,78 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (92SJ), o powierzchni ok. 15,59 ha,

- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodziną (146SJ) oraz strefy produkcji rolniczej (3SR), które sąsiadują ze sobą lub położone są w bliskim sąsiedztwie o łącznej powierzchni ok. 15,26 ha,
- przyrost strefy usługowej (27SU), strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodziną (210SJ) oraz strefy gospodarczej (18SP), które sąsiadują ze sobą lub położone są w bliskim sąsiedztwie o łącznej powierzchni ok. 11,95 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodziną (88SJ), o powierzchni ok. 9,34 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodziną (330SJ), o powierzchni ok. 6,35 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodziną (173SJ) oraz strefy produkcji rolniczej (4SR), które sąsiadują ze sobą lub położone są w bliskim sąsiedztwie o łącznej powierzchni ok. 5,37 ha,
- przyrost strefy gospodarczej (10SP), położonej w całości w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, o powierzchni ok. 4,30 ha,
- dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego w ramach wyznaczenia nowej strefy zieleni i rekreacji (19SN) na obszarze ok. 181,65 ha oraz (28SN) na powierzchni ok. 7,54 ha,
- zmiana funkcji i kierunków zagospodarowania połączona ze zwiększeniem intensywności zabudowy (zmiana terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej i terenów usługowych na strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (2-18SW) oraz strefy handlu wielkopowierzchniowego (1-2SH) które sąsiadują ze sobą lub położone są w bliskim sąsiedztwie, w zasięgu centrum miejscowości Węgierska Górka, na łącznym obszarze ok. 113,20 ha.

Pozostałe zmiany obejmują niewielkie powierzchnie (poniżej 5 ha) i stanowią poszerzenia istniejących struktur przestrzennych, co determinuje ich ograniczony wpływ na stan środowiska.

Pojęcie znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000 zostało zdefiniowane w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Przez znaczące oddziaływanie na środowisko rozumie się oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla ochrony których został wyznaczony obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Zgodnie z art. 33 ustawy o ochronie przyrody na obszarach Natura 2000 zabrania się, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,

3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Większość nowych terenów inwestycyjnych została wyznaczona poza zwartymi kompleksami leśnymi, jednakże część z nich znajduje się częściowo bądź w całości w zasięgu wrażliwych elementów środowiska:

- Korytarze ekologiczne: Obszar gminy niemal w całości znajduje się w zasięgu wyznaczonych korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. Przyrosty terenów inwestycyjnych zostały zaplanowane w taki sposób, aby umożliwić i zachować pełną drożność tych szlaków migracyjnych. Wyjątek stanowią planowane przyrosty terenów gospodarczych i produkcji rolniczej oznaczonych symbolami 10SP oraz 1SR, których lokalizacja może powodować lokalne zwężenie korytarza spójności.
- Obszary chronione: Struktura przestrzenna gminy wykazuje, że jedynie centralna część dolinowa – stanowiąca obszary w głównej mierze już zainwestowane – nie znajduje się w granicach wielkoobszarowych form ochrony przyrody. Zdecydowana większość nowych przyrostów oraz terenów gdzie nastąpi zwiększenie intensywności zabudowy zlokalizowana jest właśnie tam, w otulinie Żywieckiego Parku Krajobrazowego. Z kolei przyrosty bezpośrednio obejmujące obszar samego Żywieckiego Parku Krajobrazowego, czy obszarów Natura 2000 zostały wyznaczone w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy, co sprawia, że projektowane ustalenia nie ingerują w najcenniejsze i zwarte siedliska naturalne parku i obszarów Natura 2000.
- Strefa zieleni i rekreacji (SN): Największa z planowanych stref rekreacyjnych (strefa 19SN) została wyznaczona blisko granicy Żywieckiego Parku Krajobrazowego, obszarów Natura 2000 SOO i OSO Beskid Żywiecki. W granicach tej strefy struktura roślinności została już wcześniej ukształtowana pod kątem przebiegu tras narciarskich, co ogranicza konieczność wprowadzania nowych, głębokich przekształceń w drzewostanie leśnym.

Do kluczowych, większych struktur przestrzennych generujących potencjalne ryzyka zalicza się:

- zespół stref 9, 14 i 17SJ – obejmujący uzupełnienia istniejącej zabudowy i nowe przyrosty,
- zespół stref 325–333SJ i 20SN – powiązanie istniejącego zainwestowania z przyrostami o charakterze mieszkaniowym i rekreacyjnym,
- zespół stref 382SJ, 383SJ i 25SN – w obrębie istniejącej tkanki osadniczej i projektowanej strefy rekreacyjnej,
- strefa 334SJ – obejmująca uzupełnienia istniejącej zabudowy i nowe przyrosty,
- zespół stref 389-396SJ, 40-41SU, 81SZ i 26SN - w obrębie istniejącej tkanki osadniczej wraz z projektowanymi przyrostami strefy mieszkaniowej i strefy rekreacyjnej,
- strefa zieleni i rekreacji 19SN – zlokalizowana w zasięgu parku krajobrazowego, obszaru Natura 2000 oraz obejmująca przedpola ekspozycji i ciągi widokowe.

Pozostałe przyrosty terenów przeznaczonych do zainwestowania obejmują mniejsze powierzchnie i stanowią w przeważającej mierze uzupełnienia lub poszerzenia istniejących struktur osadniczych w dnie doliny rzeki Soły, co ogranicza ich bezpośrednią presję na nienaruszone ekosystemy leśne i górskie.

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Tabela 28 Oddziaływanie ustaleń planu ogólnego w odniesieniu do zagrożeń i presji wywieranych na obszary Natura 2000 w oparciu o zapisy zawarte w Standardowym formularzu danych.

Poziom oddziaływania określone w SFD	Oddziaływanie wewnętrzne/zewnętrzne określone w SFD	Zagrożenia i presje [kod]	Zagrożenia i presje	Oddziaływanie ustaleń planu	Ustalenia planu ogólnego
PLH240005 Beskid Śląski – Oddziaływania negatywne					
niski	wewnętrzne	F03.02.01	kollekcjonowanie (owadów, gadów, płazów...)	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	B	leśnictwo	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	G02.02	kompleksy narciarskie	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	A04.03	zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	G05.01	wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	E01.03	zabudowa rozproszona	brak	Projektowane strefy rozwoju zabudowy stanowią wyłącznie przestrzenne uzupełnienie i zwarcie istniejących układów osadniczych. Drobne, pojedyncze strefy zlokalizowane w rozproszeniu wprowadzono jedynie w celu uwzględnienia istniejącego zainwestowania, co nie generuje nowej presji osadniczej
niski	wewnętrzne	G01.04	turystyka góraska, wspinaczka, speleologia	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	F03.01	polowanie	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	G02.10	inne kompleksy sportowe i rekreacyjne	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne/zewnętrzne	X	brak zagrożeń i nacisków	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	G02	infrastruktura sportowa i rekreacyjna	brak	W zasięgu obszaru Natura 2000 Beskid Śląski nie wyznacza się nowych terenów sportowych i rekreacyjnych
średni	wewnętrzne	J02.03	regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	nie dotyczy	nie dotyczy
wysoki	wewnętrzne	G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	A02	zmiana sposobu uprawy	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	D01.02	drogi, autostrady	-	Niewielkie przyrosty terenów inwestycyjnych mogą w przyszłości generować lokalne potrzeby w zakresie rozbudowy lub modernizacji istniejącej sieci dróg publicznych i wewnętrznych, wyłącznie w celu zabezpieczenia obsługi komunikacyjnej tych stref.
niski	wewnętrzne	E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	E03	odpady, ścieki	nie dotyczy	nie dotyczy
wysoki	wewnętrzne	G01.06	narciarstwo, w tym poza trasami	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	G05.04	wandalizm	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	F03.02.03	chwytywanie, trucie, kłusownictwo	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	G01.03	pojazdy zmotoryzowane	-	Nowe tereny inwestycyjne mogą intensyfikować ruch drogowy w gminie

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Poziom oddziaływania określone w SFD	Oddziaływanie wewnętrzne/zewnętrzne określone w SFD	Zagrożenia i presje [kod]	Zagrożenia i presje	Oddziaływanie ustaleń planu	Ustalenia planu ogólnego
<i>PLH240006 Beskid Żywiecki – Oddziaływania negatywne</i>					
wysoki	wewnętrzne	A04.03	zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	D01.02	drogi, autostrady	-	Przyrosty terenów inwestycyjnych mogą w przyszłości generować lokalne potrzeby w zakresie rozbudowy lub modernizacji istniejącej sieci dróg publicznych i wewnętrznych, wyłącznie w celu zabezpieczenia obsługi komunikacyjnej tych stref.
średni	wewnętrzne	G01.06	narciarstwo, w tym poza trasami	-	Wyznaczenie stref SN sankcjonuje i porządkuje istniejące i planowane zagospodarowanie turystyczne w zasięgu Beskidu Żywieckiego. Potencjalny rozwój infrastruktury w tych granicach może generować presję, która będzie wymagała rygorystycznej weryfikacji i wprowadzenia ograniczeń na etapie sporządzania planów miejscowych (MPZP).
średni	wewnętrzne	F03.01	polowanie	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	G02.02	kompleksy narciarskie	-	Wyznaczenie stref SN sankcjonuje i porządkuje istniejące i planowane zagospodarowanie turystyczne w zasięgu Beskidu Żywieckiego. Potencjalny rozwój infrastruktury w tych granicach może generować presję, która będzie wymagała rygorystycznej weryfikacji i wprowadzenia ograniczeń na etapie sporządzania planów miejscowych (MPZP).
niski	wewnętrzne	E03	odpady, ścieki	-	Wyznaczenie nowych stref osadniczych i turystycznych (w tym narciarskich) może potencjalnie zwiększyć strumień generowanych odpadów i ścieków. Zgodnie z zasadami ogólnymi planu, obsługa tych terenów musi opierać się na systemowym odprowadzaniu ścieków do sieci kanalizacyjnej lub szczelnych zbiorników oraz zorganizowanym odbiorze odpadów, co zapobiega niekontrolowanemu zanieczyszczeniu środowiska.
wysoki	wewnętrzne	G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	-	Wyznaczenie stref SN sankcjonuje i porządkuje istniejące i planowane zagospodarowanie turystyczne w zasięgu Beskidu Żywieckiego. Potencjalny rozwój infrastruktury w tych granicach może generować presję, która będzie wymagała rygorystycznej weryfikacji i wprowadzenia ograniczeń na etapie sporządzania planów miejscowych (MPZP).
średni	wewnętrzne	E01.03	zabudowa rozproszona	brak	Projektowane strefy rozwoju zabudowy stanowią wyłącznie przestrzenne uzupełnienie i zwanie istniejących układów osadniczych. Drobne, pojedyncze strefy zlokalizowane w rozproszeniu wprowadzono jedynie w celu uwzględnienia istniejącego zainwestowania, co nie generuje nowej presji osadniczej

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Poziom oddziaływania określone w SFD	Oddziaływanie wewnętrzne/zewnętrzne określone w SFD	Zagrożenia i presje [kod]	Zagrożenia i presje	Oddziaływanie ustaleń planu	Ustalenia planu ogólnego
średni	wewnętrzne/zewnętrzne	X	brak zagrożeń i nacisków	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	G02	infrastruktura sportowa i rekreacyjna	-	Wyznaczenie stref SN sankcjonuje i porządkuje istniejące i planowane zagospodarowanie turystyczne w zasięgu Beskidu Żywieckiego. Potencjalny rozwój infrastruktury w tych granicach może generować presję, która będzie wymagała rygorystycznej weryfikacji i wprowadzenia ograniczeń na etapie sporządzania planów miejscowych (MPZP).
średni	wewnętrzne	G01.03	pojazdy zmotoryzowane	-	Nowe tereny inwestycyjne mogą intensyfikować ruch drogowy w gminie
niski	wewnętrzne	A02	zmiana sposobu uprawy	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	E03.01	pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych	-	Wyznaczenie nowych stref osadniczych i turystycznych (w tym narciarskich) może potencjalnie zwiększyć strumień generowanych odpadów i ścieków. Zgodnie z zasadami ogólnymi planu, obsługa tych terenów musi opierać się na systemowym odprowadzaniu ścieków do sieci kanalizacyjnej lub szczelnych zbiorników oraz zorganizowanym odbiorze odpadów, co zapobiega niekontrolowanemu zanieczyszczeniu środowiska.
niski	wewnętrzne	D01.01	ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	-	Wyznaczenie stref SN sankcjonuje i porządkuje istniejące i planowane zagospodarowanie turystyczne w zasięgu Beskidu Żywieckiego. Potencjalny rozwój infrastruktury w tych granicach może generować presję, która będzie wymagała rygorystycznej weryfikacji i wprowadzenia ograniczeń na etapie sporządzania planów miejscowych (MPZP).
niski	wewnętrzne	G01.04	turystyka górską, wspinaczka, speleologia	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	F03.02.03	chwyatanie, trucie, kłusownictwo	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	J02.03	regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	G05.01	wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	-	Wyznaczenie stref SN sankcjonuje i porządkuje istniejące i planowane zagospodarowanie turystyczne w zasięgu Beskidu Żywieckiego. Potencjalny rozwój infrastruktury w tych granicach może generować presję, która będzie wymagała rygorystycznej weryfikacji i wprowadzenia ograniczeń na etapie sporządzania planów miejscowych (MPZP).
niski	wewnętrzne	G05.04	wandalizm	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	A08	nawożenie /nawozy sztuczne/	nie dotyczy	nie dotyczy

PLAN OGÓLNY GMINY WĘGIERSKA GÓRKA
– PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

<i>Poziom oddziaływania określone w SFD</i>	<i>Oddziaływanie wewnętrzne/zewnętrzne określone w SFD</i>	<i>Zagrożenia i presje [kod]</i>	<i>Zagrożenia i presje</i>	<i>Oddziaływanie ustaleń planu</i>	<i>Ustalenia planu ogólnego</i>
niski	wewnętrzne	G02.10	inne kompleksy sportowe i rekreacyjne	-	Wyznaczenie stref SN sankcjonuje i porządkuje istniejące i planowane zagospodarowanie turystyczne w zasięgu Beskidu Żywieckiego. Potencjalny rozwój infrastruktury w tych granicach może generować presję, która będzie wymagała rygorystycznej weryfikacji i wprowadzenia ograniczeń na etapie sporządzania planów miejscowych (MPZP).
PLB240002 Beskid Żywiecki – Oddziaływania negatywne					
średni	wewnętrzne	K03.04	drapieżnictwo	nie dotyczy	nie dotyczy
niski	wewnętrzne	A04.03	zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	F03.01	polowanie	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne/zewnętrzne	X	brak zagrożeń i nacisków	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	G01.02	turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych	-	Wyznaczenie stref SN sankcjonuje i porządkuje istniejące i planowane zagospodarowanie turystyczne w zasięgu Beskidu Żywieckiego. Potencjalny rozwój infrastruktury w tych granicach może generować presję, która będzie wymagała rygorystycznej weryfikacji i wprowadzenia ograniczeń na etapie sporządzania planów miejscowych (MPZP).
niski	wewnętrzne	B01.02	sztuczne plantacje na terenach otwartych (drzewa nierodzące)	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	E01.03	zabudowa rozproszona	brak	Projektowane strefy rozwoju zabudowy stanowią wyłącznie przestrzenne uzupełnienie i zwarcie istniejących układów osadniczych. Drobne, pojedyncze strefy zlokalizowane w rozproszeniu wprowadzono jedynie w celu uwzględnienia istniejącego zainwestowania, co nie generuje nowej presji osadniczej
średni	wewnętrzne	B02.04	usuwanie martwych i umierających drzew	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	E03	odpady, ścieki	-	Wyznaczenie nowych stref osadniczych i turystycznych (w tym narciarskich) może potencjalnie zwiększyć strumień generowanych odpadów i ścieków. Zgodnie z zasadami ogólnymi planu, obsługa tych terenów musi opierać się na systemowym odprowadzaniu ścieków do sieci kanalizacyjnej lub szczelnych zbiorników oraz zorganizowanym odbiorze odpadów, co zapobiega niekontrolowanemu zanieczyszczeniu środowiska.
średni	wewnętrzne	F03.02.03	chwytanie, trucie, kłusownictwo	nie dotyczy	nie dotyczy
średni	wewnętrzne	D01.02	drogi, autostrady	-	Przyrosty terenów inwestycyjnych mogą w przyszłości generować lokalne potrzeby w zakresie rozbudowy lub modernizacji istniejącej sieci dróg publicznych i wewnętrznych, wyłącznie w celu zabezpieczenia obsługi komunikacyjnej tych stref.

Poziom oddziaływania określone w SFD	Oddziaływanie wewnętrzne/zewnętrzne określone w SFD	Zagrożenia i presje [kod]	Zagrożenia i presje	Oddziaływanie ustaleń planu	Ustalenia planu ogólnego
średni	wewnętrzne	H04	Zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną	-	Nowe strefy rozwoju zabudowy i infrastruktury komunikacyjnej mogą potencjalnie generować punktowy wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza (ogrzewanie budynków, ruch pojazdów).
średni	wewnętrzne	G02.02	kompleksy narciarskie	-	Wyznaczenie stref SN sankcjonuje i porządkuje istniejące i planowane zagospodarowanie turystyczne w zasięgu Beskidu Żywieckiego. Potencjalny rozwój infrastruktury w tych granicach może generować presję, która będzie wymagała rygorystycznej weryfikacji i wprowadzenia ograniczeń na etapie sporządzania planów miejscowych (MPZP).

Oznaczenia:

+	Potencjalnie pozytywne oddziaływania
-	Potencjalnie negatywne oddziaływania
+/-	Potencjalnie pozytywne i negatywne oddziaływania
brak	Brak oddziaływań

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem danych z SDF

Wskazane w strukturze tabelarycznej potencjalnie negatywne oddziaływania (-) wynikają z faktu wyznaczenia w projekcie planu ogólnego nowych stref rozwoju (w tym stref mieszkaniowych oraz stref zieleni i rekreacji). Szczegółowa analiza zidentyfikowanych presji wykazuje jednak, że wprowadzone ramy planistyczne nie zagrażą integralności analizowanych obszarów Natura 2000:

- Infrastruktura drogowa (D01.02) i pojazdy zmotoryzowane (G01.03): Nowe strefy inwestycyjne mogą w skali gminy generować lokalne potrzeby w zakresie modernizacji lub rozbudowy istniejących dróg oraz wiązać się z okresową intensyfikacją ruchu pojazdów. Oddziaływanie to będzie miało charakter wyłącznie lokalny i punktowy. Ruch pojazdów będzie koncentrował się w granicach już istniejących i urządzonych ciągów komunikacyjnych obsługujących strefy osadnicze. Projekt planu nie przewiduje realizacji nowych, wielkoobszarowych korytarzy transportowych ani otwierania nowych dróg publicznych wewnątrz zwartych kompleksów leśnych.
- Sporty, infrastruktura sportowa i rekreacyjna (G01.06, G02.02, G01.02, G02, D01.01, G05.01, G02.10): Wyznaczenie stref zdominowanych przez funkcję rekreacyjną (m.in. stref 19SN w zasięgu Beskidu Żywieckiego) może potencjalnie potęgować antropopresję (fragmentacja siedlisk, erozja stoków, hałas), dlatego ryzyko to zostało zidentyfikowane na poziomie strategicznym. Wszelkie szczegółowe parametry zagospodarowania, a także potencjalne ograniczenia w celu ochrony najcenniejszych fragmentów beskidzkiej przyrody, zostaną rygorystycznie rozstrzygnięte na niższym szczeblu planistycznym – podczas sporządzania Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP) oraz procedur OOS dla konkretnych inwestycji.
- Zabudowa rozproszona (E01.03): Wyznaczone strefy rozwoju zabudowy stanowią wyłącznie uzupełnienie istniejących układów osadniczych, natomiast małe strefy rozproszone jedynie sankcjonują stan faktyczny na gruncie. Rozwiązanie to zapobiega

powstawaniu niekontrolowanej suburbanizacji oraz wkraczaniu z nową infrastrukturą kubaturową w głąb cennych siedlisk przyrodniczych.

- Gospodarka odpadami i ściekami (E03, E03.01): Rozbudowa bazy osadniczej oraz infrastruktury rekreacyjnej niesie za sobą naturalne ryzyko zwiększenia ilości nieczystości stałych i ciekłych. Zagrożenie to ma jednak charakter wyłącznie potencjalny, ponieważ ramy prawne dla obsługi inżynierskiej nowych inwestycji regulują restrykcyjne przepisy odrębne z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków oraz gospodarki odpadami. Realizacja zabudowy w wyznaczonych strefach będzie uwarunkowana zapewnieniem zorganizowanej obsługi komunalnej na etapie sporządzania planów miejscowych (MPZP). Zapobiegnie to niekontrolowanemu zrzutowi ścieków do gruntu lub cieków, w pełni zabezpieczając siedliska przed eutrofizacją i skażeniem.
- Zanieczyszczenie powietrza (H04): Rozbudowa bazy mieszkaniowej i rekreacyjnej wiąże się z ryzykiem lokalnego wzrostu emisji powierzchniowej i liniowej. Zagrożenie to ma charakter głównie teoretyczny, ponieważ nowo wyznaczone tereny będą podlegały restrykcyjnym nakazom w zakresie stosowania niskoemisyjnych lub zeroemisyjnych źródeł ciepła oraz odnawialnych źródeł energii (OZE), zgodnie z przepisami krajowymi i uchwałą antysmogową. Ponadto zwarty charakter stref ogranicza konieczność dalekich podróży samochodowych, co chroni wrażliwe ekosystemy leśne oraz bory górskie przed zanieczyszczeniami imisyjnymi.

Z uwagi na ramowy i ogólny charakter planu ogólnego, na etapie sporządzania poszczególnych planów miejscowych (MPZP) konieczne będzie sformułowanie uszczegółowionych rygorów – w tym precyzyjnych wskaźników powierzchni biologicznie czynnej, nakazów ochrony zieleni wysokiej, nadzorów przyrodniczych, a w razie konieczności wykazanej szczegółowymi ekspertyzami środowiskowymi – również ograniczenie fizycznych zasięgów przestrzennych stref inwestycyjnych i rekreacyjnych.

Pozytywnym aspektem dla integralności obszarów chronionych jest wycofanie z możliwości zainwestowania terenów o łącznej powierzchni ok. 19,66 ha i wprowadzenie tam strefy otwartej SO.

Ocenia się, że przyszłe zagospodarowanie gminy Węgierska Górka wynikające z realizacji zapisów planu ogólnego nie spowoduje znaczącej degradacji środowiska przyrodniczego i obniżenia stopnia bioróżnorodności. Rozwój zabudowy nie wpłynie destruktywnie na stan siedlisk przyrodniczych w skali ogólnej, choć może uszczuplić zasoby przyrodnicze obszaru gminy, zmniejszając powierzchnię zieloną, a tym samym zmniejszając nisze ekologiczne żyjących tu organizmów. Teren ten pozostawał będzie pod większą presją człowieka, na co wpływ będzie miała nowa zabudowa, zwłaszcza powstające tereny mieszkaniowe czy rekreacyjne na obszarach do tej pory niepełniących tej funkcji. Obecność człowieka wpisze się negatywnie w środowisko przyrodnicze (uszczuplanie siedlisk, hałas bytowy, komunikacyjny, ścieki, odpady), lokalnie może zaburzyć przyrodniczą strukturę, jednak nie prognozuje się, aby oddziaływania te były znacząco negatywne. Nie powinny przyczynić się również do jego degradacji, a jedynie do przesunięcia równowagi w kierunku form podporządkowanych człowiekowi, również zieleni urządzonej.

Prognozuje się, że oddziaływania związane z realizacją projektu planu ogólnego Gminy Węgierska Górka, ze względu na swój charakter, lokalizację w sąsiedztwie istniejących struktur i ramowość ustaleń, nie będą powodować znacząco negatywnych oddziaływań na cele utworzenia oraz przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 „Beskid Śląski” i „Beskid Żywiecki”, rezerwatów przyrody, jak również obu parków krajobrazowych. Projektowane zmiany nie naruszają zakazów zawartych w uchwałach powołujących Żywiecki Park Krajobrazowy oraz Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego.

3.3. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań na skutek realizacji ustaleń projektu planu ogólnego w zasięgu mogącym przekraczać granice państwa. Najbliższa granica państwa (ze Słowacją) znajduje się w odległości ok. 3 km od omawianego obszaru.

4. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań

Projekt planu ogólnego Gminy Węgierska Górka wyznacza kierunki rozwoju przestrzennego w sposób mający na celu optymalne pogodzenie funkcji gospodarczych, osadniczych i turystycznych z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego. Z uwagi na obecność wielkoobszarowych form ochrony przyrody o randze europejskiej i krajowej, w strukturze funkcjonalno-przestrzennej projektu planu przyjęto szereg rozwiązań o charakterze strategicznym, ukierunkowanych na zapobieganie i ograniczanie ewentualnych negatywnych skutków dla środowiska.

W szczególności konstrukcja projektu planu ogólnego Gminy Węgierska Górka:

- Zabezpiecza spójność korytarzy ekologicznych i siedlisk górskich: Poprzez przypisanie wielkoobszarowych kompleksów leśnych, dolin rzecznych (w tym dorzecza Soły) oraz cennych przyrodniczo partii hal i polan górskich do strefy otwartej. Działanie to zapobiega przerywaniu ciągłości ekologicznej i chroni szlaki migracyjne dużych drapieżników oraz innych gatunków beskidzkiej fauny.
- Uwzględnia uwarunkowania wynikające z form ochrony przyrody: Projekt planu respektuje granice oraz reżimy ochronne istniejących form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000 (PLH240005 Beskid Śląski, PLH240006 Beskid Żywiecki, PLB240002 Beskid Żywiecki), rezerwatów przyrody oraz obu parków krajobrazowych wraz z ich otulinami. Ograniczenie możliwości wprowadzania rozproszonej i konfliktowej zabudowy kubaturowej w tych rejonach oraz koncentracja nowej zabudowy w dnach dolin stanowi kluczowe działanie zapobiegawcze.
- Równoważy bilans terenów inwestycyjnych: Wprowadzenie proekologicznego mechanizmu polegającego na wycofaniu z możliwości zainwestowania terenów wskazanych w obowiązujących mpzp o łącznej powierzchni ok. 19,66 ha i przekształcenie ich w strefę otwartą (SO) stanowi bezpośrednio działanie minimalizujące globalną presję urbanizacyjną w skali gminy.

W odniesieniu do działań o charakterze kompensacji przyrodniczej (takich jak odtworzenie siedlisk, realizacja nasadzeń, techniczna stabilizacja stoków czy zaawansowane środki ochrony przed hałasem i erozją), plan ogólny – jako dokument kierunkowy o wysokim poziomie ogólności – nie zawiera ustaleń bezpośrednio nakazujących lub technicznie definiujących tego typu środki.

Mechanizmy kompensacyjne oraz szczegółowe działania minimalizujące negatywny wpływ na środowisko będą uruchamiane, doprecyzowywane i rygorystycznie weryfikowane na niższych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego. Dotyczy to w szczególności procedur sporządzania Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP) dla poszczególnych stref (w tym szczegółowych wskaźników powierzchni biologicznie czynnej czy nakazów ochrony zieleni wysokiej) oraz wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla konkretnych przedsięwzięć, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

5. Rozwiązania alternatywne

W przypadku projektu planu ogólnego Gminy Węgierska Górka, z uwagi na jego specyfikę oraz uwarunkowania przyrodnicze (wielkoobszarowe formy ochrony przyrody), możliwości zastosowania diametralnie odmiennych, alternatywnych rozwiązań przestrzennych były ograniczone. Główne założenia projektu opierają się na porządkowaniu struktur osadniczych i turystycznych oraz dostosowaniu bilansów terenów do realnych potrzeb, przy jednoczesnym uwzględnieniu uwarunkowań wynikających z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W toku prac nad dokumentem rozważano następujące warianty:

- Wariant „zerowy” (brak przyjęcia planu ogólnego): wariant ten oceniono jako skrajnie niekorzystny zarówno z punktu widzenia rozwoju gminy, jak i ochrony środowiska. Brak uchwalenia planu ogólnego, w świetle obowiązujących przepisów prawa, uniemożliwiłoby sporządzanie i uchwalanie nowych planów miejscowych oraz zmianę istniejących. Doprowadziłoby to do chaosu przestrzennego i zahamowania zrównoważonego rozwoju.
- Warianty alternatywnego rozmieszczenia stref inwestycyjnych (wariantowanie przestrzenne): rozważano alternatywne kierunki lokalizacji nowych stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową (SJ) oraz stref obsługi ruchu narciarskiego (SN). Przeniesienie planowanego przyrostu terenów mieszkaniowych (ok. 175,33 ha) oraz rekreacyjnych w inne, dotychczas niezainwestowane rejony gminy wiązałoby się z koniecznością głębokiej ingerencji w zwarte i nienaruszone kompleksy leśne Beskidu Śląskiego i Beskidu Żywieckiego, co przesądziło o odrzuceniu takich lokalizacji. W ramach wariantowania przestrzennego analizowano również scenariusz rezygnacji z wycofywania jakichkolwiek terenów inwestycyjnych z obecnie obowiązującego mpzp. Alternatywa ta zakładała utrzymanie dotychczasowego przeznaczenia dla łącznego obszaru ok. 19,66 ha, na którym znajdują się dotychczasowe tereny usług turystyki i sportu oraz tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej i zagrodowej. Wariant ten porzucono na rzecz rozwiązania proekologicznego, polegającego na zmianie funkcji tych obszarów na strefę otwartą (SO). Uznano, że rezygnacja z wprowadzenia tam strefy nieinwestycyjnej

utrzymywałyby zbędną presję urbanistyczną w miejscach wrażliwych przyrodniczo, podczas gdy ich wycofanie skutecznie równoważy bilans przestrzenny gminy.

Wybrany wariant przestrzenny, zakładający koncentrację nowej zabudowy mieszkaniowej w dnach dolin (w sąsiedztwie istniejących struktur) oraz wyznaczenie stref zieleni i rekreacji (m.in. strefy 19SN) głównie w śladzie już ukształtowanych tras, uznano za najbardziej racjonalny pod względem środowiskowym. Pozwala on na zminimalizowanie presji na cenne siedliska górskie i korytarze ekologiczne, przy jednoczesnym zaspokojeniu potrzeb rozwojowych gminy.

Przyjęte w projekcie rozwiązania – pod warunkiem późniejszego sformułowania precyzyjnych wskaźników urbanistycznych na etapie MPZP (w tym odpowiedniej powierzchni biologicznie czynnej) – stanowią optymalny kompromis i są najbardziej spójne z zasadami ochrony przyrody na obszarach Natura 2000.

6. Wnioski złożone do prognozy

Do prognozy oddziaływania na środowisko sporządzanej dla projektu planu ogólnego gminy Węgierska Górka nie wpłynęły żadne wnioski.

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Plan ogólny gminy Węgierska Górka to dokument planowania przestrzennego stanowiący akt prawa miejscowego w zakresie ustalania przeznaczenia terenu, określenia sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz stanowiący podstawę do wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Celem sporządzenia planu ogólnego gminy Węgierska Górka jest dostosowanie systemu planowania przestrzennego do wymogów ustawowych oraz uporządkowanie dotychczasowych ustaleń planistycznych w ramach nowej formy aktu prawa miejscowego, jak również wprowadzenie modyfikacji ukierunkowanych na poszerzenie istniejących stref inwestycyjnych i struktur osadniczych.

W projekcie planu ogólnego gminy Węgierska Górka wyznacza się następujące strefy planistyczne:

- Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW),
- Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ),
- Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ),
- Strefa usługowa (SU),
- Strefa handlu wielkopowierzchniowego (SH),
- Strefa gospodarcza (SP),
- Strefa produkcji rolniczej (SR),
- Strefa infrastrukturalna (SI),
- Strefa zieleni i rekreacji (SN),

- Strefa cmentarzy (SC),
- Strefa otwarta (SO),
- Strefa komunikacyjna (SK),

Zmiany zagospodarowania terenów, wprowadzone do projektu planu ogólnego, obejmują:

- przyrosty terenów przeznaczonych do zainwestowania na łącznej powierzchni ok. 175,33 ha:
 - strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ) o powierzchni ok. 152,80 ha,
 - strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową (SZ) o powierzchni ok. 0,08 ha,
 - strefy usługowej (SU) o powierzchni ok. 10,17 ha,
 - strefy gospodarczej (SP) o powierzchni ok. 4,96 ha,
 - strefy produkcji rolniczej (SR) o powierzchni ok. 4,72 ha,
 - strefy infrastrukturalnej (SI) o powierzchni ok. 0,61 ha,
 - strefy cmentarza (SC) o powierzchni ok. 1,98 ha;
- uwzględnienie istniejącej zabudowy na łącznej powierzchni ok. 42,29 ha,
 - strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ) o powierzchni ok. 31,74 ha,
 - strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową (SZ) o powierzchni ok. 7,54 ha,
 - strefy usługowej (SU) o powierzchni ok. 0,02 ha,
 - strefy gospodarczej (SP) o powierzchni ok. 0,12 ha,
 - strefy produkcji rolniczej (SR) o powierzchni ok. 2,87 ha;
- zmianę funkcji i kierunków zagospodarowania (zwiększenie intensywności zabudowy) na łącznej powierzchni ok. 128,73 ha, dotyczy zmiany:
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej na strefę handlu wielkopowierzchniowego (SH) na obszarze ok. 4,47 ha,
 - terenów usług turystyki i sportu i terenu usługowego na strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ) na obszarze ok. 8,42 ha,
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej na strefę gospodarczą (SP) na obszarze ok. 0,88 ha,
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej na strefę usługową (SU) na obszarze ok. 3,78 ha,
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej i terenów usługowych na strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (SW) na obszarze ok. 111,18 ha;
- zmianę funkcji i kierunków zagospodarowania na łącznej powierzchni ok. 3,14 ha, dotyczy zmiany:
 - terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej na strefę infrastrukturalną (SI) na obszarze ok. 0,36 ha oraz strefę komunikacyjną (SK) na obszarze ok. 0,06 ha,
 - terenów przemysłowych na strefę usługową (SU) na obszarze ok. 2,72 ha;
- dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego na dotychczasowych terenach rolnych, leśnych, wód otwartych

i zieleni w ramach wyznaczenia strefy zieleni i rekreacji (SN) na łącznym obszarze ok. 201,30 ha;

- zmianę funkcji i kierunku zagospodarowania terenów wskazanych do zainwestowania w obowiązującym mpzp (terenów usług turystyki i sportu oraz terenu zabudowy mieszkaniowej, usługowej i zagrodowej) na tereny nieinwestycyjne (strefa otwarta SO) na łącznym obszarze ok. 19,66 ha.

Obszar uzupełnienia zabudowy został wyznaczony na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz. U. 2024 r. poz. 729). Łączna powierzchnia obszaru uzupełnienia zabudowy wyznaczonego w sposób, o którym mowa w ust. 1 ww. Rozporządzenia wyniosła 825,46 ha.

Wskaźniki maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy lub minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej przyjęto w oparciu o obowiązujące regulacje zgodnie ze wskaźnikami ustalonymi w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Przed przystąpieniem do szczegółowej analizy poszczególnych form antropopresji, należy wyraźnie podkreślić specyfikę i rangę formalno-prawną opiniowanego dokumentu. Plan ogólny gminy jest aktem prawa miejscowego o charakterze ogólnikowym i ramowym – nie przesądza on o konkretnym usytuowaniu poszczególnych budynków czy obiektów budowlanych, a jedynie wyznacza granice stref planistycznych i określa ich profile funkcjonalne. Możliwość faktycznego zainwestowania i zagospodarowania określonego terenu pojawi się dopiero po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, których projekty każdorazowo będą poddawane odrębnej, szczegółowej analizie pod kątem lokalnych uwarunkowań przyrodniczych. W efekcie tych przyszłych analiz, dopuszczalne formy zagospodarowania mogą zostać znacząco ograniczone w stosunku do maksymalnych profili wskazanych w planie ogólnym.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania metodologiczne, niniejsza prognoza na obecnym etapie procedury planistycznej przyjmuje podejście oparte na zasadzie przeczności. Oznacza to, że prezentowana poniżej ocena oraz przypisane w macierzy wskaźniki oddziaływań mają charakter ogólny i zakładają potencjalny przyrost struktur inwestycyjnych, infrastrukturalnych czy turystyczno-sportowych w granicach całości powierzchni wyznaczonych stref. Działanie to ma na celu zidentyfikowanie maksymalnych, teoretycznych skali presji na środowisko, podczas gdy precyzyjna ocena rodzaju, skali oraz dokładnego zasięgu konkretnych oddziaływań zostanie bezwzględnie dokonana na dalszych, bardziej szczegółowych etapach procedur planistycznych oraz inwestycyjnych.

Uwzględniając powyższe założenia metodologiczne oraz wyniki analiz przestrzennych, zidentyfikowano główne obszary potencjalnych oddziaływań. Główne potencjalne negatywne oddziaływania na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego wiążą się z trzema kluczowymi elementami rozwoju przestrzennego gminy:

- Powiększenie stref przeznaczonych do zainwestowania na gruntach dotychczas niezagospodarowanych (wolnych) o łącznej powierzchni ok. 175,33 ha (głównie strefa

mieszkańcowa SJ – ok. 152,80 ha oraz usługowa SU – ok. 10,17 ha). Wyznaczenie tych obszarów wiąże się z możliwością wystąpienia negatywnych skutków dla większości komponentów przyrodniczych z uwagi na nieodwracalne przekształcenie profilu glebowego, uszczuplenie powierzchni biologicznie czynnej oraz potencjalny wzrost emisji zanieczyszczeń. Dla mieszkańców rozwój ten przynosi korzyści strukturalne, przy jednoczesnym ryzyku uciążliwości bytowych.

- Zmiana funkcji i kierunków zagospodarowania połączona ze zwiększeniem intensywności zabudowy na łącznej powierzchni ok. 128,73 ha. Dotyczy to zwłaszcza masowego przekształcenia dotychczasowych terenów mieszkaniowo-usługowych w strefę zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej SW (ok. 111,18 ha). Zagęszczenie struktur osadniczych i podniesienie parametrów budowlanych może skutkować wzrostem antropopresji w stosunku do środowiska abiotycznego i krajobrazu oraz niesie za sobą dwojaki wpływ na warunki życia ludzi.
- Dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego w ramach wyznaczenia nowej strefy zieleni i rekreacji (SN) na łącznym obszarze ok. 201,30 ha. Z uwagi na fakt, że strefa ta wchodzi na dotychczasowe tereny leśne i rolne, niesie ona ryzyko dla klimatu, gleb, wód, bioróżnorodności, krajobrazu i obszarów chronionych. Wynika to z możliwości lokalnych wylesień pod trasy narciarskie (tworzenie korytarzy wiatrowych, fragmentacja siedlisk), prac ziemnych na stokach (zagrożenie erozją) oraz presji generowanej przez infrastrukturę naśnieżania i ruch turystyczny. Wpływ na ludzi łączy korzyści rekreacyjno-gospodarcze z okresowym generowaniem uciążliwości (hałas, transport).

Negatywne oddziaływania na środowisko dotyczą głównie zmian w zagospodarowaniu o powierzchni powyżej 5 ha oraz zmian zainwestowania położonych w zasięgu cennych elementów środowiska przyrodniczego. Z punktu widzenia niniejszego projektu, najistotniejsze oddziaływania mogą wynikać z następujących ustaleń:

- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (86SJ), o powierzchni ok. 21,78 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (92SJ), o powierzchni ok. 15,59 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (146SJ) oraz strefy produkcji rolniczej (3SR), które sąsiadują ze sobą lub położone są w bliskim sąsiedztwie o łącznej powierzchni ok. 15,26 ha,
- przyrost strefy usługowej (27SU), strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (210SJ) oraz strefy gospodarczej (18SP), które sąsiadują ze sobą lub położone są w bliskim sąsiedztwie o łącznej powierzchni ok. 11,95 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (88SJ), o powierzchni ok. 9,34 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (330SJ), o powierzchni ok. 6,35 ha,
- przyrost strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (173SJ) oraz strefy produkcji rolniczej (4SR), które sąsiadują ze sobą lub położone są w bliskim sąsiedztwie o łącznej powierzchni ok. 5,37 ha,

- przyrost strefy gospodarczej (10SP), położonej w całości w zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, o powierzchni ok. 4,30 ha,
- dopuszczenie realizacji ogrodów działkowych, obiektów sportu i obsługi ruchu turystycznego w ramach wyznaczenia nowej strefy zieleni i rekreacji (19SN) na obszarze ok. 181,65 ha oraz (28SN) na powierzchni ok. 7,54 ha,
- zmiana funkcji i kierunków zagospodarowania połączona ze zwiększeniem intensywności zabudowy (zmiana terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej i terenów usługowych na strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (2-18SW) oraz strefy handlu wielkopowierzchniowego (1-2SH) które sąsiadują ze sobą lub położone są w bliskim sąsiedztwie, w zasięgu centrum miejscowości Węgierska Górka, na łącznym obszarze ok. 113,20 ha.

Pozostałe zmiany obejmują niewielkie powierzchnie (poniżej 5 ha) i stanowią poszerzenia istniejących struktur przestrzennych, co determinuje ich ograniczony wpływ na stan środowiska. Zmiany te dotyczą głównie uzupełnień układu zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów już zainwestowanych bądź wyznaczonych do zainwestowania w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Tego rodzaju zmiany służą uzupełnieniu i uporządkowaniu istniejących struktur przestrzennych, sprzyjają zachowaniu spójności układu funkcjonalno-przestrzennego oraz ograniczają presję na obszary dotychczas niezagospodarowane. Skala jednostkowych przyrostów powoduje, iż potencjalne oddziaływanie na środowisko należy ocenić jako lokalne i niewielkie, możliwe do złagodzenia poprzez odpowiednie ustalenia planistyczne.

Ustalenia o charakterze neutralnym lub pozytywnym:

- Uwzględnienie istniejącej zabudowy na powierzchni ok. 42,29 ha (głównie strefy SJ oraz SZ) – zmiany te polegają na potwierdzeniu stanu faktycznego. Mają one charakter wyłącznie porządkujący, nie generują nowego wpływu na przyrodę i wpływają pozytywnie na pewność prawną i warunki życia mieszkańców.
- Mniejsze korekty funkcjonalne na powierzchni ok. 3,14 ha (pod strefy SI, SK czy SU) – ze względu na swoją minimalną, punktową skalę, mają charakter lokalnego uporządkowania i nie generują nowych, zauważalnych form presji na środowisko.
- Wycofanie potencjału inwestycyjnego na rzecz strefy otwartej (SO) na obszarze ok. 19,66 ha – zmiana przeznaczenia dotychczasowych terenów usług turystyki, sportu oraz zabudowy z obowiązujących mpzp na funkcje ściśle nieinwestycyjne stanowi główny element prośrodowiskowy projektu. Przekłada się to bezpośrednio na korzyści w zakresie ochrony gleb, wód, ekosystemów i krajobrazu przed planowanym wcześniej zainwestowaniem.

Większość nowych terenów inwestycyjnych została wyznaczona poza zwartymi kompleksami leśnymi, jednakże część z nich znajduje się częściowo bądź w całości w zasięgu wrażliwych elementów środowiska:

- Korytarze ekologiczne: Obszar gminy niemal w całości znajduje się w zasięgu wyznaczonych korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. Przyrosty terenów inwestycyjnych zostały zaplanowane w taki sposób, aby umożliwić i zachować pełną drożność tych szlaków migracyjnych. Wyjątek stanowią planowane

przyrosty terenów gospodarczych i produkcji rolniczej oznaczonych symbolami 10SP oraz 1SR, których lokalizacja może powodować lokalne zwężenie korytarza spójności.

- Obszary chronione: Struktura przestrzenna gminy wykazuje, że jedynie centralna część dolinowa – stanowiąca obszary w głównej mierze już zainwestowane – nie znajduje się w granicach wielkoobszarowych form ochrony przyrody. Zdecydowana większość nowych przyrostów oraz terenów gdzie nastąpi zwiększenie intensywności zabudowy zlokalizowana jest właśnie tam, w otulinie Żywieckiego Parku Krajobrazowego. Z kolei przyrosty bezpośrednio obejmujące obszar samego Żywieckiego Parku Krajobrazowego, czy obszarów Natura 2000 zostały wyznaczone w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy, co sprawia, że projektowane ustalenia nie ingerują w najcenniejsze i zwarte siedliska naturalne parku i obszarów Natura 2000.
- Strefa zieleni i rekreacji (SN): Największa z planowanych stref rekreacyjnych (strefa 19SN) została wyznaczona blisko granicy Żywieckiego Parku Krajobrazowego, obszarów Natura 2000 SOO i OSO Beskid Żywiecki. W granicach tej strefy struktura roślinności została już wcześniej ukształtowana pod kątem przebiegu tras narciarskich, co ogranicza konieczność wprowadzania nowych, głębokich przekształceń w drzewostanie leśnym.

Do kluczowych, większych struktur przestrzennych generujących potencjalne ryzyka zalicza się:

- zespół stref 9, 14 i 17SJ – obejmujący uzupełnienia istniejącej zabudowy i nowe przyrosty,
- zespół stref 325–333SJ i 20SN – powiązanie istniejącego zainwestowania z przyrostami o charakterze mieszkaniowym i rekreacyjnym,
- zespół stref 382SJ, 383SJ i 25SN – w obrębie istniejącej tkanki osadniczej i projektowanej strefy rekreacyjnej,
- strefa 334SJ – obejmująca uzupełnienia istniejącej zabudowy i nowe przyrosty,
- zespół stref 389-396SJ, 40-41SU, 81SZ i 26SN - w obrębie istniejącej tkanki osadniczej wraz z projektowanymi przyrostami strefy mieszkaniowej i strefy rekreacyjnej,
- strefa zieleni i rekreacji 19SN – zlokalizowana w zasięgu parku krajobrazowego, obszaru Natura 2000 oraz obejmująca przedpola ekspozycji i ciągi widokowe.

Pozostałe przyrosty terenów przeznaczonych do zainwestowania obejmują mniejsze powierzchnie i stanowią w przeważającej mierze uzupełnienia lub poszerzenia istniejących struktur osadniczych w dnie doliny rzeki Soły, co ogranicza ich bezpośrednią presję na nienaruszone ekosystemy leśne i górskie.

Z uwagi na ramowy i ogólny charakter planu ogólnego, na etapie sporządzania poszczególnych planów miejscowych (MPZP) konieczne będzie sformułowanie uszczegółowionych rygorów – w tym precyzyjnych wskaźników powierzchni biologicznie czynnej, nakazów ochrony zieleni wysokiej, nadzorów przyrodniczych, a w razie konieczności wykazanej szczegółowymi ekspertyzami środowiskowymi – również ograniczenie fizycznych zasięgów przestrzennych stref inwestycyjnych i rekreacyjnych.

Pozytywnym aspektem dla integralności obszarów chronionych jest wycofanie z możliwości zainwestowania terenów o łącznej powierzchni ok. 19,66 ha i wprowadzenie tam strefy otwartej SO.

Ocenia się, że przyszłe zagospodarowanie gminy Węgierska Górka wynikające z realizacji zapisów planu ogólnego nie spowoduje znaczącej degradacji środowiska

przyrodniczego i obniżenia stopnia bioróżnorodności. Rozwój zabudowy nie wpłynie destruktywnie na stan siedlisk przyrodniczych w skali ogólnej, choć może uszczuplić zasoby przyrodnicze obszaru gminy, zmniejszając powierzchnię zieloną, a tym samym zmniejszając nisze ekologiczne żyjących tu organizmów. Teren ten pozostawał będzie pod większą presją człowieka, na co wpływ będzie miała nowa zabudowa, zwłaszcza powstające tereny mieszkaniowe czy rekreacyjne na obszarach do tej pory niepełniących tej funkcji. Obecność człowieka wpisze się negatywnie w środowisko przyrodnicze (uszczuplanie siedlisk, hałas bytowy, komunikacyjny, ścieki, odpady), lokalnie może zaburzyć przyrodniczą strukturę, jednak nie prognozuje się, aby oddziaływania te były znacząco negatywne. Nie powinny przyczynić się również do jego degradacji, a jedynie do przesunięcia równowagi w kierunku form podporządkowanych człowiekowi, również zieleni urządzonej.

Prognozuje się, że oddziaływania związane z realizacją projektu planu ogólnego Gminy Węgierska Górka, ze względu na swój charakter, lokalizację w sąsiedztwie istniejących struktur i ramowość ustaleń, nie będą powodować znacząco negatywnych oddziaływań na cele utworzenia oraz przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 „Beskid Śląski” i „Beskid Żywiecki”, rezerwatów przyrody, jak również obu parków krajobrazowych. Projektowane zmiany nie naruszają zakazów zawartych w uchwałach powołujących Żywiecki Park Krajobrazowy oraz Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego.

Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań na skutek realizacji ustaleń projektu planu ogólnego w zasięgu mogącym przekraczać granice państwa. Najbliższa granica państwa (ze Słowacją) znajduje się w odległości ok. 3 km od omawianego obszaru.

W przypadku projektu planu ogólnego Gminy Węgierska Górka, z uwagi na jego specyfikę oraz uwarunkowania przyrodnicze (wielkoobszarowe formy ochrony przyrody), możliwości zastosowania diametralnie odmiennych, alternatywnych rozwiązań przestrzennych były ograniczone. Główne założenia projektu opierają się na porządkowaniu struktur osadniczych i turystycznych oraz dostosowaniu bilansów terenów do realnych potrzeb, przy jednoczesnym uwzględnieniu uwarunkowań wynikających z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Wybrany wariant przestrzenny, zakładający koncentrację nowej zabudowy mieszkaniowej w dnach dolin (w sąsiedztwie istniejących struktur) oraz wyznaczenie stref zieleni i rekreacji (m.in. strefy 19SN) głównie w śladzie już ukształtowanych tras, uznano za najbardziej racjonalny pod względem środowiskowym. Pozwala on na zminimalizowanie presji na cenne siedliska górskie i korytarze ekologiczne, przy jednoczesnym zaspokojeniu potrzeb rozwojowych gminy.

Przyjęte w projekcie rozwiązania – pod warunkiem późniejszego sformułowania precyzyjnych wskaźników urbanistycznych na etapie MPZP (w tym odpowiedniej powierzchni biologicznie czynnej) – stanowią optymalny kompromis i są najbardziej spójne z zasadami ochrony przyrody na obszarach Natura 2000.

Do prognozy oddziaływania na środowisko sporządzanej dla projektu planu ogólnego gminy Węgierska Górka nie wpłynęły żadne wnioski.

8. Spis rycin

Ryc. 1 Położenie administracyjne gminy Węgierska Górka.....	15
Ryc. 2. Szlaki komunikacyjne na obszarze gminy Węgierska Górka.....	17
Ryc. 3 Położenie gminy Węgierska Górka na tle jednostek fizyczno–geograficznych.....	18
Ryc. 4 Budowa geologiczna gminy Węgierska Górka	20
Ryc. 5 Obiekty geologiczne w gminie Węgierska Górka	22
Ryc. 6 Rzeźba terenu gminy Węgierska Górka	23
Ryc. 7 Mapa spadków gminy Węgierska Górka.....	24
Ryc. 8 Mapa kompleksów przydatności rolniczej gleb w gminie Węgierska Górka	28
Ryc. 9. Wody powierzchniowe na obszarze gminy Węgierska Górka.	33
Ryc. 10 Wody podziemne na obszarze gminy Węgierska Górka.	35
Ryc. 11 Potencjalna roślinność naturalna na obszarze gminy Węgierska Górka.	38
Ryc. 12. Różnorodność biologiczna na obszarze gminy Węgierska Górka.....	44
Ryc. 13 Formy ochrony przyrody w rejonie gminy Węgierska Górka.....	45
Ryc. 14 Lokalizacja projektowanych zmian form ochrony przyrody na terenie gminy Węgierska Górka	50
Ryc. 15 Powiązania przyrodnicze w rejonie gminy Węgierska Górka.....	52
Ryc. 16 Obiekty zabytkowe na obszarze gminy Węgierska Górka	54
Ryc. 17 Jednostki krajobrazowe na obszarze gminy Węgierska Górka	57
Ryc. 18 Krajobrazy priorytetowe i elementy zwiększające walory krajobrazowe na obszarze gminy Węgierska Górka	58
Ryc. 19 Zagrożenie powodziowe w gminie Węgierska Górka.....	65
Ryc. 20 Tereny osuwiskowe i zagrożone ruchami masowymi w gminie Węgierska Górka ...	71
Ryc. 21 Obszar gminy na tle ortofotomapy z 2004 r.	95
Ryc. 22 Obszar gminy na tle ortofotomapy z 2013 r.	96
Ryc. 23 Obszar gminy na tle ortofotomapy z 2023 r.	97

9. Spis tabel

Tabela 1 Ogólna charakterystyka gminy Węgierska Górka	16
Tabela 2 Obiekty geologiczne – jaskinie w gminie Węgierska Górka	21
Tabela 3 Klasyfikacja stref wysokościowych pod względem przydatności do zainwestowania	24
Tabela 4. Klasyfikacja nachylenia terenu pod względem przydatności do zainwestowania ...	25
Tabela 5 Zestawienie użytkowania gruntów w gminie Węgierska Górka.....	26
Tabela 6 Struktura własności i użytkowania gruntów leśnych w gminie Węgierska Górka ...	27
Tabela 7 Charakterystyka pięter klimatycznych w gminie Węgierska Górka.....	29
Tabela 8 Parametry Zbiorników Wód Podziemnych zlokalizowanych na obszarze gminy Węgierska Górka	34
Tabela 9 Pomniki przyrody w gminie Węgierska Górka.....	49
Tabela 10 Zestawienie obiektów wpisanych do rejestru zabytków w gminie Węgierska Górka	55
Tabela 11 Zestawienie krajobrazów priorytetowych w gminie Węgierska Górka	59

Tabela 12. Ocena stanu chemicznego JCWPd nr 158 w roku 2022	63
Tabela 13 Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu.....	63
Tabela 14 Zestawienie sytuacji przekroczeń w województwie śląskim w 2025 roku obejmujących gminę Węgierska Górka.....	68
Tabela 15 Statystyki stężeń dla wybranych zanieczyszczeń w gminie Węgierska Górka zestawione na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2025 wykonanego przez IOŚ-PIB.....	69
Tabela 16 Tereny zagrożone hałasem na obszarze gminy Węgierska Górka.....	73
Tabela 17. Zagrożenia dla krajobrazu Lasy Bielsko-Koniaków – 3b (ID:1475).....	79
Tabela 18. Zagrożenia dla krajobrazu Szczyrk-Węgierska Górka – 3a (ID: 1521).....	80
Tabela 19. Zagrożenia dla krajobrazu Mały Żar – 3b (ID: 1554).....	81
Tabela 20. Zagrożenia dla krajobrazu Sopotnia Wielka – 3b (ID: 1740).....	81
Tabela 21. Zagrożenia dla krajobrazu Las Rysianka – 3a (ID: 1764)	82
Tabela 22. Zagrożenia dla krajobrazu Hala Bacmańska – 5b (ID: 1780).....	83
Tabela 23. Zagrożenia dla krajobrazu Hala Pawlusia – 5b (ID: 1805).....	83
Tabela 24 Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin oraz zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski	102
Tabela 25 Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 PLB240002 Beskid Żywiecki.	119
Tabela 26 Analiza zagrożeń obszaru istotnych z punktu widzenia planowania przestrzennego w zasięgu obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006.....	121
Tabela 27 Matryca oddziaływań projektu planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska.....	130
Tabela 28 Oddziaływanie ustaleń planu ogólnego w odniesieniu do zagrożeń i presji wywieranych na obszary Natura 2000 w oparciu o zapisy zawarte w Standardowym formularzu danych.....	149

10. Bibliografia

1. *Audyt krajobrazowy województwa śląskiego* Uchwała Nr VII/16/16/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23.06.2025 r.
2. *Identyfikacja krajobrazów na poziomie regionalnym – doświadczenia wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej w skali województwa*, [W:] *Identyfikacja i ocena krajobrazów - wdrażanie Europejskiej Konwencji Krajobrazowej. Referaty konferencyjne*, A. Rozenau-Rybowicz, GDOŚ, Warszawa 2013.
3. *Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce*, PIG, PIB, Warszawa 2017.
4. *IPCC, 2022. Climate Change 2022 Mitigation of Climate Change*. Working Group III Contribution to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Summary for Policymakers.
5. *Komunikat 05/2024 Komitetu Problemowego ds. Kryzysu Klimatycznego przy Prezydium PAN na temat odpowiedzi na wyzwania klimatyczne z perspektywy lokalnych polityk przestrzennych*, PAN, Komitet ds. Kryzysu Klimatycznego, 2024.
6. *Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa* Parusel J.B, Skowrońska K., Wower A. (red.) 2015 CDPGŚ.
7. *Mapa Geologiczna Polski*, skala 1: 500 000, Centralna Baza Danych Geologicznych PIG – Państwowy Instytut Badawczy.
8. *Mapa Hydrograficzna Polski*, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa, 2005.
9. *Mapa Litogenetyczna Polski*, skala 1: 50 000, Centralna Baza Danych Geologicznych PIG – Państwowy Instytut Badawczy.
10. *Mapy obszarów zagrożonych podtopieniami w skali 1:50 000* Centralna Baza Danych Geologicznych PIG – Państwowy Instytut Badawczy.
11. *Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu*, GIOŚ, 2021 r.
12. *Ocena stanu środowiska w województwie śląskim w 2018 roku*, GIOŚ, Katowice 2019 r.
13. *Ocena uwarunkowań krajobrazowych dla potrzeb określenia predyspozycji rozwoju przestrzennego Małopolski*, Rozenau-Rybowicz A., Wójcik I., Lorek E., Węsióra M., Kraków 2012.
14. *Polityka ekologiczna Państwa*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2019.
15. *Potencjalna roślinność naturalna Polski (wersja wektorowa)*, Matuszkiewicz J.M., Wolski J., IGiPZ PAN, Warszawa 2023.
16. *Program Ochrony Przyrody Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Węgierska Górka na okres 01.01.2014 r. – 21.12.2023 r.*, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach.
17. *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Węgierska Górka na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026*, Uchwała nr IV/35/2019 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 21 lutego 2019 r.
18. *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Węgierska Górka na lata 2026-2029 z perspektywą do 2033 roku.*

19. *Program ochrony środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.*
20. *Przeglądowa mapa geologiczno-inżynierska Polski w skali 1:300 000; Centralna Baza Danych Geologicznych PIG – Państwowy Instytut Badawczy.*
21. *Przyrodnicze podstawy gospodarowania przestrzenią, A. Macias, S. Bródka, Warszawa 2014.*
22. *Raport o Stanie Lasów w Polsce 2015, Państwowe Gospodarstwo Leśne, Lasy Państwowe, 2013.*
23. *Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010, R. Zielony, A. Kliczkowska, Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, 2012.*
24. *Regionalna geografia fizyczna Polski, praca zbiorowa pod redakcją: A. Richlinga, J. Solona, A. Maciasa, J. Balona, J. Borzyszkowskiego i M. Kistowskiego, Poznań 2021.*
25. *Rejestr pomników przyrody powiatu żywieckiego, RDOŚ, Katowice 2024.*
26. *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2025, GIOŚ, Katowice 2026 r.*
27. *Stan i ochrona środowiska w województwie śląskim w 2023 r, Urząd Statystyczny w Katowicach, 2024 r.*
28. *Stan środowiska w województwie śląskim w 2016 r.*
29. *Stan środowiska w województwie śląskim raport 2020, GIOŚ, 2020 r.*
30. *Standardowy formularz danych Natura 2000, Beskid Śląski PLH240005.*
31. *Standardowy formularz danych Natura 2000, Beskid Żywiecki PLB240002.*
32. *Standardowy formularz danych Natura 2000, Beskid Żywiecki PLH240006.*
33. *Strategiczna mapa hałasu dla dróg głównych w sieci dróg powiatowych na terenie powiatu żywieckiego, Wrocław 2022.*
34. *Strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie śląskim (streszczenie w języku niespecjalistycznym), GDDKiA, Wrocław 2022.*
35. *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Węgierska Górka, Uchwała Nr XXII/170/2001 Rady Gminy Węgierska Górka z dnia 4 września 2001 r.*
36. *Warunki geologiczno-inżynierskie na obszarze Polski, PIG, PIB, Warszawa 2017.*
37. *Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 4 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005.*
38. *Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLB240002.*
39. *Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH240006.*
40. *Zmiany warunków agroklimatycznych w Polsce, Katarzyna Żyłowska, Jerzy Kozyra Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Zeszyt 67(21): 9-23, 2022.*

Akty prawne:

1. *Europejska Konwencja Krajobrazowa* sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r., Dz.U. z 2006 r. nr 14 poz. 98.
2. *Konwencja o różnorodności biologicznej*, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Dz. U. z 2002 r. nr 184 poz. 1532).
3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300).
4. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie *ochrony gatunkowej roślin* Dz. U. z 2014 r. poz. 1409.
5. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie *ochrony gatunkowej zwierząt*; tj.: Dz.U. 2022 poz. 2380.
6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie *ochrony gatunkowej grzybów*; Dz.U. 2014 poz. 1408
7. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o *ochronie gruntów rolnych i leśnych*, tj.: Dz.U. 2024 poz. 82.
8. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* tj.:Dz.U. 2024 poz. 1292:
9. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska*, tj.: Dz.U. 2025 poz. 647.
10. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*, tj.: Dz.U. 2025 poz. 960.
11. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, tj.: Dz.U. 2026 poz. 538.
12. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o *ochronie przyrody*, tj. Dz.U. 2026 poz. 13.
13. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, tj.: Dz.U. 2026 poz. 670.
14. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze*, tj.: Dz.U. 2026 poz. 69.

Strony internetowe:

1. *Audyt krajobrazowy województwa śląskiego*
<https://gridw.geopanel.eu/audyt-krajobrazowy>
2. *Bank Danych Lokalnych*, http://stat.gov.pl/bdl/app/strona.html?p_name=indeks
3. *Centralna Baza Danych Geologicznych* <https://dm.pgi.gov.pl/>
4. *Centralny rejestr form ochrony przyrody*, <http://crfop.gdos.gov.pl>
5. *Dzikię życie*, <https://dzikiezycie.pl/archiwum/2003/czerwiec-2003/zagrozenia-wartosci-przyrodniczych-parku-krajobrazowego-beskidu-slaskiego>
6. *Geoportal*, <http://mapy.geoportal.gov.pl/imap/>
7. *Geoserwis GDOŚ* <http://geoserwis.gdos.gov.pl>
8. *Główny Urząd Geodezji i Kartografii* <https://www.gov.pl/web/gugik>
9. *Hydroportal* https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/
10. *Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej*, <http://www.imgw.pl/klimat/#>
11. *Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce*
<https://korytarze.pl/mapa/mapa-korytarzy-ekologicznych-w-polsce>
12. *Narodowy Instytut Dziedzictwa* <https://usluga.zabytek.gov.pl/nid/>
13. *Państwowa Służba Hydrogeologiczna* <http://www.psh.gov.pl/>
14. *Państwowy Monitoring Środowiska*
<https://www.gov.pl/web/gios/panstwowy-monitoring-srodowiska>
15. *Portal danych* <https://dane.gov.pl/pl>
16. *Przegląd i generowanie Kart Charakterystyk JCW* <http://karty.apgw.gov.pl/>
17. *Standardowe formularze danych o obszarach Natura 2000*
<http://natura2000.gdos.gov.pl/>
18. *System Informacji Przestrzennej gminy Węgierska Górka*
<https://wegierskagorka.e-mapa.net/>
19. *System Osłony Przeciwosuwiskowej*
<http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO>
20. <https://jaskiniepolski.pgi.gov.pl/>